

***Výročná správa
a verejný odpočet
za rok 2009***

Bratislava, marec - apríl 2010

Predkladá: MVDr. Ján Pliešovský, CSc., ústredný riaditeľ ŠVPS SR

Identifikácia organizácie

Názov**Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky****Sídlo**

Botanická 17, 842 13 Bratislava

Rezort

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky

Forma hospodárenia

rozpočtová organizácia

Kontakt

tel. 02/60257212, 213; fax 02/6542 0745,

e -mail: pliesovsky@svssr.sk ; matus@svssr.sk;

Ústredný riaditeľ:

MVDr. Ján Pliešovský, CSc.

Členovia vedenia v roku 2009:

riaditeľ sekcie zdravia zvierat:

MVDr. Ľubomír Janiuk

riaditeľ sekcie hygieny potravín, úradnej kontroly potravín a organizácie trhu:

MVDr. Miroslav Ondriaš

riaditeľ sekcie ekonomiky:

Ing. Mgr. Juraj Bučko

vedúci kancelárie ústredného riaditeľa:

MVDr. Milan Matuš

vedúca osobného úradu :

Mgr. Eleonóra Gulárová

vedúci odboru zahraničných vzťahov:

MVDr. Pavol Čery

vedúci odboru legislatívneho a právneho:

JUDr. Bohuslav Harviľak

Hlavné činnosti:

Postavenie ŠVPS SR bolo **v roku 2009** upravené zákonom č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov a na úseku potravinového dozoru v rozsahu svojej pôsobnosti vyplývajúcej zo zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov

1. ŠVPS SR je rozpočtovou organizáciou s finančnými vzťahmi zapojenými na rozpočet Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MP SR“).
2. ŠVPS SR vykonávala štátnu správu vo veterinárnej oblasti v zmysle zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov. Vo veciach potravinového dozoru jej pôsobnosť vyplýva zo zákona NR SR č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov.
3. ŠVPS SR je orgánom kontroly kvality rastlinných a živočíšnych produktov podliehajúcich spoločnej organizácii trhu v zmysle nariadení Európskej únie a zákona č.491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov.
4. ŠVPS SR vykonáva štátnu správu na úseku veterinárnej farmácie v zmysle zákona č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach, o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a doplnení zákona NR SR č. 220/1996 Z. z. o reklame v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 140/1998 Z. z.“).
5. ŠVPS SR plní ďalšie úlohy podľa zákona NR SR č. 271/2005 Z. z. o výrobe, uvádzaní na trh a používaní krmív (krmivársky zákon) (ďalej len zákon č. 271/2005 Z. z.).
6. ŠVPS SR vykonávala dozor nad dodržiavaním zákona č. 147/2001 Z.z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 23/2002 Z.z.

7. ŠVPS SR vykonávala kontroly v zmysle Dohody o delegovaní činností uzavretou medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a ŠVPS SR, v zmysle zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle zákona č. 144/1998 Z.z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení zákona č. 526/2002 Z.z., vykonávala kontroly v zmysle platnej legislatívy o vinohradníctve a vinárstve; o rozvoji rastlinnej výroby v znení zákona ; o krmivách a o liekoch

Činnosť ŠVPS SR v zmysle a v súlade s legislatívou - v rámci svojej činnosti v roku 2009

1. riadi a usmerňuje a kontroluje výkon štátnej správy, ktorý uskutočňujú krajské veterinárne a potravinové správy - KVPS (8), regionálne veterinárne a potravinové správy - RVPS (40),
2. vykonáva hraničnú veterinárnu kontrolu prostredníctvom hraničných veterinárnych staníc na vonkajšej hranici EÚ (3)
3. Odborne riadi, usmerňuje a kontroluje štátne veterinárne a potravinové ústavy (3) a štátny veterinárny ústav a ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv
4. navrhuje národné pohotovostné plány, ktorými sa určujú opatrenia pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte chorôb zvierat
5. vykonáva klasifikáciu chovov, regiónov alebo oblastí z hľadiska výskytu chorôb
6. vykonáva prostredníctvom veterinárnych inšpektorov kontroly a inšpekcie prevádzkárni, chovov rýb a zón rýb, miest oddychu zvierat všetkých schválených , povolených alebo evidovaných zariadení
7. schvaľuje pri vývoze alebo výmenách do členských štátov alebo pri vývoze do tretích krajín prevádzkárne, produkujúce alebo manipulujúce s produktmi živočíšneho pôvodu (okrem mliekárni), chovy rýb a zóny rýb, prevádzkárne na produkciu násadových vajec, jednoduchých kurčiat, chovnej hydiny a úžitkovej hydiny,
8. schvaľuje miesta oddychu zvierat pri preprave, inseminačné stanice, tímy na odber a prenos embryí
9. vyjadruje sa k osvedčeniam k registrácii krmív
10. schvaľuje referenčné štátne veterinárne laboratóriá, iné akreditované referenčné laboratóriá a laboratóriá na vykonanie laboratórnych analýz a vyšetrení v rámci vlastných kontrol vykonávaných prevádzkovateľom pri uvádzaní produktov živočíšneho pôvodu na trh a pri spracovaní odpadov živočíšneho pôvodu
11. kontroluje, odborne usmerňuje a koordinuje zabezpečovanie systému identifikácie a registrácie zvierat

V zmysle zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov vykonáva potravinový dozor nad výrobou, manipuláciou a uvádzaním do obehu

1. potravín živočíšneho pôvodu. Okrem poskytovania služieb spoločného stravovania
 2. potravín rastlinného pôvodu vrátane čerstvého ovocia, čerstvej zeleniny a zemiakov a ostatných poľnohospodárskych výrobkov (v poľnohospodárskej prvovýrobe po zbere úrody), nápojov vrátane potravín s niektorými zložkami živočíšneho pôvodu (zmiešaný pôvod), okrem poskytovania služieb spoločného stravovania a potravín
 3. tabakových výrobkov okrem poskytovania služieb spoločného stravovania
 4. geneticky modifikovaných potravín
- je kontaktným miestom SR pre systém rýchlej výmeny informácií pre potraviny a krmivá

Poslanie organizácie
a strednodobý výhľad

ŠVPS SR bola zriadená (z oblastnej veterinárnej správy so sídlom v Bratislave) v roku 1.1.1969 ako Štátna veterinárna správa ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR. Po postupoch v reštrukturalizácii štátnej správy bol zmenený názov štátnej veterinárnej správy SR zákonom č. 23/2002, ktorý mení a dopĺňa zákon č. 152/1995 na Štátnu veterinárnu a potravinovú správu SR (ďalej len „ŠVPS SR“).

Poslaním ŠVPS SR ako orgánu štátnej správy je hlavne výkon, riadenie, kontrola a usmerňovanie aktivít a činnosti v oblasti veterinárnej starostlivosti zdravia zvierat, ochrany zvierat, hygieny krmív, ekológie, veterinárnej farmácie, potravinového dozoru a hygieny potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, špeciálnych komoditných režimov, prislúchajúcej laboratórnej diagnostiky a rýchleho výstražného systému.

V roku 2009 boli stanovené nasledovné priority

v oblasti ochrany zdravia zvierat

- realizácia národných ozdravovacích programov a ich aktualizáciu v zmysle platnej legislatívy a nálezovej situácie
- vylepšovať systém identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat
- vylepšovať veterinárny informačný systém (spolu s odborom IT)
- aktualizácia národných pohotovostných plánov v zmysle platnej legislatívy

v oblasti ochrany zvierat (animal welfare)

- welfare brojlerových kurčiat
- vykonávanie kontrol pohody farmových zvierat
- implementácia počítačového systému pre kontroly ochrany zvierat na farme a na bitúniku v rámci programu PHARE
- pokračovanie v prístupovom procese k Európskemu Dohovoru na ochranu zvierat chovaných na hospodárske účely

v oblasti veterinárnej certifikácie, dovozov a vývozov

- zavedenie do praxe novej verzie systému TRACES
- zabezpečenie dôsledného vykonávania hraničných veterinárnych kontrol živých zvierat a živočíšnych produktov dovážaných z tretích krajín do EÚ
- priebežné poskytovanie informácií veterinárnym inšpektorom a verejnosti o platnej veterinárnej legislatíve v oblasti dovozov z tretích krajín a pri obchode vo vnútri Spoločenstva (e-mailové správy, web)
- vykonanie plánovaných kontrol RVPS, KVPS so zameraním sa na kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri obchode vo vnútri Spoločenstva a pri vývozech do tretích krajín, na kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri Spoločenstva a pri dovoze z tretích krajín
- vykonanie plánovaných kontrol HIS zameraných na vykonávanie hraničnej veterinárnej kontroly pri dovoze z tretích krajín
- zabezpečenie školení veterinárnych inšpektorov

v oblasti laboratórnej diagnostiky

- rozšírenie spektra analýz vykonávaných v rámci potravinového dozoru, zavádzanie nových vysokocitlivých analytických metód.
- činnosti národných referenčných laboratórií najmä v oblastiach, pre ktoré sú menované nové Komunitné referenčné laboratóriá.
- úspešné zapájanie sa do plánovaných monitoringov v rámci rozborov potravín a surovín, ktoré organizuje Európska komisia.
- zvyšovanie efektivity práce pri využívaní systému Rapid Alert- zlepšenie využívania počítačovej techniky v rámci všetkých organizácií riadených ŠVPS

- pokračovať v ekonomizácii činností v rámci laboratórnej diagnostiky na Slovensku

v oblasti hygieny produktov živočíšneho pôvodu

- zosúladienie zdokumentovaných postupy úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu, ktorých cieľom je jednotný výkon týchto úradných kontrol a ich dôsledne vysoká kvalita.
- zosúladienie zdokumentovaných postupov podľa novej hygienickej legislatívy a zaškolením veterinárnych inšpektorov zaviesť vykonávanie externých auditov prevádzkarní pre produkty živočíšneho pôvodu ako jednej z techník úradnej kontroly
- vykonávanie úradných kontrol, ako jedného z činiteľov bezpečnosti potravín, ktorými sa sleduje a overuje, či prevádzkovatelia potravinárskych podnikov dodržiavajú požiadavky ustanovené v príslušnej hygienickej legislatíve

v oblasti surovín a potravín rastlinného pôvodu

- uplatňovanie „Päťročného plánu úradnej kontroly“ (zavedenie a kontrola)
- kontrola dodržiavania plánu odberu vzoriek založeného na hodnotení rizika
- kontrola vykonávania auditov na prevádzkach a účasť na interných auditoch na RVPS a KVPS
- mesačné vyhodnocovanie úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu a návrhy na nápravné opatrenia v prípade nedostatkov
- vypracovanie metodických pokynov pre inšpektorov úradnej kontroly potravín
- školenia inšpektorov úradnej kontroly potravín podľa predloženého plánu
- vzdelávanie výrobcov a predajcov potravín v oblasti novej legislatívy, technológie výroby a hygieny potravín
- vzdelávanie spotrebiteľov v oblasti bezpečnosti potravín
- zavedenie spoplatnenia následných kontrol a kontrol potravín rastlinného pôvodu dovezených z tretích krajín

v oblasti organizácie trhu

- zintenzívnenie a zvýšenie frekvencie cielených kontrol kvality ovocia, zeleniny a vína na zabezpečenie zvýšenia obchodnej kvality
- aktívna účasť na pracovných stretnutiach pri tvorbe legislatívy pre produkty spadajúce pod spoločnú organizáciu trhu s poľnohospodárskymi produktmi
- zorganizovanie medzinárodného školiaceho kurzu OECD v Mojmirovciach v oblasti harmonizácie hodnotenia kvality ovocia a zeleniny
- zabezpečenie výkonu kontrol na požiadanie PPA v rámci Dohody o delegovaných činnostiach
- školenia inšpektorov vykonávajúcich kontroly v rámci spoločnej organizácie trhu

v oblasti hygieny krmív a veterinárnej farmácie

- udržať vysokú úroveň bezpečnosti potravín v záujme ochrany spotrebiteľa kontrolou rezíduí cudzorodých látok v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí a monitoringov ako rádiohygienická kontrola, koordinovaný cielený monitoring, monitoring spotrebného koša a monitoring poľovnej zveri a rýb.
- prostredníctvom zvýšeného počtu vzoriek a kontrol u živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu odhaliť a zamedziť prieniku cudzorodých látok do potravinového reťazca.
- zamedzovanie výskytu nelegálnej distribúcie veterinárnych liečiv prostredníctvom sprísnených kontrol na všetkých stupňov, kde sa manipuluje s liekmi, v súlade s platnou legislatívou.
- prostredníctvom spolupráce s organizáciami zastrešujúcimi liekovú politiku zabezpečiť pohyb lieku na trhu v súlade s platnou legislatívou a ich vystopovateľnosť.
- prostredníctvom zvýšeného počtu kontrol na úseku hygieny krmív a v oblasti živočíšnych vedľajších produktov u schválených prevádzkovateľov zabezpečiť dodržanie podmienok legislatívy v tejto oblasti a tým zabezpečiť potravinovú bezpečnosť.

- o zabezpečiť potravinovú bezpečnosť prostredníctvom efektívneho monitoringu transmisívnych spongiformných encefalopatií pri dodržaní všetkých podmienok legislatívy.

ČINNOSTI, KTORÉ BY MALA ORGANIZÁCIA KONTINUÁLNE V BUDÚCNOSTI VYKONÁVAŤ

Okrem všetkých menovaných úloh je do úloh a realizovaných aktivít zahrnuté

- + kontinúálne pracovať na dopracovaní a implementácii „Viacročného národného plánu kontrol“ v zmysle Nariadenia (ES) č. 882/2002 EP ER o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmovínového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá
- + na základe OIE štandardov garantovať zlepšovanie zdravia domácich a voľne žijúcich zvierat, verejného zdravia, podieľať sa na zvyšovaní ochrany zvierat, bezpečnosti potravín a znižovaní podvýživy a chudoby
- + spĺňanie základných princípov etického kódexu zamestnancov ŠVPS SR ohľadom ďalšieho napredovania veterinárnych a ostatných činností v zmysle požiadaviek OIE
 1. profesijné riadenie a rozhodovanie (pozícia vzdelávania, skúseností – základné, kontinúálne)
 2. nezávislosť (osobná nezávislosť na komerčných, finančných, hierarchických a politických tlakoch, ktoré môžu ovplyvňovať odborné rozhodnutia)
 3. nezáujatosť
 4. bezúhonnosť, charakter
 5. objektívnosť
- + zabezpečovať veterinárnu ochranu štátneho územia prostredníctvom 3 hraničných inšpekčných staníc, ktoré sú vstupnými miestami nielen do SR ale celého spoločného priestoru Európskej Únie (Vyšné Nemecké, Čierna n/Tisou, Bratislava letisko)
- + realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu BSE a TSE s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa
- + realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu vtáčej chrípky s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa
- + venovať pozornosť kontrole zdravotného stavu včiel, vodných živočíchov a voľne žijúcej zveri tak z pohľadu ochrany zdravia zvierat vrátane prenosu nebezpečných nákaz na domáce zvieratá, ale i ochrany verejného zdravia
- + od všetkých pracovníkov na každej úrovni riadenia a odbornej činnosti – vyžadovanie vysokej profesionality, odbornej zodpovednosti, dobrej komunikatívnosti, kreatívnosti umocnenej flexibilitou, morálnu bezúhonnosť a kolegiálnosť
- + plnenie výkonu kontrol v rámci „Dohody o delegovaných činnostiach“ Pôdohospodárskou platobnou agentúrou MP SR a kategorizácie tel jatočného hovädzieho dobytká
- + ďalší rozvoj sieťového informačného systému KÍČ určený na záznam jednotlivých kontrolných inšpekčných činnosti a na ich vyhodnocovanie.
- + realizácia nového veterinárneho informačného systému zabezpečujúceho komplexný prístup k veterinárnym činnostiam.
- + uvedenie do reálnej praxe informačného systému CESKO na vykonávanie kontrol najmä z hľadiska ochrany zdravia zvierat.

Činnosti organizácie

Zabezpečenie odborných garancií a činnosti bolo založené na spolupráci a komunikácii medzi ŠVPS SR, jej riadenými organizáciami a ostatnými odbornými, výrobnými, riadiacimi a kontrolnými organizáciami na národnej úrovni a v medzinárodnom meradle a ochotou vzájomne spolupracovať. Od pracovníkov veterinárnych a potravinových organizácií na Slovensku sa vyžadovala permanentne zvyšujúca sa odborná erudícia, komplexný pohľad s multidisciplinárnym myslením, profesijná rozhodovacia činnosť s uplatňovaním i osobnej zodpovednosti a zdravým riskovaním, využívanie odborných a vedeckých skúseností v analýze a syntéze poznatkov, stály prístup k informačným technológiám aj v cudzom jazyku a ochotou často pracovať nad rámec pracovných a odborných povinností.

Legislatívny proces

V roku 2009 boli pripravené a schválené nasledujúce právne predpisy:

- Zákon č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Týmto zákonom sa dopĺňa aj zákon č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti.
- Zákon č. 299/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z. z. Uvedeným zákonom boli upresnené veterinárne požiadavky na produkty živočíšneho pôvodu, živočíšne vedľajšie produkty a vybrané produkty rastlinného pôvodu, boli doplnené alebo upravené niektoré kompetencie orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti, zmenené alebo doplnené požiadavky na ochranu zvierat, významne boli upresnené požiadavky na nakladanie so živočíšnymi vedľajšími produktmi ako aj požiadavky na úhradu nákladov a škôd v súvislosti s chorobami zvierat. Predmetným zákonom sa doplnili aj skutkové podstaty priestupkov a iných správnych deliktov.
- Zákon č. 313/2009 Z.z. o vinohradníctve a vinárstve

V roku 2009 boli pripravené a schválené nasledujúce nariadenia vlády SR:

- Nariadenie vlády SR č. 352/2009 Z.z. ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej.
- Nariadenie vlády SR č.283/2009 Z.z., ktorým sa ustanovujú opatrenia na úpravu požiadaviek na konštrukciu, usporiadanie a vybavenie potravinárskych prevádzkarní s malým objemom výroby.

Zdravie zvierat

Na úseku zdravia zvierat ŠVPS SR v roku 2009 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov. Hlavné úlohy spočívajú v príprave

nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej krajskými veterinárnymi a potravinovými správami (8 KVPS) a regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami (40 RVPS) na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na identifikáciu a registráciu zvierat, na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí z hľadiska výskytu istých chorôb zvierat, na implementáciu programov na kontrolu, monitoring a eradikáciu chorôb a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na prevádzkovanie stredísk na zhromažďovanie zvierat, trhov so zvieratami, zberných stredísk pri obchode so zvieratami, inseminačných staníc, chovov zvierat a iných zariadení na chov a držbu zvierat podliehajúcich schváleniu alebo povoleniu orgánom veterinárnej správy.

ŠVPS SR v roku 2009 na úseku zdravia zvierat spolupracovala na tvorbe nasledovných vyhlášok:

- návrh Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii koňovitých zvierat;
- návrh Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o registrácii hydiny a bežcov.

ŠVPS SR na úseku zdravia zvierat v roku 2009 vypracovala a predložila MP SR na schválenie trinásť národných programov na eradikáciu, kontrolu alebo prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike:

1. Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2010;
2. Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec (bluetongue) v Slovenskej republike pre rok 2010;
3. Plán eradikácie klasického moru ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2010;
4. Národný program eradikácie moru včelieho plodu na rok 2010;
5. Národný program eradikácie vírusovej hemoragickej septikémie rýb (VHS) v Slovenskej republike na roky 2010 – 2013;
6. Národný program eradikácie bakteriálnych chorôb rýb v Slovenskej republike na rok 2010;
7. Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2010;
8. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2010;
9. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v rokoch 2008 – 2010 (aktualizovaná verzia platná od 1. januára 2010);
10. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus Gallus*) v Slovenskej republike v rokoch 2009 – 2011 (aktualizovaná verzia platná od 1. januára 2010);
11. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v rokoch 2010 – 2012;
12. Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku na rok 2010;
13. Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych/prenosných spongiformných encefalopatií (TSE/PSE) v Slovenskej republike pre rok 2010;

ŠVPS SR v rámci svojich právomocí počas roka 2009 vypracovala na úseku zdravia zvierat Plán veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia Slovenskej republiky na rok 2010 (ďalej len „VPO

2010“) a usmernenie na vykonávanie kontrol na dodržiavanie požiadaviek na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí súvisiace s veterinárnymi požiadavkami na premiestňovanie zvierat na základe istých zdravotných štatútov. VPO 2010 zahŕňa plán diagnostických akcií a očkovaní hradených zo štátneho rozpočtu alebo chovateľom, pre dvanásť skupín zvierat (hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy, hydina, kone, ryby, včely, voľne žijúce zvieratá, všetky druhy zvierat, voľne žijúce vtáky a zoo zvieratá) s celkovým počtom stotri druhov preventívnych a diagnostických akcií.

ŠVPS SR v roku 2009 na úseku zdravia zvierat zabezpečila okrem školení úradných veterinárnych lekárov aj školenia pre členov Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky, pre Slovenskú poľnohospodársku a potravinársku komoru a pre Slovenský poľovnícky zväz.

Zamestnanci ŠVPS SR zaradení na odbore zdravia a ochrany zvierat na úseku zdravia zvierat sú počas roku 2009 zúčastnili na rôznych pracovných skupinách odborníkov organizovaných Európskou Komisiou a Radou Európskej únie, úspešne sa podieľali na odborných seminároch a v poradných a kontrolných orgánoch Európskej Komisie.

Plnenie povinností na úseku zdravia zvierat na ŠVPS SR počas roka 2009 zabezpečovali piati odborní pracovníci na úseku zdravia zvierat a dvaja odborní pracovníci na úseku ochrany zvierat.

Identifikácia a registrácia zvierat

ŠVPS SR spolupracovala na tvorbe Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii koňovitých zvierat a Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o registrácii hydiny.

Veterinárny inšpektori orgánov veterinárnej správy v roku 2009 skontrolovali 1 658 chovov hovädzieho dobytku z celkového počtu 21 475 registrovaných chovov hovädzieho dobytku v SR. V SR bolo k 31.12.2008 evidovaných 498 056 kusov živého hovädzieho dobytku spolu. Veterinárny inšpektori vykonali 1 659 úradných kontrol na identifikáciu a registráciu HD na mieste a 138 následných kontrol na identifikáciu a registráciu HD, počas ktorých skontrolovali 106 681 kusov HD z celkového počtu 145 269 zvierat na kontrolovaných farmách. V priebehu vykonaných kontrol bolo uložených 205 veterinárnych opatrení a v 16 chovoch boli uložené pokuty.

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch hovädzieho dobytku na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2009.

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	678	115
2. Nedostatky v IR	1727	108
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	998	167
4. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	2330	195
5. Nedostatky v pasoch	593	96

6. Zvieratá/chovy len s jedným nedostatkom z bodov 1-4	3757	317
7. Zvieratá/chovy s viac ako jedným nedostatkom z bodov 1-4	1718	183
8. zvieratá/chovy s nedostatkami spolu (body 5 a 6)	5475	500

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	316	23
2. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	799	33
3. Zneškodnenie zvierat	0	0
4. Iné opatrenia	1827	149
Spolu	2942	205

Veterinárni inšpektori regionálnych veterinárnych správ v roku 2009 vykonali 257 úradných kontrol zameraných na plnenie požiadaviek na registráciu chovov a identifikáciu zvierat v 257 chovoch ošípaných a 26 následných kontrol na identifikáciu a registráciu ošípaných. Počas kontrol bolo skontrolovaných celkom 29 072 ošípaných z celkového počtu 153 043 ošípaných na kontrolovaných farmách. Na základe zistených nedostatkov bolo na mieste uložených 65 veterinárnych opatrení a v 2 chovoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch ošípaných na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2009.

Nedostatky podľa kategórií	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	28
2. Nedostatky v registri	82
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	81
4. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	35

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	576	17
2. Zneškodnenie zvierat	0	0
3. Iné opatrenia	5288	48
Spolu	5864	65

V chovoch malých prežúvavcov bolo v roku 2009 vykonaných 425 úradných kontrol identifikácie a registrácie zvierat v 425 chovoch a 40 následných kontrol identifikácie a registrácie oviec a kôz. Celkový počet skontrolovaných oviec a kôz predstavoval 34 245 zvierat z celkového počtu 114 260 oviec a kôz.

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii oviec a kôz	511	115
2. Nedostatky v individuálnom registri	2747	35
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti a presunov	673	30
4. Nedostatky v dokumentácii na premiestňovanie	94	11
5. Zvieratá/chovy len s jedným nedostatkom z bodov 1-4	3102	60
6. Zvieratá/chovy s viac ako jedným nedostatkom z bodov 1-4	669	34
7. zvieratá/chovy s nedostatkami spolu (body 5 a 6)	3771	94

Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí

Slovenská republika si počas roka 2009 naďalej udržala štatút krajiny úradne bez výskytu tuberkulózy hovädzieho dobytku, brucelózy hovädzieho dobytku, enzootickej bovinnej leukózy a brucelózy oviec (*Brucella melitensis*). Na udržanie štatútov bolo v SR počas roka 2009 vykonaných celkom 85 740 tuberkulinácií hovädzieho dobytku pričom sa , 82 369 sérologických vyšetrení na brucelózu hovädzieho dobytku a 82 691 vyšetrení na enzootickú bovinnú leukózu. Na brucelózu oviec (*Brucella melitensis*) bolo vyšetrených celkom 20 431 oviec a 775 kôz starších ako 6 mesiacov veku a všetky plemenné barany.

Z dôvodov zachovania si uznaných štatútov a z dôvodu prevencie šírenia chorôb zvierat ŠVPS SR vypracovala VPO 2009 a metodické usmernenie Klasifikácia chovov, opatrenia na postupné zavádzanie siete dohľadu a zdravotné požiadavky pri premiestňovaní živých zvierat a zárodočných produktov – usmernenie na rok 2009 z 29. decembra 2008.

Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike

Orgány veterinárnej správy v SR v roku 2010 v rámci kontroly zdravia zvierat zaznamenali vznik 16 rozličných chorôb zvierat, z ktorých trichinelóza bola zaznamenaná u len u voľne žijúcich zvierat. Ostatné choroby boli diagnostikované u domácich zvierat. Zoznam chorôb, postihnutý druh a počet ohnisk a zvierat sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Sumárny výkaz nálezov za SR
Obdobie od január/2009 do december/2009

	Nové ohn.	pribeh mes.						Zanik ohn.	<-koniec mes.->	
		novom	Počet zvierat v ohnisku vnm.	chorých	uhynut.	utrat.	odpor.		Zamor. ohn.	Poč.zv v ohn.
B059 bov Paratuberkulóza	0	0	39728	9	0	2	1	18	48	39049
B105 bov Bovinná tuberkulóza (M.bov.)	1	181	180	1	0	0	1	2	0	361
B108 bov Enzootická bovinná leukóza	0	0	4220	0	0	0	0	0	24	4275
B110 bov Infekčná bovinná rinotracheitída	0	0	124820	12609	249	0	271	0	216	118865
B160 ovi Klusavka	1	1247	19786	0	6	36	0	2	49	18035
B255 fau Trichinelóza	1	0	0	0	0	0	1	5	6	0
B257 sui Respiratórny a repr. syndróm	0	0	2191	0	0	0	0	3	0	2129
B258 sui Dyzentéria (treponemová)	6	7649	105676	20218	2596	0	399	68	6	103939
B401 pis Virózna hemoragická septikémia	7	1502541	4032670	183856	32926	352239	83691	18	39	5060355
B452 api Mor včelieho plodu	100	957	6012	1950	17	2557	30	553	619	4781
C611 ovi Listeriόza	6	2702	1400	136	77	0	0	8	1	3747
C619 bov Salmonelόza	3	1769	6955	547	84	0	0	15	0	7289
C619 sui Salmonelόza	1	1200	2901	308	32	0	0	4	0	4579
C655 bov Trichofytόza	4	2650	21653	713	0	0	4	20	51	19330
C802 sui Aktinobacilovά pleuropneumόnia	5	3885	29679	11490	396	0	3153	37	3	27907
C855 avi Aviárne salmonelόzy-mimo tγfu	3	37825	14067	51892	1165	2000	34660	11	1	14067

Besnota

Besnota je vždy smrteľné ochorenie teplokrvných živočíchov v prípade zistenia klinických príznakov. Z uvedeného dôvodu Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2009 (ďalej len „eradikačný program besnoty“) bol zameraný na prevenciu šírenia besnoty a na jej včasnú a bezpečnú diagnostiku v prípade vzniku rizika jej šírenia prostredníctvom poranenia potenciálne besným zvierateľom. Eradikačný program besnoty bol implementovaný prostredníctvom povinnej vakcinácie domácich mäsožravcov proti besnote na náklady chovateľa a prostredníctvom orálnej vakcinácie líšok proti besnote uskutočnenej v dvoch sezónnych kampaniach - jar a jeseň 2009, hradenej z prostriedkov štátneho rozpočtu, spolufinancovanej Európskou úniou. Orálna vakcinácia líšok proti besnote jarňá kampaň bola zabezpečená kombináciou leteckej pokládky na celom území SR a ručnou pokládkou v okolí vybraných veľkých miest (Bratislava, Banská Bystrica, Bojnice, Košice, Nitra, Piešťany, Poprad, Prešov, Trenčín a Zvolen). Nakoľko Česká republika a Rakúsko sú vyhlásené za krajiny bez výskytu besnoty vakcinačné územie Slovenskej republiky bolo v jesennej kampani orálnej vakcinácie líšok zmenšené o územia Regionálnych a veterinárnych potravinových správ (ďalej len „RVPS“): Senec, Trnava, Senica, Trenčín, Prievidza, Nové Mesto nad Váhom, Topoľčany, Púchov. Na území RVPS Bratislava sa vakcinovala iba časť Bratislava V.

Orálna vakcinácia líšok v roku 2009

Sezónna kampaň	Počet dávok	
	Letecká pokládka	Ručná pokládka
Jarňá kampaň 2009	844.900 dávok	12.000 dávok
Jesenná kampaň 2009	614.600 dávok	7.740 dávok

Laboratórnou diagnostikou kontroly účinnosti orálnej vakcinácie líšok proti besnote a podozrivých zvierat sa overuje a zabezpečuje ochrana zvierat a ľudí pred šírením besnoty. Od roku 2007 nebol na území SR potvrdený žiadny prípad besnoty. Počty jednotlivých vyšetrených druhov alebo skupín zvierat sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Počet testovaných zvierat v roku 2009																								
Domáce zvieratá										Voľne žijúce zvieratá														
pes	mačka	hovädzí dobytok	koňovité	ovce	kozy	ošipané	túlavé psy	iné	nešpecifikované	liška hrdzavá	psík medvedíkovitý	medvedík čistotný	vlk	jazvec	kuna	iné lasicovité	iné mäsožravce	diviak	jeleň	srna	daniel	iné	netopier	nešpecifikované
241	150	6	0	0	0	0	0	18	3	3196	0	0	0	4	13	3	2	7	0	13	0	38	2	5

Posledný výskyt besnoty u domáceho zvierťaťa (pes) bol zaznamenaný v roku 2005. Posledný prípad besnoty u voľne žijúceho zvierťaťa (líška) bol zaznamenaný v rámci kontroly účinnosti orálnej vakcinácie líšok proti besnote v auguste 2006.

Klasický mor ošípaných

Monitoring klasického moru ošípaných (KMO) v chovoch domácich ošípaných ako aj monitoring KMO v diviačej populácii bol vykonaný v súlade s Plánom eradikácie klasickému moru ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2009, ktorý bol schválený Európskou komisiou a spolu financovaný s prostriedkov EÚ.

V priebehu roka 2009 sa v Slovenskej republike nevyskytol prípad klasického moru ošípaných v chovoch domácich ošípaných ani u diviakov.

Počet vyšetrených diviakov a domácich ošípaných na Slovensku v roku 2009

	detekcia protilátok		detekcia vírusu		ohniská
	vyšetrené	pozitívne	vyšetrené	pozitívne	
diviaky	17 162	645	17 766	0	0
domáce ošípané	22 889	0	187	0	0

V decembri 2008 Európska komisia rozhodnutím komisie č. 2008/855/ES v prílohe vymedzila regióny, pre ktoré platia kontrolné opatrenia ustanovené týmto rozhodnutím v súvislosti s klasickým morom ošípaných. Do zoznamu infikovaných oblastí boli zaradené územia Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Žiar nad Hronom (okresy Žiar nad Hronom, Žarnovica a Banská Štiavnica), Zvolen (okresy Zvolen, Krupina a Detva), Lučenec (okresy Lučenec a Poltár), Veľký Krtíš, Komárno, Nové Zámky, Levice a Rimavská Sobota (okres Rimavská Sobota).

Súčasťou Plánu eradikácie klasickému moru ošípaných v diviačej populácii je aj „Program núdzovej vakcinácie pre orálnu imunizáciu diviakov proti klasickému moru ošípaných (KMO) na Slovensku“. Program bol v roku 2009 realizovaný v troch kampaniach (jarná, letná a jesenná), v každej kampani bolo rozložených 150 000 vakcinačných návnad v dvoch pokládках na území desiatich okresov banskobystrického kraja (Zvolen, Krupina, Detva, Veľký Krtíš, Lučenec, Poltár, Banská Štiavnica, Žiar nad Hronom, Žarnovica, Rimavská Sobota) a troch okresov nitrianskeho kraja (Komárno, Levice, Nové Zámky).

Aujeszkyho choroba

Cielený monitoring Aujeszkyho choroby (MA) v chovoch ošípaných v roku 2009 sa vykonával na základe Plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia s cieľom udržať štatút bez výskytu MA pre Slovenskú republiku.

V septembri 2006 bol úspešne ozdravený posledný chov ošípaných od MA a Aujeszkyho choroba ošípaných sa v rokoch 2007-2009 nevyskytla v žiadnom novom ohnisku.

Počet vyšetrených vzoriek v roku 2009

	detekcia celkových protilátok		detekcia vírusových protilátok (gE)		ohniská
	vyšetrené	pozitívne	vyšetrené	pozitívne	
domáce ošípané	8117	12	249	0	0

V septembri 2007 EK akceptovala výsledky ozdravovacieho procesu a monitoringu MA na území SR a rozhodnutím Komisie č. 2007/603/ES zahrnulo Slovensko do zoznamu regiónov bez výskytu MA. Z tohto dôvodu nie je potrebné od roku 2008 realizovať ozdravovací program od MA, avšak na základe garancii Slovenskej republiky v rámci schvaľovacieho procesu je nevyhnutné vykonávať pravidelný monitoring MA aj v nasledujúcom období. Na základe laboratórnych výsledkov si Slovenská republika udržala štatút bez výskytu MA a v roku 2009 bol monitoring MA realizovaný iba v rozsahu potrebnom na udržanie štatútu bez výskytu MA.

Positívny trend je aj v podstatnom znížení detekcie celkových protilátok, čo korešponduje s úplným zákazom vakcinácie proti MA od roku 2006 na celom území SR.

Infekčná boviná rinotracheitída

Monitoring IBR/IPV v chovoch hovädzieho dobytku v roku 2009 sa vykonával na základe schváleného ozdravovacieho programu – Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku v roku 2008. Cieľom programu je ozdraviť chovy hovädzieho dobytku od IBR/IPV na celom území Slovenskej republiky. Ozdravením chovov sa zlepšil zdravotný stav a odbúrajú sa obchodné prekážky v domácom ako aj v zahraničnom obchode.

V roku 2009 Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky pokračovala v ozdravovaní chovov hovädzieho dobytku od IBR/IPV. Vo vakcinácii sa pokračovalo v chovoch ozdravovaných na základe vypracovaných individuálnych ozdravovacích plánov. Je však potrebné poznamenať, že ďalšie infikované chovy nezačali s ozdravovaním pre nevyjasnené finančné krytie potrebné na nákup vakcíny, markerovej pre negatívne zvieratá a konvenčnej pre pozitívne zvieratá. Monitoring v chovoch so štatútom úradne bez výskytu a bez výskytu bol vykonávaný aj v roku 2009 v zmysle Plánu VPO pre rok 2009 ako i záverečné vyšetrenia z rozpočtu Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky. V roku 2009 bol zaznamenaný určitý nárast v počte chovov úradne bez výskytu (stredne veľké chovy o 79, veľké chovy o 12 chovov) a bez výskytu (stredne veľké chovy o 16, veľké chovy o 2 chovy) oproti roku 2008. V decembri 2009 bol vypracovaný a schválený Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku v roku 2010. Na základe tohto plánu konvenčná vakcína chovateľom bude poskytnutá bezplatne prostredníctvom Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky.

Stav ozdravovania v roku 2009:

Na základe úvodných – vstupných monitoringov a po záverečných vyšetreniach v roku 2009 stav bol nasledovný:

Chovy	Úradne bez výskytu	Bez výskytu – chovy ozdravené	Ozdravované	Po úvodnom monitoringu neozdravované a s neznámym štatútom
-------	--------------------	-------------------------------	-------------	--

Malé chovy	4067	104	300	2525
Stredné chovy	532	36	334	140
Veľké chovy	123	40	936	11

Choroby hydiny a voľne žijúceho vtáctva

V oblasti monitorovania chorôb hydiny, tak ako v každom roku, aj v roku 2009 bola pozornosť zameraná na najzávažnejšie ochorenia hydiny, ktoré priamo ohrozujú zdravie nielen samotnej hydiny, ale aj ľudskej populácie. Dôraz sme kládli na monitorovanie salmonelóz a aviárnej influenzy. Tieto závažné ochorenia okrem zdravotných problémov spôsobujú aj nemalé finančné straty pre chovateľov.

Salmonelové infekcie

Pozorovanie salmonelových infekcií v chovoch hydiny sa uskutočňovalo v rámci nasledovných 3 programov:

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus Gallus*) v Slovenskej republike v rokoch 2009 – 2011

V rámci tohto programu sa vyšetroval každý krdel' brojlerových kurčiat.

V roku 2009 bolo vyšetrených z hore uvedených druhov a kategórií hydiny spolu 3615 vzoriek, z ktorých 99 bolo pozitívnych na *Salmonella spp.*

Podrobný prehľad výsledkov a izolovaných sérovarov v rámci Národného kontrolného programu pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus Gallus*) v Slovenskej republike v roku 2009 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Druh hydiny	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek	Izolované sérovary (počet pozitívnych vzoriek na príslušný sérovar)	
			S. Enteritidis (57)	S. Infantis (20)
Brojlery druhu kura domáca	3615	99	S. Typhimurium (4)	S. Kentucky (3)
			S. Bovismorbificans (2)	S. Lille (2)
			S. Newport (1)	S. Tennessee (1)
			S. Montevideo (1)	S.l. (6,7 – 1,5) (7)
			S. Saintpaul (1)	
Spolu	3615	99		

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v rokoch 2007 – 2009

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom tohto programu je znížiť výskyt *Salmonella enteritidis*, *Salmonella hadar*, *Salmonella infantis*, *Salmonella typhimurium* a *Salmonella virchow* u chovných krdľov *Gallus gallus* tak, aby do 31. decembra 2009 zostalo pozitívnych maximálne 1% alebo menej z dospelých chovných krdľov zahrňujúcich minimálne

250 kusov. Počas tretieho roka trvania programu, potvrdzujúcimi úradnými vzorkami neboli potvrdené invázne sérovary salmonel v týchto chovoch.

Podrobný prehľad vyšetrení v rámci Národného kontrolného programu pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v roku 2009:

Prehľad vyšetrených úradných vzoriek na salmonelózu v dospelých reprodukčných krdľoch kury domácej v roku 2009

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Senec	88	7x <i>Salmonella enteritidis</i>
Dunajská Streda	8	0
Nitra	96	0
Komárno	48	0
Šaľa	14	1x <i>Salmonella tennessee</i>
Púchov	18	0
Nové Mesto n. Váhom	2	0
Spolu	274	7x <i>Salmonella enteritidis</i> 1x <i>Salmonella tennessee</i>

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v rokoch 2008 - 2010

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom tohto programu je znížiť výskyt *Salmonella enteritidis* a *Salmonella typhimurium* u dospelých nosníc *Gallus gallus* tak, aby ročné minimálne percentuálne zníženie pozitívnych krdľov dospelých nosníc bolo najmenej o 20 %, pokiaľ prevalencia v predchádzajúcom roku bola medzi 10 a 19 %.

Tento program je povinný na celom území Slovenskej republiky vo všetkých úžitkových chovoch nosníc druhu kura domáca (*Gallus gallus*), ktoré uvádzajú na trh vajcia určené na ľudskú spotrebu.

Ako konzumné vajcia na priamu ľudskú spotrebu sa môžu používať len vajcia, ktoré pochádzajú z krdľa nosníc určených na komerčné účely, ktorý podlieha tomuto národnému kontrolnému programu a na ktorý sa nevzťahujú obmedzenia vyplývajúce z veterinárnych opatrení nariadených v súlade s týmto programom.

Tento program sa vzťahuje:

- na odchovné krdle mládok – od naskladnenia jednoduchých kurčiat, ktoré sú určené na chov nosníc až do doby presunu mládok do znáškovej fázy.
- na chov nosníc v produkčnej fáze až do doby ukončenia znášky.

Vajcia sa môžu používať na priamu ľudskú spotrebu (ako konzumné vajcia) len keď pochádzajú z krdľa nosníc, v ktorých sa uplatňuje tento kontrolný program.

Vajcia pochádzajúce z krdľov s neznámym zdravotným štatútom, v ktorých existuje podozrenie na nákazu inváznymi sérotypmi salmonely alebo je potvrdená nákaza inváznymi sérotypmi salmonely, pri ktorých je stanovený cieľ zníženia počtu baktérií alebo ktoré boli označené za zdroj nákazy v konkrétnom prípade výskytu ochorenia pochádzajúceho z potravín u ľudí, možno používať na priamu ľudskú spotrebu len v prípade, že sú ošetrené spôsobom, ktorým sa zabezpečí zničenie všetkých sérotypov salmonely s významom pre verejné zdravie, v súlade s právnymi predpismi Spoločenstva o hygiene potravín.

Tento program sa uplatňuje od 1. januára 2008 do 31. decembra 2010. Počas druhého roka trvania programu, spolu bolo vyšetrených 263 vzoriek, pričom 20 vzoriek bolo pozitívnych na *Salmonella spp.*

Podrobný prehľad vyšetrených vzoriek v rámci Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v rokoch 2009:

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Senec	4	0
Dunajská Streda	4	0
Galanta	1	0
Senica	2	0
Púchov	21	6x <i>Salmonella enteritidis</i> 1x <i>Salmonella brandenburg</i>
Trenčín	3	0
Levice	13	0
Nitra	22	0
Nové Zámky	32	0
Šaľa	9	3x <i>Salmonella enteritidis</i>
Martin	6	0
Banská Bystrica	24	0
Lučenec	3	0
Rimavská Sobota	10	3x <i>Salmonella enteritidis</i> 1x <i>Salmonella infantis</i>
Veľký Krtíš	50	0
Zvolen	1	0
Bardejov	5	1x <i>Salmonella enteritidis</i> <i>Salmonella typhimurium</i>
Poprad	27	4x <i>Salmonella enteritidis</i>
Košice - okolie	21	0
Michalovce	3	0
Trebišov	2	0
Spolu	263	17x <i>Salmonella enteritidis</i> 1x <i>Salmonella brandenburg</i> 1x <i>Salmonella infantis</i> 1x <i>Salmonella typhimurium</i>

Aviárna influenza

ŠVPS SR v roku 2009 realizovala „Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku“. Do tohto plánu boli zahrnuté chovy hydiny a voľne žijúce vtáky. Na aviárnu influenzu sérologickým vyšetrením bolo vyšetrených spolu 1593 vzoriek pochádzajúcich od hydiny a virologickým vyšetrením 58 vzoriek od hydiny a 68 vzoriek pochádzajúcich od voľne žijúcich vtákov.

Sérologický monitoring aviárnej influenzy v chovoch hydiny na Slovensku v roku 2009

Druh hydiny		AIV			
		Počet vyšetrených vzoriek	Počet vyšetrených fariem	Počet pozitívnych vzoriek	Počet pozitívnych fariem
hrabavá hydina	spolu	723	38	0	0
vodná hydina	spolu	330	8	0	0
morky	spolu	240	8	0	0
farmové vtáky	spolu	300	23	0	0
celkom	spolu	1593	90	0	0

Detekcia vírusu aviárnej influenzy na Slovensku v roku 2009

Druh hydiny		Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
hrabavá hydina	spolu	4	0
morky	spolu	4	0
farmové vtáky	spolu	50	0
voľne žijúce vtáky	spolu	68	0
celkom	spolu	126	0

Zhubná katarálna horúčka oviec (Bluetongue)

Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec na Slovensku na rok 2009

Cielený monitoring katarálnej horúčky oviec (bluetongue „ďalej len „BT“) v SR je zameraný na:

1. prieskum, monitoring ochorenia v rámci celého územia SR, ktorý slúži aj na deklaráciu, že SR je bez výskytu tohto ochorenia,
2. zhromažďovanie údajov o odhade rizika vstupu tohto ochorenia na územie SR, dodržiavanie zásad prevencie proti zavlečeniu tohto ochorenia a uplatňovanie

reštrikčných, sprísnených opatrení pri premiestňovaní zvierat zo zakázaných zón a cez zakázané zóny.

Preventívne opatrenia sú vykonávané v zmysle platnej legislatívy:

- Kontrola importovaných vnímavých zvierat
- Testovanie vnímavých zvierat pred presunom zo zakázanej zóny a pri presune cez zakázanú zónu
- Serologické testovanie vnímavých zvierat po abortoch
- Dovoz semena od býkov serologicky negatívnych.

V SR sa od 1. 04. 2008 vykonáva serologický monitoring BT v chovoch sentinelových (serologicky negatívnych) zvierat. V rámci tohto programu bolo vybratých 100 fariem/chovov HD a v každom z nich bolo vybraných 10 kusov zvierat, ktoré sa 1 krát mesačne podrobujú serologickému vyšetreniu krvi na BT.

V SR sa od 1.04.2008 vykonáva aj entomologický monitoring BT v 8 vybratých chovoch HD (v pôsobnosti každej KVPS jeden chov). Entomologický monitoring pozostáva z ročného programu zachytávania vektorov - pakomárikov z rodu *Culicoides* pomocou lapačov so zameraním na zhromažďovanie informácií o vektoroch, ich šírení a sezónnych profiloch na celom území SR.

Tabuľka: Počet vyšetrených sentinelových zvierat a počet zvierat vyšetrených pred transportom, po abortoch a v súvislosti s importom

Vyšetrované zvieratá	Serologické vyšetrenia (ELISA)	Virologické vyšetrenia (PCR)
Sentinelové zvieratá	11947	0
Import	447*	89
Aborty	4700	0
Pred presunom	14041	2763
Spolu	31135	2852

*V prípade importovaných zvierat po ich vakcinácii boli serologické výsledky (ELISA) vyšetrenia požadované - s hladinou protilátok.

V ostatných prípadoch vyšetrení v tabuľke boli výsledky vyšetrenia negatívne.

Chronológia vyhlásených opatrení v SR vo vzťahu k ochrane voči BT:

- **12. 09. 2008** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzená časť územia SR bola vyhlásená zakázanou zónou BT
- **12. 01. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska a Českej republiky vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT
- **27. 10. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Českej republiky v okrese Hodonín na farme Násedlovice vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT a tým niektoré okresy spadajúce do zakázanej zóny v súvislosti s týmto výskytom BT v Českej republike rozšírili zakázanú zónu, ktorá bola stanovená mimoriadnym núdzovým opatrením dňa 12.1.2009. Okresy spadajúce do zakázanej zóny BT v súvislosti

s ohniskom nákazy BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) stanovené mimoriadnym núdzovým opatrením zo dňa 13.10.2009 ostali aj naďalej v roku 2009 v platnosti.

V SR do dnešného dňa **nebolo zaznamenané ani jedno ohnisko výskytu BT v chove**, avšak v súvislosti s výskytom ochorenia v Českej republike a v Maďarskej republike časť republiky spadala v roku 2009 (a časť územia spadá aj naďalej) do zakázanej zóny okolo ohniska nákazy, ktorá prepukla v týchto štátoch.

Dňa 13.1.2010 bola zrušená zakázaná zóna vo vzťahu k ohnisku BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) a tým v okresoch, ktoré spadali do tejto zakázanej zóny BT sa už neuplatňujú reštrikčné, obmedzujúce opatrenia.

Ochorenie BT je rozšírené vo viac ako polovici členských štátov EÚ. Súčasný vývoj ochorenia v Európe má klesajúcu tendenciu, avšak je možné predpokladať, že obmedzenia, ktoré sa týkajú obchodovania s vnímavými zvieratami na BT môžu predstavovať v budúcich rokoch závažný problém aj v SR.

Transmisívne spongiformné encefalopatie (TSE/PSE)

Bovinná sponiformná encefalopatia (BSE) je fatálne nervové ochorenie prežúvavcov, predovšetkým dospelého HD a je jednou z chorôb TSE/PSE zapríčinených priónmi. Experimentálne bola BSE prenesená na HD parenterálnou a orálnou cestou prostredníctvom nervového tkaniva z postihnutých jedincov. Klinický priebeh ochorenia je rozmanitý a môže prebiehať až niekoľko rokov. Podozrenie na BSE vzniká u HD, u ktorého bol pozitívny výsledok rýchleho testu špecifického pre BSE. Cieľom dodržiavania programu je zabezpečiť bezpečnosť potravín a ochranu zdravia spotrebiteľa a pri obchodovaní s inými krajinami garantovať bezpečné potraviny a krmivá. Udržať a zlepšiť si štatút krajiny stanovenou mierou rizika BSE.

V súčasnosti je SR dočasne uznaná za krajinu s **kontrolovaným rizikom BSE** v zmysle Rozhodnutia Komisie 2007/453/ES, ktorým sa stanovuje štatút členských štátov, tretích krajín alebo ich regiónov podľa rizika BSE

V roku 2009 bolo v rámci monitoringu TSE/PSE u HD vyšetrených **49 731 ks** zvierat (z toho 21 vzoriek bolo nevhodných na vyšetrenie). Tiež boli v roku 2009 vyšetrené **2 ks** zubrov.

Výsledky všetkých vyšetrených vzoriek z HD (a zubrov) v rámci monitoringu TSE/PSE v SR v roku 2009 boli negatívne a nebol potvrdený ani žiadny pozitívny prípad BSE v zahraničí zo zvierat pochádzajúcich zo SR.

Početnosť výskytu BSE podľa rokov

Rok									
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Spolu
5	6	2	7	3	0	2	1	0	26

Scrapie je ochorenie zaradené medzi prenosné spongiformné encefalopatie (ďalej len „TSE/PSE“) postihujúce malé prežúvavce v našich podmienkach najmä ovce a kozy. Môže byť

prenesená z jedného zvierťa na druhé prostredníctvom kontaminovaného prostredia alebo z matky na mláďa. Ochorenie zväčša končí úhynom zvierťa.

Vzhľadom ku závažnosti tohto ochorenia a na základe uvedenej legislatívy boli stanovené pravidlá prevencie, monitoringu a eradikácie tohto ochorenia.

Od roku 2003 do 31.12.2009 bolo v SR spolu potvrdených 90 prípadov scrapie a to v 13 chovoch oviec u 12 majiteľov.

Početnosť výskytu scrapie podľa rokov

Rok							
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Spolu
4	31	9	10	8	27	1	90

V roku 2009 bol v SR vyhlásený len jeden novo infikovaný chov s potvrdeným nálezom scrapie.

V roku 2009 bol potvrdený len **jeden** prípad **scrapie (atypickej formy)** v chove PD „Cesta mieru“ Necpaly – farma v obci Žabokreky v okrese Martin. Jednalo sa o 128 mesačnú samicu plemena Zošľachtená valaška.

Vzorka na laboratórne vyšetrenie bola z tohto zvierťa odobratá na bitúnku „Polonina Lesko“ v Poľsku v rámci monitoringu Poľskej republiky zo „zdravého – zabitého“ zvierťa. Výsledok laboratórneho vyšetrenia bol potvrdený v referenčnom laboratóriu Poľskej republiky, kde bolo uskutočnené následné vyšetrenie genotypu zvierťa, ktorým sa stanovil genotyp AHQ/ARR, ktorý je zaradený do 2. rizikovej skupiny vo vzťahu k rezistencii voči TSE.

V roku 2009 bolo SR v národnom referenčnom laboratóriu ŠVÚ Zvolen rámci monitoringu TSE/PSE vyšetrených spolu 2167 ks oviec a 25 ks kôz - všetky s negatívnym výsledkom.

Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike od roku 2009

Stanovisko Vedeckého riadiaceho výboru ES na základe výskumu stanovilo, že určité genotypy príónových bielkovín u oviec poskytujú odolnosť voči scrapie. Na základe chovateľského programu na rezistenciu oviec voči scrapie sa selektujú plemenné ovce s vysoko hodnoteným genetickým potenciálom, ktoré sú plemenami domáceho pôvodu, alebo tvoria významnú populáciu na území našej krajiny.

Chovateľský program na rezistenciu voči scrapie sa v SR realizuje od roku 2004 a zameriava sa na farmy s geneticky hodnotnými zvieratami a hlavne na plemenné barany zaradené do pripúšťania a barančky pred zaradením do chovu.

Podľa genotypu sú zvieratá v SR od roku 2008 zaradené do 5 rizikových skupín vo vzťahu k ich rezistencii voči TSE/PSE.

- I. skupina – ARR/ARR
- II. skupina – ARR/ARQ, ARR/ARH, ARR/AHQ
- III. skupina – AHQ/AHQ, ARH/ARH, ARH/ARQ, AHQ/ARH
AHQ/ARQ
- IV. skupina – ARR/VRQ, ARQ/ARQ
- V. skupina – ARQ/VRQ, ARH/VRQ, AHQ/VRQ, VRQ/VRQ.

Požiadavkou a cieľom selekcie na základe genotypizácie je postupná aproximácia frekvencie alel priónových génov ARR/ARR oviec pre každé dôležité plemeno.

V rámci chovateľského programu v roku 2009 bolo v šľachtiteľských neinfikovaných chovoch oviec genotypizáciou vyšetrených 2662 ks zvierat.

V šľachtiteľských chovoch oviec neinfikovaných TSE sa zistilo nasledovné zastúpenie jednotlivých genotypov:

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 35,4 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 47,7 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 2,8 %,
- v rizikovej skupine č. 3* (ARQ/ARQ) je zistených 7,6 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 4,5 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 2 %.

V roku 2009 bolo v SR genotypizáciou vyšetrených 30 zvierat v 2 chovoch oviec infikovaných TSE.

V chovoch oviec infikovaných TSE sa vyšetreniami zistilo nasledovné zastúpenie jednotlivých genotypov:

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 86,7 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 13,3 %,

Mor včelieho plodu

Monitoring moru včelieho plodu (MVP) bol vykonaný v súlade s Národným programom monitoringu moru včelieho plodu na roky 2008-2009.

Základným predpokladom na eradikáciu MVP je zabezpečenie klinických prehliadok všetkých registrovaných včelstiev na území Slovenskej republiky a presná, kvalitná a opakovateľná laboratórna diagnostika choroby.

Klinické prehliadky na mor včelieho plodu v roku 2009

Kraj	Počet klinických prehliadok na MVP	Počet ohnisk MVP 1.polrok/2.polrok
Bratislavský kraj	5 617	2/0
Banskobystrický kraj	42 897	15/10
Košický kraj	31 845	15/3
Nitriansky kraj	40 084	8/6
Prešovský kraj	31 029	14/22
Trenčiansky kraj	16 145	25/10
Trnavský kraj	13 811	6/1
Žilinský kraj	17 770	5/24
Spolu	199 198	90/76

Vzorky vyšetrené na mor včelieho plodu (*Paenibacillus larvae*) v roku 2009

	Pozitívny	Negatívny	Spolu	Pozitívne	Negatívne	Spolu

	plást	plást	plásty	melivo	melivo	melivo
Spolu	328	73	401	20	302	322

K 31. decembru 2009 bolo v Slovenskej republike evidovaných 76 aktívnych ohnísk moru včelieho plodu.

Ochrana zvierat

Na úseku ochrany zvierat ŠVPS SR v roku 2009 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti. Hlavné úlohy spočívajú v príprave nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej krajskými veterinárnymi a potravinovými správami (8 KVPS) a regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami (40 RVPS) na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat chovaných na farmárske účely, na ochranu zvierat počas prepravy, na ochranu zvierat používaných na pokusné účely, na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania a na ochranu spoločenských zvierat a voľne žijúcich zvierat chovaných v zajatí.

ŠVPS SR v roku 2009 pokračovala v implementácii projektu PHARE „Vývoj softvéru pre posilnenie veterinárnych kontrol v oblasti ochrany zvierat na farme a v čase ich zabíjania“. Cieľom projektu je využitie elektronického systému umožňujúceho zadávanie výsledkov kontrol na farmách a bitúnkoch on-line, vyhodnocovať ich a pripravovať plán kontrol na nasledujúce obdobie na základe analýzy rizika.

Kontrola ochrany zvierat chovaných na farmárske účely

Úradné kontroly vykonávali úradní veterinárni lekári príslušných RVPS na základe plánu nediskriminačným spôsobom alebo na základe podnetu občanov. V závislosti od druhu alebo kategórie farmových zvierat, chovaných alebo držaných na kontrolovanej farme, sa tieto kontroly zameriavali na posúdenie veterinárnych požiadaviek podľa nariadení vlády č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely; č. 730/2002 Z. z. – ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany teliat; č. 735/2002 Z. z. – ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany ošípaných a č. 736/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorým sa ustanovujú minimálne požiadavky na ochranu nosníc. Podkladom pre prácu inšpektorov RVPS na úseku ochrany zvierat chovaných na farmárske účely je aj Metodický pokyn č. 815/08-224 na jednotné uplatňovanie postupov pri vykonávaní kontrol ochrany zvierat chovaných na farmárske účely, ktorý sa týka aj zasielania výsledkov kontrol.

Zber informácií počas kontrol zvierat chovaných na hospodárske účely je v súlade s Rozhodnutím Komisie o minimálnych požiadavkách na zber informácií počas kontrol miest produkcie, na ktorých sa určité zvieratá chovajú na hospodárske účely (2006/778/ES), prijaté 14. novembra 2006 a ktorá vstúpila v platnosť 1.1.2008. Týmto rozhodnutím sa stanovujú pravidlá pre harmonizáciu zberu informácií počas kontrol vykonávaných príslušným orgánom v súlade so smernicami 91/629/EHS, 91/630/EHS, 98/58/ES a 1999/74/ES a podávania takýchto informácií Komisii.

Minimálna frekvencia kontrol ochrany farmových zvierat v pôsobnosti RVPS SR je v súlade s Nariadením Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví

zvierat a o starostlivosti o zvieratá, plánovaná podľa miery rizika nedodržania alebo porušenia požiadaviek na ochranu zvierat chovaných na farmárske účely (ďalej len „miera rizika“). Miera rizika sa hodnotila podľa nasledujúcich kritérií:

- druh chovaných zvierat,
- veľkosť farmy hodnotená počtom zvierat,
- prevládajúci spôsob chovu intenzívny/extenzívny,
- vek jednotlivých chovných budov (viac ako 10 rokov),
- vek technológií dôležitých pre zabezpečenie pohody zvierat v jednotlivých chovných budovách (viac ako 10 rokov),
- výsledky predchádzajúcich kontrol ochrany zvierat vrátane spätných hlásení z bitúnkov.

Každá skupina má na základe počtu jedincov chovaných na farme (tabuľka č.1) priradenú minimálnu frekvenciu kontrol ochrany farmových zvierat. Táto frekvencia je udaná minimálnym počtom fariem, ktoré majú byť kontrolované alebo % fariem, ktoré musia byť skontrolované v priebehu jedného kalendárneho roka (tabuľka č. 2). V prípadoch, kde je uvedená frekvencia kontrol 20% z fariem v regióne sa tým rozumie, že má byť skontrolovaných 20% z fariem, ktoré ešte neboli kontrolované v predchádzajúcom období tzn., že všetky farmy budú skontrolované najmenej raz za päť rokov. Do stanovenej frekvencie sa nezapočítavajú kontroly na overenie splnenia uložených opatrení.

Rozdelenie skupín jednotlivých druhov a kategórií zvierat podľa počtu jedincov chovaných na farme

Druh a kategória zvierat	I. skupina **	II. skupina	III. skupina	IV. skupina	V. skupina
HD so zameraním najmä na teľatá	1	2-10	11-100	101-500	>500
ošípané	1	2-10	11-100	101-500	>500
ovce a kozy	1-10	11-100	>100	-	-
kone na farmárske účely	1-2	>3	-	-	-
kožuštinové bylinožravce *	1-10	11-50	> 50	-	-
kožuštinové mäsožravce	1-20	21-100	> 100	-	-
nosnice	do 350	> 350	-	-	-
iná hydina	1-500	> 500	-	-	-
iné farmové zvieratá	1 ≤	-	-	-	-

* pri hodnotení rizika sa počítajú len dospelé jedince

Rozdelenie skupín jednotlivých druhov a kategórií zvierat podľa minimálnej frekvencie kontrol ochrany farmových zvierat

Druh a kategória zvierat	I. skupina **	II. skupina	III. skupina	IV. skupina	V. skupina
HD so zameraním najmä na teľatá	5	5% **	20%	20%	20%
ošípané	5	5% **	20%	20%	20%
ovce a kozy	1	10%	20%	-	-
kone na farmárske účely		3	-	-	-
kožuštinové bylinožravce *		5%	50%	-	-
kožuštinové mäsožravce		25%	100%	-	-
nosnice		100%	-	-	-
iná hydina		2	-	-	-
iné farmové zvieratá	1	-	-	-	-

* pri hodnotení rizika sa počítajú len dospelé jedince

** plánované kontroly možno nahradiť kontrolami vykonanými na základe podnetu

Ďalším ukazovateľom pre zostavenie plánu kontrol je vek technológií použitých v jednotlivých ustajňovacích priestoroch. Čím je vek použitej technológie vyšší, tým sa zvyšuje i miera rizika a preto podlieha táto farma kontrole ochrany zvierat v čo najskoršom termíne.

Plánované kontroly sa vykonávali neohlásené s výnimkou kontroly splnenia opatrení na odstránenie nedostatkov zistených pri predchádzajúcich kontrolách. Za obdobie roku 2009 bolo z celkového počtu **18 915** chovov jednotlivých druhov farmových zvierat vykonaných celkovo **2 241** inšpekcií, z toho bolo 335 kontrol zameraných na farmy teliat, 370 kontrol na chovy ošípaných, 56 kontrol bolo vykonaných v chovoch nosníc a 1480 kontrol v chovoch ostatných druhov farmových zvierat (patrí sem napr. hovädzí dobytok, ovce, kozy, brojlery, vodná hydina, morky a pod.). Počas týchto kontrol bolo zistených 266 porušení jednotlivých ustanovení, pričom bolo uložených 253 opatrení na odstránenie nedostatkov a 13 sankcií.

Kontrola ochrany zvierat počas prepravy

Úradné kontroly ochrany zvierat počas prepravy vykonávali úradní veterinárni lekári príslušných RVPS na základe plánu kontrol nediskriminačným spôsobom. Kontrole dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat počas prepravy podliehajú všetky zásielky živých zvierat (stavovcov) vykonávané v súvislosti s ekonomickou aktivitou, na ktoromkoľvek úseku prepravy zvierat počnúc nakládkou v mieste odoslania a končiac vykládkou v mieste určenia.

Prepravu zvierat môžu v súlade s Nariadením Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a súvisiacich činností a o zmene a doplnení Smerníc 64/432/EHS a 93/119/EHS a Nariadenia (ES) 1255/97 (ďalej len „nariadenie Rady č. 1/2005“) vykonávať len prepravcovia, ktorým príslušný orgán (ŠVPS SR) vydal rozhodnutie o povolení prepravcu v súlade s článkom 10 alebo 11 nariadenia Rady č. 1/2005 a za zviera je počas prepravy zodpovedná odborne spôsobilá osoba (osvedčenia vydávajú RVPS) a v prípade prepravy na dlhé cesty (nad 8 hodín) aj s použitím schváleného dopravného prostriedku (schvaľujú RVPS).

V roku 2009 bolo na základe žiadosti vydaných 43 povolení prepravcov na prepravu živých zvierat.

Kontroly podľa nariadenia Rady č. 1/2005 vykonávali veterinárni inšpektori príslušných RVPS v spolupráci s príslušníkmi policajného zboru, ktorí sú oprávnení zastaviť dopravný prostriedok počas prepravy. Pri príprave plánu kontrol sa bral do úvahy najmä rozsah prepravy živých zvierat, prítomnosť hlavných ťahov pri medzinárodnej a vnútroštátnej preprave zvierat, prítomnosť bitúnkov a veľkých chovov.

Veterinárni inšpektori vykonávajúci dozor na bitúnkoch vykonávali kontroly ochrany zvierat pri preprave s nasledovnou frekvenciou: bitúnky s nízkou kapacitou najmenej 20% prepráv živých zvierat za mesiac a bitúnky s priemyselnou kapacitou najmenej 10% prepráv živých zvierat za mesiac. Tieto kontroly boli rovnomerne rozložené na celý mesiac, na rôzne dni v týždni a na rôzne časy príjazdu. Frekvencia kontrol bola vypočítaná z počtu zásielok živých zvierat prijatých na bitúnku v mesiaci predchádzajúcom mesiacu prípravy plánu kontroly

ochrany zvierat (na mesiac december je rozhodujúci počet zásielok živých zvierat z mesiaca október).

Na zabezpečenie jednotného uplatňovania postupov pri výkone kontrol ochrany zvierat pri preprave nediskriminačným spôsobom sa pri výkone týchto kontrol postupovalo podľa metodického pokynu vydaného Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“) nasledovným postupom:

- Kontrola registrácie prepravcu
- Kontrola odbornej spôsobilosti osoby vykonávajúcej prepravu zvierat
- Kontrola spôsobilosti dopravného prostriedku na prepravu zvierat
- Kontrola prepravovaných zvierat najmä kontrola spôsobilosti zvierat na plánovanú prepravu, správnosti spôsobu prepravy prepravovaných druhov a kategórií zvierat
- Dokladová kontrola
- Identifikačná kontrola
- Fyzická kontrola

Za obdobie roka 2009 ako uvádza tabuľka č.3, bolo pri preprave jednotlivých druhov zvierat vykonaných 6 767 inšpekcií, v rámci ktorých bolo 2 536 dokumentačných kontrol. Celkový počet zvierat, ktorých sa týkali kontroly pri preprave bol 40 046 304 kusov. Najvyšší podiel (61,21%) skontrolovaných zvierat k počtu prepravovaných, bol v kategórii „koňovité“.

Tabuľka č.3

	Počet dopravných prostriedkov	Počet dotknutých zvierat					
		HD	Ošípané	Ovce a kozy	Koňovité	Domáce vtáctvo a králiky	Iné druhy
Prepravované zvieratá (v ks)		164 629	1 002 095	81 033	348	139 095 597	1 097 140
Počet inšpekcií	6 767	59 169	481 853	5455	206	49 958 962	146 721
Počet porušení predpisov	7	29	1	7	0	1	0
Pomer kontrolovaných zvierat/prepravovaných (v %)		35,94 %	48,08 %	6,73 %	61,21 %	35,92 %	13,37 %

Kontrola ochrany zvierat používaných na pokusné účely

ŠVPS SR v súlade so zákonom č. 39/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 23/2009 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na pokusné alebo iné vedecké účely (ďalej len „nariadenie vlády SR č.23/2009 Z. z.“) vykonala prostredníctvom inšpektorov ochrany zvierat v súlade s § 6 ods. 2 písm. h) zákona č. 39/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 23/2009 Z. z. **16** kontrol v **11** zariadeniach na vykonávanie pokusov na zvieratách a v zariadeniach na chov a na dodávanie zvierat na pokusné účely za účelom posúdenia vhodnosti zariadenia na vykonávanie pokusov na zvieratách, kontroly dodržiavania požiadaviek na umiestnenie a starostlivosti o zvieratá, a následné kontroly na odstránenie nedostatkov uložených vo veterinárnych opatreniach.

ŠVPS SR v roku 2008 pripravila návrh na novelu nariadenia vlády SR č. 289/2003 Z. z., v ktorom novelizovala prílohy, hlavne prílohu č. 1 starostlivosť a umiestnenie zvierat používaných na pokusné účely, prílohu č. 3, žiadosť o schválenie pokusu, prílohu č. 4, žiadosť o schválenie

pokusného zariadenia, chovného a dodávateľského zariadenia, prílohu č. 5 hlásenie pokusného zariadenia o počte použitých zvierat za rok. Novela nariadenia vlády SR č. 289/2003 Z. z., ktorou sa do slovenského správneho poriadku transponovala smernica 86/609/EHS, bola vykonaná v súlade s odporúčaniami komisie 2007/526/ES z 18.06.2007 týkajúceho sa umiestnenia zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely a starostlivosť o ne. Dňom 01. februára 2009 nadobudlo účinnosť nové nariadenie vlády SR č. 23/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na pokusné alebo iné vedecké účely. ŠVPS SR vypracovala za Slovenskú republiku pre Európsku Komisiu povinné hlásenie o počte použitých zvierat v pokusoch za rok 2008 s národným komentárom.

ŠVPS SR sa zúčastňovala na rokovaní Rady Európskeho parlamentu na príprave novej smernice o ochrane pokusných zvierat používaných na pokusné účely. ŠVPS SR vypracovávala pripomienky ku kompromisným textom a aktívne vystupovala počas rokovaní.

Počet a druhy vykonaných kontrol v schválených pokusných zariadeniach v SR v roku 2009

Druh kontroly	Počet kontrol
Posúdenie vhodnosti zariadenia na vykonávanie pokusov	8
Kontrola dodržiavania požiadaviek na starostlivosť o zvieratá	3
Následná kontrola	5
Spolu	16

Celkový počet schválených zariadení v Slovenskej republike v roku 2009

Druh zariadenia	Počet zariadení
Pokusné zariadenie	49
Pokusné zariadenie s chovom zvierat pre vlastnú potrebu	23
Chovné zariadenie	7
Dodávateľské zariadenie	1
spolu	78

V schválených pokusoch bolo v roku 2009 spolu použitých 23 118 zvierat.

Počet zvierat použitých v schválených pokusoch													
Mýš laboratórna	Potkan laboratórny	Morča domáce	Králik domáci	Ostatné hlodavce	Pes domáci	Mačka domáca	Ošipané	Ovce	Ostatné cicavce	Prepelice	Ostatné vtáky	Ryby	Ostatné stavovce
9556	8076	562	1034	72	48	4	54	15	12	55	2112	1419	0

ŠVPS SR v súlade s § 6 ods. 2 písm. i) bod 3. zákona č. 39/2007 Z.z. vydala v správnom konaní v súlade so zákonom č. 71/69 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov 115 rozhodnutí o schválení pokusu na zvieratách. 4 rozhodnutia o schválení pokusných zariadení.

ŠVPS SR v 48 prípadoch prerušila správne konanie, v 2 prípadoch zastavila správne konanie a zamietla 1 žiadosť o schválenie pokusu. S novým nariadením vlády SR č. 23/2009 Z. z. sa zmenil spôsob podávania žiadosti o schválenie pokusu. Z toho dôvodu bol zvýšený počet prerušenia správneho konania.

ŠVPS SR zrealizovala školenie na IVVL v Košiciach pre odbornú verejnosť za účelom výkladu platnej legislatívy v oblasti ochrany zvierat používaných na pokusné účely, o postupoch pri podávaní žiadosti o schválenie zariadenia a schválenie pokusu.

Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania

Orgány veterinárnej správy vykonávajú kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v súlade s § 8 ods. 3 písm. a) bod 3. zákona č. 39/2007 Z. z. a podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 315/2003 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v znení nariadenia vlády č. 497/2003 Z.z. (ďalej len „nariadenie vlády č. 315/2003 Z.z.“). Kontrolu dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat v čase zabíjania vykonávajú veterinárni inšpektori z príslušných RVPS. Kontrola je zameraná na manipuláciu so zvieratami pri ich vykladaní z dopravných prostriedkov pri príjazde na bitúnok, na podmienky ustajnenia pre zvieratá na bitúnku, na manipuláciu so zvieratami a ich presuny na bitúnku, na manipuláciu so zvieratami pri znehybnení, omráčení a vykverení. Kontroly boli vykonávané v stanovených frekvenciách (raz mesačne). Výsledky kontrol z príslušných RVPS boli zasielané na KVPS formou hlásenia. V roku 2009 bolo vykonaných celkom 2209 úradných kontrol ochrany zvierat v čase zabíjania alebo usmrcovania, počas ktorých bolo zistených 11 nedostatkov, na základe čoho veterinárni inšpektori na mieste uložili 3 opatrenia. Vo zvyšných prípadoch sa zistené nedostatky odstránili hneď na mieste bez uloženia opatrení.

V roku 2008 ŠVPS SR zahájila prácu na vývoji nového programového systému CESKO 2, ktorý bude slúžiť na podporu výkonu veterinárnych kontrol v oblasti ochrany zvierat na farme v čase ich zabíjania pod záštitou prechodného fondu číslo projektu : 2006/018-175.06.01/05 z Európskej komisie, Úrad spolupráce európskej pomoci. ŠVPS SR organizovalo šesť zasadnutí riadiaceho výboru, ktorých sa zúčastňovali zástupcovia z Ministerstva vlády, Ministerstva Pôdohospodárstva a zástupcovia Ministerstva Financí, na ktorých sa kontroloval postup prác a dodržiavanie schváleného harmonogramu. Ministerstvo financií vykonalo za účelom priebehu vývoja softvéru audit na ŠVPS SR s pozitívnym výsledkom. Ku koncu roku 2009 bolo zahájené napĺňanie databázy programového systému CESKO 2 potrebnými údajmi. Začala sa príprava nového metodického pokynu na výkon kontrol v oblasti ochrany zvierat v čase ich zabíjania.

V priebehu celého roku 2009 pracovníci ŠVPS SR vykonali v šiestich krajoch školenie a tréningový kurz pre všetkých inšpektorov ochrany zvierat z KVPS a z príslušných RVPS aj pre inšpektorov vykonávajúcich hygienický dozor na bitúnku z RVPS. V priebehu školení sa inšpektori oboznamovali s novým softvérom CESKO 2 a s pripravovanou novou metodikou na výkon kontrol ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania na bitúnku. Počas školení bol vykonaná tréningová kontrola na bitúnku, počas ktorej boli veterinárni inšpektori oboznámení s výkonom kontroly v praxi. V priebehu roku 2009 boli preškolení všetci inšpektori ochrany zvierat na výkon kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania ako aj všetci inšpektori vykonávajúci hygienický dozor na bitúnku. Každý inšpektor, ktorý absolvoval školenie získal osvedčenie.

Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrčovania v roku 2009

	Počet							Trestných podaní
	Kontrol	Zistení	Opatrení (§14 ods. 2)	Priestupkových konaní (§ 48)		Správnych konaní (§ 50)		
				Začatých	Ukončených	Začatých	Ukončených	
Ustajnenie	506	6	4	-	-	0	0	-
Manipulácia	533	-	-	-	-	-	-	-
Omračovanie	587	6	2	-	-	0	-	-
Vykrvovanie	561	-		-	-	-	-	-

ŠVPS SR sa od októbra 2008 do apríla 2009 aktívne zúčastňovala na rokovaní Rady EU o návrhu nariadenia Rady o ochrane zvierat počas ich usmrčovania. Vypracovávala pripomienky k návrhu nariadenia po diskusii s relevantnými zväzmi súvisiacimi so spracovaním mäsa, vlastníkmi a prevádzkovateľmi bitúnkov. Výsledkom rokovaní je nariadenie Rady o ochrane zvierat počas usmrčovania č. 11272/09, ktoré nadobúda účinnosť 01.01.2013.

V roku 2009 veterinárni inšpektori ochrany zvierat zo ŠVPS SR vykonali kontrolu v ZOO Bojnice, ZOO Bratislava a ZOO Košice za účelom predĺženia platnosti súhlasu na zriadenie a prevádzkovanie zoologickej záhrady v zmysle § 44 ods.2 a § 89 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Kontrolou sa vykonával štátny dozor na účel kontroly dodržiavanie podmienok uvedených v § 44 ods. 5 písm. a) tretí až piaty bod v zmysle § 70 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z.

Hygiena krmív

1. Úradné kontroly

Úradné kontroly v roku 2009 v oblasti krmív vykonávali regionálne veterinárne a potravinové správy (RVPS) na základe metodických pokynov vydaných ŠVPS – Plán veterinárnej prevencie a ochrany (VPO) krmív a živočíšnych vedľajších produktov a analýzy rizík Viacročného plánu kontrol SR aktualizovaného v roku 2009. Úradné kontroly sa riadili platnou legislatívou SR a právnymi normami ES. Úradné kontroly boli vykonávané formou inšpekcií, odberu úradných vzoriek na analýzy, certifikácie pri obchodovaní, dozoru, riešení podnetov RAPID ALERT a dodatočných – následných úradných kontrol. Úradné kontroly boli zamerané na oblasť hygieny krmív, hlavne ich zdravotnú nezávadnosť (neškodnosť) v procese výroby, pri skladovaní, pri uvádzaní na trh, obchodovaní v rámci ES a skrmovaní priamo na farmách, šetrenie nevyhovujúcich laboratórnych nálezov u krmív, krmných surovín a vody na napájanie zvierat.

Úradné kontroly boli zamerané na oblasť hygieny krmív, ich zdravotnú nezávadnosť – vo výrobe krmív a krmných surovín živočíšneho pôvodu - výrobe krmív pre spoločenské zvieratá zo ŽVP, skladovanie, uvádzanie na trh, špecializované obchody na krmiva, obchodovanie v rámci ES a skrmovanie krmív hospodárskymi zvieratami priamo na farmách v celkovom počte 3 582 úradných kontrol. Bolo odobratých 1688 úradných vzoriek na úseku hygieny krmív z toho:

- 254 vzoriek na analýzy krmív a kŕmnych surovín živočíšneho pôvodu z čoho 13 vzoriek nevyhovovalo – mikrobiologickým ukazovateľom zdravotnej nezávadnosti podľa nariadenia ES č. 1774/2002/ES a predpisom SR,
- 982 úradných vzoriek krmív – nevyhovujúce 19 vzoriek (zdravotná neškodnosť 7 (mikrobiol., plesne), kokcidiostatika – 2, zakázané látky - hormóny β agonisti – 1, zakázané aditíva – tetracyklíny – 2, ťažké kovy – 1, mikroprvky (Zn, Cu) – 5, koncentrácia liečiva v medikovanom krmive - 1)
- 109 úradných vzoriek vody na napájanie zvierat.- nevyhovujúce 15 (9 vzoriek mikrobiológia, 4 vzorky NO₂ a NO₃ a 2 vzorky ťažké kovy).

Na úseku prevencie BSE sa vykonalo 558 úradných kontrol zameraných na zisťovanie dodržiavania zákazu skrmovania živočíšnych bielkovín u hospodárskych zvierat určených na spotrebu ľuďmi najmä prežúvavcov a súčasne sa odobralo 343 úradných vzoriek, ktoré všetky vyhoveli požiadavkám predpisov.

V roku 2009 bola nariadená jedna cielená kontrola na chovy hydiny predovšetkým výkrm hydiny zameraná predovšetkým na kŕmne zmesi skrmované v chovoch, ktoré boli do chovov priamo dovážané z iných členských štátov Spoločenstva. Následne boli uvedené kontroly vykonané aj v chovoch kde sa skrmujú KKZ vyrábané na Slovensku. Bolo vykonaných 110 úradných kontrol.

2. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov

Pri 48 úradných kontrolách bolo zistenie nedodržiavanie predpisov a bolo vydaných 36 opatrení na ich odstránenie 4 sankcie – 3 blokové pokuty v hodnote 155 € a v správnom konaní 332 €. U nevyhovujúce výsledkov analýz úradných vzoriek bolo u 47 vzoriek vydaných 37 opatrení, 25 vzoriek bolo postúpených inému orgánu a boli udelené 2 pokuty. Obe ešte nenadobudli právoplatnosť.

2.1.1 Použitý systém klasifikácie

Systém kvalifikácie nezhôd nie je zatiaľ zavedený

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

Pri úradných kontrolách boli zisťované hlavne tieto nedostatky:

- hygiena priestorov
- v skladoch krmív na farmách sa nachádzali iné materiály
- neohlásenie začatia činnosti – predaj krmív
- nedostatky v dokladoch ku krmivám,
- nevykonávanie vlastných kontrol na zdravotnú nezávadnosť krmív
- nedostatočná hygiena pri kŕmení zvierat
- nedostatky v označovaní KKZ
- neoznačenie krmív
- krmivo po dátume spotreby

3. Audity

Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

KVPS na úseku výkonu úradných kontrol hygieny krmív vykonávaných na RVPS uskutočnilo v roku 2009 v zmysle programu auditov 8 interných auditov. U 3 auditov (RVPS Bardejov, RVPS Galanta, RVPS Senec) boli zistené 4 nezhôd kvalifikovaných ako menej závažné. Organizácie prijali nápravné opatrenia, ktoré boli aj auditorskými tímami KVPS odkontrolované.

Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Rozsah a charakter zistených nezhôd v oblasti výkonu úradnej kontroly vykonávanej na RVPS v roku 2009 nepredstavuje žiadne riziko.

Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

Na zabezpečenie efektívneho fungovania činností zabezpečovaných orgánmi veterinárnej správy ŠVPS SR na úseku hygieny krmív vypracováva metodické pokyny na jednotné postupy dotknutých orgánov. Každý rok sa aktualizuje plán úradných kontrol a plán odberu úradných vzoriek na analýzy na základe výsledkov z predchádzajúceho roka a novej legislatívy.

Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na zjednotenie postupov pri úradných kontrolách sa postupne vypracúvajú kontrolné listy pre účely úradnej kontroly. Na pracovných poradách, ktoré sa konajú pravidelne minimálne 2 krát ročne na úrovni RVPS a 3 krát ročne na úrovni KVPS sa prijímajú úlohy k vzniknutým problémom a prijímajú sa spoločné riešenia na úrovni RVPS, KVPS a ŠVPS SR.

4.2.2. Školenia

V rámci Národného plánu vzdelávania sa inšpektori RVPS a KVPS v roku 2009 zúčastnili školenia v rozsahu 3 dní v počte 54 účastníkov. Viac informácií je uvedených na www.ivvl.sk.

Živočíšne vedľajšie produkty

1. Úradná kontrola

Úradné kontroly na úseku živočíšnych vedľajších produktov (ďalej len „ŽVP“) boli vykonávané v súlade s metodickým pokynom o úradných kontrolách, plánom na odber úradných vzoriek - VPO 2009, zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a nariadením (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 1774/2002 na úrovni ŠVPS SR, KVPS a RVPS.

Predmetom úradných kontrol bolo dodržiavanie podmienok s nakladaním, skladovaním, likvidáciou, spracovaním, obchodovaním, zberom, prepravou ŽVP v zmysle platnej legislatívy za použitia rôznych foriem a metód úradných kontrol akou je dozor, inšpekcia, odber úradných vzoriek na analýzy, certifikácia. V roku 2009 boli vypísané aj ciele kontroly. Kontroly podliehali registrované, schválené alebo povolené subjekty a ich činnosť ako sú: spracovateľské závody, spaľovne, spoluspaľovne, zariadenia na predbežné spracovanie, zber, preprava, sklady, spracovanie v mliekarenskom priemysle, technické

závody, oleochemické závody, výrobcovia krmív pre spoločenské zvieratá, úprava loveckých trofejí, kompostovanie, spracovanie hnoja, bioplynové stanice, spracovanie krvi, závody na spracovanie koží, vlny, peria, odberatelia podľa článku 23 nariadenia (ES) č. 1774/2002 v celkovom počte 528 subjektov v roku 2009 a bolo u nich vykonaných 1 748 úradných kontrol.

Samostatnou oblasťou veterinárnej kontroly je úradná kontrola u producentov ŽVP, kde spadajú hlavne všetky farmy a majitelia, ktorí chovajú zvieratá, všetky prevádzkarne, ktoré spracúvajú živočíšne produkty čo je bolo v roku 2009 cca 10 211 subjektov a celá obchodná sieť, kde sa predávajú potraviny živočíšneho pôvodu. Na tomto úseku bolo vykonaných 2 212 samostatných úradných kontrol z toho bolo 730 cielených kontrol so zameraním hlavne na skladovanie, označovanie a doklady. Okrem týchto kontrol sa vykonáva úradná kontrola nad nakladaním so ŽVP u producentov v rámci inšpekcií v prevádzkárňach, ktoré sú zamerané na hygienu u výrobcov živočíšnych produktov a na farmách zvierat pri inšpekciách nad zdravím a ochranou zvierat.

Veterinárnymi inšpektormi RVPS bolo odobratých 453 úradných vzoriek v oblasti ŽVP na analýzy v zmysle VPO 2009. (podrobnosti uvedené v Ročenke ŠVPS SR 2009)

Výkon činnosti a prevádzkarne v tejto oblasti podliehajú schvaľovaniu alebo povoľovaniu. V roku 2009 bolo na základe poskytnutých údajov z KVPS a RVPS v správnom konaní schválených a povolených 40 subjektov. Bolo vydaných 17 záväzných posudkov a 38 stanovísk. ŠVPS SR vydala povolenia na obchodovanie so spracovanými a nespracovanými ŽVP z Poľska, Rumunska, Rakúska, Maďarska.

2. Celková zhoda u producentov a spracovateľov ŽVP

Celkový počet kontrol v oblasti ŽVP bol 3 969, z toho 44% tvorili kontroly u spracovateľov ŽVP, 56% kontroly u producentov ŽVP. Odber vzoriek tvoril 11,4%. Kontroly z nedostatkami u spracovateľov ŽVP tvorili 1,48% kontrol, pri kontrolách u producentov ŽVP tvorili kontroly s nedostatkami 5,06%. Na zabezpečenie zhody bolo uložených 106 opatrení a 10 pokút.

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

2.1.1 Použitý systém klasifikácie

V oblasti ŽVP nie je zavedený systém klasifikácie nezhôd.

2.2. Analýzy nezhôd

2.2.1. Výskyt nezhôd

Kontroly u spracovateľov ŽVP boli zamerané na dodržiavanie podmienok s nakladaním, skladovaním, likvidáciou, spracovaním, obchodovaním, prepravou živočíšnych vedľajších produktov. V roku 2009 sa zvýšil počet kontrol z nedostatkami na 21 kontrolách boli zistené nedostatky a bolo nariadených 24 opatrení na ich odstránenie a v 2 prípadoch bola uložená aj pokuta.

Pri kontrolách producentov ŽVP bolo v 112 prípadoch zistené porušenie legislatívy v danej oblasti a bolo vydaných 82 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a v 8 prípadoch bola uložená aj pokuta.

Odber úradných vzoriek na analýzy v zmysle VPO pre rok 2009 bol zameraný na overovanie nedodržania predpisov a zdravotnej nezávadnosti, pričom v 27 prípadoch boli zistené nezhody a bolo prijatých 14 opatrenia na ich nápravu a 10 bolo postúpených inému orgánu na ďalšie šetrenie. ŠVPS SR postúpila podnet iným členským štátom (Poľsko, Rakúsko) na prijatie opatrení pri neoznačovaní spracovaných živočíšnych vedľajších produktov v zmysle nariadenia č. 1774/2002.

Riešenie podnetov – nahlásený nález odpadu živočíšneho pôvodu (odpad zo zabitých zvierat, uhynuté zvieratá) v lese, za obcou a podobne.

2.2.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Rozsah a charakter zistených nedostatkov v oblasti ŽVP v roku 2009 nepredstavuje závažné riziko pre zvieratá a ľudí.

2.2.3. Hlavná príčina nezhody

- chýba priestor na uskladnenie ŽVP
- nevyhovujúce zberné nádoby, poškodené nádoby
- zberné nádoby, nádrže, kontajnery na živočíšne vedľajšie produkty (ďalej ŽVP) neboli označené v súlade s Nariadením Komisie (ES) č. 1432/2007, ktorým sa menia a dopĺňajú prílohy I, II a IV k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 (účinnosť nariadenia ES je od 1.7.2008) vo veci označovania živočíšnych vedľajších produktov
- nevedie sa evidencia o vyprodukovanom a odovzdanom ŽVP
- nebolo včas zabezpečené odstránenie uhynutých zvierat
- vlastník nezabezpečil neškodné odstránenie ŽVP, ktoré vznikli s jeho činnosťou
- uzatvorená zmluva so subjektom o odbere ŽVP, ktorý nemá povolenie na zber a spracovanie ŽVP
- kontajnery na ŽVP neboli vyprázdnené, nevhodne umiestnené, nebol chránený pred poveternostnými vplyvmi, bol opotrebovaný, nevyhovoval kapacitou pre staršie kategórie HD, bol tam uskladnený nepotrebný materiál, znečistený priestor na ukladanie ŽVP,
- nedostatočné odstraňovanie hnoja z ustajňovacích priestorov
- nedostatky pri uchovávaní dokladov o zbere ŽVP, nedodržanie 3 rokov archivácie
- u odberateľov podľa výnimky čl. 23 nie je vedená evidencia, chýbajú chladené priestory pre uskladnenie ŽVP

3. Audity

3.1. Audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

3.1.1. Audity u producentov a spracovateľov ŽVP, prepravcov a skladovateľov ŽVP

Audity sa na tomto úseku ešte nevykonáva.

3.1.2. Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

Na úseku výkonu úradných kontrol ŽVP vykonávaných RVPS uskutočnili KVPS 8 interných auditov v zmysle Programu auditov KVPS zahrnutých v Pláne kontrol a auditov pre rok 2009 ŠVPS SR. Inšpektori KVPS pracujú v auditorských tímoch po dvoch v nasledujúcom zložení: KVPS Bratislava a KVPS Trnava, KVPS Trenčín s KVPS Nitra, KVPS Banská Bystrica s KVPS Žilina, KVPS Prešov s KVPS Košice. Audit zameraný na overenie výkonu úradných kontrol na úseku živočíšnych vedľajších produktov sa vykonáva ako súčasť auditu zameraného na krmivá.

Audity boli vykonané v RVPS Levice s celkovým hodnotením veľmi dobrý, RVPS Nové Mesto nad Váhom s celkovým hodnotením veľmi dobrý, RVPS Spišská Nová Ves s celkovým hodnotením veľmi dobrý, RVPS Rožňava s hodnotením veľmi dobrý, RVPS Lučenec s celkovým hodnotením veľmi dobrý, RVPS Čadca s celkovým hodnotením dobrý, RVPS Galanta s celkovým hodnotením veľmi dobrý, RVPS Senec s celkovým hodnotením dobrý. Pri auditoch boli zistené nasledovné 3 menej závažné nezhody:

- zasielanie nekompletných informácií na nadriadený orgán,
- neaktualizovaná databáza subjektov v rámci regiónu,
- nesprávne vedená evidencia úradných vzoriek

a 2 závažné nezhody:

- nevypracovaný plán úradných kontrol,
- nedostatočne vyplňované úradné záznamy.

RVPS prijali nápravné opatrenia, ktoré boli aj následne auditorskými tímami KVPS odkontrolované a vyhodnotené ako splnené.

3.2. Audity a inšpekcie kontrolných orgánov – čl. 5(3) nariadenia (ES) č. 882/2004

V oblasti ŽVP nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami a teda sa nevykonávajú ani audity.

4. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

4.1. Postupy na zabezpečenie zhody producentov a spracovateľov živočíšnych vedľajších produktov

Na dosiahnutie zhody producentov a spracovateľov ŽVP sa využívajú rôzne sankcie prijaté v rámci úradných kontrol v súlade s platnou legislatívou v danej oblasti.

4.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

Na zabezpečenie efektívneho fungovania činností zabezpečovaných orgánmi veterinárnej správy ŠVPS SR na úseku ŽVP vypracováva metodické pokyny na jednotné postupy dotknutých orgánov. Každý rok sa aktualizuje plán úradných kontrol a plán odberu úradných vzoriek na analýzy na základe výsledkov z predchádzajúceho roka a novej legislatívy.

4.1.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na zjednotenie postupov pri úradných kontrolách sa postupne vypracúvajú kontrolné listy pre účely úradnej kontroly. Na pracovných poradách, ktoré sa konajú pravidelne

minimálne 2 krát ročne na celoslovenskej úrovni za účasti KVPS, RVPS a ŠVPÚ a 4 krát ročne poradách s KVPS. Na základe výstupov sa prijímajú úlohy kvzniknutým problémom a prijímajú sa spoločné riešenia na úrovni KVPS a ŠVPS SR. V roku 2009 bol aktualizovaný systém analýzy rizika v oblasti živočíšnych vedľajších produktov v ktorom bol stanovený nový prístup k formám úradných kontrol, frekvencií, zameraniu a stanovenia aj špeciálnych analýz rizík podľa zamerania činnosti a jej rizikovosti voči životnému prostrediu, možného ohrozenia zdravia zvierat a ľudí. Pri spracovaní tohto systému boli prané do úvahy aj odporúčania z auditov ES.

4.2.2. Školenia

V rámci Národného plánu vzdelávania sa inšpektori RVPS a KVPS v roku 2009 zúčastnili špecializovaného školenia v rozsahu 3 dní. Viac informácií je uvedených na www.ivvl.sk.

4.2.3. Poskytovanie dodatočných prostriedkov

Neboli poskytnuté

4.2.1. Špeciálne kontroly

V roku 2008 sa na úseku ŽVP neuskutočnili žiadne špeciálne kontroly.

4.2.2. Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

Na tomto úseku nenastala v roku 2009 žiadna zmena v organizácii, ale po odchode jedného inšpektora na odbore hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie a pretrvávajúceho neobsadenie miesta vedúceho odboru na ŠVPS SR je úsek opakovane personálne nedoriešený.

4.2.3. Usmernenia alebo informácie pre spracovateľov a producentov živočíšnych vedľajších produktov

V prípade vzniku nových povinností vyplývajúcich z nových právnych predpisov, hlavne v rámci spoločenstva, orgány veterinárnej starostlivosti priebežne informujú v rámci svojej pôsobnosti zainteresované subjekty.

4.2.4. Nová legislatíva

V roku 2009 bola uverejnená pripravená novela zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z. z. Návrh zákona reflektuje problémy, ktoré sa vyskytli pri implementácii zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti ako aj na ďalšie zmeny legislatívy Európskych spoločenstiev a Európskej únie v oblasti zdravia zvierat a pohody zvierat, dovozov z tretích krajín, vývozov do tretích krajín, tranzitov cez Európske spoločenstvo a obchodu v rámci Európskeho spoločenstva a v oblasti nakladania so živočíšnymi vedľajšími produktmi neurčenými na ľudskú spotrebu, kde

dochádza k pojmovému a obsahovému zosúladieniu platnej právnej úpravy s právne záväznými aktmi Európskych spoločenstiev a Európskej únie.

Na úrovni Európskych spoločenstiev a Európskej únie sa schválilo a bolo uverejnené v Úradnom vestníku nové Nariadenie európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených na ľudskú spotrebu a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1774/2002 (nariadenie o vedľajších živočíšnych produktoch). Nariadenie sa začne uplatňovať od 4. marca 2011.

4.2.5. Pozastavené alebo odňaté povolenia delegovanej činnosti pre úradné kontroly

V oblasti ŽVP nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

5. Prehľad celkového plnenia

5.1. Pokrok dosiahnutý v strategických cieľoch opísaných v národnom kontrolnom pláne

V rámci aktualizácie Národného päťročného plánu kontrol, boli preformulované celkové národné strategické ciele. Pre veterinárnu oblasť bol definovaný nasledovný cieľ:

- zabezpečiť dôsledným vykonávaním veterinárnych kontrol vrátane veterinárnych kontrol živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pri obchodovaní s nimi a ich dovoze z tretích krajín vhodné podmienky pre zdravie zvierat, pohodu zvierat a bezpečnosť potravín živočíšneho pôvodu;

A konkrétne pre oblasť ŽVP bol prijatý základný cieľ:

- prostredníctvom efektívnych kontrol na úseku živočíšnych vedľajších produktov u schválených povolených a registrovaných prevádzkovateľov a subjektov zabezpečiť dodržiavanie platnej legislatívy a tým zabezpečiť dozor nad zdravím zvierat a potravinovou bezpečnosťou.

Tieto ciele sa plnia, úradné kontroly sa vykonávajú v súlade s ročným plánom. K pokroku v strategických cieľoch prispievajú i školenia inšpektorov a odbornej praxe, ako i aktualizácie metodických pokynov a usmernenia pre prax vo forme úloh z pracovných porád a sedení odbornej skupiny.

5.2. Efektivita úradných kontrol vykonaných podľa národného kontrolného plánu

Efektivita úradných kontrol v oblasti ŽVP vykonaných podľa národného kontrolného plánu bola primeraná a vhodná na dosiahnutie cieľov príslušnej acquis a predpisov či už v oblasti zdravia a ochrany zvierat alebo výrobe a manipulácii so živočíšnymi produktmi.

6. Zmeny a doplnenia národného plánu

V roku 2009 nebola vykonaná aktualizácia 5-ročného národného plánu kontrol Slovenskej republiky, nakoľko v SR prebiehal General Audit zo strany EK – FVO, ktorého úlohou bolo okrem iného posúdiť národný plán. V súvislosti so závermi General Audit a výsledkami kontrol vykonaných za predchádzajúce obdobie bude v roku 2009 pripravený nový plán úradnej kontroly.

Výsledky štátneho dozoru a úradnej kontroly na úseku živočíšnych vedľajších produktov za rok 2009:

2009	úradné kontroly	nedostatky	postúpené inému orgánu na doriešenie	sankcie		
				pokuty		opatrenia
				bloková	správne konanie	§ 8, § 14
ŽVP	3969	166	10	2	8	115

Rezíduá veterinárnych liečiv, monitoring rezíduí

1. Úradné kontroly

Všetky úradné kontroly zamerané na monitorovanie určitých látok a ich rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu sú riadené a vykonávané v súlade s nasledovnou platnou legislatívou v priebehu roku 2009:

zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, nariadením Rady (EHS) č. 2377/1990, ktorým sa stanovuje postup spoločenstva na určenie maximálnych limitov rezíduí veterinárnych liečiv v potravinách živočíšneho pôvodu v úplatnom znení, ktoré ale bolo zrušené k 6.7.2009, okrem príloh 1 až 4. (ďalej len „nariadenie (EHS) č. 2377/1990“),

nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 470/2009 o stanovení postupov Spoločenstva na určenie limitov rezíduí farmakologicky účinných látok v potravinách živočíšneho pôvodu, o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 2377/90 a o zmene a doplnení smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/82/ES a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 726/2004 – platnosť od 6.7.2009 (L 125/11),

Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 320/2003 Z. z. o monitorovaní určitých látok a rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v znení neskorších predpisov.

V rámci programu Národného plánu kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v SR pre rok 2009 (ďalej len „NPKR 2009“) bol naplánovaný počet úradných kontrol a odberov úradných vzoriek na analýzy podľa Metodického pokynu č. 6/2009 vydaného ŠVPS SR (ďalej len „MP č. 6/2009“), ktorým boli KVPS a RVPS poverení zabezpečiť dodržiavanie realizáciu a plnenia NPKR 2009.

Celkový počet plánovaných odberov úradných vzoriek na analýzy v roku 2009 bol v rámci NPKR naplánovaný v počte 2 905. Uvedený plán pozostával z odberov zo živých zvierat na farmách a zo zabitých zvierat na bitúnkov - hovädzí dobytok (HD), ovce, kozy, ošípané, kone, prípadne zabitých zvierat na farmách (hydina, králiky, ryby) v počte **2017** a zo živočíšnych produktov (med, vajcia, surové mlieko kráv, oviec a kôz) v počte **764** a z **124** vzoriek krmív.

Výsledky úradnej kontroly na úseku NPKR a monitoringov za rok 2009:

Národný plán kontroly rezíduí - stav ku 31.12.2009

Kraj	počet odobratých vzoriek	došetrení	celkový počet vzoriek aj s došetrením	počet neodobratých vzoriek	plánované vzorky v m. pokyne	% plnenia
BRATISLAVSKÝ (2)	135		135		135	100%
TRNAVSKÝ (4)	376	8	384	6	382	98%
TRENČIANSKY (4)	386		386	5	391	98%
NITRIANSKY (6)	369	1	370	5	374	98%
ŽILINSKÝ (5)	259	3	262		258	100%
BANSKOBYSTR(6)	436	1	437	2	438	99%
PREŠOVSKÝ (7)	553		553	2	555	99%
KOŠICKÝ (6)	357	7	364		372	96%
spolu	2871	20	2891	20	2905	98,8%

Neboli hlavne odobraté vzorky z koní (6) – na našich bitúnkoch za kone nezabíjali, v priebehu roku 2009 bol už zavretý bitúnok na králiky a boli aj zrušené chovy králikov a tak sa nepodarilo odobrať predpísané množstvo vzoriek a problém bol aj z odberom vzoriek od kôž nakoľko sa u nás zabíjajú iba na farmách pre vlastnú spotrebu a preto nebolo odobratých 9 vzoriek.

2. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov

ŠVPÚ Bratislava, ŠVPÚ Dolný Kubín a ŠVPÚ Košice vykonali v oblasti NPKR 2009 spolu **3322** analýz v 2871 úradných vzorkách. Plán odberu úradných vzoriek bol splnený na 98,8%. Splnenie plánu analýz v zmysle nariadenia vlády č. 320/2003 Z. z. bolo na **134,06 %**. Uvedené hodnotenie je v tabuľke č.2.

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

Pri kontrolách NPKR bolo zistených **spolu 7 nezhôd – prekročenie povolených maximálnych limitov**, čo znamená, že bolo **pozitívnych 0,24%** z celkového počtu vyšetrených úradných vzoriek.

2.1.1 Použitý systém klasifikácie

V rámci úradných kontrol na rezíduá sú látky rozdelené a do skupiny A spadajú - látky s anabolickým účinkom a nepovolené látky, ktoré sú ďalej rozdelené na:

1. stilbeny, deriváty stilbénov a ich soli a estery,
2. antipireoidné látky (tyreostatiká),
3. steroidy,
4. laktóny kyseliny rezorcylovej vrátane zeranolu
5. beta – agonisti,

6. látky povolené v osobitnom predpise (chloramfenikol, nitrofuránové metabolity, nitroimidazoly a ich metabolity).

Limit pre rezíduá z uvedených látok tejto skupiny je 0 (nulová tolerancia). Rezíduá látok zaradených do tejto skupiny sa sledujú v živých zvieratách, zabitých zvieratách, v živočíšnych produktoch a v krmivách.

Do skupiny B sú zaradené - veterinárne lieky, látky, ktoré môžu byť použité na veterinárne účely a kontaminanty, ktoré sa delia na:

1. antibakteriálne látky vrátane sulfonamidov a chinolínov
2. iné veterinárne lieky
 - a) aantihelmintiká vrátane nitromidazolov,
 - b) karbamáty a pyretroidy,
 - c) sedatíva,
 - d) nesteroidné protizápalové lieky (NPL),
 - e) ostatné farmakologicky aktívne látky.
3. ostatné látky a kontaminanty prostredia
 - a) organochlórové zlúčeniny vrátane PCB,
 - b) arganofosfáty,
 - c) chemické prvky,
 - d) mykotoxíny,
 - e) farbivá,
 - f) iné.

Limit pre rezíduí z uvedených látok z tejto skupiny sú určené v prílohách č.1 až 4 nariadenie (EHS) č. 2377/1990. Rezíduá látok zaradených do tejto skupiny sa sledujú predovšetkým v zabitých zvieratách, v živočíšnych produktoch a v krmivách.

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd

Tabuľka č. 2 uvádza počty analýz vo vyšetrených úradných vzorkách podľa kategórií zvierat, rozdelené podľa skupín A a B do ktorej sú zaraďované vzorky podľa charakteru vyšetrovanej látky a jej možného rezídua a uvádza počty zistených nezhôd v jednotlivých kategóriách zvierat a živočíšnych produktov.

Skupina látok	HD, ovce, kozy, ošípané, kone	Hydina	Ryby	Mlieko	Vajcia	Králičie mäso, zverina, zver z farmových chovov	Med	Spolu / nezhoda
	sp./nezh.	sp./nezh	sp./nezh.	sp./nezh.	sp./nezh.	sp./nezh.	sp./nezh.	sp./nezh.
Skupina A	571/3	248/0	22/0	151/1	84/0	42/0	42/0	1160/4
Skupina B	752/0	317/0	77/1	326/0	127/1	178/1	385/2	2162/5
Spolu	1323/3	565/0	99/1	477/1	211/1	220/1	427/2	3322/9

* spolu/nezhoda – sp./nezh.

2.2. Analýzy nezhôd

2.2.1. Výskyt nezhôd

Najviac analýz 1 323 - bolo vykonaných u hovädzieho dobytku v kategórii kravy, mladý hovädzí dobytok a teľatá, oviec v kategórii barani, jahňatá a ovce, kôz a výkrmových ošípaných čo je **39,83%** všetkých kontrol. U hydiny kde boli vzorky odoberané z brojlerov, sliepok, moriek a vodnej hydiny bolo vykonaných 565 analýz, čo predstavuje 17,01 % všetkých analýz, u zvierat z akvakultúry – rýb určené na konzum bolo vykonaných 99 analýz, čo je 2,98%, z mlieka (kravského, ovčieho a kozieho) bolo vykonaných 477 analýz, čo je 14,36 % z celkového počtu, z králikov, voľne žijúcej zveri a zveri z farmového chovu bolo v odobratých vzorkách vykonaných 220 analýz, čo je 6,62 %, zo slepačích vajec bolo vykonaných 211 analýz, čo predstavuje 6,35 % a z medu bolo vykonaných 427 analýz, čo je 12,85 % z celkového počtu..-

V rámci NPKR 2009 bolo zistených 7 nevyhovujúcich výsledkoch analýz v úradných vzorkách:

- DDT – vajcia triedené,
- Dimetridazol – hovädzí dobytok - krvné sérum,
- Dimetridazol – ošípaná - krvné sérum,
- Malachitová zelená - pstruh,
- Olovo - diviak sval
- Chloramfenikol – surové ovčie mlieko,
- Tylozín – včelí med nespracovaný.

Tiež na základe hlásenia Rakúskej agentúry pre zdravie a bezpečnosť potravín museli šetriť príslušné RVPS nálezy b-Zeralenol a Zeralenon a 17 a-Boldenonu vo vzorkách zabitého mladého HD pochádzajúceho zo Slovenska (zvieratá boli zabitú v Rakúsku na bitútku v Graz). Tak isto aj po doručení hlásenia systémom RAPID ALEDR nález ťažkých kovov v mäse mladého HD zabitého v Rakúsku.

2.2.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Nedostatky zistené v roku 2009 boli riešené v zmysle platnej legislatívy. Zistené nezhody neohrozili priamo zdravie ľudí a zvierat.

2.2.3. Hlavná príčina nezhody

V každom prípade po zistení nevyhovujúceho výsledku laboratórnych analýz, boli vykonané následné šetrenia pri ktorých boli odobraté aj ďalšie úradné vzorky v počte 20 a boli prijaté opatrenia na mieste na konfiškáciu živočíšnych produktov (med 175 kg). U všetkých subjektov boli vydané preventívne opatrenia, nakoľko úmyselné zavinenie nebolo dokázané a opakované vzorky z ďalších živočíšnych produktoch boli negatívne.

3. Audity

3.1. Audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

3.1.1. Audity zamerané len na rezíduá veterinárnych liekov a možných kontaminantov sa nevykonávajú. Sú len ako súčasť externých auditov u prvovýrobcov resp. prevádzkovateľov

potravinových podnikov pri hodnotení ich vlastných kontrol v rámci auditov hygieny potravín.

3.1.2. Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

Inšpektori KVPS vykonali na úseku ekológie, ktorý zahŕňa aj výkon monitoringov teda aj plnenie odberov úradných vzoriek a vykonanie príslušných analýz v rámci NPKR 8 interných auditov na RVPS. Audity bez nezhôd boli na RVPS Košice - mesto hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Humenné hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Dolný Kubín hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Prievidza hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Nitra hodnotenie: veľmi dobrý. Nezhody v celkovej počte 6 sa našli na RVPS Senica, RVPS Bardejov, RVPS Michalovce a boli kvalifikované inšpektormi auditorských tímov ako menej závažné:

- nedodržovanie určenej kategórie zvierat na odber,
- prekročená doba skladovania odobratých vzoriek pred odoslaním do laboratória
- nerovnomerné rozloženie úradných kontrol počas roka,
- oneskorené podávanie hlásení na nadriadený orgán,
- nedostatočná evidencia úradných vzoriek
- nebol dodržaný pokyn o zlučovaní úradných kontrol u toho istého subjektu (výkon monitoringu – odber vzoriek na rezíduá a farmaceutický dozor).

RVPS dostali odporúčania na vykonanie nápravných opatrení. Vo všetkých RVPS boli opatrenia prijaté a auditorské tímy vykonali overenie implementácie týchto opatrení ich následnou kontrolou.

3.2. Audity a inšpekcie kontrolných orgánov – čl. 5(3) nariadenia (ES) č. 882/2004

V oblasti NPKR nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

4. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

4.1. Postupy na zabezpečenie zhody s legislatívou

Na dosiahnutie zhody u prvovýrobcov a prevádzkovateľov potravinárskych podnikov sa využívajú úradné kontroly a prijímanie opatrení vrátane sankcie v súlade s platnou legislatívou v danej oblasti.

4.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

Plány úradných kontrol a hlavne metodické pokyny vydávané na zabezpečenie jednotného plnenia na území SR. Následné kontroly výkonu úradných kontrol.

4.2.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

ŠVPS SR ako kompetentná autorita v priebehu každého roku zabezpečuje vydávaním aktualizovaného Metodického pokynu aktualizáciu výkonu úradných kontrol pri plnení NPKR. Na základe ročného hodnotenia plánu NPKR komisiou ES zaraďuje do spektra vyšetrovaní nové analýzy na požadované rezíduá. Na základe hodnotení medzinárodných referenčných laboratórií dopĺňa analýzy predpísaných látok a príslušné akreditované analytické metódy

a dodržiava používanie screeningových a konfirmačných testov. V pláne na rok 2009 boli už zapracované aj odporúčania auditu DG SANCO/2008-7776. ŠVPS SR vykonáva pravidelné kontroly v príslušných laboratóriách.

4.2.2. Školenia

Inšpektori KVPS a RVPS sú pravidelne školení v rámci Národného plánu vzdelávania na IVVL Košice. Plán sa každý rok aktualizuje.

4.2.5. Špeciálne kontroly

V roku 2009 neboli v danej oblasti vykonané špeciálne kontroly.

4.2.6. Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

V roku 2009 úsek NPKR nie je personálne obsadený.

4.2.7. Nová legislatíva

ŠVPS SR sa podieľala v roku 2009 na príprave legislatívy:

- zákona NR SR č. 299/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť od 1.10.2009,

4.2.9. Pozastavené alebo odňaté povolenia delegovanej činnosti pre úradné kontroly

Na úseku NPKR nie sú iné kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

5. Prehľad celkového plnenia

5.1. Pokrok dosiahnutý v strategických cieľoch opísaných v národnom kontrolnom pláne

V rámci aktualizácie Národného päťročného plánu kontrol boli preformulované celkové národné strategické ciele. Pre veterinárnu oblasť je definovaný nasledovný cieľ:

- zabezpečiť dôsledným vykonávaním veterinárnych kontrol vrátane veterinárnych kontrol živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pri obchodovaní s nimi a ich dovoze z tretích krajín vhodné podmienky pre zdravie zvierat, pohodu zvierat a bezpečnosť potravín živočíšneho pôvodu;

Tento cieľ sa plní, úradné kontroly sa vykonávali v súlade s ročným plánom.

Kontrolami živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu vykonaným v súlade s plánom odberov vzoriek a kontrol na rok 2009, prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí a ďalších monitorovacích programov (viac vo Výročnej správe ŠVPS za rok 2009) bolo dostatočne zabezpečené zamedzenie prieniku cudzorodých látok do potravinového reťazca.

Boli vykonané kontroly na všetkých stupňoch, kde sa v súlade s platnou legislatívou manipuluje s liekmi v súlade s harmonogramom kontrol uvedeným v Metodickom pokyne č. 1/2009 – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre rok 2009.

Spolupráca s orgánmi a organizáciami, ktoré zastrešujú liekovú politiku na zabezpečovaní pohybu lieku na trhu v súlade s platnou legislatívou ako aj vystopovateľnosti jeho použitia bola zodpovedajúca a v súlade s Metodickým pokynom č. 1/2009 – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre rok 2009.

5.2. Efektivita úradných kontrol vykonaných podľa národného kontrolného plánu

Efektivita úradných kontrol v oblasti rezíduí podľa národného kontrolného plánu a NPKR 2009 bola primeraná a vhodná na dosiahnutie cieľov príslušnej acquis a predpisov či už v oblasti zdravia a ochrany zvierat alebo výrobe a manipulácii so živočíšnymi produktmi.

6. Zmeny a doplnenia národného plánu

V roku 2008 nebola vykonaná aktualizácia 5-ročného národného plánu kontrol Slovenskej republiky, nakoľko v SR prebiehal General Audit zo strany EK – FVO, ktorého úlohou bolo okrem iného posúdiť národný plán. V súvislosti so závermi General Audit a výsledkami kontrol vykonaných za predchádzajúce obdobie bude v roku 2009 pripravený nový plán úradnej kontroly.

Veterinárna farmácia

3. Úradné kontroly

Všetky úradné kontroly sa vykonávajú v súlade s platnou legislatívou a to v súlade so zákonom č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 220/1996 Z. z. o reklame, v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacích predpisov (ďalej len „zákona č. 140/1998 Z. z.“) a nariadením vlády č. 41/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na prípravu, uvádzanie na trh a používanie medikovaných krmív (ďalej len „nariadenie č. 41/2004 Z. z.“)

RVPS vykonávali štátny farmaceutický dozor u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív.

ÚŠKVBL vykonával farmaceutický dohľad a dozor u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov a u výrobcov medikovaných krmív.

2. Celkový zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov

Celkový počet kontrol v oblasti veterinárnej farmácie v roku 2009 bol 4602. RVPS SR vykonala 4584 kontrol, čo predstavuje 98,9% všetkých kontrol. ÚKŠKVBL vykonala 54 kontrol, čo predstavuje 1,1% všetkých kontrol. Pri kontrolách bolo zistených 277 nedostatkov a bol prijatý rovnaký počet opatrení na ich odstránenie. Na základe MP č. 1/2009 vykonali KVPS 62 kontrol zameraných na výkon štátnej správy na úseku veterinárnej farmácie na RVPS a 38 spoločných kontrol s RVPS u veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív.

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

2.1.1 Použitý systém klasifikácie

Systém klasifikácie v oblasti veterinárnej farmácie:

Závažný nedostatok – porušenie predpisov ohrozujúce zdravie ľudí a zvierat

Menej závažný nedostatok – porušenie predpisov neohrozujúce zdravie ľudí a zvierat

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

Počet kontrol, zistených nedostatkov a nápravné opatrenia sú uvedené v prílohe č. 4, za kap. 6.

2.2. Analýzy nezhôd

2.2.1. Výskyt nezhôd

Najviac kontrol – 3259 - bolo vykonaných u chovateľov hospodárskych zvierat, čo predstavuje 70,9% všetkých kontrol. Kontroly vo verejných lekárňach predstavujú 5,1%, u súkromných veterinárnych lekárov 17%, u veľkodistribútorov 2,3%, u výrobcov medikovaných krmív 4,4%, vo výrobe veterinárnych liekov 0,3% všetkých kontrol. Najväčší výskyt nezhôd vzhľadom na počet kontrol bol u výrobcov veterinárnych liekov.

V rámci vyhodnotenia štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru sa vyhodnocuje počet úradných kontrol s nedostatkami a nedostatky podľa ich druhu. Najzávažnejšie nedostatky zistené pri vykonávaní štátneho dozoru a kontroly na úseku veterinárnej farmácie sa týkali:

- 5 x prekročenia expiračnej doby veterinárnych liekov,
- 6 x nedostatočnej a nesprávnej evidencie príjmu a výdaja veterinárnych liekov,
- 13 x nesprávneho predpisovania a uchovávaní veterinárnych liekov,
- 191 x nedostatočného vedenia evidencie používania veterinárnych liekov,
- 2 x nenahlásenie dovozu a distribúcie veterinárnych liekov ÚŠKVBL Nitra,
- 6 x výdaj veterinárnych liekov viazaných na veterinárny lekársky predpis bez veterinárneho lekárskeho predpisu .

Na odstránenie zistených nedostatkov RVPS uložili opatrenia dôsledného dodržiavania podmienok distribúcie, výdaja, uchovávaní a používania veterinárnych liekov a medikovaných krmív podľa platných právnych predpisov a tak zabránili vzniku rezíduí v produktoch živočíšneho pôvodu. KVPS a RVPS následne kontrolovali plnenie uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a dodržanie nariadeného termínu ich splnenia.

Na Úseku monitoringu vykonávaného v rámci NPKR pre rok 2009 bolo 8 nezhôd vo výsledkoch analýz v úradných vzorkách. Zistené nezhody boli nasledovné:

- DDT – vajcia triedené,
- Dimetridazol – hovädzí dobytok krvné sérum, ošípaná krvné sérum
- Malachitová zelená - pstruh,
- Olovo - Diviak sval
- Chloramfenikol – surové ovčie mlieko
- Tylozín - včelí med nespracovaný .

V roku 2009 bolo vykonaných 442 veterinárnych kontrol o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta agonistických látok v chove hospodárskych zvierat podľa Nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z., pričom ani v jednom prípade nebolo zistené porušenie príslušných predpisov. (prehľad je uvedený v prílohe č. 4, za kap. 6)

2.2.3. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Nedostatky zistené v roku 2009 boli menej závažného charakteru neohrožujúce zdravie ľudí a zvierat.

2.2.3. Hlavná príčina nehody

Nebola definovaná.

3. Audity

3.1. Audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

5.2.1. Audity u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív

ŠVPS v tejto oblasti nevykonáva audit.

ÚŠKVBL v roku 2009 nevykonal audity u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov a u výrobcov medikovaných krmív.

Vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov a na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny sa audity nevykonávajú.

5.2.2. Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

KVPS vykonali na úseku veterinárnej farmácie 9 interných auditov na RVPS. Audity bez nezhôd boli na RVPS Trenčín hodnotenie: veľmi dobrý. Nezhody boli zistené v celkovom počte 15 na RVPS Poprad, RVPS Trnava, RVPS Šaľa, RVPS Púchov, RVPS Poprad, RVPS Prešov, RVPS Trebišov, RVPS Žilina, RVPS Martin a boli kvalifikované auditorským tímom ako menej závažné:

- nedostatočne vyplnené úradné záznamy z kontrol
- vedenie evidencie spisov pri schvaľovaní
- personálne neobsadené miesto
- formálne nedostatky v rozhodnutiach
- nedostatky vo vedení aktuálnych záznamov
- chýba kniha na vedenie osobitných tlačív veterinárnych predpisov
- nedodržiavanie frekvencie úradných kontrol,
- nedostatky vo vedení a podávaní hlásení,
- nerovnomerné rozloženie úradných kontrol počas roka,
- nebol dodržaný pokyn o zlučovaní úradných kontrol u toho istého subjektu (výkon monitoringu – odber vzoriek na reziduá a farmaceutický dozor),
- chýbajú úradné záznamy z kontrol

RVPS dostali odporúčania na vykonanie nápravných opatrení. Vo všetkých RVPS boli opatrenia prijaté a auditorské tímy vykonali overenie implementácie týchto opatrení ich následnou kontrolou.

5.3. Audity a inšpekcie kontrolných orgánov – čl. 5(3) nariadenia (ES) č. 882/2004

V oblasti veterinárnej farmácie nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

6. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

6.1. Postupy na zabezpečenie zhody s legislatívou u výrobcov veterinárnych liekov, veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom

veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív

Na dosiahnutie zhody u výrobcov veterinárnych liekov, veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív sa využívajú rôzne sankcie prijaté v rámci kontrol v súlade s platnou legislatívou v danej oblasti.

4.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

ŠVPS SR ako kompetentná autorita v priebehu roka zabezpečuje riešenie úloh vyplývajúcich z praktického uplatňovania zákona č. 140/1998 Z.z. a analyzovala výsledky štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru a úradných kontrol podľa zamerania v jednotlivých oblastiach t.j. vo výrobe a veľkodistribúcii veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách s chovom hospodárskych zvierat a výrobcov medikovaných krmív a na základe analýzy rizík prijala adekvátne opatrenia a závery pre zlepšenie vykonávania veterinárneho farmaceutického dozoru na krajskej a regionálnej úrovni. Každoročne ŠVPS SR vydáva nový Metodický pokyn – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre aktuálny rok na základe výsledkov kontrol z predchádzajúceho roka a novej aktuálnej legislatívy, kde sú zohľadnené aj aktuálne problémy štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru a zapracované pripomienky KVPS, RVPS, ÚŠKVBL a KVL SR.

4.2.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na úseku veterinárnej farmácie ŠVPS SR aktualizovala metodiku štátneho farmaceutického dozoru a kontroly – Metodický pokyn č. 1/2009 – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre rok 2009.

4.2.2. Školenia

Inšpektori KVPS a RVPS sú pravidelne školení v rámci plánu vzdelávacích aktivít IVVL na IVVL Košice. – trojdňové (17. – 19.6. 2009) školenie inšpektorov KVPS a RVPS pre hygienu krmív, ekológiu a veterinárnu farmáciu – Monitoringy rezíduí veterinárnych liekov a veterinárna farmácia – 63 účastníkov

ÚŠKVBL vykonáva školenia výrobcov a veľkodistribútorov veterinárnych liekov a veterinárnych zdravotníckych pomôcok a výrobcov medikovaných krmív.

4.2.5. Špeciálne kontroly

V roku 2009 neboli v danej oblasti vykonané špeciálne kontroly.

4.2.6. Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

V roku 2009 na úseku veterinárnej farmácie nenastali zmeny.

4.2.8. Usmernenia alebo informácie pre výrobcov veterinárnych liekov, veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív

ÚŠKVBL priebežne v súlade s platnou legislatívou vydáva a na svojej webovej stránke uverejňuje aktuálne zoznamy novo registrovaných veterinárnych liekov, zmien registrácie

veterinárnych liekov, zrušení registrácie veterinárnych liekov a predĺžení registrácie veterinárnych liekov, držiteľov povolení na výrobu veterinárnych liekov a veterinárnych prípravkov, držiteľov povolení na veľkodistribúciu veterinárnych liekov a veterinárnych prípravkov, držiteľov povolení na prípravu a uvádzanie na trh medikovaných krmív, registrovaných premixov, registrovaných voľnopredajných veterinárnych liekov a biopreparátov, súhrn charakteristických vlastností a písomné informácie pre používateľov registrovaných veterinárnych liekov.

4.2.9. Nová legislatíva

ŠVPS SR sa podieľala v roku 2009 na príprave legislatívy:

- vyhlášky MP SR č. 234/2009 Z. z. , ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 196/2008 Z. z. o vyhotovení tlačív veterinárneho lekárskeho predpisu, osobitných tlačív veterinárneho lekárskeho predpisu označených šikmým modrým pruhom a o grafických prvkoch a údajoch týchto tlačív o vyhotovení tlačív veterinárneho lekárskeho predpisu, osobitných tlačív veterinárneho lekárskeho predpisu označených šikmým modrým pruhom a o grafických prvkoch a údajoch týchto tlačív, ktorá nadobudla účinnosť dňa 15.6.2009.
- zákona NR SR č. 299/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť a dňa 21.12.2008.
- nariadenia vlády SR č. 346/2009 Z.z. ktorým sa ustanovujú chemické, farmaceutické a analytické postupy, skúšky bezpečnosti a rezíduí vzťahujúce sa na spisovú dokumentáciu o výsledkoch farmaceutického skúšania, toxikologicko-farmakologického skúšania a klinického skúšania vykonávaného na účely registrácie veterinárnych.

4.2.9. Pozastavené alebo odňaté povolenia delegovanej činnosti pre úradné kontroly

Na úseku veterinárnej farmácie nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

7. Prehľad celkového plnenia

7.1. Pokrok dosiahnutý v strategických cieľoch opísaných v národnom kontrolnom pláne

V rámci aktualizácie Národného päťročného plánu kontrol boli preformulované celkové národné strategické ciele. Pre veterinárnu oblasť je definovaný nasledovný cieľ:

- zabezpečiť dôsledným vykonávaním veterinárnych kontrol vrátane veterinárnych kontrol živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pri obchodovaní s nimi a ich dovoze z tretích krajín vhodné podmienky pre zdravie zvierat, pohodu zvierat a bezpečnosť potravín živočíšneho pôvodu;

Tento cieľ sa plní, úradné kontroly sa vykonávali v súlade s ročným plánom.

Kontrolami živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu vykonaným v súlade s plánom odberov vzoriek a kontrol na rok 2009, prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí a ďalších monitorovacích programov (viac vo Výročnej správe ŠVPS za rok 2009) bolo dostatočne zabezpečené zamedzenie prieniku cudzorodých látok do potravinového reťazca.

Boli vykonané kontroly na všetkých stupňoch, kde sa v súlade s platnou legislatívou manipuluje s liekmi v súlade s harmonogramom kontrol uvedeným v Metodickom pokyne č. 1/2009 – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre rok 2009.

Spolupráca s orgánmi a organizáciami, ktoré zastrešujú liekovú politiku na zabezpečovaní pohybu lieku na trhu v súlade s platnou legislatívou ako aj vystopovateľnosti

jeho použitia bola zodpovedajúca a v súlade s Metodickým pokynom č. 1/2009 – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre rok 2009.

7.2. Efektivita úradných kontrol vykonaných podľa národného kontrolného plánu

Efektivita úradných kontrol v oblasti veterinárnej farmácie vykonaných podľa národného kontrolného plánu a plánu kontrol štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru na rok 2009 bola primeraná a vhodná na dosiahnutie cieľov príslušnej acquis a predpisov či už v oblasti zdravia a ochrany zvierat alebo výrobe a manipulácii so živočíšnymi produktmi.

6. Zmeny a doplnenia národného plánu

V roku 2008 nebola vykonaná aktualizácia 5-ročného národného plánu kontrol Slovenskej republiky, nakoľko v SR prebiehal General Audit zo strany EK – FVO, ktorého úlohou bolo okrem iného posúdiť národný plán. V súvislosti so závermi General Audit a výsledkami kontrol vykonaných za predchádzajúce obdobie bude v roku 2009 pripravený nový plán úradnej kontroly.

Výsledky štátneho dozoru a úradnej kontroly na úseku veterinárnej farmácie za rok 2009: RVPS

Subjekt	Počet vykonaných kontrol	Počet zistených nedostatkov	Počet opatrení na odstránenie zistených nedostatkov
výroba veterinárnych liekov	0	0	0
veľkodistribútori	76	11	11
verejné lekárne, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky	230	19	19
súkromní veterinárni lekári	781	14	14
chovatelia (držitelia alebo vlastníci hospodárskych zvierat)	3259	210	210
výrobcovia medikovaných krmív	182	1	1

ÚŠKVBL

Subjekt	Počet vykonaných kontrol	Počet zistených nedostatkov	Počet opatrení na odstránenie zistených nedostatkov
výroba veterinárnych liekov	15	10	10
veľkodistribútori	25	12	12
výrobcovia medikovaných krmív	14	0	0

Úradná kontrola v chovoch HZ o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta agonistických látok podľa Nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z. za rok 2009:

KVPS	Počet kontrol	Zistené porušenia
Bratislava	22	0
Trnava	51	0
Nitra	65	0
Trenčín	61	0
Žilina	50	0
Banská Bystrica	61	0
Prešov	70	0
Košice	62	0
Spolu	442	0

Hraničné veterinárne kontroly , veterinárna certifikácia a kontroly pri výmenách, dovozoch a vývozo

1. Úradná kontrola

Hraničná veterinárna kontrola sa vykonáva predovšetkým za účelom ochrany územia Slovenskej republiky a ostatných členských štátov Európskej únie

- pred zavlečením nákaz zvierat a chorôb zvierat prenosných na ľudí z tretích krajín
- pred dovozom produktov, ktoré by mohli ohroziť zdravie zvierat a ľudí

Hraničnú veterinárnu kontrolu môžu vykonávať na území SR iba hraničné inšpekčné stanice (ďalej len "HIS") schválené ŠVPS SR a finálne schválené Európskou komisiou a publikované na zozname podľa rozhodnutia Komisie **2009/821/ES**.

V SR je členenie HIS nasledovné:

- **HIS Vyšné Nemecké** – je schválená ŠVPS SR (list č. 13301/03-240 z 23.12.2003) a Európskou komisiou pre vykonávanie kontrol
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kopytníkov „U“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“; nie je schválená pre vykonávanie kontrol ostatných zvierat „O“!
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia
- **HIS Čierna nad Tisou** – je schválená ŠVPS SR (list č. 13301/03-240 z 23.12.2003) a Európskou komisiou pre vykonávanie kontrol
 - produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia; nie je schválená pre vykonávanie kontrol živých zvierat!
- **HIS Bratislava letisko** – je schválená ŠVPS SR (list č. 1245/05-240 z 8.3.2005) a Európskou komisiou pre vykonávanie kontrol

- Inšpekčné stredisko pre zvieratá – ostatných zvierat „O“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“; nie je schválená pre vykonávanie kontrol kopytníkov „U“!
- Inšpekčné stredisko pre produkty – balených produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.

V súlade s rozhodnutím Komisie **2004/292/ES** sa v SR od 1.5.2004 zaviedol systém TRACES (t.j. dňom prístúpenia SR do EÚ). V SR sú v rámci systému spojené nasledujúce jednotky

- 1 centrálna veterinárna jednotka – ŠVPS SR
- 40 lokálnych veterinárnych jednotiek – RVPS v SR
- 3 hraničné inšpekčné stanice

Do systému TRACES sa v roku 2008 zadávali v SR informácie týkajúce sa obchodu vo vnútri Spoločenstva (zadávali ich RVPS) - pri vývoze do členských štátov to boli informácie o zásielkach všetkých živých zvierat a niektorých živočíšnych produktov, na ktoré sa vyžadoval certifikát a zároveň vystavovali v rámci systému veterinárne certifikáty; pri dovoze z členských štátov informácie o kontrole zásielok vykonávaných v miestach určenia – a tiež informácie týkajúce sa dovozov z tretích krajín (zadávali ich HIS) - informácie o zásielkach všetkých živých zvierat ako aj živočíšnych produktov.

V roku 2009 bolo na HIS prejednaných spolu 94 zásielok. V záujme ochrany štátneho územia bolo v spolupráci s Colnými úradmi skontrolovaných 744 prípadov dovozu spoločenských zvierat. Z toho bolo z dôvodu nepredloženia pasov spoločenských zvierat alebo iných nedostatkov v pase neprepustených cez hraničný prechod 6 prípadov.

ŠVPS zabezpečovala v roku 2009 kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri obchode vo vnútri Spoločenstva, kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri vývozech do tretích krajín a kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri Spoločenstva. (podrobnejšie v ďalších kapitolách)

V roku 2009 sa realizovali sprísnené ochranné opatrenia v súvislosti s výskytom KMO a BT (podrobnejšie v ďalších kapitolách)

V roku 2009 bola realizovaná špecifická kontrola RVPS Nitra a Trnava týkajúca sa systému TRACES a veterinárnej certifikácie pri vnútrospoločenskom obchode so živými zvieratami.(podrobnejšie v ďalších kapitolách)

2. Celková zhoda s legislatívou

V rámci kontrol bolo celkovo udelených 11 308 certifikátov, kde 9712 tvorili certifikáty udelené pri kontrolách v mieste pôvodu pri obchode vo vnútri Spoločenstva a 1596 tvorili certifikáty udelené pri kontrolách v mieste pôvodu pri vývozech do tretích krajín. Všetky nedostatky musia byť odstránené ešte pred vykonaním certifikácie. Z tohto dôvodu sa nedajú konkretizovať a kvantifikovať nedostatky vyskytujúce sa pri týchto kontrolách. Dňa 02.07.2009 bolo vydané usmernenie z dôvodu zabezpečenia jednotného postupu pri výkone veterinárnych kontrol a následnom účtovaní výdavkov spojených s vykonávaním veterinárnych kontrol zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov a živočíšnych vedľajších produktov v mieste pôvodu pri obchode s členskými štátmi ES podľa článku 27 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 a dodatočných

veterinárnych kontrol podľa článku 28 nariadenia (ES) č. 882/2004, § 47 zákona č. 39/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 493/2008 Z.z.

Celkovo bolo preverených 3166 zásielok, kde 3072 tvorili zásielky spadajúce pod kontrolu v mieste určenia pri obchode vo vnútri Spoločenstva a 94 tvorili zásielky spadajúce pod veterinárne kontroly na HIS SR pri dovoze z tretích krajín. Kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri Spoločenstva vykonávajú RVPS SR v súlade s Nariadením vlády 292/2003 Z.z. a Nariadenia vlády SR 293/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov. Zistenia nedostatkov sú riešené podľa charakteru závažnosti priamo RVPS, ktorá vydáva opatrenia a zadáva výsledky kontrol do TRACES systému, prostredníctvom ktorého sú tieto výsledky prístupné pre krajinu pôvodu a Európsku Komisiu. Negatívne zistenia sa centrálné nesumarizujú jedine v prípade, ak ochranné opatrenia si vyžadujú vydanie mimoriadnych núdzových opatrení. Kontrola sa vykonáva nediskriminačným spôsobom t.j. vykonávanie veterinárnych kontrol a inšpekcií v rovnakom rozsahu, frekvencii a rovnakým spôsobom, ako sa vykonávajú kontroly a inšpekcie zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov, živočíšnych vedľajších produktov pochádzajúcich zo Slovenskej republiky. Veterinárne kontroly na HIS SR pri dovoze z tretích krajín sa vykonávali predovšetkým za účelom ochrany územia Slovenskej republiky a ostatných členských štátov Európskej únie pred zavlečením nákaz zvierat a chorôb zvierat prenosných na ľudí z tretích krajín a pred dovozom produktov, ktoré by mohli ohroziť zdravie zvierat a ľudí. .

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

2.1.1 Použitý systém klasifikácie nezhôd

Pri popise nezhôd bol použitý systém klasifikácie podľa zamerania kontrol, rozdelený na tri skupiny:

- 1) nezhody v rámci kontrol v mieste pôvodu a veterinárna certifikácia pri obchode vo vnútri Spoločenstva a vývozoch do tretích krajín – nedostatky pri identifikácii zvierat vo vyvážajúcich chovoch alebo zberných strediskách, nesúlad počtu prepravovaných zvierat a nahlásených zvierat na prepravu, v zdravotnom stave zvierat, nesúlad identifikačných údajov o pripravovanej zásielke, nesúlad medzi sprievodnými dokladmi zvierat z chovu do zberného strediska a identifikačnými údajmi zvierat v certifikáte na celkovú zásielku, nevykladanie zvierat na zberných strediskách, nedodržanie času pobytu zvierat v zbernom stredisku, nedodržanie času požadovanej karantény a laboratórnych vyšetrení v závislosti od druhu zvierat, chýbajúce požadované doklady napr. schválenie prepravcu, schválenie dopravného prostriedku, chýbajúca ostatná dokumentácia.
- 2) nezhody v rámci kontrol v mieste určenia – chybné zadávanie údajov do certifikátu a TRACES systému napr. miesto určenia, príjemca, plán cesty, dodatočné garancie, atd., ďalšie nedostatky, ktoré sa vyskytli boli napr. neschválená prevádzkareň (neuvedená v úradnom zozname schválených prevádzkárňí), zásielky nepodrobené veterinárnej kontrole, nesprávne označovanie, nesplnenie hygienických požiadaviek, nedodržanie požadovanej teploty pri preprave v súlade s legislatívou
- 3) nezhody v rámci veterinárnych kontrol na HIS – kontrola splnenia veterinárnych podmienok pri dovoze živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu do EÚ.

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

2.2. Analýzy nezhôd

2.2.1. Výskyt nezhôd

Najzávažnejšie nedostatky zistené pri vykonávaní kontroly dotýkajúce sa vnútrospoločenského obchodu a obchodu s tretími krajinami:

- neuvádzanie dodatočných garancií
- chýbajúci plán prepravy
- nesprávne uvedené miesto určenia
- nezadávanie certifikátov do systému TRACES
- nevrátenie plánov trasy do miesta pôvodu
- nesprávne vypísaný plán prepravy
- nesprávne uvádzanie zdravotných garancií podľa kategórie zvierat v certifikáte

Opatrenia vyplývajúce zo zistených nedostatkov v mieste určenia zvierat a produktov:

Taliansko – nedostatky boli zistené pri obchode vo vnútri spoločenstva so zásielkou hovädzieho dobytku odoslaným zo Slovenskej republiky do Talianska. K certifikátu bol vypracovaný plán prepravy v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností a o zmene a doplnení smerníc 64/432/EHS a 93/119/ES a nariadení (ES) č. 1255/97, ktorý aj napriek osobnej urgencii nebol vrátený príslušnému orgánu do miesta pôvodu. Bola kontaktovaná veterinárna autorita o vyššie uvedených skutočnostiach.

Maďarsko - nedostatky boli zistené u zásielky hovädzieho dobytku - jalovic a plemenného býka. Kontrolou v mieste určenia bolo zistené:

- certifikát pre obchod vo vnútri spoločenstva bol iba v maďarskom jazyku, bol vypísaný ručne, ťažko čitateľný; nedostatočne, nečitateľne a nesprávne vyplnený; nezadaný do systému TRACES
- nepotvrdené dodatočné garancie vo vzťahu ku tuberkulóze, brucelóze a leukóze
- nepotvrdené zdravotné garancie vo vzťahu ku katarálnej horúčke oviec (blue tongue)

Úradný veterinárny lekár v mieste určenia zabezpečil vykonanie sprísnených kontrol a prijal nevyhnutné opatrenia, aby sa zabezpečilo že zvieratá splnia všetky požiadavky podľa príslušnej legislatívy EU. V tejto súvislosti sme požiadali veterinárnu autoritu v Maďarsku, aby nám k vyššie citovanej problematike písomne zaujali svoje stanovisko. Z veterinárnej autority sme obdržali stanovisko, v ktorom nás informovali, že uznávajú prísnejšie opatrenia uplatňované kompetentnou autoritou v mieste určenia. Chyby odôvodnili nedostatkom skúseností úradného veterinárneho lekára.

Nemecko – nedostatky boli zistené u zásielky plemenného barana odoslaného z Nemecka do SR. Kontrolou v mieste určenia bolo zistené:

- certifikát pre obchod vo vnútri spoločenstva bol vypísaný ručne, ťažko čitateľný; nedostatočne, nečitateľne a nesprávne vyplnený; nezadaný do systému TRACES
- nepotvrdené zdravotné garancie vo vzťahu ku katarálnej horúčke oviec (bluetongue)

Úradný veterinárny lekár v mieste určenia zabezpečil vykonanie sprísnených kontrol a prijal nevyhnutné opatrenia, aby sa zabezpečilo že zvieratá splnia všetky požiadavky podľa príslušnej legislatívy EU. V tejto súvislosti sme požiadali veterinárnu autoritu o informáciu k prijatým opatreniam a výsledkoch riešenia.

Holandsko – nedostatky zistené pri obchode vo vnútri spoločenstva u zásielok pri dovoze jatočných ošípaných z Holandska do SR. Kontrolou v mieste určenia bolo zistené:

- certifikáty sprevádzajúce zásielku boli v slovinskom jazyku a nie v slovenskom jazyku
- certifikáty neboli zadané do systému TRACES
- prepravca nebol schválený ako ani dopravný prostriedok

V tejto súvislosti sme požiadali veterinárnu autoritu v Holandsku, aby nám k vyššie citovanej problematike písomne zaujali svoje stanovisko.

Poľsko a Rakúsko – nedostatky zistené pri vyšetrovaní vzorky mäsokostnej múčky, ktorá neobsahovala dostatočné množstvo glyceroltriheptanoatu, čím bolo porušené nariadenie (ES) č. 1432/2007, ktorým sa menia a dopĺňajú prílohy I, II a VI k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady 1774/2002, pokiaľ ide o označovanie a prepravu živočíšnych vedľajších produktov. Boli kontaktované veterinárne autority o vyššie uvedených skutočnostiach. **Belgicko** - kompetentná autorita Belgicka dala podnet na prešetrenie porušenia podmienok pri vnútrospoločenskom obchode so psami. Vývozca zo SR počas prepravy rozpredal časť zásielky psov, preto do miesta určenia nedorazila kompletná zásielka, tak ako bola certifikovaná v SR. ŠVPS SR vyvodila dôsledky a pozastavila činnosť vývozcu súvisiacu s obchodovaním so zvieratami.

Španielsko - kompetentná autorita Španielska dala podnet na prešetrenie vyvezenej zásielky psov zo SR do ES, nakoľko zásielka nebola sprevádzaná certifikátom. ŠVPS vykonala šetrenie s následovnými zisteniami:

Kontrola Španielskych úradov bola vykonaná v útulku v okrese Alhaurin de la Torre, čo nebolo miestom určenia zásielky zo SR. Zvieratá boli premiestnené do tohto útulku z pôvodných miest určenia, kde zostali pôvodné certifikáty vystavené v SR. Za prepravu v Španielsku už zodpovedá príjemca zásielky.

Rakúsko – Policajný zbor Slovenskej republiky kontaktoval ŠVPS SR v prípade zadržania zásielky akvarijných rybičiek a psov orgánmi Rakúska a ich deportovania späť na hranicu SR. ŠVPS SR uskutočnila prostredníctvom RVPS kontrolu u odosielateľa zásielky z SR a konštatovala viaceré pochybenia zo strany rakúskych orgánov. Príprava zvierat na odoslanie, ako aj samotná certifikácia zvierat prebehla podľa stanovených predpisov. ŠVPS SR nezistila žiadne pochybenie zo strany certifikujúceho úradného veterinárneho lekára, súkromného veterinárneho lekára, ani u vývozcu.

V súvislosti s výskytom KMO a v SR boli v roku 2008 realizované nasledujúce sprísnené ochranné opatrenia:

Dňa 27.1. 2009 bolo vydané usmernenie k certifikácii zásielok ošípaných v súvislosti s výskytom klasického moru ošípaných v niektorých členských štátoch.. Týmto usmernením bolo zakázané vykonávať certifikáciu zásielok ošípaných vyvázaných do iných členských štátov a tretích krajín a to z nasledujúcich okresov: Levice, Nové Zámky, Žiar nad Hronom, Zvolen, Lučenec, Veľký Krtíš a Komárno. . Výnimky týkajúce sa presunu ošípaných zo SR do iných členských štátov je možné len v súlade s výnimkou uvedenou v rozhodnutí Komisie 2008/855/ES. Vzhľadom k tomu, že SR je uvedená v prílohe I rozhodnutia Komisie 2008/855/ES, na obchodovanie s mäsom a mäsovými výrobkami sa nevzťahujú žiadne opatrenia.

2.2.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Nedodržiavanie procedúr certifikácie a tým vznikajúce nehody môžu predstavovať riziko zavlečenia ochorení zvierat do členských štátov ako aj do tretích krajín a tým ohrozenie zdravia zvierat a zdravia ľudí. Pri nedodržovaní certifikácie je ohrozená dôveryhodnosť Slovenska voči ostatným krajinám ako aj možná strata štatútu krajiny bez výskytu určitých ochorení, čo by znamenalo zvýšené náklady pre chovateľov SR na laboratórne vyšetrenie zvierat a celkový negatívny dopad na obchodovanie so živými zvieratami.

Nedodržiavanie procedúr importných kontrol a tým vznikajúce nezhody môžu predstavovať riziko zavlečenia nákaz zvierat a chorôb zvierat prenosných na ľudí z tretích krajín ako aj riziko dovezenia produktov, ktoré by mohli ohroziť zdravie zvierat a ľudí.

2.2.3. Hlavná príčina nezhody

Nie je možné určiť hlavnú príčinu nezhôd, nakoľko je to veľmi široké spektrum činností. Jednotlivé nedostatky môžu byť zapríčinené z odborného hľadiska neznalosťou legislatívy a procedúr ako aj ďalších nezistených príčin.

3. Audity

3.1. Audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

3.1.1. Audity u prevádzkovateľov, výrobcov, spracovateľov, distribútorov

Audity podľa tohto bodu HIS nevykonávajú.

3.1.2. Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

V roku 2009 ŠVPS SR vykonala 1-krát kontrolu na každej HIS. Audity vykonané neboli, pretože v danom roku boli HIS predmetom auditu Potravinového a veterinárneho úradu v Dubline vid' správa o všeobecnom audite GR(SANCO)/2008/7751 MR.

3.2. Audity a inšpekcie kontrolných orgánov – čl. 5(3) nariadenia (ES) č. 882/2004

V oblasti HIS nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami, teda tento bod sa netýka HIS.

4. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

4.1. Postupy na zabezpečenie zhody s legislatívou

V roku 2009 prebehli ďalšie rokovania medzi ŠVPS SR, CR SR, letiskom a ďalšími subjektmi prichádzajúcimi do kontaktu s nakladaním so ŽVP. Účelom stretnutí bolo riešenie problematiky produktov na osobnú spotrebu a odpadu z cateringu na medzinárodnom letisku v Bratislave a ostatných miestach vstupu, kde prichádza do úvahy medzinárodná doprava.

Na základe zistení špecifického auditu FVO v SR GR(SANCO)/2008-7751 – časť B – bolo ŠVPS odporúčané splniť požiadavky nariadenia (ES) č. 1774/2002 pri likvidácii kuchynského odpadu z medzinárodnej dopravy. ŠVPS prijala nasledovné opatrenia vo veci úradných kontrol pri likvidácii kuchynského odpadu z medzinárodnej dopravy:

- RVPS budú vykonávať úradné kontroly (inšpekcie na miestach, kde bolo cieľnými kontrolami zistené nakladanie s kuchynským odpadom z medzinárodnej dopravy) 1-krát za 3 mesiace
- ŠVPS – hraničné inšpekčné stanice budú vykonávať úradné kontroly (dozor) 1-krát za mesiac v mieste svojho pôsobenia
-

V súlade so zabezpečením efektívnosti kontrol vykonávaných na zabránenie dovozu nepovolených produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách ako aj na zefektívnenie

kontrol dovážaných spoločenských zvierat z tretích krajín bolo uskutočnené školenie pre pracovníkov colnej správy SR.

4.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

4.2.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na zabezpečenie efektívneho fungovania úradných veterinárnych kontrol na hraničných inšpekčných staniciach pri dovoze živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu a implementácie niektorých predpisov EÚ bolo dňa 8.12.2009 vydané usmernenie na základe nariadenia Komisie (ES) č. 601/2008, ktorým EK prijala ochranné opatrenia vzťahujúce sa na produkty rybolovu z Gabonu a určené na ľudskú spotrebu. Zásielky budú prepustené len v prípade, že produkty budú podrobené testom na ťažké kovy a siričitany. HIS predkladá ŠVPS SR každý štvrtrok správu o analytických skúškach, ktorá je následne zasielaná EK.

V súvislosti s rozhodnutím Komisie 2009/727/ES bolo vydané usmernenie, ktoré sa týka prijatia núdzového opatrenia vzťahujúce sa na kôrovce dovážané z Indie určené na ľudskú spotrebu alebo na krmenia zvierat. Zásielky musia byť sprevádzané výsledkami laboratórneho vyšetrenia na prítomnosť nitrofuránov alebo ich metabolitov, v prípade ak nie je zásielka sprevádzaná výsledkami, tieto sa vykonajú na HIS vstupe do EÚ. HIS predkladá ŠVPS SR každý štvrtrok správu o analytických skúškach, ktorá je následne zasielaná EK.

Rozhodnutie Komisie 2008/798/ES bolo zrušené nariadením Komisie (ES) č. 1135/2009 z tohto dôvodu bolo potrebné zmeniť a aktualizovať aj usmernenie, týkajúce sa dovozu určitých výrobkov pochádzajúcich alebo odosielaných z Číny, ktoré môžu obsahovať neprípustnú hladinu melamínu. Zásielky musia byť podrobené v určitej frekvencii laboratórnym vyšetreniam na prítomnosť melamínu. HIS predkladá ŠVPS SR každý štvrtrok správu o analytických skúškach, ktorá je následne zasielaná EK.

4.2.2. Školenia

V roku 2009 prebehli nasledovné školenia pracovníkov ŠVPS SR, CR SR a HIS v SR :

- vykonávanie hraničných veterinárnych kontrol v súlade s požiadavkami veterinárnej legislatívy EÚ (marec, apríl 2009)
- veterinárne podmienky EÚ platné pre dovoz živých zvierat, zárodočných produktov, produktov živočíšneho pôvodu a vybraných produktov rastlinného pôvodu z tretích krajín (máj, jún 2009)
- vykonávanie kontrol osobných batožín cestujúcich a spoločenských zvierat v sprievode majiteľa pri vstupe do EÚ (jún 2009)

4.2.5. Špeciálne kontroly

Maďarská republika – kompetentná autorita Maďarskej republiky dala podnet na prešetrenie prípadu vyvezenej zásielky jednoduchovej hydiny zo SR do MR pričom zásielka mala byť sprevádzaná certifikátom, ktorý nebol vystavený v jazyku miesta určenia a vyšetrením mala byť zistená seropozitívna reakcia na Salmonellu enteritidis.

ŠVPS vykonala kontrolu s následovnými zisteniami:

- Zásielka bola sprevádzaná certifikátom vystavenom v jazyku miesta pôvodu, aj v jazyku miesta určenia.

- Zistenia Maďarská strana neuviedla v Traces systéme pri kontrole v mieste určenia.
- Znáškové sliepky od ktorých pochádzajú násadové vajíčka boli vakcínované inaktívanou vakcínou proti Salmonelle enteritidis.
- Národný kontrolný program pre salmonely je v súlade s Nariadením (ES) 2160/2003.
- Doklady preukazujúce dezinfekciu dopravného prostriedku boli predložené pri kontrole

Kontrolou bolo zistené, že zo strany SR nedošlo k pochybeniu, čo bolo oznámené aj MR.

Talianská republika - kompetentná autorita Talianska dala podnet na prešetrenie právoplatnosti certifikátu v prípade vyvezenej zásielky psov zo SR do TR. ŠVPS vykonala kontrolu s nasledovnými zisteniami:

Na spornú zásielku psov nebol vystavený veterinárny certifikát kompetentnými orgánmi štátnej veterinárnej správy SR. Z uvedeného dôvodu sa domnievame, že išlo o nelegálnu zásielku psov, porušení podmienok pre vnútrospoločenský obchod podľa smernice Rady č.92/65/EHS a systému Traces. ŠVPS SR vyvodila dôsledky a pozastavila činnosť vývozu súvisiacu s obchodovaním so zvieratami.

Niekoľko ďalších prípadov a kontrol ŠVPS SR sa týkajú nízkeho titra protilátok na besnotu pri testoch uskutočnených v TR a nízkeho veku prepravovaných psov. Výsledky šetrení ŠVPS SR sú, že súkromní veterinárni lekári, šteňatá v problémových zásielkach nezmazateľne označili, vykonali očkovania, vydali pasy spoločenských zvierat a vykonali klinické vyšetrenia šteniat pred certifikáciou. Exaktný vek šteniat je veľmi ťažko zistiť hlavne u menších plemien. Preto sa často vychádza z údajov v pase spoločenského zvieratá a informácií získaných od chovateľa.

4.2.6. Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

V roku 2009 nenastala žiadna zmena v organizácii a manažmente kompetentných úradov..

4.2.7. Usmernenia alebo informácie pre prevádzkovateľov

Priebežne boli ŠVPS SR poskytované informácie veterinárnym inšpektorom i verejnosti o pokynoch k veterinárnej certifikácii, ako aj databázy úradných veterinárnych lekárov majúcich oprávnenie potvrdzovať certifikáty, aktuálnych informácií týkajúcich sa dovozu z členských štátov, zoznamov schválených tretích krajín, schválených organizácií, zariadení a prevádzkarní a vzorov certifikátov, zoznamov schválených hraničných inšpekčných staníc v EÚ, slobodných colných zón, slobodných colných skladov, colných skladov.

4.2.8. Nová legislatíva

V roku 2009 bol prijatý zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z.z. Tento zákon nadobudol účinnosť 1. Októbra 2009 a reflektuje aj na ďalšie problémy, ktoré sa vyskytli pri implementácii zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti ako aj na ďalšie zmeny legislatívy Európskych spoločenstiev a Európskej únie v oblasti zdravia zvierat a pohody zvierat, dovozov z tretích krajín, vývozov do tretích krajín, tranzitov cez Európske spoločenstvo a obchodu v rámci Európskeho spoločenstva a v oblasti nakladania so živočíšnymi vedľajšími produktmi

neurčenými na ľudskú spotrebu, kde dochádza k pojmovému a obsahovému zosúladeniu platnej právnej úpravy s právne záväznými aktmi Európskych spoločenstiev a Európskej únie.

V priebehu roku 2009 boli vykonané viaceré zmeny v legislatíve EÚ, ako napríklad viaceré zmeny rozhodnutia Rady č. 79/542/EHS, zmeny a doplnenia rozhodnutia Komisie 2001/881/ES a 2002/459/ES, zmeny nariadenia (ES) č. 1266/2007, zmeny a doplnenia nariadenie (ES) č. 318/2007 prijaté viaceré predpisy ako napríklad - rozhodnutie Komisie 2009/177/ES, Rozhodnutie Komisie 2009/248/ES a Rozhodnutie Komisie 2009/254/ES, Nariadenie Komisie (ES) č. 206/2009, Rozhodnutie Komisie 2009/342/ES, Nariadenie Komisie (ES) č. 411/2009 z 18. mája 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Komisie (ES) č. 798/2008 Rozhodnutie Komisie 2009/818/ES zo 6. novembra 2009, ktorým sa menia a dopĺňajú rozhodnutia 2005/692/ES, 2005/731/ES, 2005/734/ES a 2007/25/ES týkajúce sa vtáčej chrípky, Rozhodnutie Komisie 2009/976/EÚ

4.2.9. Pozastavené alebo odňaté povolenia delegovanej činnosti pre úradné kontroly

V rámci činnosti súvisiacej s Odborom veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozož nenevidujeme žiadnu delegovanú činnosť.

5. Prehľad celkového plnenia

5.1. Pokrok dosiahnutý v strategických cieľoch opísaných v národnom kontrolnom pláne

Pre oblasť hraničných veterinárnych kontrol, veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozož sa plnia prijaté ciele:

- zabezpečiť dôsledným vykonávaním veterinárnych kontrol, vrátane veterinárnych kontrol živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pri obchodovaní s nimi a ich dovoze z tretích krajín vhodné podmienky pre zdravie zvierat, pohodu zvierat a bezpečnosť potravín živočíšneho pôvodu;
- v rámci obchodu vo vnútri EÚ zabezpečiť veterinárnu kontrolu všetkých odosielaných zásielok živých zvierat;
- v rámci vývozu zo SR zabezpečiť veterinárnu kontrolu všetkých odosielaných zásielok živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu;

Strategické ciele sa postupne plnia, úradné kontroly sa vykonávali v súlade s ročným plánom. Dôsledná realizácia kontrol v oblasti hraničných veterinárnych kontrol, veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozož zabraňuje zavlečeniu nákaz zvierat a chorôb zvierat prenosných na ľudí z tretích krajín a dovozu produktov, ktoré by mohli ohroziť zdravie zvierat a ľudí do SR a ostatných členských štátov Európskej únie.

5.2. Efektivita úradných kontrol vykonaných podľa národného kontrolného plánu

Efektivita vykonaných úradných kontrol v oblasti hraničných veterinárnych kontrol, veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozož bola primeraná a vhodná na dosiahnutie cieľov príslušnej acquis a predpisov v danej oblasti.

6. Zmeny a doplnenia národného plánu

V roku 2008 nebola vykonaná aktualizácia 5-ročného národného plánu kontrol Slovenskej republiky, nakoľko v SR prebiehal General Audit zo strany EK – FVO, ktorého úlohou bolo okrem iného posúdiť národný plán. V súvislosti so závermi General Audit a

výsledkami kontrol vykonaných za predchádzajúce obdobie bude v roku 2009 pripravený nový plán úradnej kontroly.

POTRAVINY

1. Úradné kontroly

Úradné kontroly potravín vykonávali orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy v roku 2009 podľa Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2007-2011 (aktualizovaného na príslušný rok 2009) v súlade s rozhodnutím Komisie 2007/363/ES, a to na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany zdravia ľudí a záujmov spotrebiteľov v celom potravinovom reťazci, od prvovýroby až po maloobchodný predaj. Úradné kontroly potravín sa vykonávali podľa Zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a podľa Zákona NR SR č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov v súlade s Nariadením (ES) č. 882/2004 a Nariadením (ES) č. 854/2004. Hlavným cieľom úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov v tejto oblasti. Špecifickými strategickými cieľmi v tejto oblasti boli: 1. Kontrola dodržiavania mikrobiologických požiadaviek v potravinách živočíšneho pôvodu a 2. Ochrana spotrebiteľov pred klamaním a ilegálnymi praktikami (kontrola označovania a zloženia potravín).

Hlavnou úlohou úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu bolo zabezpečiť elimináciu nedostatkov u potravín produkovaných na našom území a taktiež dostatočne efektívne zabrániť vstupu rizikových potravín dovážaných z tretích krajín tak, aby bola zabezpečená ochrana zdravia spotrebiteľov Európskej únie. Veľký dôraz bol kladený na odhaľovanie zavádzania a klamanie spotrebiteľov a falšovanie potravín.

Pri výkone úradných kontrol sa vychádzalo z ročných plánov inšpekcií, auditov a odberu vzoriek potravín a stanovení priorít na princípoch hodnotenia rizika komodity alebo jednotlivého analytického ukazovateľa. Ďalšími kritériami pri rozhodovaní o kontrolnej činnosti boli poznatky z predchádzajúcich kontrol, zistenia iných orgánov úradnej kontroly potravín, podnety spotrebiteľov a masmédií, odporúčania Európskej komisie a informácie z rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF).

Celá kontrolná činnosť vychádzala zo skutočnosti, že zodpovednosť za bezpečnosť potravín podľa potravinového práva majú prevádzkovatelia potravinárskych podnikov, preto orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy okrem plánovaných úradných kontrol vykonávali aj ciele kontroly podľa stanovených priorít a taktiež pružne a efektívne reagovali na aktuálne prípady, ktoré sa objavili v priebehu roka na trhu.

2. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov

V Slovenskej republike je **registrovaných a/alebo schválených spolu 25815 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov**, z tohto počtu bolo **kontrolovaných 20 484 prevádzkovateľov**, čo je 79,35 % a v roku 2009 bolo u týchto prevádzkovateľov **vykonaných 57 128 kontrol**. Z celkového počtu kontrolovaných prevádzkovateľov potravinárskych podnikov boli **u 7 314 prevádzkovateľov (t. j. 35,7 %) zistené nedostatky**. Najviac nedostatkov bolo v celkovej hygiene (8 010), potom nasledovali nedostatky v správnej výrobnjej praxe (2 636), nedostatky v označovaní potravín (2 155) a 153 nedostatkov bolo

zistených v zložení potravín. Najviac nedostatkov bolo v maloobchode, kde pri kontrolách bolo zistených až 5 586 objektov s nedostatkami (34,14%), ktoré sa týkajú hlavne celkovej hygieny a označovania výrobkov. U výrobcov a baliarní s výrobkami rastlinného pôvodu boli zistené nedostatky v 575 objektoch (39,87%), pričom nedostatky boli zisťované taktiež hlavne v celkovej hygiene (príloha č. 1). V roku 2009 bolo spolu odobratých a na štátnych veterinárnych potravinových ústavoch laboratórne vyšetrených 22 126 vzoriek potravín a tabakových výrobkov, nevyhovelo 1033 vzoriek (4,67%).

Audity prevádzkovateľov potravinárskych podnikov

V roku 2009 orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy vykonali u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít aj audity so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnéj praxe s platnou legislatívou. Celkovo bolo vykonaných 368 auditov, z toho bolo 210 auditov s nezhodami, pri ktorých bolo zistených 477 nezhôd vid'. kapitola 3.1.1 .

V roku 2009 vykonalo 15 RVPS 32 auditov prevádzkarní v sektore spracovania mäsa.

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

2.1.1. Použitý systém klasifikácie

- **nehody v používaní systému správnej výrobnéj praxe** – z prekontrolovaných 20 484 objektov u 2 636 objektov bola zistená nehoda v uplatňovaní systému správnej výrobnéj praxe, najviac v maloobchode v 1 531 objektoch. Zistené nedostatky – vypracované dokumenty SVP nedostatočne zavedené do praxe, nedostatky v monitorovaní kritických kontrolných bodov, nehody v dodržiavaní postupov pri výrobe potravín podľa stanovených zásad správnej výrobnéj praxe a v nedodržiavaní plánu ochrany pred škodcami,
- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na hygienu prevádzkarní** - v prípade nehody v uplatňovaní požiadaviek na hygienu prevádzkarní bolo najviac nedostatkov zistených v maloobchode, a to až v 4 877 objektoch zo 14 528 prekontrolovaných objektov. Nedostatky sa týkali udržiavania hygienických požiadaviek v prevádzkarniach - znečistené steny, stropy, podlahy, výskyt plesní, nefunkčné technické zariadenia, nezabezpečené okná proti vniknutiu hmyzu a dvere proti vniknutiu hlodavcov, chýbajúca evidencia vykonávanej sanitácie, priestory stavebne a technicky neprispôsobené legislatívnym požiadavkám,
- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na osobnú hygienu** - chýbajúce pokrývky vlasatej časti hlavy, zanedbanie nosenia pracovného oblečenia, nevhodný pracovný odev, znečistené pracovné oblečenie,
- **nedostatky v overovaní pôvodu tovaru (vysledovateľnosť)** - nedostatočná evidencia pri prijímaní surovín (chýbanie dodacích listov, neúplné údaje o pôvode potravín), uchovávanie potravín v obaloch bez akéhokoľvek označenia alebo nedostatočného označenia, zistené potraviny neoznačené v štátnom jazyku,
- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na skladovanie potravín** – potraviny po dátume spotreby alebo dátume minimálnej trvanlivosti, nevybavenie skladov meracími zariadeniami, spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín,

nedodržanie chladiaceho reťazca skladovaných surovín, uloženie potravín priamo na podlahe,

- o **nedostatky v zložení výrobkov a v označovaní**
- o **uplatňovanie neharmonizovanej legislatívy – nedostatky v zložení výrobkov**
- o **uplatňovanie harmonizovanej časti legislatívy – nedostatky v označovaní a z hľadiska mikrobiologickej kontaminácii a obsahu kontaminantov –**

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

Opis typov a počtov identifikovaných nezhôd je uvedený v prílohe č. 1, v ktorej sú vyhodnotené výsledky inšpekcií na mieste. Vyhodnotenie nevyhovujúcich potravín podľa druhov potravín rastlinného pôvodu a potravín živočíšneho pôvodu sú uvedené v prílohe č. 2. V prílohe č.3 sú uvedené výsledky analýz odobratých vzoriek potravín rastlinného pôvodu a potravín živočíšneho pôvodu vo výrobe a obchodnej sieti.

2.2. Analýzy nezhôd

2.2.1. Výskyt nezhôd

Najvyššia frekvencia nezhôd sa vyskytovala v maloobchode a tiež u výrobcov a baliarni, a to v nedodržaní požiadaviek na celkovú hygienu. V maloobchode okrem nedodržania hygienických požiadaviek bol zaznamenaný aj zvýšený počet nedodržaní požiadaviek na označovanie potravinárskych výrobkov a nedostatky v správnej výrobnej praxi. Zistené nezhody boli hlavne prevádzkové, ale vyskytovali sa aj u finálnych výrobkov. Prevádzkovateľom potravinárskych výrobkov boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

2.2.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

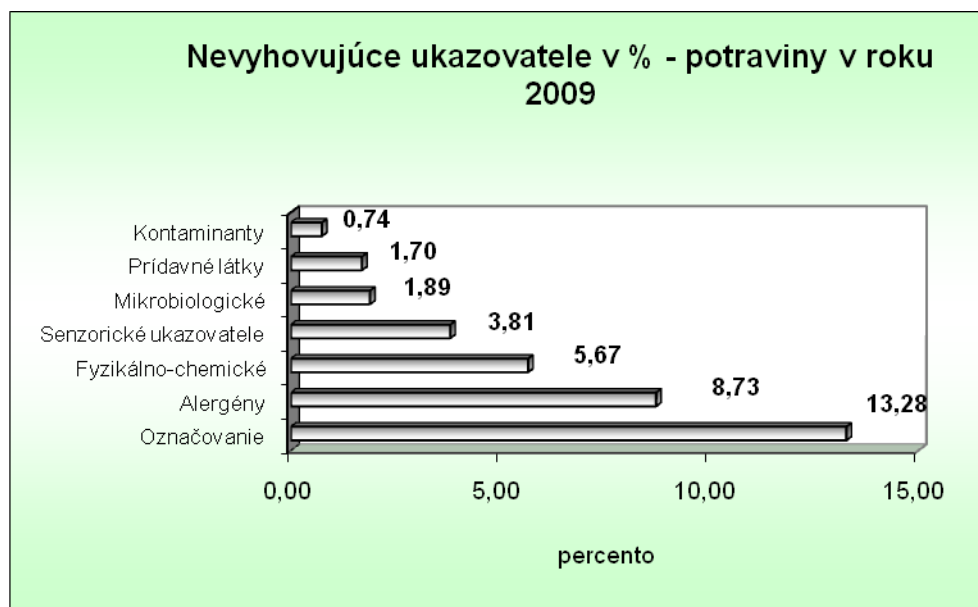
Analýza výsledkov odobratých vzoriek je uvedená v Prílohe č.2.

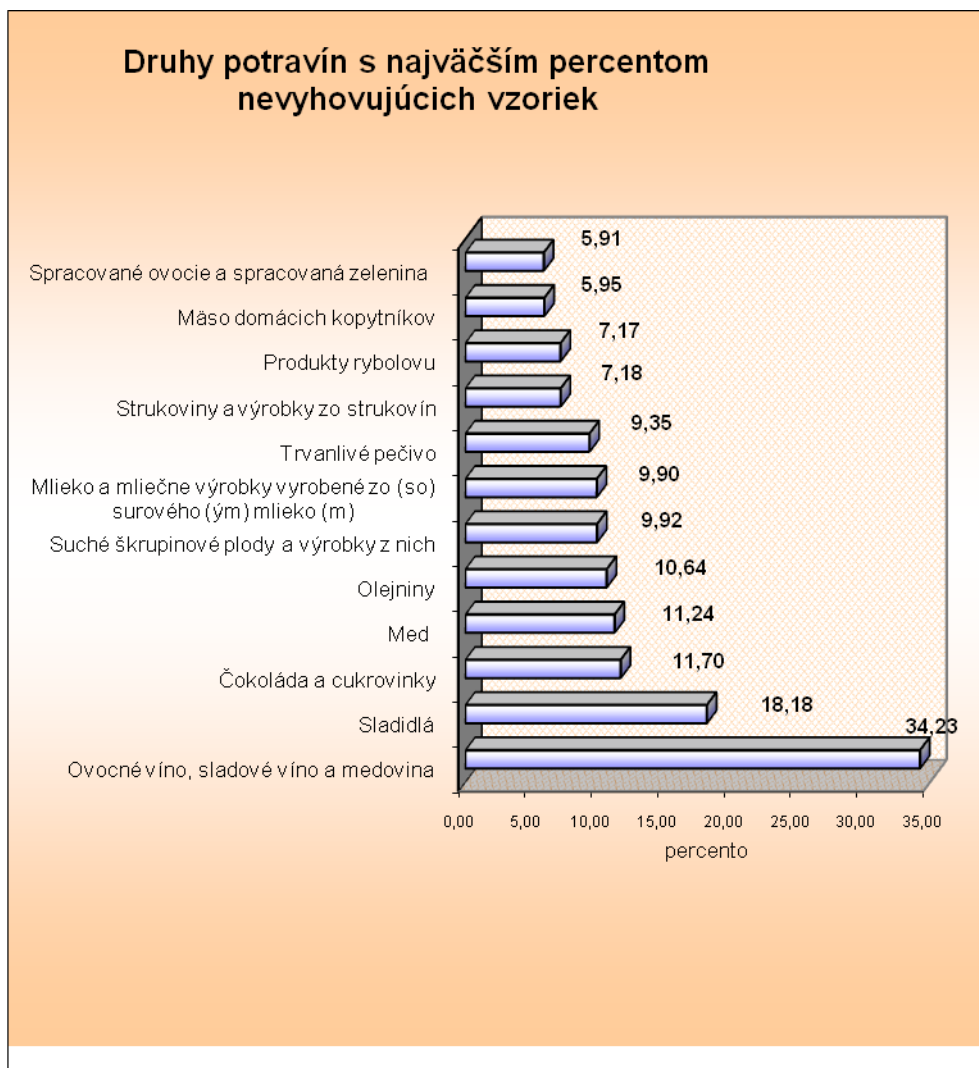
V roku 2009 bolo spolu odobratých a na štátnych veterinárnych potravinových ústavoch laboratórne vyšetrených 22 126 vzoriek potravín a tabakových výrobkov, nevyhovelo 1033 vzoriek (4,67%).

Najviac vzoriek nevyhovelo požiadavkám na označovanie - 460 vzoriek (13,28%). Požiadavkám na alergény nevyhovelo 84 vzoriek (8,73%), požiadavkám na zloženie (fyzikálne – chemické vyšetrenie) nevyhovelo 253 vzoriek (5,67%), sensorickým požiadavkám 124 vzoriek (3,81%), mikrobiologickým požiadavkám nevyhovelo 72 vzoriek (1,89%), požiadavkám na prídavné látky nevyhovelo 118 vzoriek (1,70%) a požiadavkám na kontaminanty nevyhovelo 52 vzoriek (0,74%).

Čo sa týka jednotlivých druhov potravín, najviac nevyhovujúcich vzoriek sa týkalo týchto druhov potravín (je uvedených 10 druhov potravín, v ktorých sa na základe laboratórneho vyšetrenia zistilo najvyššie % nevyhovujúcich vzoriek): ovocné víno, sladové víno a medovina - 34,23%; sladidlá - 18,18%; čokoláda a cukrovinky – 11,70%, med - 11,24%; olejniny - 10,64%; suché škrupinové plody a výrobky z nich (9,92%), mliečne výrobky vyrobené so surovým mliekom – 9,90%, trvanlivé pečivo -9,35%, strukoviny a výrobky zo strukovín - 7,18%, produkty rybolovu - 7,17%, mäso domácich kopytníkov – 5,95%, spracované ovocie a spracovaná zelenina – 5,91%.

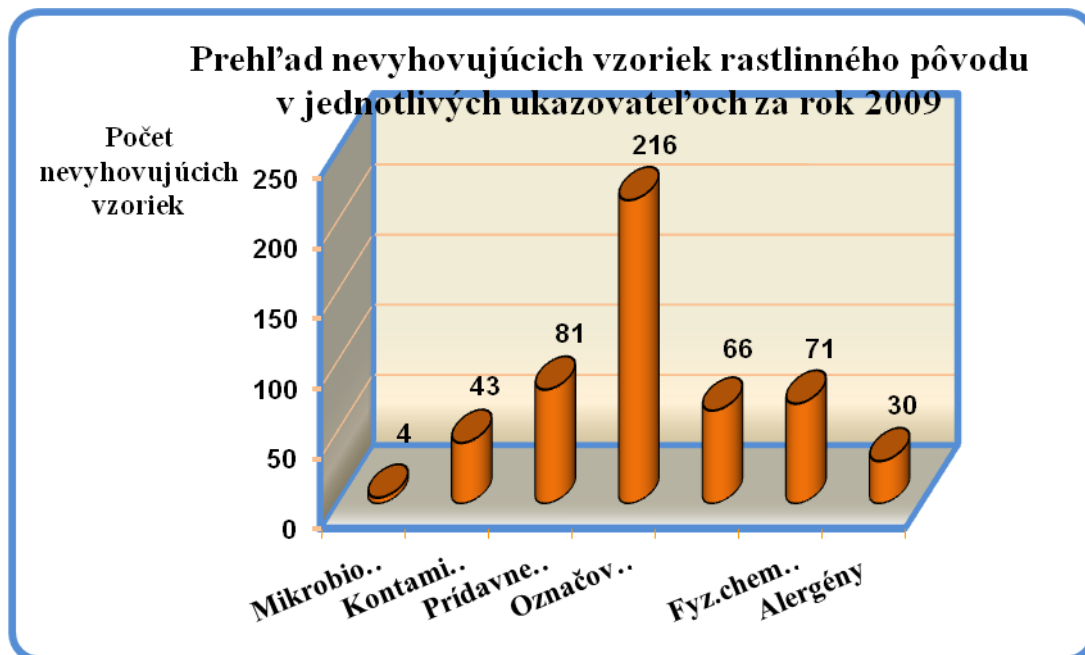
POTRAVINY RASTLINNÉHO PÔVODU

2. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov

Štátne veterinárne a potravinové ústavy v Slovenskej republike analyzovali a vyhodnotili v roku 2009 v komoditách výrobkov rastlinného pôvodu a tabakových výrobkov **10 140** vzoriek, z ktorých **464** vzoriek, t. j. **4,6 % nevyhovelo** požiadavkám Potravinového kódexu SR alebo iným záväzným právnym predpisom. Z celkového počtu odobratých vzoriek nevyhoveli platnej legislatíve v mikrobiologických ukazovateľoch 4, v kontaminantoch 43, v prídavných látkach 81, v označovaní 216, v senzorických ukazovateľoch 66, vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch 71 vzoriek a u 30-tich vzoriek boli zistené alergény (príloha č.2). Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2009 a porovnanie rokov 2008 a 2009 je uvedený v grafoch 1 a 2.

Graf 1

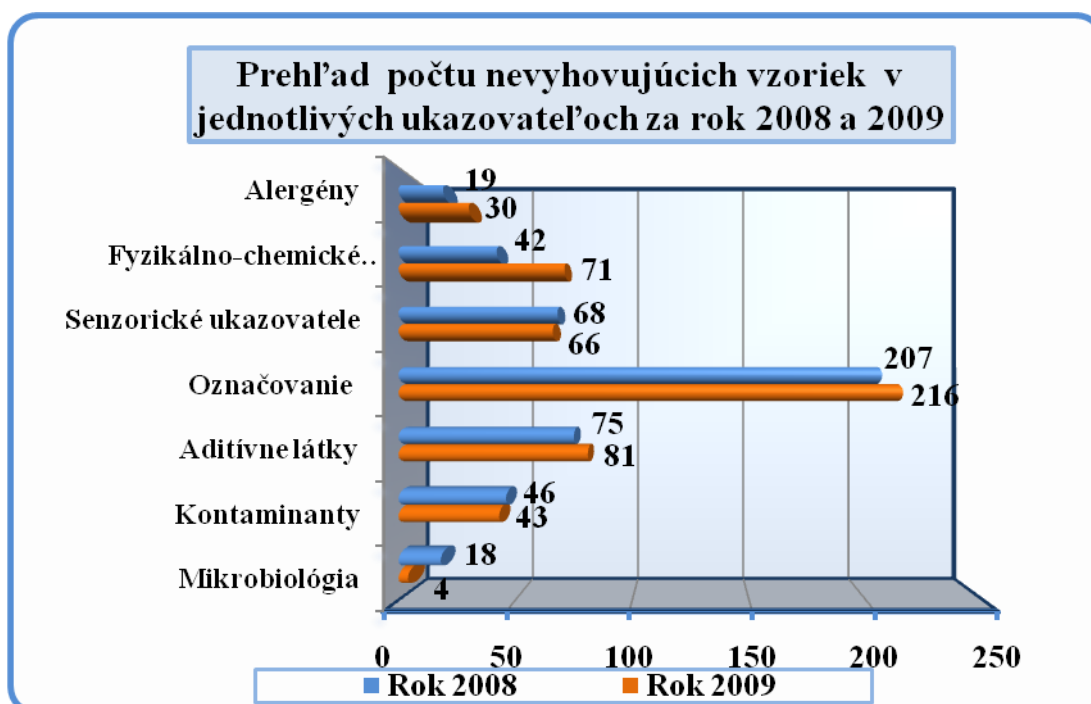
Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2009

Z pohľadu jednotlivých komodít boli najvyššie počty nevyhovujúcich výrobkov zistené u spracovaného ovocia a zeleniny, čokolády a cukroví, ovocných vín a medoviny, suchých škrupinových plodov, nealkoholických nápojov a koncentrátov na ich prípravu, korenín, čerstvého ovocia, zeleniny a zemiakov, pekárenských výrobkov, olejín, strukovín a výrobkov zo strukovín. Prehľad o porušenosti potravín rastlinného pôvodu podľa komodít je uvedený v grafe 3.

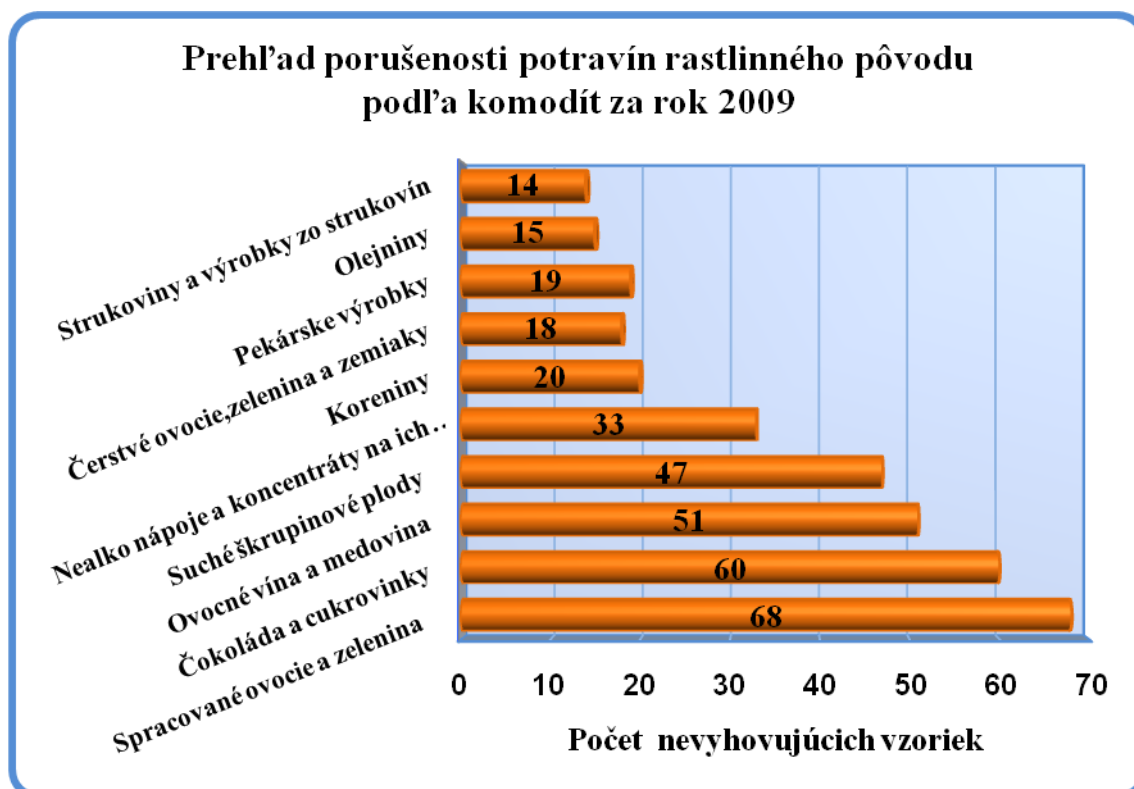
Graf 2

Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2008 a 2009

Graf 3

Porušenosť potravín rastlinného pôvodu podľa komodít

Analyzované vzorky rastlinného pôvodu boli odoberané vo výrobe a v obchodnej sieti podľa ročných plánov odberu vzoriek, ktoré boli vypracované na základe hodnotenia rizika danej komodity, jednotlivých analytických ukazovateľov a tiež aj z výsledkov analýz predchádzajúceho obdobia. Celkovo bolo odobratých vo výrobe 2 974 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 29,33% z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 76 nevyhovujúcich vzoriek (2,55%).

V obchodnej sieti bolo celkovo odobratých 7 166 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 70,67% z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 388 nevyhovujúcich vzoriek (5,41%). V obchodnej sieti sa odoberali vzorky z domácej produkcie, ostatných krajín EÚ a dovozu z tretích krajín. Najvyššia porušenosť v obchodnej sieti bola zistená u výrobkov rastlinného pôvodu dovezených z tretích krajín, u ktorých z celkovo odobratých 1368 vzoriek bola zistená porušenosť 6,79 % (príloha č.3). Prehľad o celkovom počte odobratých vzoriek vo výrobe a v obchodnej sieti je uvedený v tabuľke 1 a grafe 4.

Tabuľka 1

Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe a v obchodnej sieti

Miesto odberu		Odobraté vzorky rastlinného pôvodu			% porušení z celkového počtu odobratých vzoriek
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	
Výroba		2 898	76	2 974	2,55
Obchodná sieť	Vzorky domáceho pôvodu	2 174	100	2 274	4,40
	Vzorky z ostatných krajín EÚ	3 329	195	3 524	5,53
	Vzorky z tretích krajín	1 275	93	1 368	6,79
	SPOLU	6 778	388	7 166	5,41
SPOLU – odobraté vzorky		9 676	464	10 140	4,58

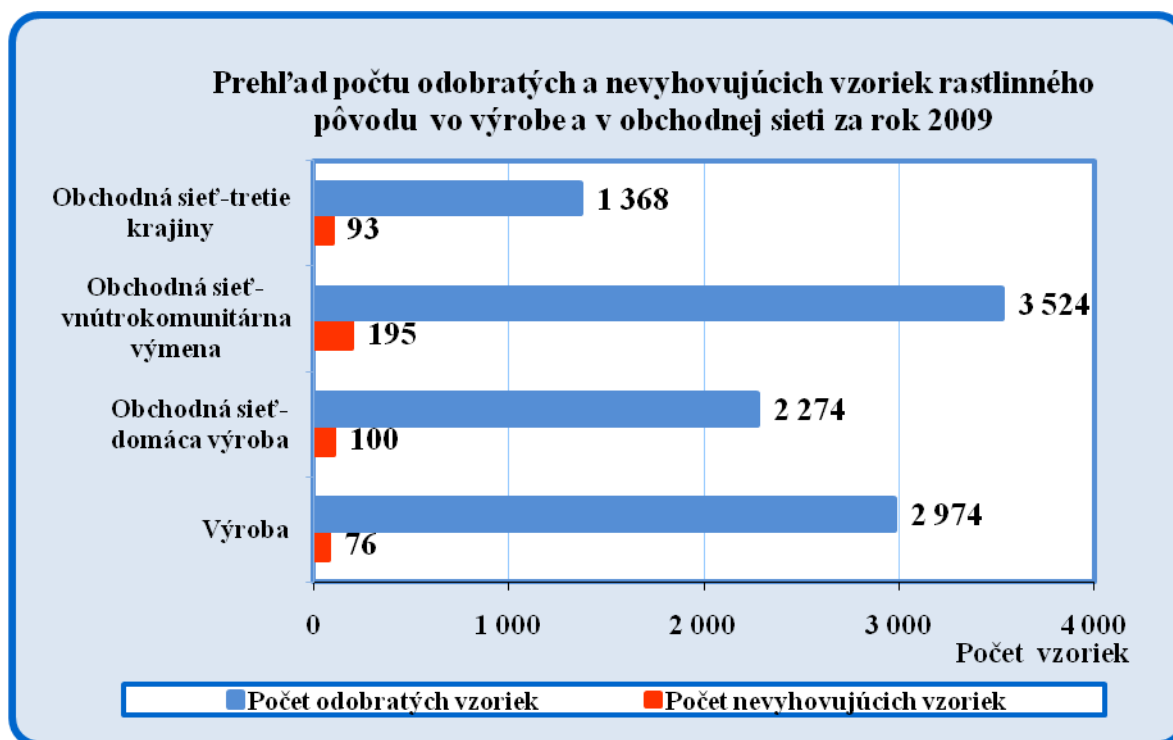
Orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy v roku 2009 prijali **celkom 1078 podnetov**.

Z celkového počtu 1078 podnetov bolo 306 vyhodnotených ako opodstatnených, 397 podnetov ako neopodstatnených a u 375 podnetov nebolo možné dokázať opodstatnenosť, resp. boli odstúpené na doriešenie.

Najčastejším predmetom podnetov bola nevyhovujúca kvalita potravín, ich zdravotná škodlivosť, predaj potravín po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti, nesprávne označenie potravín, nevyhovujúce podmienky skladovania potravín, hygienické nedostatky pri manipulácii a uvádzaní potravín na trh.

Graf 4

Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe a v obchodnej sieti

Tabuľka 2

Prehľad a vyhodnotenie prijatých podnetov

	Celkový počet podaní	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať, odstúpené
baliarne	6	4	2	0
dopravcovia a distribútori	6	0	1	5
hypermarkety, supermarkety	431	113	150	168
malé predajne	217	59	82	76
stredne predajne	265	77	100	88
VO sklady	42	15	12	15
výrobcovia	92	31	39	22
Iné	19	7	11	1
SPOLU	1078	306	397	375

Tabuľka 3

Prehľad prijatých podaní v jednotlivých krajoch

KVPS	Celkový počet podaní	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať
Bratislava	194	58	77	59
Trnava	109	35	59	15
Nitra	103	34	40	29
Trenčín	110	37	37	36
Žilina	181	41	73	67
B. Bystrica	128	48	27	53
Prešov	87	23	39	25
Košice	166	30	45	91
SPOLU	1078	306	397	375

2.2.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Nedostatky boli zistené v nasledovných komoditách:

- **Jedlé rastlinné tuky a oleje a výrobky z nich**

V roku 2009 bolo analyzovaných v laboratóriách ŠVPÚ **200 vzoriek** jedlých rastlinných tukov a olejov. Z uvedeného počtu bolo **nevyhovujúcich 10 vzoriek**, čo predstavuje porušenosť 5 %. Všetky nevyhovujúce výrobky boli rovnako ako v roku 2008 odobraté v obchodnej sieti, pričom 8 z desiatich vzoriek predstavovali produkty vnútrospoločenskej výmeny, v jednom prípade sa jednalo o vzorku domáceho pôvodu a v jednom prípade o výrobok dovezený z tretích krajín. Sedem výrobkov nebolo správne označených (údaje v označení neboli za obvyklých podmienok pre spotrebiteľa ľahko čitateľné a boli ľahko zmazateľné, ľahko zmazateľný dátum minimálnej trvanlivosti na viečku, chýbajúci text „minimálna trvanlivosť do konca“, názov výrobku nevystihoval jeho podstatu – výrobok nebol dochucovaný, ale deodorizovaný).

Dva výrobky nevyhoveli požiadavkám legislatívy vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch a jedna vzorka zmesnej tukovej nátierky nevyhovela v sensorických ukazovateľoch pre nepríjemnú výrazne horkú chuť, netypickú pre daný druh.

- **Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov**

V tejto komoditnej skupine bolo **analyzovaných 17 výrobkov** z obchodnej siete, pričom ani v jednom prípade **nebola zistená porušenosť** výrobku. Uvedené vzorky boli vyšetrené v znakoch: kontaminanty (5 vzoriek), prídavné látky (10 vzoriek), sensorické ukazovatele (3 vzorky) a v dvoch prípadoch aj alergény.

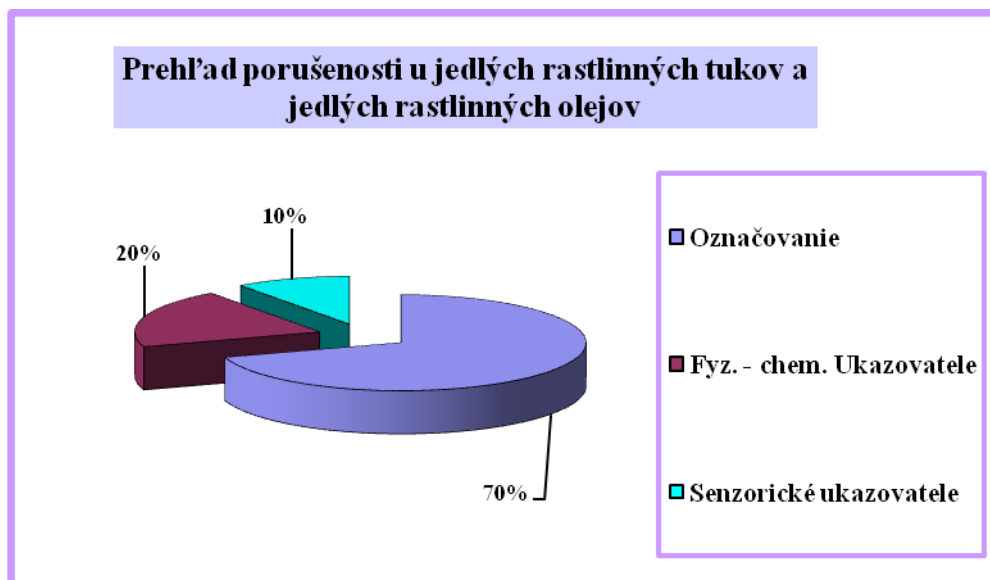
- **Majonézy**

V uvedenej komodite bolo **odobratých 16 vzoriek**, z toho **4 vzorky z výroby a 12 vzoriek z obchodnej siete**. Všetky vzorky vyhoveli vo vyšetrených znakoch požiadavkám platnej legislatívy. Realizované boli nasledovné vyšetrenia: mikrobiologické ukazovatele (1

vzorka), kontaminanty (3 vzorky), prídavné látky (14 vzoriek), označovanie (3 vzorky) a senzorické ukazovatele (7 vzoriek).

Graf 5

Prehľad porušení u jedlých rastlinných tukov a jedlých rastlinných olejov

- **Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá**

Celkovo bolo **analyzovaných 243 vzoriek** v komodite dehydrovaných pokrmov, polievkových prípravkov a ochucovadiel, z ktorých **13 vzoriek nevyhovovalo** t.j. 5,3%, čo je zhoršenie o 1,2% oproti roku 2008. Nedostatky boli zistené hlavne v prítomnosti a v neoznačení alergénov na výrobkoch a to zeleru, mliečného proteínu, vaječného proteínu a taktiež syntetických farbív. Ďalšie nedostatky boli v označení názvu výrobku a v neoznačení percentuálneho podielu niektorých zložiek - sóje vo výrobku.

- **Termosterilizované pokrmy, tepelne opracované mrazené hotové jedlá**

V uvedenej skupine výrobkov bolo v minulom roku **odobratých 115 vzoriek, z ktorých 2 vzorky nevyhovovali** požiadavkám Potravinového kódexu SR, čo je porušenosť 1,7%, zatiaľ čo v roku 2008 v tejto skupine výrobkov bola porušenosť 3,7%. Nedostatky boli zistené v označovaní a to v neuvedení názvu výrobku vystihujúceho podstatu a neuvedení alergénov v zložení výrobkov. Pri senzorickom hodnotení boli zistené cudzie časti vo výrobku.

- **Ocot, horčica a iné chuťové prípravky**

V uvedenej skupine výrobkov bolo v minulom roku **odobratých 174 vzoriek, z ktorých 5 vzoriek nebolo v súlade s platnou legislatívou**, čo je porušenosť 2,9%, kým v roku 2008 v tejto skupine výrobkov bola zaznamenaná porušenosť 1,9%, čo je zvýšenie porušnosti o 1,0%. Najčastejšie nedostatky boli zistené vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch horčice, kde bol zistený obsah popola nad stanovený limit a nízky obsah sušiny. Ďalšie nedostatky boli zistené v označovaní, nakoľko na etikete výrobku bolo použité veľmi malé a nečitateľné písmo.

- **Droždie a sušené pivovarské kvasnice**

V komodite droždie a sušené pivovarské kvasnice bolo v roku 2009 v rámci úradnej kontroly potravín **odobratých a vyšetrených 17 vzoriek, všetky vyhovovali** požiadavkám platnej legislatívy.

- **Jedlé obilie vrátane ryže**

V roku 2009 bolo v rámci tejto komodity odobratých celkom **661 vzoriek** na kontrolu kvality a zdravotnej neškodnosti.

U primárnych producentov a u výrobcov bolo celkove odobratých 376 vzoriek, ostatné vzorky sa odoberali v obchodnej sieti, jednalo sa o vzorky domáceho pôvodu (91), vnútrospoločenskú výmenu (158) a dovoz z tretích krajín (35).

Z tohto počtu požiadavkám platnej legislatívy **nevyhovelo 10 vzoriek**, čo predstavuje 1,5 % porušenie. Výskyt škodcov bol zistený v 2 vzorkách lúpanej pohánky, ktoré boli odoberané na základe podnetu spotrebiteľa. Vzorka pšenice potravinárskej odoberaná u primárneho producenta, nevyhovela pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva deoxynivalenolu a malospotrebiteľské balenie potravinárskej pšenice (500g) nevyhovelo vo fyzikálno-chemických znakoch – bielkoviny pod stanovený limit. V rámci ďalších nevyhovujúcich analýz sa jednalo o 6 vzoriek ryže.

Ryža guľatozrná lúpaná (1kg) nevyhovela pre zistenú prítomnosť živých škodcov –krajina pôvodu Taliansko. Natur Farm ryža (1kg) nevyhovela v analytickom znaku vlhkosť, ryža guľatozrná lúpaná (1kg) nevyhovela v znaku vlhkosť a zlomky zrna ryže a ďalšia vzorka opäť ryže guľatozrnej lúpanej (1kg) nevyhovela pre výskyt chybných zŕn, mechanických nečistôt a prekročený analytický znak - obsah zlomkov ryže.

V rámci odobratých vzoriek pri importe potravín rastlinného pôvodu z tretích krajín boli nevyhovujúce 2 vzorky ryže z Vietnamu. V prípade ryže Jasmínovej a ryže bielej-dlhozrnej boli vyhodnotené nevyhovujúce senzorké ukazovatele – cudzia vôňa a netypická chuť pre ryžu.

- **Mlynské výrobky z obilia**

V roku 2009 bolo úradne **odobratých 315 mlynských výrobkov**. Z uvedeného množstva odobratých vzoriek **nevyhovovalo 5**, čo v percentách predstavuje 1,6% z celkového množstva vzoriek. Nedostatky boli zistené v označovaní, fyzikálno - chemických ukazovateľoch a v prídavných látkach. Nedostatok v obsahu prídavných látok bol zistený pri dovoze múky z tretích krajín, kde boli zistené farbivá, pričom podľa Potravinového kódexu SR upravujúceho prídavné látky v potravinách, múka patrí medzi potraviny, ktoré nesmú obsahovať žiadne pridané farbivá. Deklarované údaje (označenie) na obaloch múky, ktoré nezodpovedali skutočnému obsahu v drobno-spotrebiteľskom balení múky boli zistené v 3 odobratých vzorkách. V jednom prípade bola zistená porušenie u výrobcu vo fyzikálno-chemickom ukazovateli, kedy boli vo vzorke zistené zámoťky a anorganické nečistoty.

- **Cestoviny**

V rámci kontroly bolo v roku 2009 prekontrolovaných **287 vzoriek cestovín**. Z uvedeného množstva **nevyhovovalo 8 vzoriek**, čo tvorí 2,8% z celkového počtu odobratých cestovín. V porovnaní s rokom 2008 sa porušenie v cestovinách znížila z 5,5% na 2,8%, čo je zníženie o 2,7 percenta. Z hľadiska porušenia bolo najviac nedostatkov zistených v označovaní a v prítomnosti alergénov (po 3-och vzorkách). Jedna vzorka bola

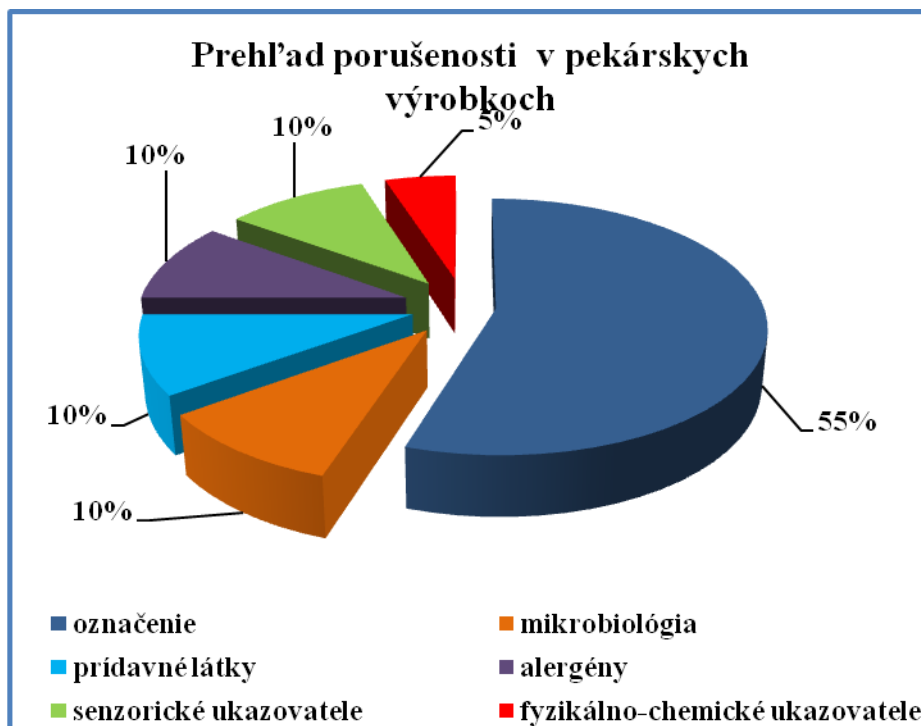
nevyhovujúca z mikrobiologického hľadiska, kedy bola zistená pozitivita na salmonellu a v jednej vzorke bola porušenosť zistená v kontaminácii, kde obsah deoxynivalenolu prekročil povolený limit. Porušenosť v troch vzorkách cestovín na obsah alergénov bola zistená prítomnosťou vaječného bielka v bezvaječných cestovinách z múky z tvrdej pšenice a taktiež v troch vzorkách cestovín bolo zistené nesprávne označenia, resp. názov výrobku nevystihoval podstatu. Nevyhovujúce vzorky (8) podľa miesta odberu boli zistené u výrobcu v jednom druhu cestovín a sedem nevyhovujúcich vzoriek bolo odobratých v obchodnej sieti, pričom nevyhovujúce cestoviny v obchodnej sieti boli v jednom prípade domáceho pôvodu a 6-ich boli dovezené v rámci európskeho spoločenstva.

- **Pekárske výrobky**

Chlieb, pečivo, jemné pečivo a ostatné pekárske výrobky (napríklad - strúhanka, tyčinky, parené výrobky, smažené výrobky a iné) tvoria spoločne celý súbor pekárskych výrobkov. Spolu bolo prekontrolovaných **541 pekárskych výrobkov**. Z uvedeného počtu vzoriek **v 19 – ich vzorkách boli zistené nedostatky**. Nevyhovujúce vzorky tvoria 3,5 % z celkového počtu odobratých pekárskych výrobkov. V porovnaní s rokom 2008, kedy nevyhovujúce vzorky pekárskych výrobkov predstavovali 3,0%, v roku 2009 vzrástli nevyhovujúce vzorky o 0,5%. V oboch rokoch – 2008 aj 2009 – síce nevyhovoval rovnaký počet pekárskych výrobkov – 19, ale v roku 2009 sa odobralo celkom o 88 vzoriek menej ako v roku 2008. V roku 2009 bolo najviac nedostatkov zistených v označovaní - v 11-ich vzorkách. Tieto nedostatky súviseli hlavne s neuvedením percentuálneho zastúpenia zložky, ktorá bola uvedená v názve výrobku, ďalej nebola rozpísaná zložená zložka alebo údaje na etikete neboli čitateľné. V ďalších analytoch, v ktorých sa vyskytli nedostatky, bola mikrobiológia, prídavné látky, sensorika, alergény a jednej vzorke bola zistená nedodržiavaná deklarovaná hmotnosť v grahamovom pečive. Sensorické nedostatky súviseli s neprepečením výrobku – v jednom prípade sa jednalo o neprepečenú a mazľavú striedku chleba a v druhom prípade bola neprepečená striedka v jemnom pečive. Nevyhovujúca mikrobiológia bola zistená v strúhanke a v jednej vzorke chleba. Nedostatok v prídavných látkach súviseli s prítomnosťou konzervačnej látky, ktorá bola pri výrobe získaná prenosom (prenos s ovocnej nátierky, lekváru) a nebola uvedená v zložení výrobku.

Graf 6

Prehľad porušení v pekárskych výrobkoch

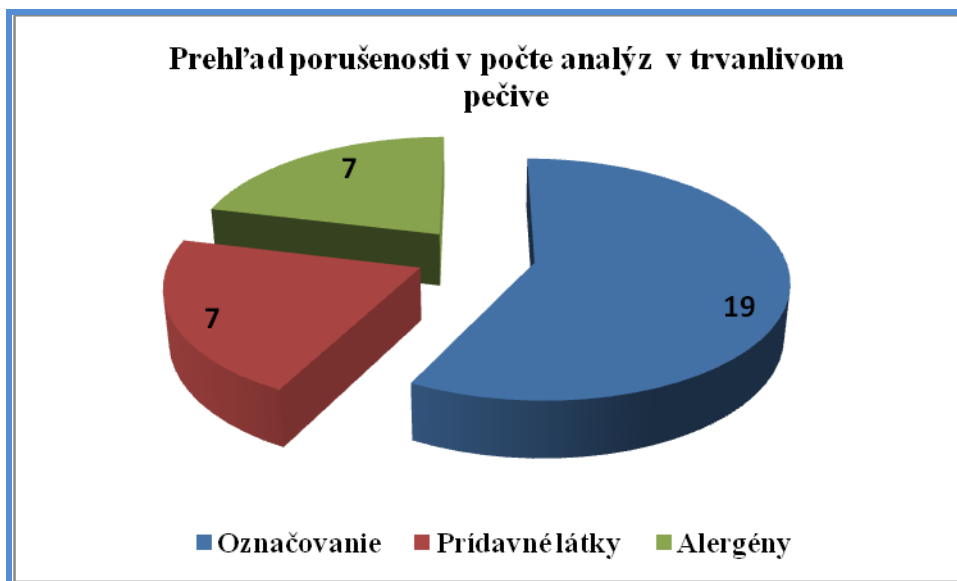

• Trvanlivé pečivo

V trvanlivom pečive bolo celkom odobratých **321 vzoriek** (sušienky, kreky, oblátky, piškóty a podobne) . Z uvedeného množstva vzoriek **v 30 – ich bola zistená porušenosť** (9,3 %) . V porovnaní s rokom 2008 sú zistené nedostatky na rovnakej úrovni, pretože aj v roku 2008 tvorila porušenosť 9,3% z odobratých vzoriek. Najviac nedostatkov stále prevláda v označení výrobkov až v 19 – ich vzorkách, t.j. 63,3% z nevyhovujúcich vzoriek. Medzi nedostatky, ktoré sa vyskytli v rámci označovania – bol nečitateľný, resp. ťažko čitateľný text, text bol ľahko zmazateľný alebo údaje neboli uvedené v štátnom jazyku – tieto nedostatky boli zistené u dovezených výrobkov. Ďalej v rámci označovania – nebola rozpísaná zložená zložka alebo nebola uvedená konzervačná látka alebo farbivá v zložení výrobku. V ukazovateli - prídavné látky bola zistená porušenosť v siedmych prípadoch a taký istý počet nevyhovujúcich vzoriek bol zistený v analyte - alergény . V nevyhovujúcich vzorkách trvanlivého pečiva na alergén bola zistená prítomnosť arašidového proteínu, ktorý nebol uvedený na obale výrobku. Nedostatky v prídavných látkach súviseli so zistením konzervačnej látky alebo farbív, ktoré neboli uvedené v zložení výrobku, resp. farbivá, ktoré boli použité vo výrobku prekročili povolený limit. Pri porovnaní zistených nedostatkov u výrobcov a v obchodnej sieti, viac ako $\frac{3}{4}$ nedostatkov bolo zistených v obchodoch. Pri nedostatkoch v obchodnej sieti prevládajú výrobky dovezené v rámci európskeho spoločenstva, iba dva nevyhovujúce výrobky boli z 3. krajín. Porušenosť u domácich výrobcov v obchodnej sieti bola zistená v piatich vzorkách.

Graf 7

Prehľad porušení v počte analýz v trvanlivom pečive

- **Špeciálne výrobky z obilia**

Spolu bolo prekontrolovaných **158 vzoriek** špeciálnych výrobkov z obilia. Z prevereného množstva vzoriek bolo **5 nevyhovujúcich výrobkov** (3,2 %). V nevyhovujúcich vzorkách bola zistená porušenosť v označovaní a v prídavných látkach. V troch vzorkách bolo zistené nesprávne označovanie, a to v názve nevystihujúcom podstatu výrobku a v neoznačení farbív, ktorých prítomnosť sa zistila analýzou. Nedostatky zistené v prídavných látkach súvisia so zistením farbiva vo výrobku, resp. s prekročením povoleného limitu farbiva pre daný výrobok.

- **Olejniný**

Z kategórie „olejniný“ bolo na kontrolu kvality a zdravotnej neškodnosti odobratých **141 vzoriek**, pričom požiadavkám platnej legislatívy **nevyhovelo 15 vzoriek**, čo predstavuje 10,6%.

Zvýšený obsah najvyššieho prípustného množstva ťažkých kovov – kadmia, bol zistený u 4 vzoriek maku modrého, 2 vzorky maku modrého nevyhoveli v sensorických ukazovateľoch (vôňa a chuť), 1 vzorka pre zvýšenú hodnotu vlhkosti, 1 vzorka pre výskyt kamienkov a v 1 prípade sa jednalo o mak modrý nevhodný na ľudskú spotrebu pre prítomnosť živých škodcov (lariev) a ich zámoťkov.

Na základe cieľenej kontroly bola zistená 1 nevyhovujúca vzorka ľanového semena, vzhľadom na skutočnosť, že v analyzovanej vzorke bola zistená prítomnosť geneticky modifikovaného ľanu FP967.

U ostatných vzoriek sa jednalo o nevyhovujúce sensorické ukazovatele (vôňa a chuť po zoxidovanom tuku).

- **Strukoviny a výrobky z nich**

Z celkového počtu **195 odobratých vzoriek** strukovín a výrobkov z nich bolo **14 vzoriek** vyhodnotených ako nevyhovujúcich, čo tvorí 7,2%. V roku 2008 bola porušenosť v rámci tejto komodity 1,2 %, čo predstavuje nárast o 6%.

Vzorky nevyhoveli v označení (neuvedené hmotnostné % obsahu sóje, nedodržené deklarované množstvá mastných kyselín, spôsoby označovania uvádzali spotrebiteľa do omylu, najmä, pokiaľ sa jedná o charakteristiku potraviny, jej podstatu, vlastnosti a prisudzovanie účinkov alebo vlastností, ktoré potravina nevykazuje).

U 1 vzorky bola zistená prítomnosť alergénu gluténu.

- **Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky**

V roku 2009 bolo v laboratóriách ŠVPÚ analyzovaných spolu **989 vzoriek** čerstvého ovocia a zeleniny. Z toho **nevyhovujúcich bolo 19 vzoriek**, čo je 1,9 %. Oproti roku 2008, kedy bolo hodnotených 1222 vzoriek a z toho bolo nevyhovujúcich 24 (1,96 %), to predstavuje mierne zlepšenie kvality hodnoteného ovocia, zeleniny a zemiakov o 0,06 %.

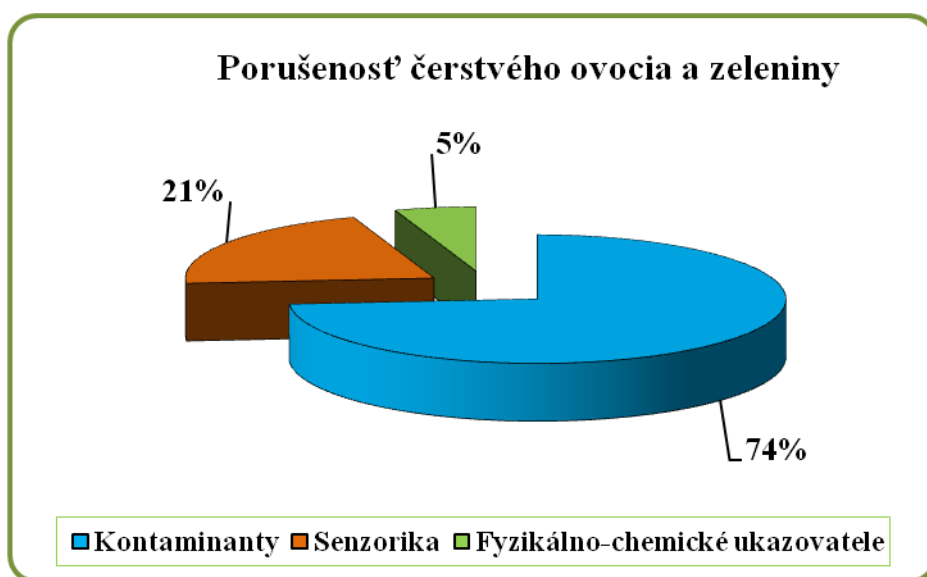
Priamo od pestovateľov ovocia a zeleniny bolo odobratých 282 vzoriek, z nich boli tri nevyhovujúce.

V obchodnej sieti sa odobralo spolu 707 vzoriek, z toho 282 bolo domácej produkcie, 361 pochádzalo z ostatných krajín Spoločenstva a 160 z tretích krajín. Nevyhovujúcich bolo 5 vzoriek domácich, 7 z krajín EÚ a 3 z tretích krajín.

Medzi najzávažnejšie nedostatky zistené pri kontrole čerstvého ovocia, zeleniny a zemiakov patrilo prekročenie kontaminantov - limitu rezíduí pesticídov a dusičnanov. V broskyniach z ČR bol prekročený limit phosmetu, v lahôdkovej fazuľke z Maroka propamocarbu, v jahodách domácej produkcie propargitu. Limity boli prekročené aj u reďkovky z Talianska - ditiokarbamáty, kapusty červenej z ČR - karbendazym a benomyl a granátových jabĺk z Egypta- ethion a fenpropatrin. V siedmych prípadoch bol prekročený limit dusičnanov - v dvoch vzorkách kelu a petržlenu mrkvy a jednej vzorke hlávkovej kapusty bielej , mrkvy, cvikle – všetko z domácej produkcie zo SR. Päť vzoriek zemiakov konzumných bolo hodnotené ako nevyhovujúce v sensorických a fyzikálno-chemických znakoch pre výskyt plodov zelených na povrchu i vnútri plodov, so škvrnami na povrchu i vnútri plodov, s výskytom hniloby a iných chorôb . Tri vzorky boli slovenské, dve z ostatných krajín EÚ.

Graf 8

Porušenosť čerstvého ovocia a zeleniny

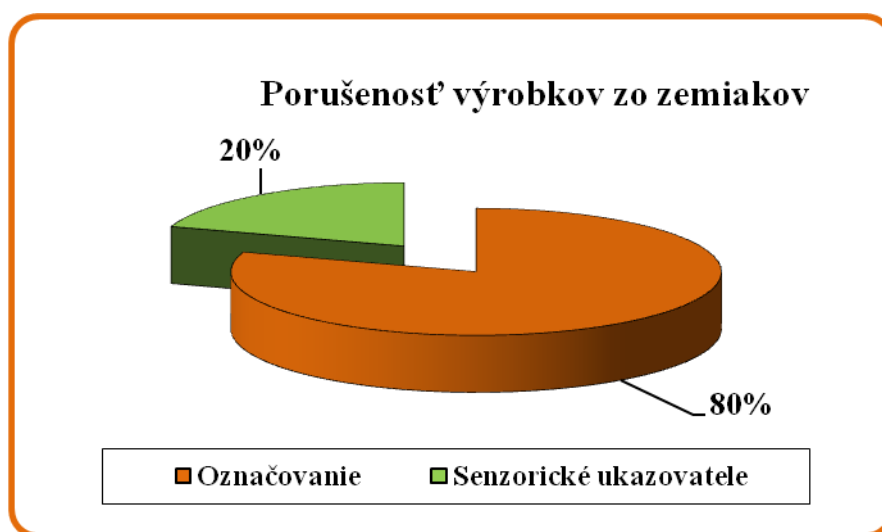

- **Výrobky zo zemiakov**

V roku 2009 bolo na analýzy **odobratých 147 vzoriek** výrobkov zo zemiakov. Z tohto množstva **nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy 5 vzoriek**, čo je 3,4%. Vlni bolo nevyhovujúcich 6 zo 197 vzoriek. V tomto roku nastalo zlepšenie o 0,63%. Všetky vzorky boli odobraté v obchodnej sieti. Dve boli z domácej produkcie, tri z ostatných členských štátov. Zemiakové krekry boli hodnotené ako nevyhovujúce senzorycky pre cudziu, netypickú chuť. Slané zemiakové lupienky - slovakia čipsy nemali v zložení uvedený obsah soli, paprikové čipsy – zemiakové lupienky slané nemali v zložení obsah zemiakov, oravské cibuľové čipsy a zemiakové lupienky s cibuľou a smotanou mali v zložení uvedenú cibuľovú arómu.

Graf 9

Porušenosť výrobkov zo zemiakov

- **Spracované ovocie a zelenina**

Analyzovaných bolo **1 151 vzoriek** spracovaného ovocia a zeleniny. Z toho **68 nevyhovelo** požiadavkám platných predpisov, čo predstavuje 5,9 %. V týchto komoditách nastalo mierne zlepšenie kvality oproti roku 2008, kedy bolo odobratých 1 414 vzoriek a z toho bolo nevyhovujúcich 88 - čo je 6,22 %.

Z 1151 odobratých vzoriek bolo 254 odobratých vo výrobe. V obchodnej sieti bolo odobratých 897 vzoriek, z toho 195 domácej produkcie, 372 z ostatných členských štátov a 330 z tretích krajín. Z kontaminantov bol vo vzorke bio - hrozienok z Turecka prekročený limit ochratoxínu a v tureckých figách bol zistený nadlimitný obsah aflatoxínu. V 23 prípadoch boli zistené aditívne látky. Najčastejšie to boli prekročené limity farbív, sladidiel, SO₂ a konzervačných látok, prípadne použitie nepovolených prípravkov napr. v džemoch boli prekročené limity SO₂ a zistené konzervačné látky (v jahodovom, čučoriedkovom a marhuľovom džeme slovenskej produkcie, v sladenom slivkovom lekvári - domáci a poľský - bol prekročený obsah SO₂, v džeme z lesného ovocia EÚ, v jahodovom a marhuľovom džeme s medom SR, v jahodovom a broskyňovom džeme Čína bola zistená prítomnosť konzervačných látok), konzervačné látky boli nájdené aj v troch sterilizovaných výrokoch zo zeleniny (bambusové výhonky s hlivou z Vietnamu, v paste zo

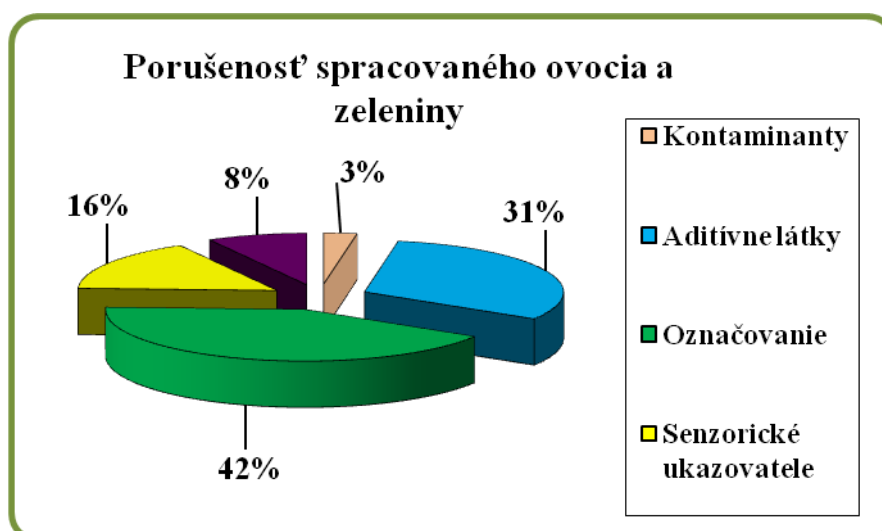
zelených olív z Argentíny, a v sterilizovaných feferónoch- baraních rohoch z Vietnamu). V sušenom a kandizovanom ovocí – sušené slivky z Argentíny , lesná zmes sušeného ovocia z Nemecka a sušený ananás plátky z Thajska - boli zistené nepovolené farbivá. V kokteillových čerešničkách zo Španielska boli taktiež zistené nepovolené farbivá. Sladidlá boli prekročené v sterilizovanej mrkve - kocky a paprike plnenej čalamádou domácej produkcie. Až 31 výrobkov nemalo označenie v súlade s platnou legislatívou.

Veľmi častým nedostatkom bolo nedeklarovanie farbiva alebo konzervačných látok (kvasené uhorky a sterilizované feferóny domácej výroby, mexický šalát z Poľska, sušené ovocie - zmes SR - konzervačné látky, Jahodový kompót z Číny, kandizované ovocie - mix zo Španielska - nedeklarované farbivá, chýba údaj o spôsobe spracovania, Sušené marhule z Turecka mali nesprávny kód konzervačných látok, sušené jahody z Číny nemali deklarované konzervačné látky a farbivá, v zmesi sterilizovanej zeleniny bol nesúlad obsahu s označením, v pálivej paprike pikant SR chýbal v blízkosti názvu údaj „slaný“, u kvasenej kapusty v náleve a sterilizovaných uhorkách domácej produkcie nebol uvedený druh použitého nálevu. Senzorické nedostatky boli zistené v dvanástich vzorkách. Nakladaná čalamáda a sterilizované uhorky SR mali netypickú, horkú chuť, sušené slivky z ČR mali cudziu, nepríjemnú chuť a vôňu, šesť vzoriek sušených fig z Turecka obsahovalo škodcov v rôznych štádiách vývoja.

Porušenie fyzikálno-chemických ukazovateľov bolo zistené v šiestich prípadoch, napr. v nakladanej kvasenej kapuste v náleve z Poľska a fazuli sterilizovanej veľkej z Číny bol zistený nízky pevný podiel, zeleninové lečo zo SR nemalo deklarovanú hmotnosť obsahu, jablkový kompót lúpaný z Maďarska obsahoval časti oplodia, šupiek, stoniek, ovocie s vegetačnými chybami a čiernymi škvrnami, sterilizovaná nakladaná čalamáda domácej produkcie mala nižší pevný podiel ako bol deklarovaný na obale. Kvasená kapusta zo Slovenska mala vyššie pH ako povoľuje platná legislatíva.

Graf 10

Porušenosť spracovaného ovocia a zeleniny

- **Jedlé huby a výrobky z nich**

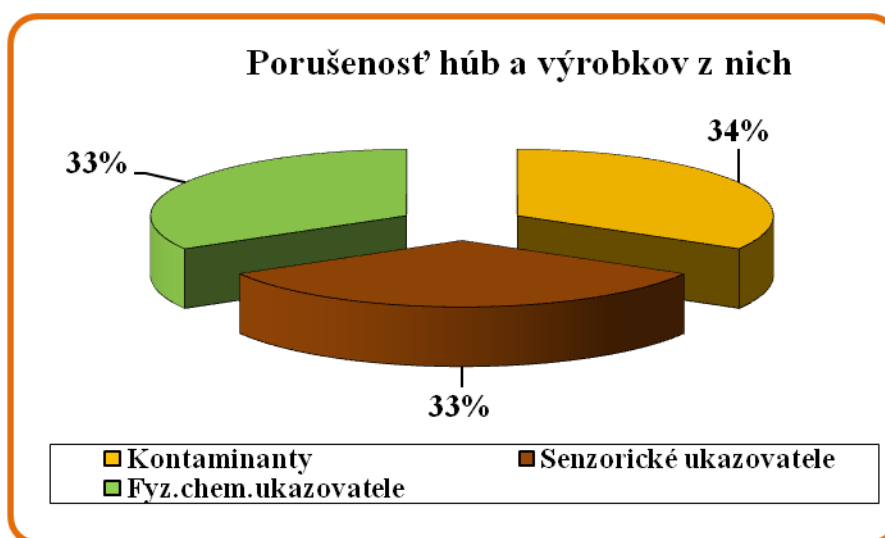
Zo 125 hodnotených vzoriek boli 3 nevyhovujúce, čo predstavuje 2,4 %. V minulom roku sa hodnotilo 119 vzoriek, šesť bolo nevyhovujúcich – 5,04 %.

V tomto roku nastalo výrazné zlepšenie kontrolovaných výrobkov, keď porušenosť predstavovala iba 2,4 % oproti minuloročným 5,04%. Zo 125 vzoriek húb a výrobkov z húb bolo 27 odobratých u výrobcov, jedna nevyhovela.

V obchodnej sieti sa odobralo spolu 97 vzoriek, z nich bolo 6 domácich, 51 z ostatných krajín EÚ a 41 z tretích krajín. V jednej vzorke - Sterilizované šampiňóny krájané v sladkokyslom náleve z Číny bolo zistené porušenie fyzikálno-chemických ukazovateľov - výrobok obsahoval nižší pevný podiel, ako bolo deklarované na obale. V hlive ustricovej domácej produkcie bol zistený výskyt kontaminantu - kadmia. V tretej vzorke bola zistená výrazne kovová chuť v Šampiňónoch v mierne slanom náleve z Číny.

Graf 11

Porušenosť húb a výrobkov z nich

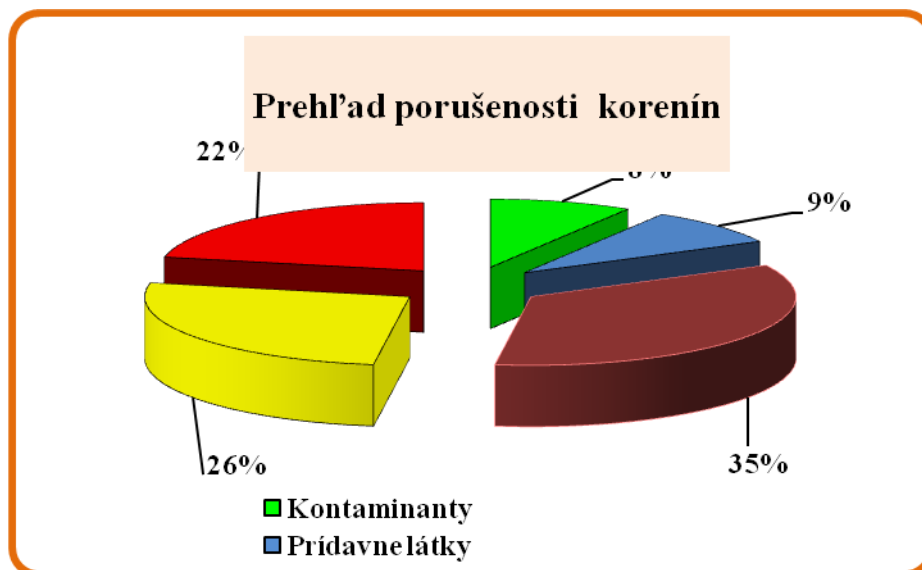

- **Koreniny**

V priebehu roka 2009 bolo v tejto komodite **analyzovaných 453 vzoriek. Porušenosť bola zistená u 20 vzoriek** (čo je 4,4%-ná porušenosť). Oproti roku 2008 sa porušenosť zvýšila v tejto komodite o 1,9%, hlavne vo vzorkách odobratých v obchodnej sieti. Najviac nedostatkov bolo zistených v označovaní výrobkov a to z dôvodu neoznačenie zistených alergénov - zeler a glutén. Zvýšený počet nedostatkov bol zistený aj vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch - nízky obsah piperínu a éterických olejov v čiernom korení mletom a nízky obsah kapsaicínu v paprike pálivej mletej. U dvoch vzoriek – paprike pálivej a muškátovom orechu bola prekročená maximálna hodnota aflatoxínov . Porušenosť bola zistená aj v skupine prídavných látok a to v jednej vzorke karí korenia, kde bolo zistené neautorizované farbivo metylénová žltá a v jednej vzorke bazalky bola zistená kyselina benzoová.

Graf 12

Prehľad porušenosti korenín

- **Nealkoholické nápoje**

V roku 2009 bolo odobratých celkom **1242 vzoriek nealkoholických nápojov**, spolu s ovocnými šťavami a nektármi, čo je pokles o 95 vzoriek oproti roku 2008, keď bolo v rámci kontroly odobratých celkom 1337 vzoriek nealkoholických nápojov. Požiadavkám smerníc EU, či PK SR v sledovaných znakov **nevyhovelo 33 vzoriek** (2,7 % z celkového počtu), teda oproti roku 2008 porušenosť klesla o 1,2 %. Najviac nedostatkov, celkom 20, tak ako aj v predchádzajúcom období bolo zistených v označovaní výrobkov, hlavne pre prítomnosť farbiva, ktoré nebolo uvedené na obale, pre neuvedenie slovného spojenia „s náhradným sladidlom“ v názve výrobku, či nečitateľnosť požadovaných údajov v označení. Chýbalo taktiež označenie výživovej hodnoty pri výrobkoch, pri ktorých bolo uvádzané výživové tvrdenie, či uvedenie názvu, vystihujúceho podstatu výrobku.

Mikrobiologická porušenosť nebola zistená ani v jednom prípade, v čom sa však prejavilo uplatnenie novej európskej legislatívy, keďže sa zúžil rozsah sledovaných druhov mikroorganizmov v podstate len na salmonelu a na listériu monocytogenes.

Prekročenie povoleného obsahu prídavných látok bolo zistené v 11 prípadoch a to kyseliny benzoovej, resp. jej solí, ďalej sladidiel, hlavne sacharínu, ako aj obsahu kofeínu oproti deklarácii na obale.

Pri senzorickom hodnotení bolo zistené porušenie v dvoch prípadoch, pričom sa jednalo o odpudzujúci vzhľad, či nezodpovedajúcu vôňu a chuť.

- **Pivo**

V roku 2009 bolo **odobratých 303 vzoriek**, čo je o 34 vzoriek menej ako v predchádzajúcom roku. Požiadavkám Potravinového kódexu SR **nevyhoveli 3 vzorky**, čiže o 1 menej ako v minulom roku. V percentuálnom vyjadrení bola porušenosť iba 1,0 %, čo je o 0,2 % menej ako v predchádzajúcom roku.

Nedostatky boli zistené u troch vzoriek a to výhradne len pre nesprávne označenie výrobku (v dvoch prípadoch pre neuvedenie úplného názvu výrobku v štátnom jazyku a v jednom prípade pre nesúlad údajov na prednej a zadnej etikete fľaškového piva).

- **Ovocné vína a medovina**

Z uvedených komodít bolo **odobratých spolu 149 vzoriek**, čo je nárast o 29 oproti minulému roku. Z odobratých vzoriek až **51, teda 34,2 % nevyhovelo** predpísaným požiadavkám, z toho v 23 prípadoch pre použitie nepovolených prídavných látok - temer výhradne náhradných sladidiel, ktoré nie sú pre túto kategóriu výrobkov povolené, prípadne aj pre prekročenie ich maximálne prípustného množstva. Najviac nedostatkov a to v 26 prípadoch bolo zistených v označovaní ovocných vín a medovín, hlavne pre chýbajúci, či nesprávne uvedený údaj o obsahu oxidu siričitého, ďalej pre neuvedenie zoznamu zložiek, prípadne názvu vystihujúceho podstatu výrobku. Pri senzorických znakoch bola porušenosť konštatovaná hlavne v nečistej vôni a chuti, a to po myšine, či octovom kvasení. Fyzikálno-chemickým požiadavkám nevyhovelo 13 vzoriek a to hlavne pre nižší obsah cukru, ako je určený pre príslušný druh výrobku a obsah alkoholu mimo povolenú odchýlku. Z uvedeného počtu 51 nevyhovujúcich vzoriek sa jednalo v 45 prípadoch o ovocné vína a v 6 prípadoch o medovinu. Podrobnejšie sú jednotlivé zistenia rozobraté vo vyhodnotení jednotlivých cielených kontrol, uskutočnených v roku 2009.

- **Miešané alkoholické nápoje**

Z tejto kategórie výrobkov bolo **odobratých spolu 88 vzoriek**, čo je o 6 vzoriek menej, ako v minulom roku. Z týchto boli **tri vyhodnotené ako nevyhovujúce**, teda 3,4 % z celkového počtu. Išlo o nesprávne označenie výrobkov hlavne pre nesprávne údaje o obsahu prídavných látok, či deklarácie obsahu alkoholu.

- **Liehoviny**

V roku 2009 bolo **odobratých 415 vzoriek** liehovín, čo je o 38 vzoriek menej ako v roku 2008. Z tohto počtu bolo len **7 nevyhovujúcich**, teda iba 1,7 % z celkového množstva, teda o 1,8 % menej ako v roku 2008. V štyroch prípadoch sa jednalo o nesprávne označenie výrobkov, pre chýbajúce, prípadne nečitateľné označenie výrobné dávky, pre nesprávnu deklaráciu obsahu alkoholu, či neoznačenie prítomnosti farbív vo výrobku, ako aj pre neuvedenie predajného názvu „liehovina“. V troch prípadoch bolo zistené porušenie fyzikálno-chemických ukazovateľov, hlavne nedodržanie maximálne povolenej odchýlky od deklarovanej hodnoty obsahu etanolu, uvedenej na etikete.

- **Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich**

V rámci úradnej kontroly potravín bolo v tejto komodite odobratých a **analyzovaných 226 vzoriek, z ktorých iba jedna vzorka nevyhovovala** požiadavkám platnej legislatívy z dôvodu prítomnosti sladidiel aspartámu a sacharínu a jeho solí v aromatizovanom bylinnom čaji. Porušenosť v tejto komodite klesla na 0,4%, zatiaľ čo v roku 2008 bola porušenosť 2,1%.

- **Kakao a výrobky z kakaa**

V tejto komodite bolo analyzovaných **144 vzoriek a všetky vyhovovali** vo všetkých kontrolovaných ukazovateľoch požiadavkám platnej legislatívy.

- **Káva, kávoviny a výrobky z nich**

Pri úradnej kontrole potravín bolo v roku 2009 v tejto komodite **odobratých a analyzovaných 279 vzoriek**. **Porušenosť bola zistená u 6 vzoriek**, čo je 2,2% z celkovej porušenosti odobratých vzoriek. Nedostatky boli zistené u praženej mletej kávy v jej označení, v názve výrobku ani v jeho blízkosti nebol uvedený údaj o fyzikálnom stave potraviny - spôsob technologickej úpravy (vákuovo balená), názov výrobku nevystihoval podstatu, nebol uvedený v slovenskom jazyku a na výrobku nebol uvedený dátum spotreby v súlade s Potravinovým kódexom SR. Ďalšie nedostatky boli zistené u kávy bez kofeínu, kde bolo prekročené maximálne prípustné množstvo kofeínu.

- **Škrob a výrobky zo škrobu**

V tejto komodite bolo v roku 2009 **odobratých 17 vzoriek**, z toho 6 vzoriek z výroby a 11 vzoriek z obchodnej siete. **Ani pri jednej z vyšetrených vzoriek nebol zaznamenaný nesúlad** s požiadavkami platnej legislatívy, pričom vzorky boli vyšetrené na prítomnosť alergénov (5 vzoriek), prídavných látok (10 vzoriek) a kontaminantov (4 vzorky).

- **Sladidlá**

V sladidlách bolo analyzovaných **11 vzoriek**, z ktorých **nevyhoveli 2 vzorky**, čo predstavuje porušenosť 18,2 %. V jednom prípade sa jednalo o neoprávnené prisudzovanie osobitných vlastností výrobku a v druhom prípade výrobok nezodpovedal požiadavkám na fyzikálno-chemické ukazovatele v znakoch invertný cukor a typ farby a súčasne nevyhoveli v znaku sensorické ukazovatele.

- **Čokoláda a cukrovinky**

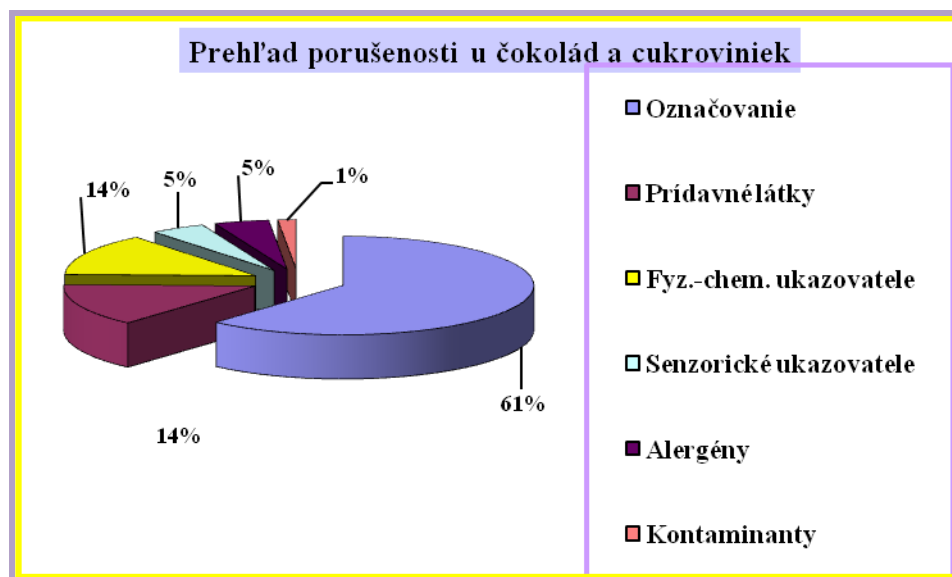
V roku 2009 bolo v laboratóriách **analyzovaných 513 vzoriek** čokolád a cukrovínok, z toho **60 vzoriek nevyhovelo** požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 11,7 %. V porovnaní s rokom 2008 je to zhoršenie o 1,91 %.

Z celkového počtu 60 nevyhovujúcich výrobkov tvorili čokolády 13 vzoriek a cukrovinky 47 vzoriek. Najviac nedostatkov bolo zistených v označovaní cukrovínok a čokolád (40 výrobkov), pričom najčastejšími nedostatkami v označovaní boli: chýbajúce označenie v štátnom jazyku, neuvedenie použitých farbív v zložení výrobku, chýbajúci údaj o obsahu kakaovej sušiny v čokoláde, ťažko čitateľné a ľahko zmazateľné údaje na dolepke výrobku. 9 vzoriek nevyhovelo vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch, najčastejšie išlo o čokolády, ktoré nevyhoveli kvôli nižšiemu obsahu kakaovej sušiny než bolo deklarované na obale výrobku, prípadne neoznačeniu prítomnosti ekvivalentov kakaového masla alebo nízkemu obsahu mliečného tuku v prípade mliečnych čokolád.

V 9 prípadoch výrobky nevyhoveli požiadavkám platnej legislatívy v ukazovateli prídavné látky, čo predstavuje rovnaký počet nevyhovujúcich vzoriek v tomto ukazovateli ako v roku 2008. Najčastejšie sa pritom jednalo o prekročenie povoleného množstva syntetických farbív. V troch prípadoch výrobky nevyhoveli v sensorických ukazovateľoch (rozdobená konzistencia výrobku, prítomnosť škodcov) a v troch prípadoch nevyhoveli výrobky v ukazovateli alergény pre zistenie prítomnosti nedeklarovaného alergénu (arašidy) na obale výrobku. V jednom prípade bol zistený prekročený limit aflatoxínov vo výrobku s lieskovcami. Z nevyhovujúcich vzoriek bolo inšpektormi 6 vzoriek odobratých priamo vo výrobe (porušenosť 9,8 %) a 54 vzoriek v obchodnej sieti (porušenosť tu predstavovala 11,95 %).

Graf 13

Prehľad porušení u čokolád a cukrovíniiek

- **Suché škrupinové plody a výrobky z nich**

Spolu bolo **analyzovaných 474 vzoriek, z toho bolo 47 nevyhovujúcich (9,9%)**, čo je oproti vlaňajšku nárast. V roku 2008 bolo hodnotených 546 vzoriek, nevyhovelo 29, teda 5,31 %. Hoci bolo odobratých menej vzoriek ako vlani, počet nevyhovujúcich sa takmer zdvojnásobil.

Vo výrobných prevádzkach boli odobratých 83 vzoriek, z nich boli 3 nevyhovujúce. V obchodnej sieti bolo odobratých spolu 391 vzoriek orechov - 79 domácich, 66 z EÚ a 246 z tretích krajín. Nevyhovujúce boli 4 vzorky domáce, 1 z EÚ a 28 z tretích krajín, odkiaľ sa suché škrupinové plody dovážajú najviac a zároveň sú aj najviac kontrolované z hľadiska ich rizikovosti.

Prekročený limit aflatoxínov bol zistený v 15 prípadoch - arašidy a výrobky z nich z Číny a Argentíny, pistácie z Iránu a USA, lieskovce a výrobky z nich z Turecka, mandle a mandle z USA, nevyhovujúce boli tiež rôzne druhy suchých škrupinových plodov označené krajinou pôvodu Slovensko, nakoľko boli spracované a zabalené v SR (pistácie, arašidy, mandle).

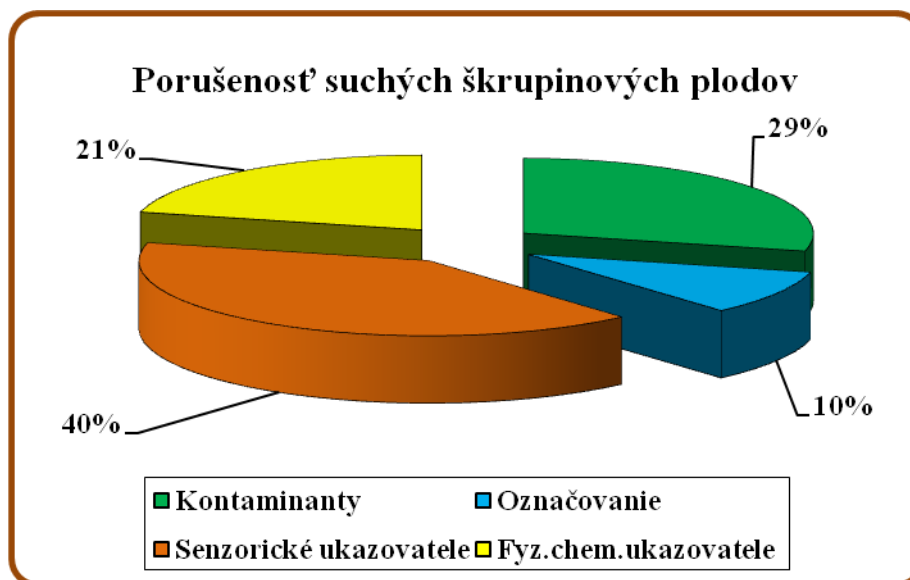
V piatich prípadoch bolo zistené označenie nezodpovedajúce platnej legislatíve - najmä neuviedenie spôsobu technologickej úpravy - lúpané, solené, pražené (vlašské orechy SR, arašidy Čína a pod.).

Senzorickým požiadavkám nevyhovelo 21 z hodnotených vzoriek - prevažne sa jednalo o cudziu, zmenenú chuť a vôňu orechov, najmä po starom zatuchnutom, zoxidovanom tuku čo poukazuje na použitie starej suroviny - sekané jadrá vlašských orechov z Číny, potuchnuté arašidy z Číny, lieskovce s jadrami, scvrknutými, zosušenými a lieskovce so zmenenou chuťou a vôňou z Turecka, vlašské orechy a mandle SR s chuťou a vôňou po zoxidovanom tuku, plesnivé lieskovce z Gruzínska, arašidy s vôňou a chuťou potuchnutou, po zoxidovanom tuku z Poľska, mandle s netypickou, zmenenou chuťou a vôňou z USA, . Gaštany z Číny mali cudziu, nepríjemnú chuť. Častý bol tiež výskyt škodcov vo všetkých štádiách - zámotky, larvy, živí i mŕtvi škodcovia, ich výlučky a plody poškodené škodcami - vlašské orechy domáce, turecké lieskovce, iránske pistácie.

Vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch bolo nevyhovujúcich 11 hodnotených vzoriek. Najčastejšími nedostatkami bola prítomnosť cudzích prímiesí, nadlimitné množstvo škrupín, oplodia, nečistôt - arašidy z Iránu a z Číny, lieskovce z Turecka, vlašské orechy a lieskovce SR, nelúpané arašidy z Maďarska a z USA.

Graf 14

Porušenosť suchých škrupinových plodov

- **Tabakové výrobky**

Úradná kontrola tabakových výrobkov bola vykonávaná v roku 2009 v zmysle zákona č.152/95 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a v zmysle zákona č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov, ktorým sa preberá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/37/ES z 5. júna 2001 o aproximácii zákonov, iných predpisov a administratívnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, uvádzania a predaja tabakových výrobkov.

Pri výkone úradných kontrol sa pozornosť venovala podmienkam predaja, výroby, označovania a uvádzania tabakových výrobkov do obehu.

Na každom spotrebiteľskom balení tabakového výrobku okrem tabakového výrobku, ktorý nie je určený na fajčenie sa sledovalo, či je na obale uvedené všeobecné varovanie, dodatočné varovanie a v prípade spotrebiteľského balenia cigariet aj údaje o obsahu škodlivých látok, číslo šarže alebo jeho ekvivalent v podobe miesta a času výroby.

Kontrola obsahu škodlivých látok – dechtu, nikotínu a oxidu uhoľnatého sa vykonáva len u cigariet. Vzhľadom na STN ISO 8243 Cigarety – odber vzoriek, vzorky cigariet bolo možné odoberať len priamo v sklade dovozcu alebo distribútora.

Na kontrolné stanovenie obsahu nikotínu, kondenzátu a oxidu uhoľnatého bolo v roku 2009 odobratých celkom **13 vzoriek cigariet**, všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy, hodnoty škodlivých látok, deklarované na obale a zakotvené v zákone o ochrane nefajčiarov č. 377/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov neboli prekročené.

Limit obsahu nikotínu stanovený uvedeným zákonom je 1,00 mg na 1 cigaretu, dechtu – 10 mg/ 1 cigaretu a oxidu uhoľnatého 10,0 mg/cigaretu.

Audity u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov

V roku 2009 orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy vykonali u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít aj audity so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnéj praxe s platnou legislatívou. Celkovo bolo vykonaných 368 auditov, z toho bolo 210 auditov s nezhodami, pri ktorých bolo zistených 477 nezhôd.

Najčastejšie boli zistené nezhody vo vypracovanom dokumente správnej výrobnéj praxe, kde neboli uvedené základné údaje - číslo dokumentu, dátum vydania a meno spracovateľa dokumentu, dokument nebol podpísaný, nebol vymenovaný tím odborníkov pre riadenie dokumentácie, dokument nebol aktualizovaný, nezhody boli zistené aj vo verifikácii systému a monitorovaní jednotlivých CCP, v nedodržovaní teplôt podľa vlastného predpisu, tiež bolo zistené nedodržovanie frekvencie kontroly zdravotnej bezpečnosti výrobkov, v opise výrobku boli deklarované mikrobiologické požiadavky, ktoré nie sú v súlade s platnou legislatívou, ďalej boli zistené nezhody vo vedení evidencie o výkone deratizácie a dezinfekcie a tiež nebola určená osoba zodpovedná za vedenie týchto záznamov, nezabezpečenie správneho skladovania surovín podľa deklarácie na obale, ktoré je kritické pri zabezpečovaní zdravotnej neškodnosti výrobku, chýba vlastný plán kontrol vyrábaných výrobkov so zameraním na bezpečnosť potravín, v opise výrobkov chýbal údaj o ich trvanlivosti a senzorických ukazovateľoch, chýbali záznamy o školeniach zamestnancov, nebol vypracovaný systém archivácie dokumentov a záznamov vyplývajúcich z uplatňovania systému HACCP, nebola vykonaná aktualizácia zásad správnej výrobnéj praxe a tokovej schémy, nebol vypracovaný postup na vysledovateľnosť používaných surovín a finálnych výrobkov

Prehľad o počte vykonaných auditov u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinného pôvodu a počte zistených nezhôd je uvedený v tabuľke 4.

Tabuľka 4

Prehľad o počte vykonaných auditov u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinného pôvodu a počte zistených nezhôd

Výrobca/ distribútor potravín rastlinného pôvodu podľa komodít	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
Výroba cestovín	15	9	27
Výroba pekárskeho výrobku	153	94	228
Výroba trvanlivého pečiva	14	10	25
Výroba mlynských výrobkov z obilia	13	8	13
Výroba extrudovaných výrobkov	3	1	2
Výroba zemiakových lupienkov	4	3	8
Výroba pochutín	2	1	2
Výroba nealkoholických nápojov	9	3	8

Výroba liehovín	8	3	4
Výroba piva	2	2	3
Výroba olejov	2	1	1
Výroba škrobov	2	0	0
Výroba cukrovínok, čokolády	6	3	11
Výroba - spracované ovocie a zelenina	9	5	17
Baliareň potravín	3	2	3
Sklad a distribúcia potravín	110	60	116
Výroba ztužených a pokrmových tukov	1	0	0
Výroba vákuovobalených zemiakov	1	1	2
Pestovateľ a spracovateľ špargle	1	0	0
Pestovateľ a baliareň zemiakov	2	2	3
Logistické centrá	2	0	0
Výroba medoviny	2	2	4
Pestovateľ rajčiakov	1	0	0
Výroba dehydrovaných potravín	2	0	0
Výroba sladu	1	0	0
SPOLU	368	210	477

2.2.3. Hlavná príčina nehody

Hlavnou nehodou je označovanie potravín, príčinou nehody je neznalosť legislatívy a nezodpovedný prístup prevádzkovateľov potravinárskych podnikov.

POTRAVINY ŽIVOČÍŠNEHO PÔVODU

1. Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby

Úradné/veterinárne kontroly živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby vykonávali úradní veterinárni lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ v registrovaných produkčných chovoch mlieka a v registrovaných zberných strediskách zveriny.

1.1. Prvovýroba – surové mlieko

K 31.12.2009 bolo v Slovenskej republike registrovaných 997 produkčných chovov mlieka, z toho produkčných chovov surového kravského mlieka 723, surového ovčieho mlieka 266 a surového kozieho mlieka 8. V týchto produkčných chovoch surového mlieka bolo na základe plánu veterinárnych kontrol vykonaných spolu 1251 veterinárnych kontrol. V 298 produkčných chovoch boli zistené nedostatky (29,9%). Najčastejšie sa zisťovali stavebno - technické nedostatky (údržba) a nedostatky, ktoré sa týkali plnenia požiadaviek na kvalitu pitnej vody.

V roku 2009 sa uskutočnil monitoring určených mikrobiologických ukazovateľov, počtu somatických buniek, rezíduí inhibičných látok a zloženia vzoriek surového kravského mlieka v chovoch, ktoré mali záujem alebo po nadobudnuté účinnosti nariadenia vlády, ktoré sa týka hygienických požiadaviek na priamy predaj a dodávanie surového kravského mlieka ako prvotného produktu, vykonávali tento predaj. V rámci tohto monitoringu bolo spolu odobratých 249 vzoriek surového kravského mlieka.

1.2. Prvovýroba – zberné strediská zveri

K 31.12.2009 bolo v SR registrovaných 69 zberných stredísk zveriny, v ktorých bolo vykonaných 139 veterinárnych kontrol. Nedostatky boli zistené v 16 zberných strediskách (23,2%). Medzi najčastejšie nedostatky patrili nedostatky, ktoré sa týkali údržby stavebných častí a zariadení, nedostatky, ktoré sa týkali vybavenia a označenia nádob na živočíšne vedľajšie produkty a evidencie teplôt.

2. Úradné/veterinárne kontroly spracovateľských prevádzkarní

2.1. Výsledky prehliadky jatočných zvierat a mäsa

V roku 2009 úradní veterinárni lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ vykonali na 120 bitúnkoch prehliadku pred zabitím a po zabití u 913 142 kusov domácich kopytníkov, z toho bolo posúdených ako nepožiteľných 2094 kusov zvierat, u 45 921 010 ks hydiny, pričom bolo posúdených ako nepožiteľné 301 005 ks hydiny a u 100 ks králikov, všetky boli posúdené ako požiteľné. Ďalej úradní veterinárni lekári vykonali prehliadku 8895 ks voľne žijúcej zveri, z toho bolo nepožiteľných 10 kusov veľkej voľne žijúcej zveri. Mäso z nepožiteľných zvierat a hydiny sa nedostalo do potravinového ani krmivového reťazca a bolo neškodne odstránené v zariadeniach na spracúvanie a zneškodňovanie živočíšnych vedľajších produktov.

2.2. Veterinárne kontroly v schválených a povolených prevádzkarniach na spracovanie produktov živočíšneho pôvodu a v skladoch

V roku 2009 úradní veterinárni lekári/veterinárni inšpektori vykonali v 1292 schválených a povolených prevádzkarniach na spracovanie produktov živočíšneho pôvodu a v skladoch spolu 13 250 veterinárnych kontrol. Najčastejšie zisťovanými nedostatkami boli stavebno – technické nedostatky (poškodené steny, podlahy), nedostatočná údržba technologických zariadení, nedostatky v prevádzkovej hygiene, nedostatočná kontrola sanitácie.

2.3. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa

2.3.1. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa – povinné údaje

RVPS podľa § 8 ods.3 písm. l) zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti vykonávali v roku 2009 pravidelné kontroly zabezpečovania systému označovania hovädzieho mäsa a produktov z neho (mletého hovädzieho mäsa) podľa Nariadenia (ES) č.1760/2000/ES v platnom znení a Nariadenia Komisie (ES) č.1825/2000/ES v platnom znení v zmysle § 3 písm. g) zákona č. 39/2007 Z.z.

Celkovo bolo v roku 2009 skontrolovaných 77 bitúnkov, na ktorých sa vykonalo 225 kontrol, zameraných na povinné označovanie hovädzieho mäsa. Nedostatky pri identifikácii, pri povinných údajoch na etikete, v registračnom systéme a pri korelácii vstupov a výstupov sa nezistili.

V 247 rozrábkarniach mäsa, v ktorých sa vykonalo spolu 772 kontrol, sa takisto pri identifikácii, v označovaní a dokumentácii, v povinných údajoch, v registračnom systéme vstupov a výstupov, v údajoch na etiketách, v systéme vstupov a výstupov nezistili žiadne nedostatky.

V skladoch hovädzieho mäsa, ktorých bolo kontrolovaných 65, sa vykonalo 187 kontrol, pri ktorých sa nenašli nedostatky v skladovaní, v dokumentácii (príjem/výdaj), vysledovateľnosti, označovaní a identifikácii.

Pri mletom hovädzom mäse sa vykonali kontroly u 47 subjektov. Spolu v počte 148 kontrol. Významnejšie nedostatky tieto kontroly nenašli. Kontrolovali sa dokumentácia pri príjme a výdaji, dávky mäsa, registračný systém vstupu hovädzieho mäsa a výstupov mletého mäsa z hovädzieho dobytku a ich korelácia, spätná vysledovateľnosť, povinné údaje na etiketách.

V maloobchodných predajniach sa kontrolovalo spolu 1550 subjektov, u ktorých sa vykonalo 2078 kontrol. Výsledky povinného označovania hovädzieho mäsa poukazujú na nasledujúce nedostatky:

- v 2 prípadoch sa zistila nedostatočná vlastná kontrola označovania pri príjme hovädzieho mäsa
- v registračnom systéme vstupov a výstupov hovädzieho mäsa boli nájdené 4 nedostatky
- pri predávaní hovädzieho mäsa vrátane nebaleného a mletého mäsa boli nájdené v 14 prípadoch problémy s označovaním (nesprávne alebo neúplné údaje)
- bolo zistené v 7 prípadoch, že hovädzie mäso je označené etiketou, na ktorej chýba niektorý z povinných údajov
- v 8 prípadoch boli zistené problémy so spätnou vysledovateľnosťou (nebola vedená evidencia dodávateľom hovädzieho mäsa pri vstupe, zistené nedostatky pri prepise)
- identifikačnej značky na etikete s porovnaním s identifikačnou značkou na obchodnom doklade.

Spolu za nedostatky v predaji bolo uložených 23 opatrení (označiť mäso hovädzieho dobytku povinnými údajmi v zmysle platnej legislatívy) a 3 rozhodnutia. Opatrenia boli uložené v zmysle § 14, ods. (2), zák. 39/2007. V 10 prípadoch boli uložené blokové pokuty vo výške 258 €. 2 prípady boli odstúpené iným RVPS k riešeniu.

2.3.2. Kontroly špecifikácie dobrovoľného označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa, ak ide o nepovinné údaje

KVPS v roku 2009 vykonali 15 kontrol dodržiavania špecifikácie dobrovoľného označovania hovädzieho mäsa u 10 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky v dodržiavaní týchto špecifikácií, ak ide o nepovinné údaje podľa nariadenia (ES) č.1760/2000 a (ES) č.1825/2000 v platnom znení.

2.4. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu z jatočných tiel hovädzieho dobytku

V roku 2009 vykonali úradní veterinári lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.999/2001, ktorou sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých spongiformných encefalopatií na schválených a povolených nízkokapacitných bitúnkoch pre hovädzí dobytok spolu 76 kontrol odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu (ŠRM) z jatočných tiel hovädzieho dobytku. Pri týchto kontrolách sa zistili tieto nedostatky: problémy so

zabezpečením odvozu ŠRM do 48 hodín a zároveň nezabezpečené skladovanie ŠRM v chladiarenských podmienkach.

V prevádzkarniach, ktoré rozrábajú hovädzie mäso s chrbticami bolo vykonaných spolu 74 kontrol. Pri kontrolách boli zistené tieto nedostatky: niektorí zamestnanci neabsolvovali školenie o nakladaní so živočíšnymi vedľajšími produktmi a ŠRM, zistilo sa odstraňovanie kostí chrbtice bez povolenia, nádoby na ŠRM boli nečitateľne označené.

2.5. Schvaľovanie prevádzkarní

V roku 2009 regionálne veterinárne a potravinové správy na základe žiadosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov pokračovali vo vykonávaní schvaľovacích návštev prevádzkarní (bitúnky, rozrábkarne, výroba mäsových výrobkov), ktoré boli povolené podľa predchádzajúcich predpisov pre uvádzanie produktov živočíšneho pôvodu na vnútroštátny trh a ktorým sa 31.12.2009 skončilo prechodné obdobie.

Zoznam schválených prevádzkarní je prístupný na internetovej stránke ŠVPS SR <http://www.svssr.sk>.

2.6. Kontroly zásielok pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2009 sa pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín vykonali veterinárne kontroly pri 650 zásielkach, ktoré predstavovali 5 809 046 kg. Najviac zásielok produktov živočíšneho pôvodu bolo vyvezených do Chorvátska.

2.7. Veterinárne kontroly v mieste určenia podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z. z.

V roku 2009 vykonali RVPS v 1100 zaregistrovaných miestach určenia 1937 veterinárnych kontrol zásielok produktov živočíšneho pôvodu dodávaných z ostatných členských štátov podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov (transponovaná smernica 89/662/ES). Pri kontrolách bolo odobratých 1067 vzoriek produktov živočíšneho pôvodu, 50 vzoriek bolo nevyhovujúcich (4,69%). Pri zistení nedostatkov bolo uložených 6 rozhodnutí v správnom konaní podľa §8 ods. 3 písm. d), 13 opatrení podľa §8 ods. 3 písm. e), 10 opatrení podľa § 14 a 9 pokút v celkovej sume 1542 € podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti.

2.8. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu

V roku 2009 bolo odobratých 11 986 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, 2012 vzoriek (prevažne sterov) zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes* a 249 vzoriek pitnej vody. V rámci plánu odberu vzoriek boli vykonané aj laboratórne vyšetrenia u 238 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu na priamu spotrebu na konci dátumu spotreby, ktoré sú schopné podporovať rast *Listeria monocytogenes*.

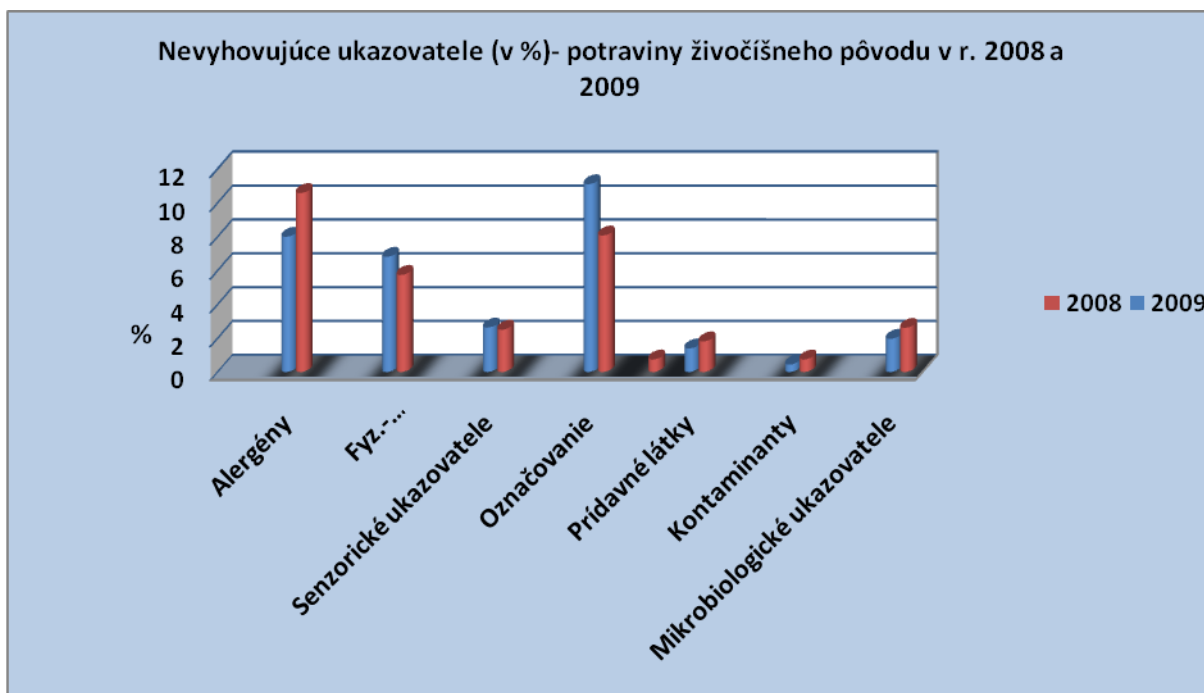
2.8.1. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu

V roku 2009 bolo odobratých spolu 11 986 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovelo 569 vzoriek (4,75%), čo je veľmi nepatrné zhoršenie v porovnaní s rokom 2008 o 0,12%. Najviac vzoriek (244) nevyhovelo požiadavkám na označovanie (rovnako to bolo aj v roku 2008), v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek na označovanie to predstavovalo 11,12 (v roku 2008 to bolo 8,08 %). Požiadavkám na zloženie nevyhovelo 182 vzoriek, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 6,82% (v roku 2008 to bolo 5,76%); mikrobiologickým požiadavkám nevyhovelo 68 vzoriek, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 1,97% (v roku 2008 to bolo 2,63 %), čo je zlepšenie oproti roku 2008 o 0,66%; senzorickým požiadavkám

nevyhovelo 58 vzoriek, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 2,65% (v roku 2008 to bolo 2,51%); požiadavkám na prídavné látky nevyhovelo 37 vzoriek, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 1,40% (v roku 2008 to bolo 1,82 %) a 9 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kontaminanty, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek na kontaminanty to predstavovalo 0,46% (v roku 2008 to bolo 0,76 %). V rámci zloženia a označovania bolo vyšetrených a hodnotených na alergény aj 675 vzoriek, nevyhovelo 54, čo predstavuje 8,00% (v roku 2008 to bolo 10,59%) nevyhovujúcich vzoriek z počtu vzoriek hodnotených na alergény.

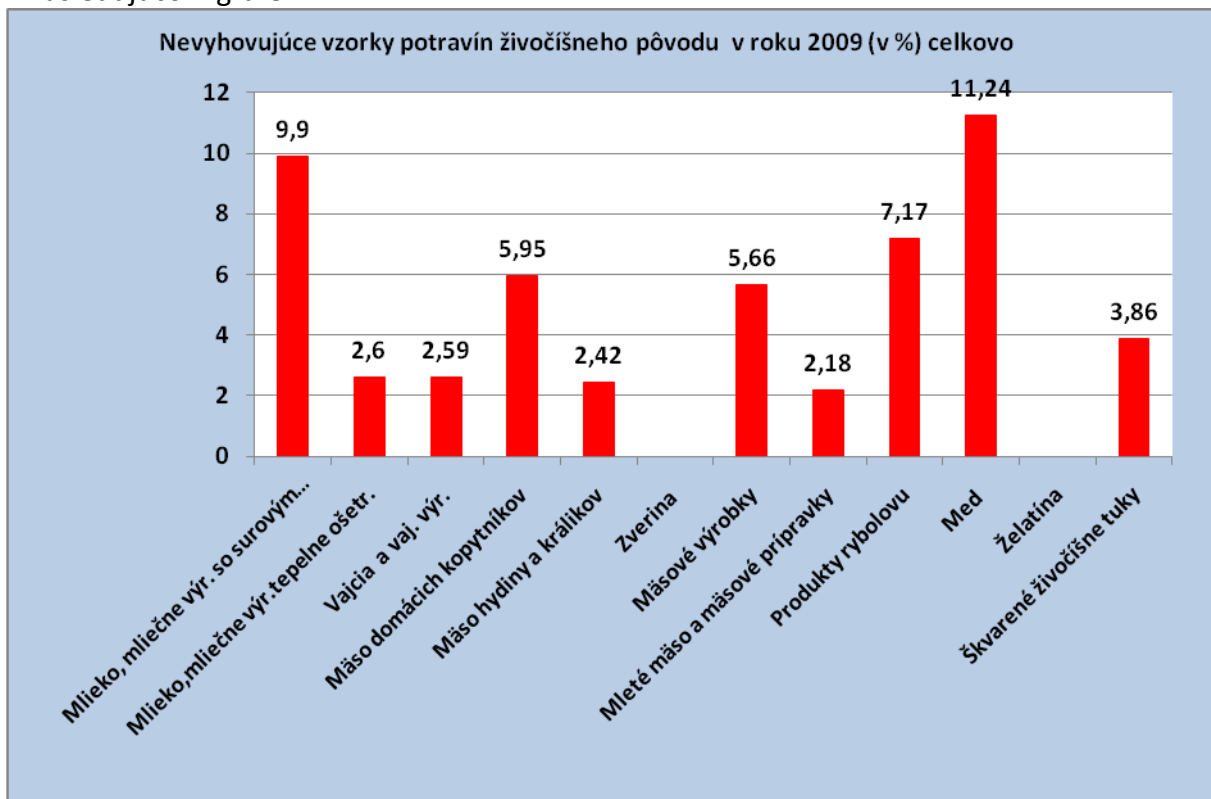

Prehľad nevyhovujúcich vzoriek (569) potravín živočíšneho pôvodu podľa ukazovateľov vyšetrenia v roku 2008 a v roku 2009 je uvedený v nasledujúcom grafe:

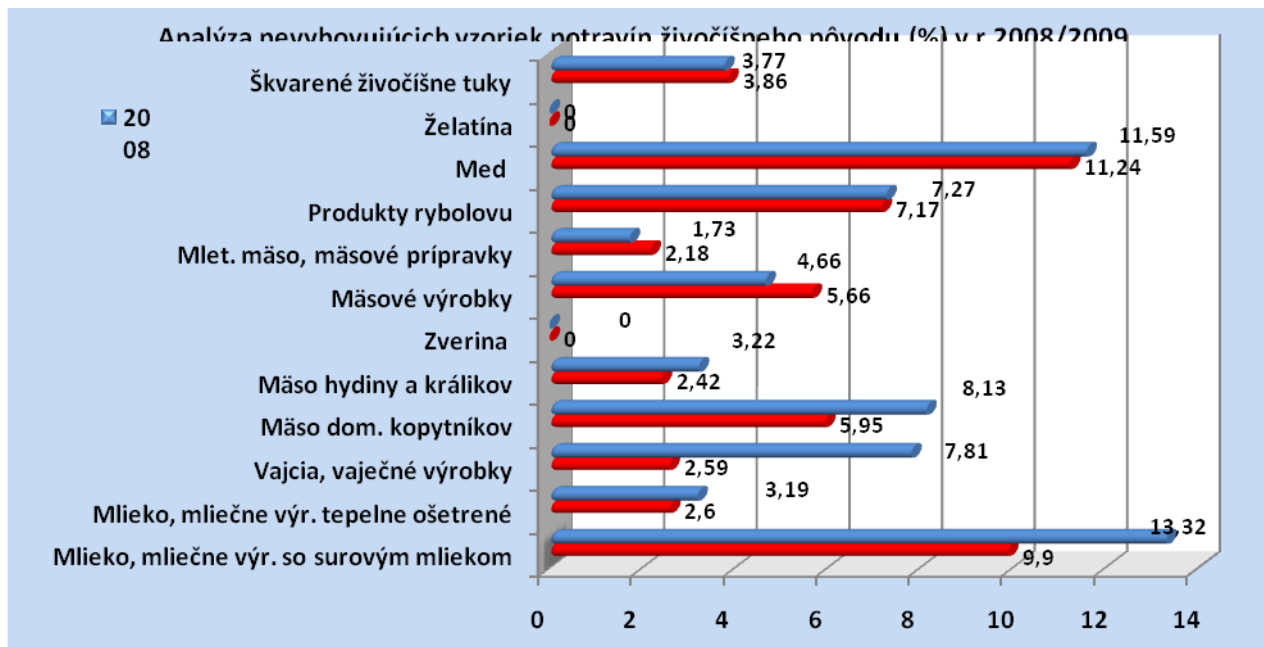

Podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu najvyššie percento nevyhovujúcich vzoriek bolo tak ako v roku 2008 pri mede (11,24%) (v roku 2008 to bolo 11,59%). % nevyhovujúcich vzoriek pri ďalších produktoch živočíšneho pôvodu bolo nasledovné: produkty rybolovu 7,17% (v roku 2008 to bolo 7,73%), mäso domácich kopytníkov 5,95% (v roku 2008 8,13%), mäsové výrobky – 5,66% (v roku 2008 4,66%), škvarené živočíšne tuky – 3,86% (v roku 2008 3,77%), mlieko a mliečne výrobky 3,47% (v roku 2008 4,43%) [mliečne výrobky so surovým mliekom 9,90%, mlieko a mliečne výrobky tepelne ošetrované 2,6%], vajcia a vaječné výrobky – 2,59% (v roku 2008 7,81%), mäso hydiny a králikov – 2,42% (v roku 2008 3,22%), mleté mäso a mäsové prípravky 2,18% (v roku 2008 1,73%). Všetky odobraté vzorky želatíny, tak ako v roku 2008, boli vyhovujúce.

Prehľad jednotlivých druhov nevyhovujúcich potravín živočíšneho pôvodu je uvedený v nasledujúcom grafe:

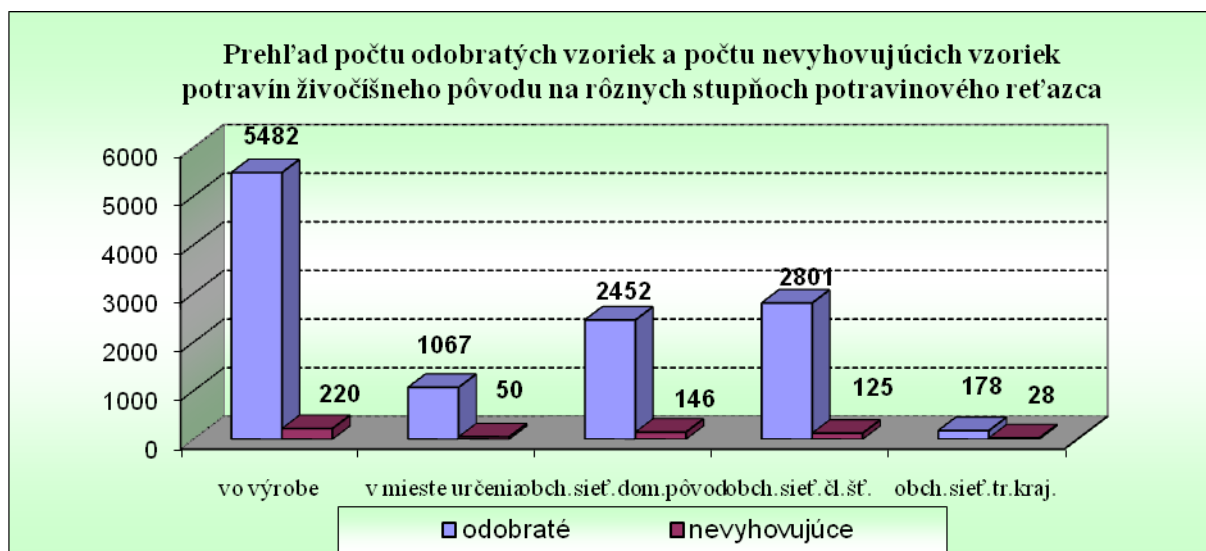

Analýzy nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v % v roku 2008 a v roku 2009 je v nasledujúcom grafe:

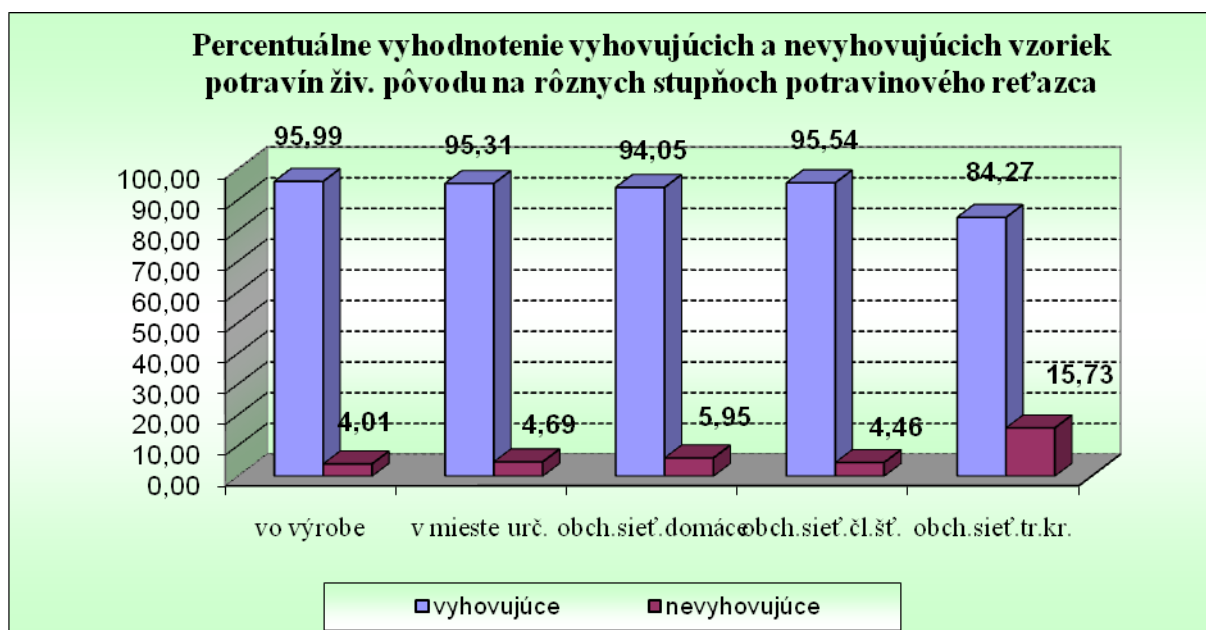
Vzorky potravín živočíšneho pôvodu boli odoberané na všetkých stupňoch potravinového reťazca. V spracovateľských prevádzkarniach (výroba) bolo odobratých 5482 vzoriek,

nevyhovelo 220 (4,01%). V maloobchodnej sieti bolo spolu odobratých 5431 vzoriek, nevyhovelo 299 (5,51%); z toho bolo odobratých 2452 vzoriek domáceho pôvodu, nevyhovelo 146 (5,95%); z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 2801 vzoriek, nevyhovelo 125 (4,46%); z tretích krajín bolo odobratých 178 vzoriek potravín, nevyhovelo 28 vzoriek (15,73%). V mieste určenia potravín živočíšneho pôvodu pochádzajúcich z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 1067 vzoriek, 50 vzoriek nevyhovelo (4,69%). Prehľad počtu odobratých vzoriek a počtu nevyhovujúcich vzoriek na rôznych stupňoch potravinového reťazca je uvedený v nasledujúcom grafe:

Analýza výsledkov podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu:

Vyhodnotenie vyhovujúcich a nevyhovujúcich vzoriek v percentách na rôznych stupňoch potravinového reťazca je uvedený v nasledujúcom grafe:

Analýza výsledkov podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu:

1. Mlieko a mliečne výrobky

V roku 2009 bolo v rámci úradnej kontroly spolu vyšetrených 4117 vzoriek mlieka a mliečnych výrobkov, nevyhovelo 143 vzoriek (3,47%), čo je mierne zlepšenie oproti roku 2008 o 0,96%. Z celkového počtu 4117 vzoriek bolo vyšetrených 495 vzoriek mliečnych výrobkov vyrobených so surovým mliekom, nevyhovelo 49 vzoriek (9,90%) a 3622 vzoriek tepelne ošetrovaného mlieka a mliečnych výrobkov vyrobených z tepelne ošetrovaného mlieka, nevyhovelo 94 vzoriek (2,60%). Najväčší počet vzoriek nevyhovelo požiadavkám na označovanie - 51 vzoriek (1,24% z celkového počtu odobratých vzoriek), napr.: v označení nebolo uvedené množstvo zložky v percentách u tých mliečnych výrobkov, v ktorých sa názov zložky použil v názve potraviny, v označení nebola uvedená použitá konzervačná látka, nedodržanie deklarovaných ukazovateľov zloženia. V 4 vzorkách bol zistený alergén (sójový proteín, proteín lieskocov), ktorý nebol uvedený v označení na obale výrobku. Mikrobiologickým požiadavkám nevyhovelo 47 vzoriek (1,14% z celkového počtu odobratých vzoriek), a to najčastejšie pre nedodržanie mikrobiologických požiadaviek u mliečnych výrobkov vyrobených so surovým mliekom (37 vzoriek). V 7 vzorkách syra sa zistila prítomnosť patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*, v 2 vzorkách ovčieho hrudkového syra vyrobeného zo surového mlieka prítomnosť stafylokokového enterotoxínu. V 5 vzorkách ovčieho hrudkového syra sa zistila prítomnosť *Campylobacter jejuni*. V ostatných vzorkách sa najčastejšie pri mikrobiologickom vyšetrení zistilo prekročenie prípustného množstva mikroorganizmov, ktoré svedčia o nedodržaní hygieny prevádzky (najčastejšie *Staphylococcus aureus*, *ale aj Escherichia coli*, *Enterobacteriaceae*). Vo všetkých prípadoch zistenia patogénnych mikroorganizmov orgány veterinárnej a potravinovej správy nariadili stiahnutie zdraviu škodlivých výrobkov z trhu, pozastavenie výroby, nariadenie dekontaminácie a opatrenia na zlepšenie hygieny prevádzky. Požiadavkám na zloženie nevyhovelo 41 vzoriek (1,00% z celkového počtu odobratých vzoriek); najčastejšie sa zistilo nedodržanie množstva ovčieho syra, zistenie prítomnosti cudzích tukov v masle a syroch, nedodržanie požiadaviek na obsah tuku v sušine, sušiny, tuku, tuku v sušine a množstva vody v beztukovej hmote syra, zistenie prítomnosti kravského kazeínu vo výrobkoch označených ako ovčie, prekročenie najvyššieho prípustného množstva prísady NaCl. Sensorickým požiadavkám nevyhovelo 21 vzoriek (0,51%). V 2 vzorkách mrazených mliečnych krémov sa zistili syntetické farbivá (0,05%). Všetky odobraté vzorky vyhoveli požiadavkám na kontaminanty.

2. Vajcia a vaječné výrobky

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2009 odobratých 116 vzoriek vajec a vaječných výrobkov, nevyhoveli 3 vzorky vajec (2,59%). Vzorky vajec nevyhoveli sensorickým požiadavkám, požiadavkám na označovanie a v jednom prípade sa zistilo, že vajcia boli umyté.

3. Mäso domácich kopytníkov

V roku 2009 bolo odobratých 84 vzoriek mäsa domácich kopytníkov, 5 vzoriek nevyhovelo (5,95%) z dôvodu nevyhovujúcich sensorických vlastností, označovania a jedna vzorka nevyhovela požiadavkám na kontaminanty (dioxíny).

4. Mäso hydiny a králikov

V roku 2009 bolo odobratých 537 vzoriek mäsa hydiny a králikov, nevyhovelo 13 vzoriek (2,42%), čo je zlepšenie v porovnaní s rokom 2008 o 0,80%. Vzorky nevyhoveli sensorickým požiadavkám a požiadavkám na označovanie (neuviedenie triedy kvality, mäso hydiny malo byť uvedené ako mäsový prípravok).

5. Zverina

V roku 2009 nebola odobratá ani jedna vzorka.

6. Mäsové výrobky

Pri úradných kontrolách bolo v roku 2009 odobratých 4452 vzoriek mäsových výrobkov, nevyhovelo 252 vzoriek (5,66%), čo je nepatrné zhoršenie o 1,00% oproti roku 2008. Najviac vzoriek - 130 nevyhovelo požiadavkám na označovanie (napr. neuvedené množstvo zložky v %, klamlivé uvedenie množstva zložky, nedostatky v označovaní množstva a názvu potraviny, nesprávne označenie prídavných látok, neoznačovanie v štátnom jazyku). Až v 50 vzorkách sa zistilo, že v označení nebola uvedená prítomnosť alergénov (hlavne sójové bielkoviny). 68 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na zloženie (nedodržiavanie vnútroštátnych požiadaviek na kvalitu/zloženie (hlavne ukazovatele vodnej aktivity a pomeru kolagénu a celkových bielkovín, a to najčastejšie u tepelne opracovaných mäsových výrobkov), prekročenie najvyššieho prípustného množstva NaCl). Požiadavkám na prídavné látky nevyhovelo 29 vzoriek (prítomnosť syntetických farbív ponceau (najčastejšie 4R E 124, ale aj žltá SY E 110 a Allura červená E 129). 14 vzoriek nevyhovelo sensorickým požiadavkám. 11 vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám (zistenie patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*). Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám na kontaminanty.

7. Mleté mäso a mäsové prípravky

V roku 2009 v rámci úradnej kontroly bolo odobratých 873 vzoriek **mletého mäsa a mäsových prípravkov, mechanicky separovaného mäsa**, nevyhovelo 19 vzoriek (2,18%), čo je oproti roku 2008 nepatrné zhoršenie o 0,54%. 10 vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám (7x bola zistená prítomnosť salmonel a 3x prekročenie limitu pre *E.coli* /v prípade *E.coli* išlo o kritérium hygieny procesov/), 7 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na označovanie (chýbalo kvantitatívne označenie zložky, neuvedenie prídavnej látky a nedostatky v názve potraviny), 3 vzorky požiadavkám na zloženie a 1 vzorka požiadavkám na prídavné látky [prítomnosť farbiva ponceau 4R (E124)].

8. Produkty rybolovu

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2009 vyšetrených spolu 851 vzoriek produktov rybolovu, z toho nevyhovujúcich bolo 61 vzoriek (7,17%), čo je mierne zlepšenie oproti roku 2008 o 0,53%. Najčastejšie porušeným ukazovateľom tak ako v roku 2008 bolo označovanie – 42 vzoriek (klamlivé označenie – najčastejšie hmotnosť pevného podielu glazúrovaných hlbokozmrazených rýb bola nižšia ako deklarované množstvo, v označení nebolo uvedené použitie konzervačných látok). 2 vzorky nevyhoveli požiadavkám na aditívne látky (zistenie prítomnosti syntetických farbív ponceau 4R (E124) a žltej SY (E110) a prekročenie najvyššieho prípustného množstva farbív). Sensorickým požiadavkám nevyhovelo 9 vzoriek, V 2 vzorkách neboli dodržané požiadavky na cudzorodé kontaminujúce látky (benzoapyrén, dioxíny).

9. Med

V roku 2009 bolo odobratých 498 vzoriek včelieho medu; 56 vzoriek (11,24%) nevyhovelo. Oproti roku 2009 ide o nepatrné zlepšenie o 0,35%. Hlavnou príčinou nevyhovujúcich vzoriek bolo nedodržanie fyzikálno – chemických požiadaviek u 49 vzoriek, a to hlavne prekročenie požiadaviek na množstvo hydroxymetylfurfuralu a sacharózy. Prítomnosť rezíduí veterinárnych liekov bola zistená v 5 vzorkách medu (3x rezíduá sulfónamidov a 2x rezíduá tylozínu). V prípade zistenia rezíduí veterinárnych liekov nariadili orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy zákaz ich uvádzania na trh a stiahnutie z trhu. Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 5 vzoriek medu (napr. spotrebiteľské balenie nebolo označené, klamlivé označovanie). V 3 vzorkách sa zistila prítomnosť cudzieho farbiva.

10. Želatína

V roku 2009 bolo odobratých 18 vzoriek želatíny, všetky vzorky boli vyhovujúce (tak ako v roku 2008).

11. Škvarené živočíšne tuky

V roku 2009 bolo v rámci úradnej kontroly odobratých 440 vzoriek škvarených živočíšnych tukov, nevyhovelo 17 vzoriek (3,86%), čo je porovnateľné s rokom 2008 [v roku 2008 nevyhovelo 18 vzoriek (3,77%)]. 13 vzoriek nevyhovelo pre porušenie analytických ukazovateľov, a to pre nesplnenie normy pre voľné mastné kyseliny. Jedna vzorka nevyhovela pre nesplnenie normy pre peroxidy. 3 vzorky nevyhoveli požiadavkám na označovanie (použitie antioxidantu nie je uvedené v označení, nie je uvedená hmotnosť, nie je uvedené hmotnostné percento pečene vo výrobku husacia masť s pečenu).

2.8.2. Odber vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*

V prevádzkarniach, ktoré vyrábajú potraviny živočíšneho pôvodu určené na priamu spotrebu, ktoré môžu predstavovať riziko *Listeria monocytogenes* pre verejné zdravie, bolo v roku 2009 v súlade s nariadením Komisie (ES) č.2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny v platnom znení odobratých 2012 vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*. 5 vzoriek bolo pozitívnych (0,25%). Boli nariadené opatrenia.

2.8.3. Odber vzoriek pitnej vody

V prevádzkarniach, v ktorých pri výrobe potravín živočíšneho pôvodu sa pridáva pitná voda a ľad vyrobený z pitnej vody a v ostatných prevádzkarniach, ktoré vyrábajú produkty živočíšneho pôvodu, bolo v roku 2009 odobratých 249 vzoriek pitnej vody a ľadu. 53 vzoriek nevyhovelo (21,29%). Najviac vzoriek (28) nevyhovelo pre porušenie mikrobiologických ukazovateľov pitnej vody podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., z toho najčastejšie porušeným ukazovateľom bolo nedodržanie limitu pre koliformné baktérie (16x).

2.8.4. Odber vzoriek vyšetrených na *Listeria monocytogenes* na konci dátumu spotreby

Pri potravinách na priamu spotrebu, ktoré sú schopné podporovať rast *Listeria monocytogenes* podľa nariadenia (ES) č.2073/2005 v platnom znení, boli laboratórne vyšetrené aj vzorky potravín živočíšneho pôvodu na konci dátumu spotreby. Spolu bolo odobratých 238 vzoriek, 2 vzorky nevyhoveli (0,84%) (ovčí hrudkový syr zo surového mlieka a bryndza z nepasterizovanej ovčej hrudky). V prípade pozitívnych vzoriek bola zakázaná

výroba a boli nariadené opatrenia, napr. nariadené čistenie a dezinfekcia, zvýšenie frekvencie vlastných kontrol.

3. Ďalšie činnosti

3.1 Domáce zabíjačky

Na základe národnej legislatívy [§ 23 ods.1) zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti] a metodických usmernení ŠVPS SR bolo v roku 2009 nahlásených 939 domácností v SR, v ktorých sa vykonalo 1220 domácich zabíjačiek ošípaných. Za predmetné obdobie bolo vyšetrených na trichinelózu 359 vzoriek, z ktorých nebola ani jedna pozitívna.

Na zabíjanie hovädzieho dobytku u chovateľa na farme pôvodu pre súkromnú domácu spotrebu za účelom zásobovania farmára a jeho rodiny bolo v roku 2009 za účelom monitorovania pôvodcu spongiformných encefalopatií (BSE) nahlásených 1150 domácností, kde sa zabíjal hovädzí dobytok vo veku nad 30 mesiacov. Odobratých bolo 1147 vzoriek. Všetky výsledky vyšetrení, doteraz v počte 1136, boli negatívne.

3.2. Povoľovanie výnimiek z frekvencií odberu vzoriek malým bitúnikom na zabíjanie domácich kopytníkov a hydiny a prevádzkarniam vyrábajúcim mleté mäso a mäsové prípravky v malých množstvách

ŠVPS SR na základe žiadosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov a na základe stanovísk príslušných regionálnych veterinárnych a potravinových správ vypracovaných na základe vykonaných veterinárnych kontrol u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vydala podľa §6 ods.2 písm. a) zákona č.39/2007 Z.z. a v súlade s nariadením (ES) č.2073/2005 v platnom znení spolu 103 rozhodnutí, ktorými povolila výnimky z frekvencií odberu vzoriek malým bitúnikom na zabíjanie domácich kopytníkov a prevádzkarniam vyrábajúcim mleté mäso a mäsové prípravky v malých množstvách. Bolo vydaných 26 povolení pre bitúanky na zabíjanie domácich kopytníkov a 77 povolení pre mäsové prípravky.

3.3. Skúšky vyškolených poľovníkov

Na základe nariadenia (ES) č.853/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu, krajské veterinárne a potravinové správy v SR podľa § 7 ods. 3 zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti vykonávajú skúšky vyškolených osôb/poľovníkov. V roku 2009 krajské veterinárne a potravinové správy na základe úspešného absolvovania skúšky vydali vyškoleným osobám spolu 551 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení.

3.4. Kontroly používania zdravotnej značky na označovanie tiel ošípaných podľa čl.5 ods.2 nariadenia (ES) č.854/2004 ešte predtým, ako budú k dispozícii výsledky vyšetrenia na Trichinellu

KVPS vykonali v roku 2009 na základe žiadosti prevádzkovateľa potravinárskeho podniku 3 veterinárne kontroly, ktoré boli podkladom pre vydanie povolenia pre používanie zdravotnej značky na označovanie tiel ošípaných podľa čl.5 ods.2 nariadenia (ES) č.854/2004 ešte predtým, ako budú k dispozícii výsledky vyšetrenia na Trichinellu. KVPS v roku 2009 vykonali 26 pravidelných veterinárnych kontrol, ktorými u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov overili plnenie požiadaviek používania zdravotnej značky na označovanie tiel ošípaných podľa čl.5 ods.2 nariadenia (ES) č.854/2004 ešte predtým, ako budú k dispozícii výsledky vyšetrenia na Trichinellu. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

3.5. Kontroly dodržiavania požiadaviek Prílohy III, Oddielu I, Kapitoly VII, ods. 3, nariadenia (ES) č.853/2004

KVPS vykonali v roku 2009 na základe žiadosti prevádzkovateľa potravinárskeho podniku 2 veterinárne kontroly, ktoré boli podkladom pre vydanie povolenia Prílohy III, Oddielu I, Kapitoly VII, ods. 3, nariadenia (ES) č.853/2004 v platnom znení. KVPS v roku 2009 vykonali 2 pravidelné veterinárne kontroly, ktorými overili plnenie požiadaviek podľa uvedeného ustanovenia. Pri týchto kontrolách sa u jedného prevádzkovateľa potravinárskeho podniku zistilo neplnenie požiadaviek a bolo uložené jedno opatrenie.

3.6. Kontroly zariadení na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov na prepravu produktov živočíšneho pôvodu

KVPS v roku 2009 vykonali na základe žiadosti prevádzkovateľa potravinárskeho podniku 3 veterinárne kontroly, ktoré boli podkladom pre vydanie schválenia zariadenia na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov na prepravu produktov živočíšneho pôvodu. KVPS v roku 2009 vykonali 4 pravidelné kontroly dodržiavania požiadaviek v zariadeniach na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov na prepravu produktov živočíšneho pôvodu. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

3.7. Implementácia nariadenia vlády Slovenskej republiky č.352/2009 Z.z., ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej

1.septembra 2009 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky č.352/2009 Z.z., ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej. Štátna veterinárna a potravinová správa SR vypracovala dokumentovaný postup a vzor žiadosti, ktorý sa týka prevádzkarní/prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, t.j. prvovýrobcov a užívateľov poľovných revírov pre priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej.

Regionálne veterinárne a potravinové správy priebežne vykonávali registráciu na základe žiadosti prvovýrobcov a užívateľov poľovných revírov, ktorí vykonávajú priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu [surové mlieko, vajcia, med, produkty akvakultúry (ryby)], mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej. K novembru 2009 bolo spolu zaregistrovaných 4893 prvovýrobcov a užívateľov poľovných revírov. Prehľad registrácie je uvedený v tabuľke:

Druh produktov živočíšneho pôvodu dodávaných v malých množstvách	Počet zaregistrovaných prvovýrobcov/ užívateľov poľovných revírov
Produkty akvakultúry (ryby)	71
Surové mlieko	213
Vajcia	16
Včelí med	3451
Mäso z hydiny zabitej na farme	29
Mäso z domácich králikov zabitých na farme	5
Voľne žijúca zver a zverina z nej	1108
Spolu:	4893

3.8. Kontroly prevádzkarní, ktoré vyvážajú mlieko a mliečne výrobky do Ruskej federácie

V júli 2009 ŠVPS SR nariadila vykonať osobitné kontroly spracovateľských prevádzkarní mlieka, ktoré sú schválené pre vývoz mlieka a mliečnych výrobkov do Ruskej federácie. Cieľom týchto kontrol bolo overenie plnenia hygienických požiadaviek ustanovených v legislatíve Ruskej federácie. Kontroly boli vykonané 11 prevádzkarniach schválených pre vývoz mlieka a mliečnych výrobkov do Ruskej federácie.

3. Audity

3.1. Audity príslušných orgánov

a. Vnútorne audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

A. Vnútorne audity podľa zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov

V roku 2009 pokračovala ŠVPS SR podľa zákona č.152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov vo vykonávaní interných auditov v súlade s článkom 4 ods. 6 Nariadenia (ES) č.882/2004 podľa programu interných auditov, ktorý bol vypracovaný na obdobie piatich rokov (2007 – 2011).

Na rok 2009 bolo naplánovaných a vykonaných 11 interných auditov úradných kontrol potravín. Pri týchto auditoch sa zistilo 23 menej závažných nezhôd (výsledky sa týkajú potravín rastlinného pôvodu aj živočíšneho pôvodu, nakoľko audity sa vykonávajú spoločne). Pri auditoch v dvoch RVPS neboli zistené žiadne nezhody.

Na základe zistených nezhôd prijali RVPS termínované opatrenia na ich odstránenie. Keďže neboli v jednotlivých auditovaných organizáciách zistené závažné nezhody, bolo možné konštatovať, že systém výkonu úradnej kontroly potravín v podmienkach kontrolovaných RVPS je účinný a vhodný na dosiahnutie cieľov.

Prehľad o vykonaných vnútorných auditoch v roku 2009 podľa zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách s uvedením počtu nezhôd a ich opisom je uvedený v Prílohe č.4.

B. Vnútorne audity podľa zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov

V roku 2009 pokračovala ŠVPS SR a KVPS vo vykonávaní vnútorných auditov podľa programu vnútorných auditov vypracovaného na roky 2007- 2011 podľa zákona o veterinárnej starostlivosti.

ŠVPS SR

V roku 2009 v súlade s programom vnútorných auditov na rok 2009 ŠVPS SR vykonala 3 vnútorné audity veterinárnych kontrol vykonávaných krajskými veterinárnymi a potravinovými správami. Išlo o všeobecné a horizontálne vnútorné audity. Pri vnútorných auditoch neboli zistené nesúlady. Bolo daných 7 odporúčaní. Na základe vykonaných vnútorných auditov možno konštatovať, že úradné kontroly sa vykonávajú účinne a systém vykonávania veterinárnych kontrol na KVPS je vhodný na dosiahnutie cieľov.

KVPS

Podľa v priebehu roka 2009 aktualizovaného programu auditov – produkty živočíšneho pôvodu podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti bolo naplánovaných pre 8

KVPS spolu 33 vnútorných auditov veterinárnych kontrol, vykonaných bolo 24. Hlavným dôvodom nesplnenia programu auditov bolo plnenie osobitných úloh uložených nadriadenými orgánmi (MP SR, ŠVPS SR) a ukončenie činnosti prevádzkarní v sektoroch, v ktorých boli naplánované programy vnútorných auditov. Vnútorné audity veterinárnych kontrol vykonávaných RVPS zahŕňali všeobecný audit a audit príslušného sektoru a pozostávali z overenia dokumentácie a overenia účinnej implementácie plánovaných opatrení na mieste v prevádzkarni. V troch prípadoch boli vykonané osobitné kontroly, ktorými sa overilo splnenie opatrení prijatých pri vnútorných auditoch v predchádzajúcom roku.

Vnútorné audity vykonávania veterinárnych kontrol boli vykonané v 7 sektoroch, pri ktorých bolo zistených 21 nesúládov. Pri 12 vnútorných auditoch [sektory: triediarne vajec (2x), mlieko (6x), mäso domácich kopytníkov – bitúnky (1x), mäso domácich kopytníkov – rozrábkarne (1x), mäsové výrobky (1x), črevá (1x)] neboli zistené žiadne nesúlady. V jednom prípade bol vykonaný všeobecný audit, ktorý pokrýval sektory mäsa domácich kopytníkov, mäsové výrobky a mlieko a mliečne výrobky. V prípade zistenia nesúládov regionálne veterinárne a potravinové správy prijali termínované opatrenia, do konca roku 2009 bolo splnených 20 opatrení, 1 opatrenie bolo v termíne plnenia. Prehľad auditovaných sektorov a počtu nesúládov je uvedený v Prílohe č.4.

Na základe toho, že neboli zistené systémové nesúlady ako aj vzhľadom na to, že boli prijaté termínované opatrenia na odstránenie zistených nesúládov, možno konštatovať, že systém úradných kontrol vykonávaný RVPS je účinný a systém úradných kontrol je vhodný na dosiahnutie cieľov potravinového práva.

V tejto časti uvádzame aj ďalšiu kontrolnú činnosť vykonávanú krajskými veterinárnymi a potravinovými správami, ktorá je tiež podkladom pre vykonávanie vnútorných auditov podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004 a slúži aj na overenie splnenia opatrení prijatých RVPS pri týchto vnútorných auditoch. V roku 2009 KVPS podľa zákona č.39/2007 Z.z. a podľa zákona č.10/1996 Z.z. vykonali 58 kontrol RVPS v 15 oblastiach. Prehľad kontroly podľa jednotlivých oblastí je v Prílohe č.4

3.2. Audity zo strany EK-FVO čl. 45 nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

V roku 2009 sa dňa 23.4.2009 uskutočnilo uzatváracie stretnutie, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia FVO a príslušných orgánov SR (zástupcovia MP SR, ŠVPS SR a ÚVZ SR), ktoré sa týkalo Všeobecného auditu vykonaného v roku 2008 Potravinovým a veterinárnym úradom Európskej komisie, na ktorom bolo prezentované záverečné hodnotenie Všeobecného auditu z roku 2008 (ktorý pozostával z 9 špecifických auditov).

4. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

4.1. Postupy na zabezpečenie zhody prevádzkovateľmi potravinárskych a krmivárskych podnikov a ďalších príslušných výrobcov a prevádzkovateľov

Zákon č.152/1995 Z.z.

Pre zabezpečenie zhody prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov je pre úradnú kontrolu potravín podľa zákona o potravinách nevyhnutná aktuálna databáza. Databáza prevádzkovateľov potravinových podnikov - výrobcov potravín a maloobchodu je vedená na

ŠVPS SR. Aktuálna databáza maloobchodných jednotiek je polročne zasielaná aj na Úrad verejného zdravotníctva SR.

Výsledky z úradnej kontroly potravín podľa zákona o potravinách odhalili, že najviac nedostatkov bolo zistených v celkovej hygiene kontrolovaných objektov a tiež v nedodržaní zásad správnej výrobných praxe a to hlavne v maloobchodnej sieti (príloha č.1).

ŠVPS SR a RVPS SR v zmysle zákon o potravinách uložili nasledovne opatrenia a sankcie:

- celkovo bolo zistených za sledované obdobie pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh 253 druhov výrobkov znehodnotených, poškodených, vzbudzujúcich odpor, čo predstavuje 7 868 merných jednotiek výrobkov v celkovej hodnote 12 146 €,
- uložených bolo 2 161 pokút rozhodnutím riaditeľa pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh v hodnote 828 825 €,
- 1 753 blokových pokút fyzickým osobám pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh podľa v hodnote 32 292 €,
- pozastavenie činnosti celej prevádzkarne v 2 prípadoch, uzatvorenie prevádzky v 3 prípadoch a v 1 prípade sa jednalo o uzatvorenie časti podniku,
- po dobe spotreby, dátume minimálnej trvanlivosti bolo predávaných 1 437 výrobkov, čo predstavuje 25 150 merných jednotiek v hodnote 87 798 €.

Zákon č. 39/2007 Z. z.

V súlade so zákonom o veterinárnej starostlivosti príslušná regionálna potravinová správa vedie vo svojej územnej pôsobnosti aktuálny zoznam zaregistrovaných prevádzkovateľov potravinárskych podnikov podľa zákona o veterinárnej starostlivosti. ŠVPS SR vedie zoznam schválených prevádzkarní, ktoré sú sprístupnené ostatným členským štátom a verejnosti na internetovej stránke ŠVPS SR <http://www.svssr.sk/> .

Veterinárne kontroly v prvovýrobe

V prvovýrobe mlieka na základe zistených nedostatkov bolo spolu uložených 370 opatrení v 45 rozhodnutiach na odstránenie nedostatkov podľa §8 ods.3 písm. d), v 64 opatreniach podľa §8 ods.3 písm. e) a v 51 opatreniach podľa §14 zákona o veterinárnej starostlivosti a boli uložené 3 pokuty v hodnote 764€. Najčastejšie sa zisťovali stavebno - technické nedostatky (údržba) a nedostatky, ktoré sa týkali plnenia požiadaviek na kvalitu pitnej vody. V prvovýrobe v sektore zver z voľne žijúcej zveri – zberné strediská zveri bolo uložené jedno opatrenie podľa §14 zákona o veterinárnej starostlivosti.

Veterinárne kontroly v schválených a povolených prevádzkarniach na spracovanie produktov živočíšneho pôvodu a v skladoch

Pri veterinárnych kontrolách bolo posúdených ako nevhodných na výživu ľudí 104 912 kg produktov živočíšneho pôvodu a boli vydané/nariadené/uložené tieto opatrenia/pokuty podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti:

Druh opatrenia/pokuty	Počet
Opatrenia (rozhodnutia v správnom konaní podľa zákona č.71/1967 Zb.) na odstránenie nedostatkov podľa §8 ods. 3 písm. d) : - počet rozhodnutí - počet jednotlivých konkrétnych opatrení	86 346
Pokuty podľa §8 ods. 3 písm. d):	52 pokút v hodnote 12718€
Opatrenia pri zistení alebo podozrení z vážneho alebo bezprostredného ohrozenia zdravia ľudí produktmi živočíšneho pôvodu podľa §8 ods. 3 písm. e) - počet rozhodnutí - počet jednotlivých konkrétnych opatrení	321 821
Opatrenia podľa § 14 ods. 2 (počet dokumentov/počet jednotlivých konkrétnych opatrení) - počet opatrení (dokumentov) - počet jednotlivých konkrétnych opatrení	228 405
Zrušenie platnosti schválenia alebo povolenia podľa §43 ods. 2	0
Pozastavenie platnosti schválenia podľa § 43 ods.3	0

4.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

4.2.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na zabezpečenie jednotného postupu pri výkone úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu ŠVPS SR vypracovala 12 dokumentovaných postupov :

- Pokyn na odber vzoriek potravín a surovín rastlinného pôvodu na rok 2009,
- Metodický pokyn Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky, ktorým sa určujú výdavky a ustanovuje sa vyberanie poplatkov za vykonávanie úradných kontrol na úseku úradnej kontroly potravín a úradných kontrol orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti,
- Pokyn ŠVPS SR ktorým sa ustanovujú postupy pri kontrole potravín rastlinného pôvodu dovážaných z tretích krajín - doplnok č.2,
- Manuál na kontrolu materiálov a predmetov určených na styk s potravinami,
- Usmernenie k „Hodnotiacim listom“ z výkonu úradnej kontroly pre predajne (VOS) potravín a prevádzkarne - zmena 1 – Manuál k vyplňovaniu hodnotiaceho listu z výkonu úradnej kontroly potravín v predajni (VOS) potravín,
- Usmernenie vo veci postupu pri premene peňažných súm v dôsledku prechodu na euro,
- Zobrazovanie peňažných súm vo výrokoch rozhodnutí orgánov úradnej kontroly potravín a orgánov veterinárnej správy – usmernenie,
- Usmernenie k úradným kontrolám a k odberu vzoriek na stanovenie GMO pre rok 2009,

- Usmernenie k dodatočným úradným kontrolám potravín,
- Usmernenie k úradným kontrolám výrobkov v rámci politiky kvality EÚ,
- Usmernenie ku kontrolám HACCP pri úradných kontrolách potravín v predajniach hračiek,
- Usmernenie pre odber vzoriek obilia a výrobkov z obilia v roku 2009.

V záujme zabezpečenia jednotného postupu vykonávania úradných/veterinárnych kontrol produktov živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike ŠVPS SR vypracovala 80 nových alebo aktualizovaných dokumentovaných postupov a ďalších informácií. Ide napr. o tieto dokumentované postupy: metodický postup na odber úradných vzoriek produktov živočíšneho pôvodu pre rok 2009, metodický pokyn pre informáciu o potravinovom reťazci pre teľatá a kone, metodické pokyny na vykonávanie cielených kontrol (napr. produkty akvakultúry z Číny v súvislosti s možnou kontamináciou melamínom, predaj z pojazdných predajní, med, ovčí hrudkový syr), monitorovanie surového kravského mlieka, kontrolných otázok pre vykonávanie vnútorných auditov (napr. všeobecné riadenie a organizácia, mlieko a mliečne výrobky, produkty rybolovu), nový metodický pokyn pre vykonávanie veterinárnych kontrol salašov, nový metodický pokyn na veterinárne kontroly surového mlieka v chovoch na produkciu surového mlieka, nový metodický pokyn na veterinárne kontroly v prevádzkarniach na spracovanie mlieka a mliečnych výrobkov, vzor žiadosti o registráciu na priamy predaj surového mlieka, preregistrácia užívateľov poľovných revírov, aktualizácia kontrolných záznamov na overovanie splnenia požiadaviek na vedenie dokumentácie a označovanie v sektore vajec, zhodnotenie prevádzkarní na výrobu mäsových výrobkov a ostatných produktov živočíšneho pôvodu s nízkou kapacitou povolených s trvalými výnimkami z hygienických požiadaviek podľa bývalého nariadenia vlády SR č.286/2003 Z.z., aktualizácia vzoru žiadosti o registráciu prevádzkarne pre produkty živočíšneho pôvodu, schvaľovanie prevádzkarní podľa nariadenia vlády SR č.283/2003 Z.z., informácie o novej legislatíve, pokyny na vyhodnotenie veterinárnych kontrol za príslušný rok, usmernenie na odber a zasielanie vzoriek na koordinovaný program monitorovania prevalence *Listeria monocytogenes* v určitých potravinách určených na priamu spotrebu.

4.2.2. Školenia

Na základe Národného programu vzdelávacích aktivít v oblasti úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu sa uskutočnilo 6 školení, ktorých sa zúčastnilo 709 účastníkov. Školenia boli zamerané na prácu s programom KIČ – zapisovanie údajov, štatistiky, praktické používanie programu kontrolno – inšpekčnej činnosti, materiály prichádzajúce do styku s potravinami 5. hlava PK SR - legislatíva, používané materiály, postup kontroly, vyhodnotenie kontroly; na výkon auditu – kedy sa robí audit a kedy inšpekcia, rozdiel medzi auditom a inšpekciou, systém auditu, dokumentácia auditu, dokumentácia inšpekcie; monitoring, cielené kontroly, aditívne látky a kontaminanty v potravinách - legislatíva, postupy pri odbere vzoriek, zistené nedostatky a nápravné opatrenia, mykotoxíny, rezíduá pesticídov - legislatíva, odber vzoriek, výsledky z predchádzajúceho roka, importné kontroly z tretích krajín; nová potravinová legislatíva - nariadenia, smernice, zákon o potravinách, potravinový kódex, celkový prehľad, zmeny, aplikácia, 7.hlava PK SR - Požiadavky na potraviny na osobitné výživové účely a na výživové doplnky; správne konanie a priestupkové konanie; politika kvality - overovanie a dodržiavanie požiadaviek pred uvedením na trh a na trhu.

V roku 2009 sa 32 inšpektorov úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu z troch krajov zúčastnilo projektu „Posilnenie spolupráce a rozvoj sietí medzi prihraničnými regiónmi Českej republiky a Slovenskej republiky v oblasti úradnej kontroly potravín“, ktorý sa uskutočnil v rámci „Operačného programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007 – 2013“. Projekt bol vybraný v rámci operačného programu spolufinancovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Vedúcim partnerom projektu bola Státní zemědělská a potravinářská inspekce a hlavným cezhraničným partnerom bola Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky.

V roku 2009 sa päť inšpektorov zúčastnilo školení organizovaných EK v rámci programu „Better training for safer food“ v zahraničí.

Národného seminára pre zemepisné označenie „WIPO“, ktorý organizovali WIPO, ÚPV SR a ŠVPS SR sa zúčastnilo za rastlinné komodity 21 účastníkov.

Názov školenia a počet účastníkov za ŠVPS SR pre potraviny a suroviny rastlinného pôvodu je uvedený v Prílohe č. 5A.

Okrem týchto školení sa uskutočnili aj odborné pracovné porady týkajúce sa potravín rastlinného pôvodu. ŠVPS SR zorganizovala 3 pracovné porady s inšpektormi z KVPS. Jednotlivé KVPS pravidelne organizovali pracovné porady s inšpektormi RVPS.

Na základe Národného plánu vzdelávania sa v oblasti produktov živočíšneho pôvodu uskutočnilo 22 školení v rámci 12 vzdelávacích aktivít, počet účastníkov spolu bol 852. Školenia boli zamerané na aktuálne poznatky pri veterinárnych kontrolách v sektore mlieka a mliečnych výrobkov, čerstvého hydinového mäsa, mäsa domácich kopytníkov, mäsových výrobkov, vykonávanie vnútorných auditov, rýchly výstražný systém pre potraviny, správne konanie, na sensorické posudzovanie produktov živočíšneho pôvodu a vzdelávanie úradných veterinárnych asistentov. Okrem toho sa veterinárni inšpektori pre hygienu potravín živočíšneho pôvodu zúčastnili aj ďalších školení v rámci vzdelávacích aktivít organizovaných v ostatných oblastiach (hygiena potravín, ochrana zvierat, manažérske schopnosti). V roku 2009 sa 5 veterinárnych inšpektorov zúčastnilo 4 školení organizovaných Európskou komisiou v rámci programu „Better training for safer food“. V porovnaní s rokom 2008 sa v roku 2009 už neuskutočnili žiadne školenia v rámci TAIEX – RTP.

V Prílohe č. 5B je uvedený prehľad školení uskutočnených v roku 2009 v oblasti produktov živočíšneho pôvodu; v prvej polovici tabuľky sú uvedené školenia v rámci hygieny potravín živočíšneho pôvodu, v druhej časti tabuľky sú uvedené školenia v ďalších oblastiach, ktorých sa zúčastnili aj veterinárni inšpektori pre produkty živočíšneho pôvodu.

Okrem vyššie uvedených školení sa uskutočnili aj odborné pracovné porady týkajúce sa produktov živočíšneho pôvodu. V roku 2009 sa na úrovni ŠVPS SR zorganizovali 3 porady s KVPS a dve porady s KVPS a RVPS, na ktorých sa zúčastnili aj zástupcovia z SVPÚ. Príslušné KVPS (KIHPD) zorganizovali v roku 2009 33 porád s príslušnými RVPS (hygiena produktov živočíšneho pôvodu).

4.2.3. Poskytovanie dodatočných prostriedkov

Ministerstvo pôdohospodárstva SR pridelo a oznámilo listom č. 421/2009-330 na ŠVPS SR mimoriadne finančné prostriedky vo výške 16.596.-€, ktoré boli účelovo viazané na zabezpečenie analýz rezíduí pesticídov v 29 vzorkách potravín rastlinného pôvodu. Vzorky sa analyzovali na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave v Bratislave dvoma multireziduálnymi metódami GC a LC/MS/MS.

4.2.5. Špeciálne kontroly

- **Kontroly produktov akvakultúry pochádzajúcich z Číny v súvislosti s možnou kontamináciou melamínom**

Na základe notifikácie prostredníctvom Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RSSFF) v súvislosti s dôkazom, že prítomnosť melamínu v krmive môže mať za následok významné množstvá melamínu v svalstve rýb pochádzajúcich z Číny boli vo februári 2009 nariadené ciele kontroly v miestach určenia zásielok, pri distribúcii a pri maloobchodnom predaji produktov akvakultúry na získanie prehľadu, či v SR boli distribuované produkty akvakultúry pochádzajúce z Číny. V prípade zistenia prítomnosti takýchto produktov boli odobraté 4 vzorky nespracovaných produktov akvakultúry, ktoré boli laboratórne vyšetrené na melamín. Všetky odobraté vzorky boli vyhovujúce.

- **Úradné kontroly v rámci predveľkonočného obdobia**

(Vyhodnotenie zahŕňa potraviny živočíšneho pôvodu aj potraviny rastlinného pôvodu, v prípade nevyhovujúcich vzoriek sú uvedené len vzorky živočíšneho pôvodu.)

V predveľkonočnom období (od 1.3.-16.4.2009) vykonali inšpektori RVPS 5 596 úradných kontrol. V obchodnej sieti bolo vykonaných 4 245 úradných kontrol, pričom nedostatky boli zistené v 979 prípadoch, čo predstavuje 23,06%. Z celkového počtu prekontrolovaných prevádzkarní 3 902 boli nedostatky zistené v 1139 prevádzkarniach, čo predstavuje 29,19 %. Úradné kontroly boli vykonané v rámci celého potravinového reťazca (od prvovýroby až po maloobchodné predajne vrátane výrobcov predávajúcich hlavne vo svojej predajni). Úradné kontroly sa týkali kontroly kvality a bezpečnosti potravín živočíšneho pôvodu a rastlinného pôvodu, pričom boli zamerané hlavne na kontrolu kvality a bezpečnosti mäsových výrobkov, mliečnych výrobkov, medu a vajec (cukrovínok, ovocia a zeleniny, liehovín).

Na výrobky ktoré nespĺňali požiadavky stanovené platnou legislatívou v rámci spoločenstva, zákonom o potravinách a Potravinovým kódexom SR bolo vydané opatrenie o zákaze umiestnenia na trh. Vydané boli aj príkazy na stiahnutie potravinárskych výrobkov z trhu.

Pretrvávajúcim nedostatkom bol predaj tovaru po dobe spotreby a po dátume minimálnej trvanlivosti (273 prípadov). Predaj tovaru po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti bol zistený hlavne v stredných predajniach, potom nasledovali siete hypermarketov ako aj malé maloobchodné predajne.

Ďalej boli zistené nedostatky v hygiene predaja, skladovania, v rámci osobnej hygieny, dodržiavanie a evidencia teplotných režimov, nevyhovujúce označenie, ako aj umiestňovanie na trh poškodeného, znehodnoteného, resp. vzbudzujúceho odporu (výskyt hniloby a plesní u predávaného ovocia a zeleniny).

Za porušenie hygienických predpisov (osobná hygiena) boli uložené blokové pokuty u výrobcov a baliarní, vo veľkoobchodných skladoch, v hypermarketoch, ale hlavne v stredných predajniach. Celkove bolo uložených 254 blokových pokút v hodnote 4 044 EUR. V rámci správneho konania nadobudlo právoplatnosť celkovo 175 rozhodnutí. V 55 prípadoch uložené opatrenia na odstránenie nedostatkov. V sledovanom období nadobudlo právoplatnosť 147 rozhodnutí o uložení finančného postihu za porušenie platnej legislatívy. Hodnota uložených pokút je 40 175 EUR.

Pri týchto kontrolách bolo odobratých 3 112 vzoriek. Z celkového počtu odobratých vzoriek v tomto období boli ukončené analýzy v 1605 prípadoch. Z tohto počtu nevyhovovalo platným právnym predpisom 43 vzoriek, čo predstavuje porušenosť 2,67 %. Išlo o tieto potraviny živočíšneho pôvodu: mäsové výrobky (17x), mlieko a mliečne výrobky (5x), med (1x).

- **Preverenie predaja potravín z pojazdných predajní**

V období od 21.4. do 25.4.2009 vykonalo 51 inšpektorov vybraných RVPS (15) v SR cieľené kontroly predaja potravín z pojazdných predajní, ktorých predmetom bolo overenie splnenia povinnosti registrácie podľa zákona č.152/1995 Z.z., kontrola hygieny predaja potravín, kontrola dokladov o pôvode potraviny, kontrola teploty potravín pri uskladnení a predaji a kontrola označovania potravín živočíšneho pôvodu vrátane označovania zdravotnými značkami a identifikačnými značkami. Spolu bolo vykonaných 61 kontrol.

- **Cieľená kontrola ovčieho hrudkového syra – falšovanie od 10.júna -15.júla 2009**

Od 10.júna do 15.júla 2009 bola vykonaná cieľená kontroly zameraná na falšovanie ovčieho hrudkového syra kravským mlieko. Spolu bolo odobratých 38 vzoriek, nevyhoveli 3 vzorky (7,89%); zistené nedostatky sa riešili správnym konaním.

- **Cieľená kontrola ovčieho hrudkového syra zameraná na mikrobiologickú kvalitu ovčieho hrudkového syra pri predaji konečnému spotrebiteľovi**

V letnom období (od 10.6.-15.7.2009) regionálne veterinárne a potravinové správy vykonali cieľenú kontrolu, ktorá bola zameraná na dodržiavanie mikrobiologických požiadaviek ovčieho hrudkového syra pri predaji konečnému spotrebiteľovi. Spolu bolo odobratých 106 vzoriek ovčieho hrudkového syra, nevyhovelo 12 vzoriek (11,32%). 5 vzoriek nevyhovelo pre zistenie pozitívneho nálezu *Campylobacter jejuni*, v 2 vzorkách bola zistená prítomnosť *Listeria monocytogenes*, v 5 vzorkách bol počet *Staphylococcus aureus* (ukazovateľ hygieny procesov) nad limit, v jednej vzorke bola zistená prítomnosť stafylokokového enterotoxínu. Okrem týchto mikrobiologických ukazovateľov boli vzorky vyšetrené na prítomnosť *Escherichia coli* O 157, všetky vzorky boli negatívne.

- **Cieľená kontrola - odber vzoriek bryndze v obchodnej sieti**

V júni 2009 (od 10.6.-20.6.2009) vykonali regionálne veterinárne a potravinové správy v Banskobystrickom kraji cieľené kontroly bryndze v obchodnej sieti, ktoré zahŕňali odber vzoriek a boli zamerané na zloženie a označovanie. V rámci tejto cieľenej kontroly bolo odobratých 18 vzoriek, 7 vzoriek nevyhovelo (39,89%). Za zistené nedostatky bolo uložených 7 pokút.

- **Cieľená preverka dodržiavania teplotných režimov pre potraviny**

Dňa 23.07.2009 ústredný riaditeľ ŠVPS SR nariadil RVPS vykonať cieľené preverky dodržiavania teplotných režimov uskladnenia a predaja potravín. V tento deň bolo inšpektormi regionálnych veterinárnych a potravinových správ v Slovenskej republike

uskutočnených celkovo 138 cielených previerok. Zistených bolo 23 nedostatkov, voči daným subjektom boli prijaté opatrenia a následne boli začaté správne konania.

- **Cielené kontroly a preverenie predaja potravín z pojazdných predajní**

Celkový počet inšpektorov, ktorí cielenú kontrolu vykonali bol: 76. Celkový počet vykonaných úradných kontrol bol: 112. Inšpektori pri kontrolách zistili u jednotlivých komodít živočíšneho pôvodu spolu 97 nedostatkov.

Pri predaji mäsa domácich kopytníkov bolo vykonaných 33 kontrol, u chladenej hydiny 15 kontrol, u mrazenej hydiny 10 kontrol, u mäsových výrobkov 25 kontrol, u vajec 14 kontrol, u medu 7 kontrol, u mlieka a mliečnych výrobkov 8 kontrol.

Bol vydaný zákaz uvádzania do obehu pre 336 kg výrobkov živočíšneho pôvodu. Pre 15 kg mäsa domácich kopytníkov, pre 70 kg chladenej hydiny, pre 42 kg mäsových výrobkov, pre 193 kg medu, pre 6 kg mlieka a mliečnych výrobkov.

V celkovej sume 1749 € (52 690 Sk). Mäso domácich kopytníkov 43 €, chladenej hydiny 119 €, mäsových výrobkov 291 €, med 1004 €, mlieko a mliečne výrobky 292 €.

Bolo zahájených 7 správnych konaní. Jedno u mäsa dom. kopytníkov, dve u mäsových výrobkov, štyri u medu.

Udelené boli dve pokuty v sume 208 € (6 266 Sk). U mäsových výrobkov v hodnote 175 € a mlieka a mliečnych výrobkov v hodnote 33 €.

Celkove bolo uložených 10 opatrení, z toho u mäsa dom. kopytníkov 1, u mäsových výrobkov 1, u vajec 1, u medu 6, u mlieka a mliečnych výrobkov 1.

Pri kontrolách bolo preverená aj registrácia ambulantom predajní v zmysle zákona č.152/1995 Z.z. Celkovo bolo skontrolovaných 60 ambulantom predajní a bolo zistených 18 nedostatkov pri registrácii (nesplnenie si povinnosti registrácie).

Kontrola hygieny predaja bola preverená v 62 prípadoch. Bolo zistených 26 nedostatkov. Hygiena predaja sa kontrolovala pri predaji u mäsa domácich kopytníkov v 20 prípadoch, u chladenej hydiny v 5 prípadoch, u mrazenej hydiny v 1 prípade, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určeného na spotrebu po tepelnej úprave v 1 prípade, u mäsových výrobkoch v 22 prípadoch, u medu v 7 prípadoch, u mlieka a mliečnych výrobkoch v 6 prípadoch.

Kontrola dokladov o pôvode potraviny bola preverená v 53 prípadoch. Bolo zistených 9 nedostatkov. Doklady o pôvode sa kontrolovali pri predaji mäsa domácich kopytníkov v 18 prípadoch, u chladenej hydiny v 5 prípadoch, u mrazenej hydiny v 1 prípade, u mäsových výrobkov v 17 prípadoch, u medu v 7 prípadoch, u mlieka a mliečnych výrobkoch v 5 prípadoch.

Kontrola teploty pri uskladnení potravín bola preverená v 55 prípadoch. Bolo zistených 11 nedostatkov (nedostatočná teplota v chladiacich vitrínach). Teplota sa kontrolovala pri predaji mäsa domácich kopytníkov v 18 prípadoch, u chladenej hydiny 5 prípadoch, u mrazenej hydiny v 1 prípade, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určeného na spotrebu po tepelnej úprave v 1 prípade, u mäsových výrobkov v 17 prípadoch, u medu v 7 prípadoch, u mlieka a mliečnych výrobkoch v 6 prípadoch.

Kontrola označovania potravín bola preverená v 38 prípadoch. Bolo zistených 12 nedostatkov (nesprávne resp. chýbajúce údaje na etiketách). Označovanie sa kontrolovalo pri predaji mäsa domácich kopytníkov v 2 prípadoch, u chladenej hydiny v 4 prípadoch,

u mrazenej hydiny v 1 prípade, u mäsových výrobkov v 18 prípadoch, u medu v 7 prípadoch, u mlieka a mliečnych výrobkoch v 6 prípadoch.

Bolo skontrolované aj vydanie povolenia od obce na ambulantský predaj. V 22 prípadoch bolo vydané a v 13 prípadoch nebolo vydané.

- **Cielená kontrola – preverenie včelieho medu v schválených prevádzkarniach, ktoré vykonávajú zber a balenie medu a v registrovaných prevádzkarniach pre produkciu, zber a balenie medu v priestoroch držiteľa včelstiev**

-
V termíne od 29. júna do 18. septembra 2009 ŠVPS SR uložila regionálnym veterinárnym a potravinovým správam v SR vykonať aj cielené kontroly včelieho medu v schválených prevádzkarniach pre zber a balenie medu a v registrovaných prevádzkarniach pre produkciu, zber a balenie medu v priestoroch držiteľa včelstiev. Kontroly (schválených prevádzkarní pre zber a balenie medu) boli zamerané na tieto oblasti: kontrola dokladov o pôvode medu, kontrola hygieny, kontrola označovania vrátane označovania identifikačnými značkami výrobcu. V rámci tejto cielenej kontroly sa tiež odoberali vzorky na laboratórne vyšetrenie. V schválených prevádzkarniach pre zber a balenie medu sa vykonalo 13 kontrol a bolo odobraných 15 vzoriek medov na laboratórne vyšetrenie. Laboratórnym vyšetreniam vyhoveľi všetky vzorky. V 2 prípadoch boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov v rámci kontroly hygieny, dokladov.

V registrovaných prevádzkarniach pre produkciu, zber a balenie medu v priestoroch držiteľa včelstiev sa vykonalo 56 kontrol a bolo odobraných 48 vzoriek medu. Laboratórnym vyšetreniam nevyhoveli 2 vzorky pre nález reziduí sulfadimidínu, detegovanie cudzieho enzýmu Beta – fruktofuranozidázy. V rámci zistených nedostatkov (nevyhovujúce laboratórne nálezy, hygiena, vedenia dokumentácie, označovania) bolo uložených 21 opatrení.

- **Cielená kontrola – preverenie predaja potravín v obchodnej sieti**

-
V súvislosti s opatreniami na obmedzenie predaja nevyhovujúcich živočíšnych produktov v obchodnej sieti boli v mesiacoch jún až september 2009 regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami vykonané cielené kontroly hydínového mäsa, mäsových výrobkov z hydínového mäsa, vajec včelieho medu v maloobchodných predajniach. Predmetom kontroly bola hygiena predaja, kontroly dokladov o pôvode potraviny, kontroly teploty pri uskladnení a predaji potravín a kontrola označovania potravín. Súčasťou cielených kontrol bol aj odber vzoriek. 209 inšpektorov regionálnych veterinárných a potravinových správ vykonalo 2244 kontrol. Inšpektori pri kontrolách zistili u jednotlivých komodít živočíšneho pôvodu spolu 314 nedostatkov.

Pri predaji chladenej hydiny bolo vykonaných 345 kontrol, u mrazenej hydiny 350 kontrol, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave 243 kontrol, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa 250 kontrol, u vajec 536 kontrol, u medu 520 kontrol.

Bol vydaný zákaz uvádzania do obehu pre 447,5 kg výrobkov živočíšneho pôvodu a 4420 kusov vajec. Pre 343 kg mrazenej hydiny, pre 8 kg mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave, pre 48 kg mäsových výrobkov z hydínového mäsa,

pre 4420 kusov vajec, pre 48,5 kg medu. [(Celková suma 2262 € (68 145 Sk): Mrazená hydina 1414 €, mäsové výrobky z hydínového mäsa určené na spotrebu po tepelnej úprave 71 €, mäsové výrobky z hydínového mäsa 123 €, vajcia 476 €, med 178 €.]

Bolo zahájených 47 správnych konaní. 15 u mrazenej hydiny, 3 u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave, 13 u mäsových výrobkov z hydínového mäsa, u 13 vajec, 3 u medu.

Udelených bolo 64 pokút v sume 2700 € (81 340 Sk). U chladenej hydiny 75 €, u mrazenej hydiny 300 €, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave 320 €, mäsových výrobkov z hydínového mäsa 435 €, u vajec 870 €, u medu 700 €.

Celkove bolo uložených 139 opatrení, z toho u chladenej hydiny 7, u mrazenej hydiny 27, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave 4, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa 67, u vajec 28, u medu 6.

Kontrola hygieny predaja bola preverená v 3040 prípadoch. Bolo zistených 91 nedostatkov. Hygiena predaja sa kontrolovala pri predaji chladenej hydiny v 324 prípadoch, u mrazenej hydiny v 728 prípadoch, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave v 259 prípadoch, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave v 259 prípadoch, u mäsových výrobkoch z hydínového mäsa v 576 prípadoch, u vajec v 643 prípadoch, u medu v 510 prípadoch.

Kontrola dokladov o pôvode potraviny bola preverená v 3066 prípadoch. Bolo zistených 13 nedostatkov. Doklady o pôvode sa kontrolovali pri predaji chladenej hydiny v 316 prípadoch, u mrazenej hydiny v 718 prípadoch, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave v 251 prípadoch, u mäsových výrobkoch z hydínového mäsa v 575 prípadoch, u vajec v 638 prípadoch, u medu v 568 prípadoch.

Kontrola teploty pri uskladnení potravín bola preverená v 3032 prípadoch. Bolo zistených 96 nedostatkov (nedostatočná teplota v chladiacich vitrínach). Teplota sa kontrolovala pri predaji chladenej hydiny v 319 prípadoch, u mrazenej hydiny v 731 prípadoch, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave v 309 prípadoch, u mäsových výrobkoch z hydínového mäsa v 610 prípadoch, u vajec v 647 prípadoch, u medu v 416 prípadoch.

Kontrola označovania potravín bola preverená v 3068 prípadoch. Bolo zistených 69 nedostatkov (nesprávne resp. chýbajúce údaje na etiketách). Označovanie sa kontrolovalo pri predaji chladenej hydiny 317 prípadoch, u mrazenej hydiny v 725 prípadoch, u mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave v 257 prípadoch, u mäsových výrobkoch z hydínového mäsa v 601 prípadoch, u vajec v 656 prípadoch, u medu v 512 prípadoch.

- **Vykonanie sledovania prezentácie a vystavovania mliečnych výrobkov a ich náhrad a imitácií pri maloobchodnom predaji**

Na základe požiadavky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky bolo nariadené Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky vykonať v maloobchodných predajniach (vrátane supermarketov a hypermarketov) v rámci úradných kontrol potravín sledovanie vystavovania a prezentácie mliečnych výrobkov najmä masla a syrov a ich „náhrad a imitácií“ podľa Prílohy XII, II, NARIADENIE RADY (ES) č. 1234/2007o jednotnej spoločnej organizácii trhov.

Sledovanie bolo vykonané v období od 6.10.2009 do 9.10.2009, počas tohto obdobia bolo skontrolovaných celkom 373 predajní, pričom pozitívne zistenia boli v 184 predajniach, čo znamená, že náhrady a imitácie boli predávané spoločne s mliečnymi výrobkami bez zreteľného oddelenia. Negatívne zistenia boli v 181 predajniach, čo znamená, že v týchto predajniach boli úplné informácie pre spotrebiteľa, teda náhrady a imitácie boli umiestnené oddelene a nevyvolávali dojem, že ide o mliečny výrobok. V ôsmich predajniach v čase kontroly dané výrobky ponúkané neboli.

- **Cielené kontroly v maloobchodnej sieti – (zázemie) číslo cielennej kontroly**

Od 18.11.2010 do 31.12.2010 vykonávali RVPS cielené kontroly v maloobchodnej sieti, ktoré boli zamerané na „zázemie“ predajní. Spolu bolo vykonaných 841 kontrol. Najčastejšie sa zisťovali tieto nedostatky: stavebno –technické nedostatky (poškodené steny, podlahy, dvere, stropy), nedostatky v skladovaní potravín, nedostatky v označovaní potravín, nedostatky v čistote zariadení, nedostatky v osobnej hygiene, nedostatky v dokumentovaní vlastných kontrol (kontrola teploty, vykonávanie sanitácie, a pod.) V rámci týchto kontrol boli odobraté aj vzorky potravín – 35, nevyhovelo 6 vzoriek.

- **Cielená kontrola – preverenie medu pred umiestnením na trh v distribučných skladoch a pri predaji v obchodnej sieti**

RVPS v dvoch krajoch vykonali od 24.novembra do 18. decembra 2009 v distribučných skladoch a pri predaji v obchodnej sieti cielenú kontrolu medu, ktorej cieľom bolo zamedzenie praktík spojených so zavádzaním spotrebiteľov klamlivým označením potravín. Kontrola bola zameraná na kontrolu dokladov o pôvode potraviny a kontrolu označovania. Súčasťou cielennej kontroly bol odber vzoriek na laboratórne vyšetrenie, ktoré bolo zamerané na falšovanie medu. Pri tejto cielennej previerke bolo spolu stiahnutých z uvádzania na trh 67,25 kg medu v sume 293€ (39,5 kg v distribučnom sklade v sume 157€ a 27,75 kg v obchodnej sieti v sume 135,63 €). Zistené nedostatky sa riešili 4 správnymi konaniami a bolo uložených 6 pokút v celkovej sume 1666 € (v distribučnom sklade 1 pokua/300€ a jedno správne konanie; v obchodnej sieti 5 pkút/766 € a 3 správne konania). Spolu bolo odobratých 16 vzoriek, 6 vzoriek nevyhovelo, čo je 37,5% (počet odobratých vzoriek v distribučnom sklade 2 vzorky a jedna vzorka nevyhovela; v obchodnej sieti odobratých 14 vzoriek, 5 vzoriek nevyhovelo). Išlo o med z krajín EÚ a mimo EÚ. Vzorky medu nevyhoveli fyzikálno- chemickým požiadavkám.

- **Kontroly v predvianočnom období**

Tak ako po iné roky, aj v roku 2009 sa v predvianočnom období vykonali sprísnené úradné kontroly potravín.

- **Kontrola biovýrobkov a biopotravín rastlinného pôvodu**

V čase od 24.08.2009 do 16.10.2009 boli inšpektormi Regionálnych veterinárnych a potravinových správ vykonané cielené kontroly zamerané na kontrolu zdravotnej

neškodnosti a kvality bioproduktov a biopotravin. Kontroly boli vykonané formou odberu a analýzy vzoriek z obchodnej siete a tiež priamo od výrobcov.

Spolu bolo na analýzy do laboratórií ŠVPÚ zaslaných 78 vzoriek, z toho 37 vzoriek tvorili bioprodukty alebo výrobky zo Slovenska. Najviac vzoriek bolo vyšetrených v znakoch: chemické prvky (29 vzoriek), syntetické farbivá (16 vzoriek) a konzervačné látky (13 vzoriek). **Ako nevyhovujúce boli vyhodnotené tri vzorky, čo predstavuje 3,85 % z celkového počtu vyšetrených vzoriek.**

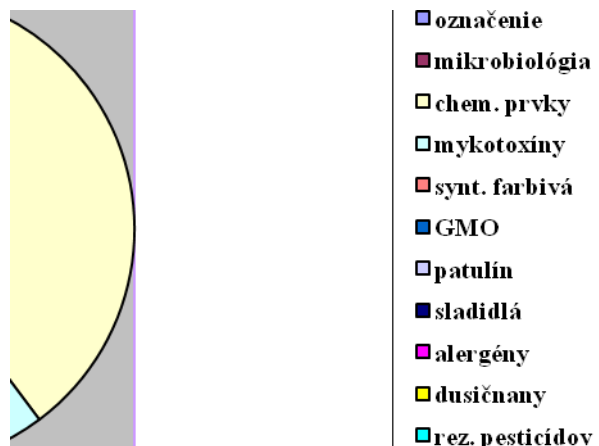
V dvoch prípadoch sa jednalo o trvanlivé pečivo odobraté priamo u výrobcu, ktoré nevyhovelo pre zistenie prítomnosti alergénu - arašidového proteínu a proteínu lieskovcov, ktorý nebol vyznačený na obale výrobku. Voči prevádzkovateľovi bolo zahájené správne konanie.

V jednom prípade bolo zistené prekročenie limitu ochratoxínu A v sušených hrozienkach (krajina pôvodu: Turecko). Za uvádzanie výrobku na trh bola prevádzkovateľovi uložená pokuta v správnom konaní a výrobok bol prostredníctvom rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá stiahnutý z trhu.

Ani v jednom prípade nebolo zistené porušenie špecifických legislatívnych požiadaviek vzťahujúcich sa na biopotraviny.

Graf 15

Prehľad zastúpenia vykonaných laboratórnych analýz v odobratých vzorkách:

- **Kontrola jednodruhových rastlinných olejov**

V období od 09.03.2009 do 30.04. 2009 sa v obchodnej sieti uskutočnili cielené kontroly vybraných jednodruhových rastlinných olejov. Kontroly prebiehali formou odberu vzoriek jednodruhového slnečnicového, repkového, sójového a palmového oleja z obchodnej siete. Na vyšetrenia do laboratórií ŠVPÚ bolo odobratých spolu 32 vzoriek, z toho 8 vzoriek bolo domáceho pôvodu.

Z celkového počtu 32 vyšetrených vzoriek bolo 6 vzoriek vyhodnotených ako nevyhovujúcich, čo predstavuje 18,75 % z celkového počtu vyšetrených vzoriek. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o dovezené výrobky.

4 vzorky nespĺnili požiadavky legislatívy na označovanie (údaje v označení nie sú za obvyklých podmienok pre spotrebiteľa ľahko čitateľné a sú ľahko zmazateľné, ľahko zmazateľný dátum minimálnej trvanlivosti na viečku, chýbajúci text „minimálna trvanlivosť do konca“, názov výrobku nevystihuje jeho podstatu – výrobok nie je dochucovaný, ale deodorizovaný). Jeden výrobok nevyhovelo pre pripisovanie vlastnosti, ktorú potravina nevykazovala („obohatený vitamínom E“) a jeden výrobok nevyhovelo pre pripisovanie osobitnej vlastnosti („nízky obsah cholesterolu“).

Vo všetkých prípadoch bolo inšpektormi nariadené stiahnutie nevyhovujúcich výrobkov z trhu.

- **Stanovenie nepovoleného farbiva metylovej žltej v karí korení.**

V rámci RASFF bolo zaslané výstražné oznámenie z Belgicka a Francúzska o zistení nepovoleného farbiva metylová žltá v karí korení a zmesiach korenín dovezených z Indie. Predmetné výrobky boli distribuované do viacerých štátov EÚ, neboli však distribuované do Slovenskej republiky.

Vzhľadom k tomu, že aj na našom trhu je množstvo výrobkov dovážaných z tretích krajín, ktoré obsahujú karí korenie, zahájili sme cieľnú kontrolu na predmetné výrobky, aby sme mali prehľad o ich bezpečnosti. Pri kontrole bolo odobratých 35 vzoriek výrobkov, ktoré mali v zložení výrobku uvedené karí korenie. Medzi odobratými vzorkami bolo karí korenie, rôzne zmesi korenín a rôzne druhy tekutých a dehydrovaných omáčok. Všetky odobraté vzorky boli analyzované v ŠVPÚ Dolný Kubín. V jednej z analyzovaných vzoriek karí korenia z Českej republiky bola zistená prítomnosť nepovoleného farbiva metylová žltá, výrobok bol stiahnutý z trhu.

- **Kontrola potravín rastlinného pôvodu dovážaných z tretích krajín**

Štátna veterinárna a potravinová správa ako kompetentná autorita vykonáva v rámci Slovenskej republiky okrem iných činností aj kontrolu kvality a bezpečnosti potravín a surovín rastlinného pôvodu importovaných z tretích krajín na územie SR a Európskej únie. Importné kontroly sa vykonávajú podľa Nariadenie (ES) 882/2004 a Rozhodnutia komisie č.504/2006.

Pri kontrole rizikových tovarov z rizikových krajín z hľadiska obsahu aflatoxínov sa postupovalo podľa citovaného rozhodnutia, ktoré predpisuje frekvenciu kontrol, požadované sprievodné doklady a certifikáty z krajiny pôvodu. Jedná sa o rizikové druhy- najmä orechy a sušené ovocie. Výsledky týchto kontrol sú tabuľkovou formou štvrtročne písomne hlásené do Bruselu na DG SANCO.

Ostatné importné kontroly sa vykonávajú podľa pokynu ŠVPS SR č.20/2008 vypracovaného podľa jednotlivých článkov nariadenie 882/2004 týkajúcich sa importných kontrol, kde sú opísané postupy kontrol, spolupráca s Colným úradom SR a podnikateľmi dovážajúcimi potraviny z tretích krajín. V prílohe sú predpisy, podľa ktorých sa pri kontrole importov postupuje, zoznam miest vstupu do SR (príslušné colné úrady), zoznamy kontaktných miest na jednotlivých RVPS, frekvencia kontrol naplánovaná podľa rizikovosti jednotlivých komodít, početnosti ich dovozov, spolupráce s dovozcom, vzor záznamu z úradnej kontroly importu, kódovník výrobkov, zoznam inšpektorov pre kontroly dovozov vína. Okrem potravín neživočíšneho pôvodu patriacich do kompetencie orgánov ŠVPS SR sa pri importoch z tretích

krajín kontrolujú aj potraviny a výživové doplnky podliehajúce dozoru ÚVZ SR. Týka sa to najmä minerálnych vôd, soli, potravín pre deti, potravín určených na špeciálne výživové účely a pod. Pri týchto kontrolách sa neodoberajú vzorky na analytické vyšetrenie. Dodávky sú prekontrolované fyzicky a dokladovo, musia mať súhlasné stanovisko MZ SR.

Kontrolovaná je každá zásielka potravín neživočíšneho pôvodu prichádzajúca z tretích krajín, ktorá vstupuje na našom území do Spoločenstva. Kontrola môže byť dokladová, fyzická, odber vzoriek. Zásielka je colným orgánom uvoľnená až po jej odsúhlasení orgánom dozoru buď ihneď pri dokladovej alebo fyzickej kontrole, alebo až po ukončení rozborov v prípade odberu vzorky.

V roku 2009 bolo spolu vykonaných 3 016 importných kontrol, pri ktorých bolo prekontrolovaných 47 423 910,82 kg potravín neživočíšneho pôvodu. Prepustených do voľného obehu bolo celkom 2 954 dodávok o hmotnosti 46 632 007,02 kg. Odobratých bolo 185 vzoriek, z ktorých nebolo prepustené do colného režimu voľný obeh 62 dodávok v množstve 791 903,80 kg.

Najviac neuvoľnených zásielok bolo z Ukrajiny (hrach, dehydrované pokrmy, nealkoholické nápoje, rafinované oleje, múka, ovocné šťavy). Nasledovalo Turecko s piatimi zásielkami (figy, cukrovinky, oblátky). Vietnam, Srbsko a Thajwan mali po štyroch zásielkach (čaj, cestoviny a výživové doplnky z Číny, kompóty, pretlaky, ryža a výživové doplnky z Vietnamu, nealkoholické nápoje v prášku a nektáre zo Srbska a výrobky z kávy z Thajwanu.

Tabuľka 8

Prehľad tretích krajín s najväčším počtom dovozov

Poradie	Krajina	Počet dovozov
1.	Turecko	396
2.	Ukrajina	350
3.	Čína	342
4.	Srbsko	197
5.	Chorvátsko	190

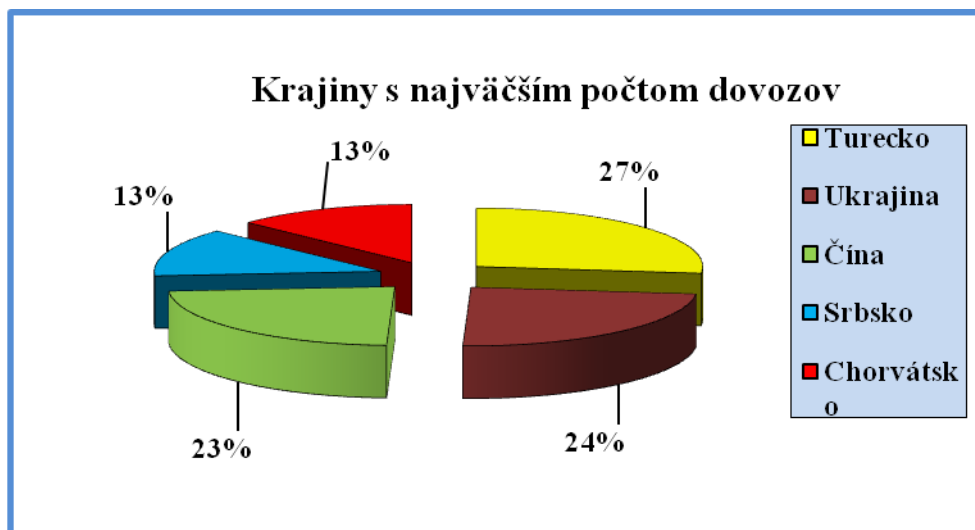
Tabuľka 9

Prehľad dovozov z tretích krajín podľa komodít

Poradie	Komodita	Počet dovozov
1.	Nealkoholické nápoje	191
2.	Cukor	162
3.	Fazuľa	106
4.	Výživové doplnky	91
5.	Cukrovinky	85

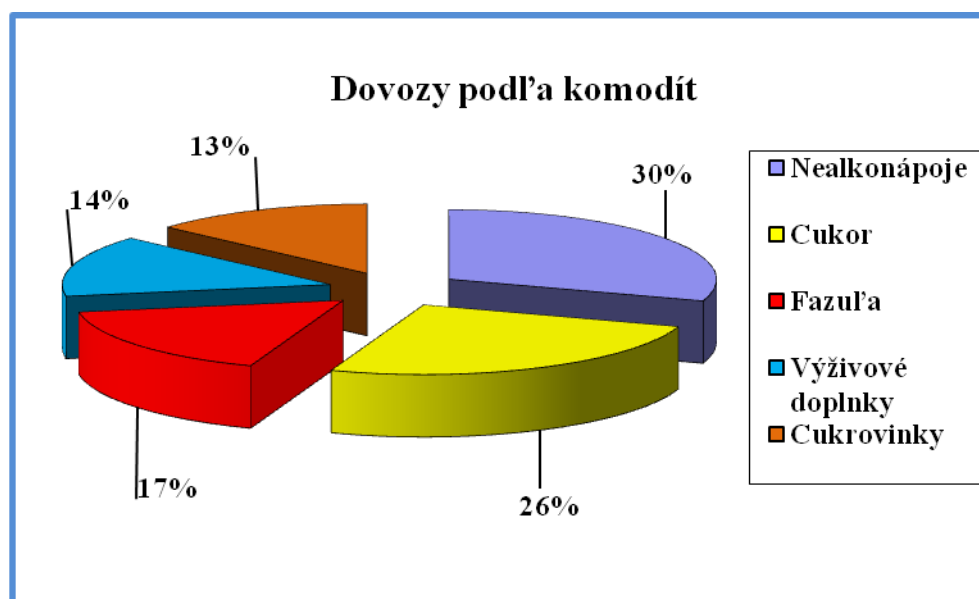
Graf 16

Prehľad tretích krajín s najväčším počtom dovozov v percentách

Graf 17

Prehľad dovozov z tretích krajín podľa komodít v percentách

V rámci týchto kontrol sa vykonávajú aj kontroly rizikových komodít z rizikových krajín podľa **Rozhodnutia Komisie 2006/504/ES na obsah aflatoxínov**. Výsledky týchto kontrol sú štvrtročne zasielané na DG SANCO do Bruselu.

V roku 2009 sa jednalo o nasledovné krajiny a komodity:

Čína- arašidy a výrobky z nich- predpísané je 10 %-né vzorkovanie dodávok,
Egypt- arašidy a výrobky z nich- predpísané je 20%-né vzorkovanie dodávok,

Brazília- pre dovoz **para orechov** je predpísané je 100 %-né vzorkovanie dodávok a pre **arašidy** je povinné vzorkovanie 50% zásielok,

Irán- pistácie a výrobky z nich- predpísaná je 100 %-né vzorkovanie dodávok,

Turecko- sušené figy, lieskovce a pistácie a výrobky z nich- predpísanie vzorkovanie je u fig 5 % a u pistácií 10 % a u lieskovcov,

USA- mandle 100%-né vzorkovanie dodávok nezahrnutých do plánu dobrovoľného odberu vzoriek aflatoxínov. Ostatné dodávky so zdravotným certifikátom podliehajú náhodným odberom a ich analýze na mieste vstupu do Spoločenstva a arašidy- dokladová kontrola (analýza z MP USA, osvedčenie a identifikačný kód).

Všetky dovozy sú v mieste vstupu alebo mieste určenia kontrolované, každá dodávka musí byť sprevádzaná predpísanými dokladmi. Pri každej kontrole sú prekontrolované sprievodné doklady, dodávka je prekontrolovaná fyzicky a podľa predpisu je odobratá v príslušnom intervale vzorka na stanovenie aflatoxínu B1 a celkovej sumy aflatoxínov. Pri predpísanom vzorkovaní 100% sa odoberá vzorka z každej dodávky podľa Nariadenia Komisie (ES) č.401/2006, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a analytické metódy na úradnú kontrolu hodnôt mykotoxínov v potravinách.

Tabuľka 10

Prehľad kontrol rizikových komodít za rok 2009

Krajina pôvodu	Produkt	Frekvencia kontrol	Počet dodávok/kg	Počet vzoriek	Počet uvoľnených dodávok /kg	Počet neuvoľnených dodávok/kg
Čína	Arašidy	10%	26/65000	2	26/65000	0
Egypt	Arašidy	20%	0	0	0	0
Irán	Pistácie	100%	23/469938	23	21/427938	2/42000
Turecko	Pistácie	10%	0	0	0	0
Turecko	Lieskovce	5%	62/983680	14	61/973680	1/10000
Turecko	Sušené figy	10%	18/326388	4	16/301788	2/24600
Brazília	Brazílske orechy	100%	0	0	0	0
USA	Mandle VASP	5%	0	0	0	0
USA	Mandle non VASP	100%	0	0	0	0
Brazília	Arašidy	50%	0	0	0	0
Ukrajina	Slnecnicový olej	100%	52/1023847	52	52/1023847	0

V roku 2009 prišlo k viacerým zmenám legislatívy týkajúcej sa importných kontrol. Najdôležitejšie zmeny nastali vydaním Nariadenia Komisie(ES) č.669/2009 z 24.júla 2009 a Nariadením Komisie (ES) č.1052/2009 z 27.novembra 2009.

- **Kontrola medoviny**

Počas kontroly bolo odobratých spolu 11 vzoriek medoviny, výhradne len od slovenských výrobcov, pričom med ako základná surovina bol podľa zaslaných hlásení dodaný len od slovenských včelárov, či od samotných výrobcov medoviny.

Z kontrolovaných vzoriek nespĺnilo požiadavky platnej legislatívy v Slovenskej republike, teda Výnosu Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zdravotníctva SR č.2313/4/2000 z 10.augusta 2000 celkom 7 vzoriek, z toho v 5 prípadoch len pre nesprávne označenie, či neuvedenie prítomnosti aditívnych látok – oxidu siričitého a pre nesprávny údaj o obsahu alkoholu. V jednej vzorke medoviny bola konštatovaná nečistá vôňa a chuť a v jednom prípade bolo zistené aj porušenie fyzikálno-chemických ukazovateľov pre nižšiu hodnotu bezcukorného extraktu, čo nasvedčuje nedodržanie technologického postupu pri výrobe medoviny.

Namerané hodnoty jednotlivých cukrov, či už mono, alebo disacharidov, ako aj ostatných fyzikálno-chemických ukazovateľov a výsledky sensorického hodnotenia kontrolovaných vzoriek medovín nepoukazujú na použitie závadnej suroviny, ani na použitie cukrového, či tzv. medového sirupu, ktorého distribúciu na Slovensko avizovali maďarské kontrolné orgány.

- **Kontrola ovocných vín**

Počas cielenej kontroly bolo odobratých spolu 51 vzoriek ovocných vín, z ktorých 34 nespĺnilo požiadavky príslušných právnych predpisov. Z odobratých vzoriek bolo 31 vyrobených v Maďarskej republike, 8 v Českej republike a 12 na Slovensku.

Z ovocných vín, vyrobených v Maďarsku nezodpovedalo požiadavkám 29 vzoriek, z toho 20 pre zistený obsah sladidiel, ktoré nie sú pre túto skupinu výrobkov povolené. Okrem toho bolo 26 vzoriek nesprávne označených. Jednalo sa hlavne o nesprávne označenie oxidu siričitého, neoznačenie prítomnosti farbív a sladidiel.

Z 8 vzoriek, pochádzajúcich z Českej republiky nevyhovela požiadavkám len 1 vzorka pre prekročenie povoleného limitu aditívnej látky – oxidu siričitého.

Z 12 vzoriek pochádzajúcich zo Slovenska nevyhoveli predpísaným požiadavkám 4 vzorky, pre nedodržanie fyzikálno-chemického ukazovateľa "obsah cukru", ktorý bol vo všetkých prípadoch nižší, ako spodná hranica povoleného rozpätia. Treba však podotknúť, že na fyzikálno-chemické ukazovatele boli vyhodnotené len výrobky zo Slovenskej republiky, nakoľko pre ovocné vína neexistuje harmonizovaná legislatíva v rámci EU.

Pretože výsledky rozborov ovocných vín, pochádzajúcich z Maďarskej republiky naznačili možnosť falšovania, na to poukázali aj výsledky rozborov etanolu v ovocných vínach, vykonaných v laboratóriách Colného riaditeľstva SR. Z uvedeného dôvodu bol vykonaný aj ďalší rozbor, zameraný na výrobky, u ktorých sa vyskytlo podozrenie z falšovania, avšak z výsledkov nebolo možné jednoznačne určiť, že sa jedná o falšovanie, pretože legislatíva v Maďarskej republike pripúšťa pridávanie liehu poľnohospodárskeho pôvodu do určitých druhov ovocných vín.

- **Kontrola verejných skladov**

Zákon č.144/1998 Z. z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov, zavádza 2 druhy cenných papierov: skladiskový záložný list a tovarový záložný list, prostredníctvom ktorých je možné získať úver a na zabezpečenie

záväzkov s tým spojených, zriadiť záložné právo k hnutelným veciam – výrobkom rastlinného pôvodu, na ktoré znie záložný list.

Kontrolu dodržiavania citovaného zákona vykonávali poverení inšpektori v rámci pôsobnosti príslušných Krajských veterinárnych a potravinových správ SR v spolupráci s MP SR. V každom kraji Slovenskej republiky je Ministerstvom pôdohospodárstva SR poverený konkrétny inšpektor na výkon previerok vo verejných skladoch.

Úlohou inšpektora je vykonať kontrolu kvality skladovaného obilia, posúdiť celkovú hygienu vo verejnom sklade. V prípade nového navrhovaného verejného skladu bolo potrebné posúdiť vhodnosť objektu na prevádzku ako „verejný sklad“.

V roku 2009 vykonali poverení inšpektori na základe požiadavky MP SR celkovo **34 následných kontrol** v schválených verejných skladoch a **10 vstupných kontrol** u prevádzkovateľov verejných skladov.

- **Kontrola označovania GMO potravín**

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1830/2003 z 22. septembra 2003, ktoré sa týka výsledovateľnosti a označovania geneticky modifikovaných organizmov a výsledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov, a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES, zavádza systém na prenos a zachovanie informácií medzi prevádzkovateľmi v každej fáze umiestnenia výrobkov na trhu, ktoré obsahujú alebo pozostávajú z geneticky modifikovaných organizmov, ďalej len „GMO“, alebo potravín a krmív vyrobených z GMO, ale nevyžaduje od operátorov odber vzoriek a testovanie výrobkov, či sú prítomné GMO alebo materiál vyrobený z GMO v každej fáze umiestnenia na trhu.

Podľa článku 9 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1830/2003 sa však od členských štátov vyžaduje zabezpečiť vykonávanie inšpekcií a iných kontrolných opatrení vrátane kontroly a testovania vzoriek (kvalitatívne a kvantitatívne) podľa potreby, aby sa zabezpečil súlad s uvedeným nariadením.

Úradné kontroly boli zamerané na výrobky, ktoré **získali oprávnenie na umiestnenie na trh**, ale bez toho, aby bol dotknutý článok 4 ods. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES s ohľadom na GMO, **ktoré nie sú v Spoločenstve povolené - neautorizované**.

Odber vzoriek sa vykonával na základe overených vedeckých a štatistických protokolov zahrnutých v rámci platnej legislatívy ES a metodických usmernení ŠVPS SR Bratislava.

Kontrola označovania potravinárskych výrobkov sa vykonávala na základe požiadaviek vykonávacieho predpisu k zákonu o potravinách t.j. Potravinového kódexu SR (PK SR).

Druhá hlava, druhá časť PK SR – Označovanie potravín sa v § 3 ods. 6 písmeno b) odvoláva na Nariadenie ES č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách a Nariadenie ES č. 1830/2003 Európskeho parlamentu a Rady týkajúce sa výsledovateľnosti a označovania geneticky modifikovaných organizmov a výsledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES.

V týchto nariadeniach je zakotvená **povinnosť označovať potraviny a krmivá**, ktoré pochádzajú, obsahujú alebo sa skladajú z geneticky modifikovaných organizmov, s cieľom informovať spotrebiteľov. Ak je pri výrobe potravín použitá zložka vyrobená z geneticky modifikovaných organizmov, musí byť táto informácia uvedená na obale. **Výrobky s nízkym obsahom geneticky modifikovaného materiálu – do 0,9 % nie je povinné označiť za predpokladu**, že prítomnosť takéhoto materiálu je náhodná alebo technicky nevyhnutná.

Kontrolu správnosti označovania potravín, vzhľadom na obsah geneticky modifikovaných organizmov, je možné vykonať len na základe zistenia prítomnosti alebo neprítomnosti modifikovaného génu v potravine. Pre posúdenie správnosti označenia vzhľadom na platnú legislatívu, je dôležité stanoviť aj množstvo modifikovaného génu v potravine.

Úradné kontroly v roku 2009 boli hlavne zamerané **na odber vzoriek sóje, kukurice, ryže, výrobkov z nich a ľanu.**

Kontroly boli vykonávané hlavne **u dovozcov z tretích krajín, výrobcov potravín rastlinného pôvodu, prípadne pri uvádzaní do obehu a manipulácii s vyššie uvedenými surovinami a potravinami rastlinného pôvodu (VO-sklady, obchodná sieť).** Avšak uprednostnené boli odbery vzoriek v rámci úradných kontrol u výrobcov a dovozcov z tretích krajín.

Jednalo sa hlavne o kontroly náhodného výskytu GMO u surovín a vo výrobkoch, **ktoré nemali v označení uvedené „vyrobené z geneticky modifikovaných surovín“.** Pozornosť sa tiež venovala **minimálnej frekvencii** GMO pre odber vzoriek rastlinného pôvodu dovážaných z tretích krajín, ktorá bola stanovená na základe analýzy rizika a výsledkov odberov vzoriek u prevádzkovateľov v predchádzajúcom období.

Vzorky boli analyzované v skúšobných laboratóriách **ŠVPÚ Dolný Kubín** (národné referenčné laboratórium) a **ŠVPÚ Bratislava.**

Tabuľka 11

Prehľad o počte analyzovaných vzoriek v príslušných laboratóriách

Typ vzorky	Výsledok kvalitatívnej analýzy	Laboratórium ŠVPÚ		Spolu
		Dolný Kubín	Bratislava	
		počet vzoriek		
kukurica a výrobky z kukurice	negatívna	65	32	97
	pozitívna	1	0	1
sója a výrobky zo sóje	negatívna	65	27	92
	pozitívna	4	0	4
ryža výrobky z ryže	negatívna	105	9	114
	pozitívna	0	0	0
semeno ľanu	negatívna	1	-	1
	pozitívna	0	-	0
semeno ľanu- cielené sledovanie (FP967)	negatívna	15	-	15
	pozitívna	1	-	1
iné	negatívna	-	2	2
	pozitívna	-	0	0
neizolovaná DNA		2	0	2
SPOLU		259	70	329

- Odber vzoriek obilia

Výsledky poukazujú, že mykotoxíny *Fusarium* sú značne rozšírené v potravinovom reťazci v Spoločenstve. Hlavnými zdrojmi príjmu toxínov *Fusarium* v strave sú výrobky z obilnín, najmä pšenica a kukurica. Druhy húb rodu *Fusarium* infikujú zrná pred zberom úrody.

V súvislosti s touto infekciou a tvorbou mykotoxínov bolo už identifikovaných viacero rizikových faktorov v rámci prevencie a znižovania kontaminácie. Na ochranu verejného zdravia boli stanovené maximálne hodnoty, aby sa predišlo prístupu vysokokontaminovaných obilnín do potravinového reťazca a aby sa podporilo a zabezpečilo prijatie všetkých opatrení vo fázach výrobného reťazca – na poli, počas zberu úrody a skladovania.

Na základe vyššie uvedených skutočností boli požiadané všetky Regionálne veterinárne a potravinové správy SR vykonať v zmysle zákona NR SR č.152/95 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v období mesiacov september až november 2009 **u prvotných producentov, výrobcov a v baliarňach obilnín cielené kontroly**. Odobraté boli aj vzorky u producentov v rámci ekologickej poľnohospodárskej výroby.

Cielené sledovanie bolo zamerané na odber vzoriek u prevádzkovateľov na stanovenie **fuzáriových toxínov a ochratoxínu A (OTA) v obilninách a výrobkoch z obilia**.

V rámci analýz sa stanovoval obsah deoxynivalenolu, zearalenonu, T2, HT-2 toxínu, fumonizínov a spomínaný ochratoxín A.

Prednostne sa odoberali vzorky z úrody 2009, resp. výrobky z úrody 2009.

Vzorky obilia a výrobkov z obilia boli odoberané v zmysle NARIADENIA KOMISIE (ES) č. 401/2006 z 23. februára 2006, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a analytické metódy na úradnú kontrolu hodnôt mykotoxínov v potravinách.

Celkovo bolo odobratých **178 vzoriek**, v sledovaných znakoch nevyhovela požiadavkám platnej legislatívy **1 vzorka**.

Vzorka potravinárskej pšenice odrody Pegassos nebola v súlade s nariadením komisie (ES) č.1881/2006 z 19. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách v znení neskorších predpisov. Vzorka nevyhovela pre prekročenie maximálnej hodnoty obsahu deoxynivalenolu.

- **Neautorizovaný GM ľan FP 967**

Vzhľadom na informácie Európskej komisie a notifikácie RASFF bola potvrdená v roku 2009 kontaminácia ľanu siateho pôvodom z Kanady, ktorý bol umiestnený na trh, ilegálnym geneticky modifikovaným ľanom. V zmysle nariadenia (ES) č.1830/2003 sa od členských štátov vyžaduje zabezpečiť vykonávanie inšpekcií a iných kontrolných opatrení vrátane kontroly a testovania úradných vzoriek, aby bol zabezpečený súlad s týmto nariadením. Z toho dôvodu boli vykonané cielené kontroly u predajcov pekárskych zlepšujúcich prípravkov a zmesí, distribútorov a dovozcov.

Predmetom odberu vzoriek bolo ľanové semeno a pekárské zmesi s obsahom ľanového semena.

Geneticky modifikovaný ľan, známy pod obchodným názvom "TRIFFID", event FP 967, bol schválený v Kanade koncom 90-rovok, avšak vzhľadom na nátlak primárnych producentov bol zakázaný, ako aj jeho pestovanie. Podľa [tlačovej správy](#) z kanadského Biotechnology Action Network (CBAN), GM ľan bol zakázaný v Kanade od roku 2001. Európa je jedným z najväčších

trhov pre kanadský ľan, približne 70% jeho úrody je určenej pre európske pekárenské výrobné. Nemecko, ako aj ďalšie členské štáty však v roku 2009 potvrdili, že ilegálny GM ľan bol použitý pri výrobe pečiva a výrobkov z obilnín, resp. pri výrobe pekárenských výrobkov.

Jednalo sa o neautorizovaný GM ľan, ktorý sa vyskytol na území Európskeho spoločenstva.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti bolo vykonané cielené sledovanie za účelom odberu vzoriek ľanového semena a pekárenských zmesí s obsahom ľanového semena, ktoré boli analyzované na detekciu GM ľanu „FP 967“.

Odber vzoriek bol realizovaný v zmysle Odporúčania komisie 2004/787/ES, všetky vzorky boli následne analyzované v národnom referenčnom laboratóriu ŠVPÚ Dolný Kubín.

Pri analýzach sa použila na stanovenie metóda: Construct-specific Assay for the Detection of CDC -**Triffid Flax (Event FP967)** Using Real-time PCR.

Na základe vykonaných úradných kontrol bolo celkovo odobratých **16 vzoriek**.

Na základe vykonaných analýz, v **1 prípade** bola vo vyšetrovanej vzorke zistená prítomnosť geneticky modifikovaného ľanu FP967. Jednalo sa o vzorku odobratú u distribútora, krajina pôvodu Holandsko.

Vyšetrovaná vzorka nebola v súlade s požiadavkami nariadenia (ES) č.1829/2008 Európskeho parlamentu a Rady o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách. U distribútora bol pozastavený predaj, z jeho strany boli upozornení odberatelia uvedeného výrobku, semeno ľanu bolo stiahnuté od odberateľov v celkovom množstve 2 225 kg.

- **Sušené sójové nápoje**

Na základe výsledkov z predchádzajúceho obdobia ohľadne úradných kontrol sušených sójových nápojov, bola vykonaná cielená kontrola na výrobky – sušené sójové nápoje, ktoré boli umiestňované na trh v SR.

Cielené kontroly boli vykonané u registrovaných výrobcov, distribútorov, dovozcov sušených sójových nápojov, v distribučných centrách, ako aj v obchodnej sieti, so zameraním na odber vzoriek, pričom sa hodnotila kvalita, zdravotná neškodnosť a označenie **sušených sójových nápojov** (sójových nápojov v prášku).

U prevádzkovateľov potravinárskych podnikov sa **odoberali úradné vzorky** na senzorické hodnotenie a označovanie, fyzikálno-chemické znaky (podľa deklarácie na obale) a výskyt alergénov - srvátkový proteín (laktoglobulín), mliečny kazeín, pokiaľ nie sú deklarované na spotrebiteľskom obale.

Z celkového množstva **13 odobratých vzoriek** požiadavkám platnej legislatívy nevyhovelo všetkých 13 vzoriek.

Vzorky nevyhoveli v označení (neuvedené hmotnostné % obsahu sóje, nedodržené deklarované množstvá mastných kyselín, spôsoby označovania uvádzali spotrebiteľa do omylu, najmä, pokiaľ sa jedná o charakteristiku potraviny, jej podstatu, vlastnosti a prisudzovanie účinkov alebo vlastností, ktoré potravina nevykazuje). V 1 prípade bola zistená prítomnosť alergénu gluténu.

- **Kontrola „Značky kvality SK“**

Okrem kontrol vykonaných podľa zákona o potravinách boli v roku 2009 vykonané aj kontroly v zmysle „Národného programu podpory poľnohospodárskych výrobkov

a potravín“, keďže podľa „Zásad posudzovania a udeľovania Značky kvality SK na poľnohospodárske výrobky a potraviny“, vykonávajú kontrolu dodržiavania podmienok pre udeľovanie národnej značky u registrovaných výrobkov orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky.

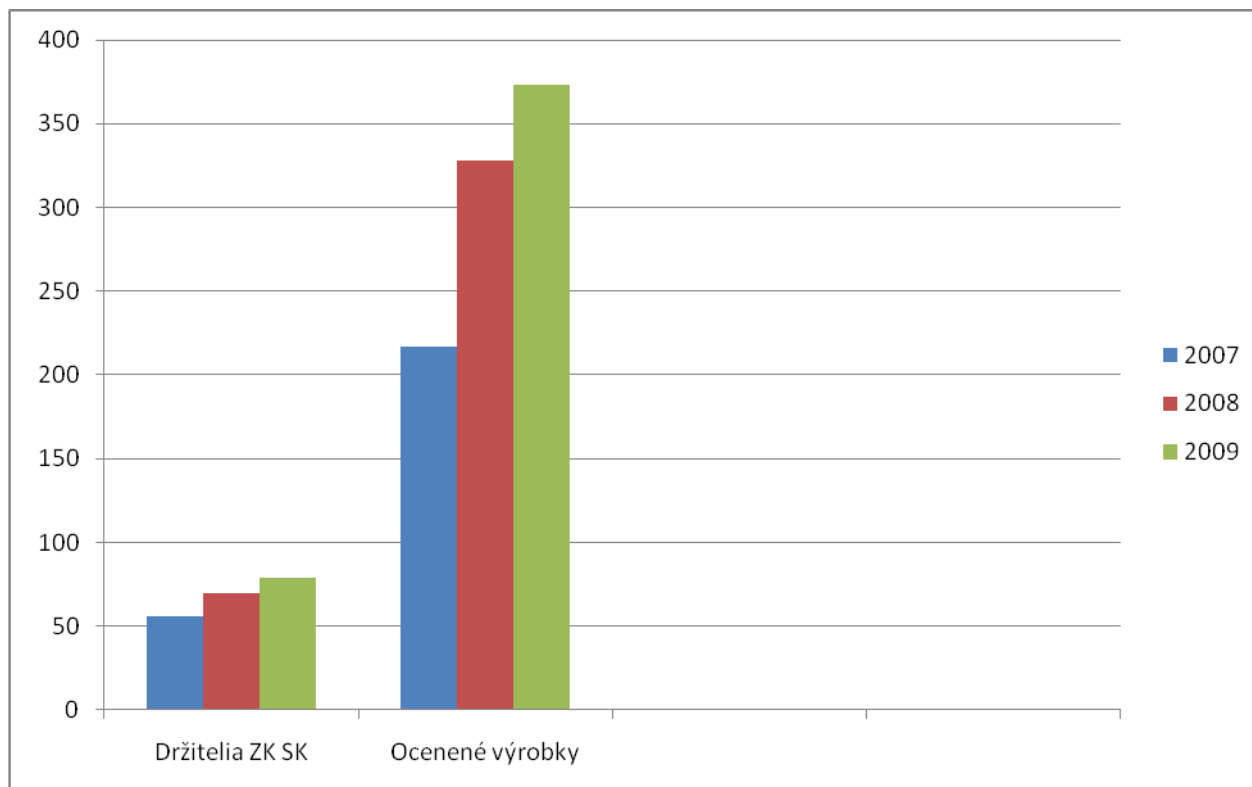
Pri kontrolách inšpektor zisťuje, či výrobok spĺňa všetky požiadavky uvedené v štatúte Značky kvality SK. V roku 2009 boli vykonané kontroly u 79 výrobcov a spolu bolo prekontrolovaných 373 výrobkov, ktoré boli držiteľmi ocenenia Značka kvality SK, čo predstavuje nárast v počte prekontrolovaných výrobkov oproti roku 2008 o 13,7 %.

Prehľad počtu držiteľov Značky kvality SK v rokoch 2007-2009:

	2007	2008	2009
Počet držiteľov ZK SK	56	70	79
Počet ocenených výrobkov	217	328	373

Graf 18

Nárast počtu držiteľov ZK SK (t. j. aj úradných kontrol vykonaných inšpektormi RVPS) a ocenených výrobkov:

- **Kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu**

Kontrola rezíduí pesticídov v roku 2009 vychádzala z Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS v znení neskorších doplnkov a zmien ako aj Nariadenia Komisie (ES) č. 1213/2008 týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného plánu Spoločenstva na roku 2009, 2010 a 2011 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov v a na potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a posúdiť vystavenie spotrebiteľov týmto rezíduám. Na ŠVPS SR sa každoročne vypracováva „Národný program kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu, živočíšneho pôvodu a detskej výživy v SR“, ktorý sa schvaľuje aj na Ministerstve pôdohospodárstva SR. (Kontrola detskej výživy sa vykonáva v rezorte Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré zároveň poskytuje podklady do tohto programu.) V Národnom programe je určený druh a počet vzoriek ako aj rozsah analytov, ktoré sa majú v odobratých vzorkách v danom roku analyzovať. Predmetom kontroly sú vzorky potravín, pochádzajúcich od domácich pestovateľov, vzorky pochádzajúce z krajín EU ako aj vzorky pochádzajúce z tretích krajín. Analýzou vzoriek odobratých na zisťovanie prítomnosti a množstva rezíduí pesticídov je poverený Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava, národné referenčné laboratórium pre rezíduá pesticídov. V roku 2009 bolo na uvedenom pracovisku analyzovaných 641 vzoriek ovocia, zeleniny, obilia a výrobkov z nich, ktoré pochádzali z domácej produkcie, zo štátov Spoločenstva a z tretích krajín. V 300 analyzovaných vzorkách bola zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu, v 157 vzorkách zistená prítomnosť dvoch alebo viac druhov pesticídov (tzv. multireziduálne nálezy), z toho 132 nálezov bolo v ovocí. V jednej vzorke jahôd pôvodom z Talianska bolo zistených až 11 rôznych druhov rezíduí pesticídov.

Porušenie platnej potravinovej legislatívy sme zaznamenali u 6 vzoriek (0,9%), u ktorých namerané množstvá prekročili stanovené MRL (Maximálny reziduálny limit) pre dané druhy pesticídov. U týchto nevyhovujúcich vzoriek sme požiadali Výskumný ústav potravinársky o hodnotenie analýzy rizika pre spotrebiteľa. Na základe ich vypočítov podielov PSTI (Predicted Short Term Intake) na ADI (Acceptable Daily Intake) u detí a dospelých vyplývalo, že komodity, v ktorých bolo zistené prekročenie MRL nepredstavovali riziko pre konzumenta. Do európskeho rýchleho výstražného systému (RASFF) bolo za SR v kategórii nebezpečenstva z rezíduí pesticídov zaslané jedno hlásenie týkajúce sa zistenia prekročenia MRL ethionu a fenpropatrinu v granátových jablkách z toho dôvodu, že nie sú tieto prípravky legislatívou povolené na použitie (napriek tomu, že podľa výpočtov z VÚP tieto granátové jablká nepredstavovali riziko pre spotrebiteľa).

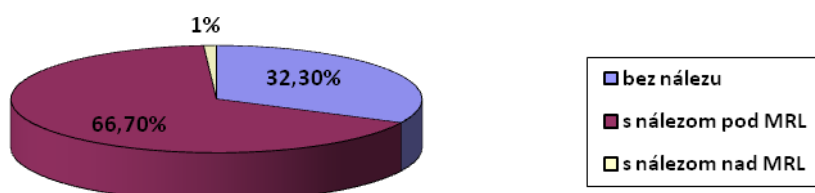
Vo všetkých analyzovaných vzorkách sa na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave v Bratislave stanovovalo 196 druhov pesticídov – v rámci dvoch multireziduálnych metód a 6 tzv. „single“ metód.

Prehľad výsledkov analýz je zhrnutý v nasledovnej tabuľke:

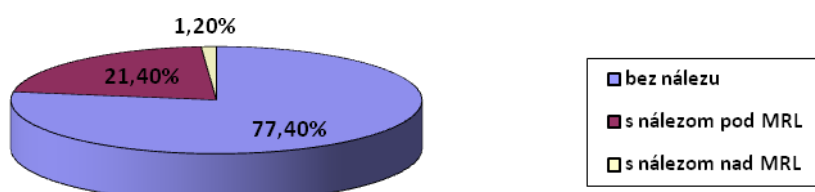
Kategória potravín	Počet vzoriek			
	celkom	< LOQ	>LOQ	z toho nevyhovujúcich
Ovocie	288	93	195	3
Zelenina	257	199	58	3
Ostatné potraviny	96	75	21	0
BIO potraviny*	14	0	0	0
SPOLU	641	367	274	6

*Sú započítané vo vzorkách ovocia a zeleniny

Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek ovocia:

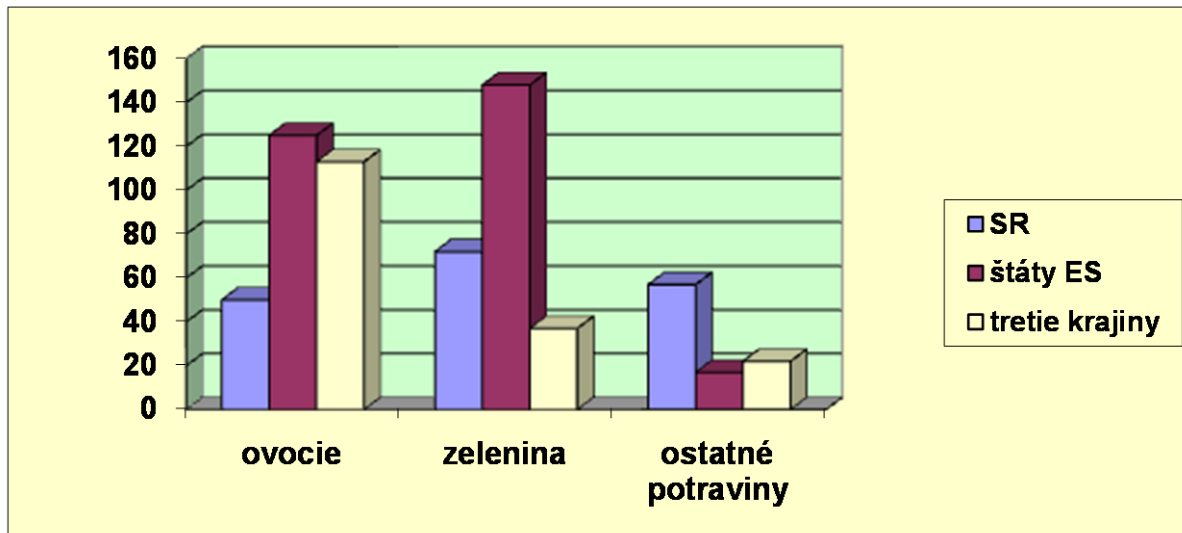

Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek zeleniny:

Rozdelenie vzoriek podľa krajiny pôvodu dokumentuje nasledovný graf.

Najväčší podiel vzoriek ovocia a zeleniny je pôvodom z krajín Spoločenstva. Potraviny z tretích krajín sú najviac zastúpené analyzovanými vzorkami ovocia. Vo vzorkách slovenských plodín je významnejšie zastúpená zelenina.

Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch ovocia za rok 2009

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov nad LOQ	% z počtu vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Ananás	6	5	83,3	-
Banány	18	13	72,2	-
Broskyne/nektarinky	26	13	50,0	1
Citrusy	74	68	91,9	-
Čerešne/višne	11	7	63,6	-
Drobné bobuľové ovocie	2	-	-	-
Hrozno	21	19	90,5	-
Hrušky	21	15	71,4	-
Jablká	24	12	50,0	-
Jahody	34	26	76,5	1
Marhule	16	11	68,8	-
Ostatné exotické ovocie	9	2	22,2	1

Z prehľadu nálezov vo vybraných druhoch ovocia je zrejmé, že v roku 2009 prítomnosť pesticídov ako rezíduá bola zistená v nadpolovičnej väčšine analyzovaných vzoriek každého uvedeného druhu ovocia. So zisteniami prítomnosti rezíduí pesticídov sa už takmer „tradične“ stretávame v citrusových plodoch, hrozne, ananáse, banánoch a jahodách.

Informácie o nevyhovujúcich vzorkách ovocia:

broskyne, pôvod Taliansko, prekročená hodnota MRL u pesticídu phosmet (0,466mg/kg)

jahody, pôvod Česká republika, prekročená hodnota MRL u pesticídu propargit (0,067mg/kg)

granátové jablká, pôvod Egypt, prekročená hodnota MRL u pesticídov fenpropathrin (0,061mg/kg) a ethion (0,027mg/kg)

Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch zeleniny a zemiakov za rok 2009

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov nad LOQ	% z počtu vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Baklažán	31	6	19,4	-
Brokolica	10	3	30,0	-
Cibuľa/cesnak	2	-	-	-
Čínska kapusta	5	1	20,0	-
Zelená fazuľka	13	6	46,2	1
Hrášok	16	2	12,5	-
Karfiol	20	9	45,0	-
Kapusta	8	1	12,5	1
Mrkva	7	1	14,3	-
Paprika	36	8	22,2	-
Rajčiny	37	10	27,0	-
Red'kovka/red'kev	6	1	16,7	1
Šalát hlávkový	19	6	31,6	-
Špenát	6	-	-	-
Špargľa	6	-	-	-
Zemiaky	12	1	8,3	-

Zelenina v porovnaní s ovocím vykazuje nižšie percentá vzoriek s nálezmi rezíduí pesticídov. Významnejšie nálezy boli zistené v čerstvej alebo mrazenej zelenej fazuľke (potravina dovážaná z tretích krajín), karfirole, brokolici a hlávkovom šaláte.

Informácie o nevyhovujúcich vzorkách zeleniny:

zelená fazuľka, pôvod Maroko, prekročená hodnota MRL u pesticídu propamocarb (0,33mg/kg)

kapusta, pôvod Poľsko, prekročená hodnota MRL u pesticídu suma carbendazil a benomyl (0,241mg/kg)

red'kovka, pôvod Taliansko, prekročená hodnota MRL u pesticídov dithiocarbamáty (0,18mg/kg)

Z celkového počtu 196 analyzovaných pesticídov vo vzorkách boli najčastejšie zistené nálezy chlorpyrifosu, imazalilu, iprodionu, thiabendazolu, fludioxolu a iných.

4.2.6 Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

V roku 2009 neboli vykonané žiadne zmeny v organizácii a riadení orgánov štátnej veterinárnej a potravinovej správy v oblasti potravín živočíšneho pôvodu a v oblasti potravín rastlinného pôvodu.

4.2.7. Usmernenia alebo informácie pre potravinárskych prevádzkovateľov

Zástupcovia ŠVPS SR sa v roku 2009 zúčastňovali ako lektori v rámci rôznych školiacich seminárov organizovaných zväzmi a asociáciami pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov (napr. školenia pre salaše, seminár Cechu pekárov a cukrárov západného Slovenska), v rámci odborných konferencií (napr. Hygiena Alimentorum, Pekársky kongres), v rámci seminárov organizovaných Ministerstvom pôdohospodárstva SR (oblasť mlieka, predaj z dvora) a na zasadnutiach rôznych potravinárskych zväzov, cechov a asociácií, ale taktiež s Potravinárskou komorou Slovenska a SPPK. Taktiež sa zúčastnili na diskusiách a programoch televízií a rozhlasu určených pre informovanosť spotrebiteľov a odpovedali na otázky v novinách. Odborní zamestnanci priebežne informujú prevádzkovateľov potravinárskych podnikov pri osobných, telefonických i mailových konzultáciách o legislatívnych požiadavkách, hygienických požiadavkách a o možných rizikách pri výrobe potravín. Prijímajú a riešia podnety spotrebiteľov zaslané písomne, mailom, resp. telefonicky. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Potravinárska komora Slovenska a zväzy sú písomne a elektronicky informovaní aj o niektorých aktuálnych informáciách a požiadavkách, ktoré sú prerokované na zasadnutiach organizovaných Európskou komisiou, napr. požiadavky, ktoré sa týkajú vysledovateľnosti a označovania mrazených potravín živočíšneho pôvodu, informovanie o príručke správnej hygienickej praxe pre chov sliepok a nosníc. Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov sú o aktuálnych informáciách, ktoré sa týkajú postupov ŠVPS SR vo vzťahu k prevádzkovateľom potravinárskych podnikov a o legislatíve informovaní prostredníctvom internetovej stránky ŠVPS SR <http://www.svssr.sk/>. Na internetovej stránke je pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov zverejnený aktuálny zoznam schválených prevádzkarní pre produkty živočíšneho pôvodu. MP SR vydalo adresár výrobcov a baliarní potravín rastlinného pôvodu.

4.2.8. Nová legislatíva

V roku 2009 boli vydané vo Vestníku MP SR nasledovné výnosy:

- Výnos z 23. februára 2009 č. 05761/2009-OL, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 9. júna 2003 č.1799/2003-100, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca materiály a predmety určené na styk s potravinami v znení výnosu MP SR a MZ SR z 8. decembra 2004 č. 14911/2004-OAP, výnosu MP SR a MZ SR z 23. marca 2005 č. 28576/2004-SL, výnosu MP SR a MZ SR z 26. júla 2006 č. 13760/2006-SL a výnosu MP SR a MZ SR zo 14. apríla 2008 č. 06913/2008-OL,
- Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 12. októbra 2009 č. 20374/2009 - OL, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MP SR a MZ SR z 25. júla 2007 č. 16826/2007-OL, ktorým sa

vydáva hlava PK SR upravujúca požiadavky na potraviny na osobitné výživové účely a na výživové doplnky,

- Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 25. augusta 2008 č.1903/2008-100, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca produkty rybolovu a výrobky z nich,
- Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 19. októbra 2009 č. 1482/2009-100, ktorým sa ustanovuje rozsah výživového tvrdenia, spôsob uvádzania výživovej hodnoty a spôsob jej výpočtu.

V roku 2009 boli vykonané dve zmeny zákona č.39/2009 Z. z. o veterinárnej starostlivosti, a to cez:

- zákon č.274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinnosť od 1.septembra 2009)

- zákon č.299/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z. z. (účinnosť od 1. októbra 2009).

V roku 2009 nadobudli účinnosť dve nariadenia vlády Slovenskej republiky:

- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č.283/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú opatrenia na úpravu požiadaviek na konštrukciu, usporiadanie a vybavenie potravinárskych prevádzkarní s malým objemom výroby (účinnosť od 15. júla 2009)

- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č.352/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej (účinnosť od 1. septembra 2009).

V nových právnych predpisoch nie je uvedená legislatíva EÚ.

5. Aktualizácia národného kontrolného plánu

V roku 2009 boli vykonané zmeny Viacročného plánu úradných kontrol : zmena organigramu z dôvodu vytvorenia novej Sekcie hygieny potravín, úradnej kontroly potravín a organizácie trhu ešte v roku 2008 (do ktorej je začlenený Odbor hygieny produktov živočíšneho pôvodu a Odbor surovín a potravín rastlinného pôvodu), v časti „Úradná kontrola produktov živočíšneho pôvodu“ aj vytvorenie prílohy, ktorá obsahuje prehľad hlavných kompetencií orgánov štátnej veterinárnej a potravinovej správy podľa zákona č. 39/2007 Z. z. a 152/1955 Z. z., vymenovanie konkrétnych produktov živočíšneho pôvodu, ktoré sú predmetom úradných/veterinárnych kontrol (tieto zmeny boli vykonané tiež na základe zistení, ktoré sú uvedené v správe zo špecifického auditu Potravinového a veterinárneho úradu v roku 2008 v sektore mäso a mlieko); ďalej do tohto plánu boli prenesené niektoré usmernenia, ktoré boli obsiahnuté v osobitných pokynoch ŠVPS SR, boli doplnené konkrétne počty úradných veterinárnych lekárova úradných veterinárnych asistentov podľa jednotlivých KVPS a RVPS a boli vykonané niektoré editoriálne zmeny.

Vyhodnotenie úradnej kontroly potravín rastlinného a živočíšneho pôvodu za rok 2009

	Primárni výrobcovia		Výrobcovia a baliarne		Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze		SPOLU
	Rastlinné komodity	Živočíšne komodity	Rastlinné komodity	Živočíšne komodity			Rastlinné komodity	Živočíšne komodity	
Počet objektov	1577	2796	1442	934	1795	16364	495	412	25 815
Počet kontrolovaných objektov	645	1131	1332	928	1294	14528	466	160	20 484
Počet kontrol	774	1592	3616	12935	5008	31344	673	1186	57 128
Počet objektov s nedostatkami	21	336	575	317	318	5586	119	42	7 314
Dôvod postihu									
Správna výrobná prax	11	192	251	484	102	1 531	51	14	2 636
Celková hygiena	13	332	976	1 345	250	4 877	67	150	8 010
Zloženie	0	1	15	46	21	68	2	0	153
Kontaminanty (iné ako mikrobiologické)	3	13	7	10	16	22	0	1	72
Označovanie	1	6	84	80	94	1 851	29	10	2 155
Iné	1	154	147	521	122	2 899	45	78	3 967

Analýza odobratých vzoriek rastlinného a živočíšneho pôvodu za rok 2009

Por.č.	Komodita	Mikrobiologické ukazovatele		Kontaminanty		Prídavné látky		Označovanie		Senzorické ukazovatele		Fyzikálno-chemické ukazovatele		Alergény		Celkový počet odobratých vzoriek	Celkový počet nevyhovujúcich vzoriek	
		Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek		Počet	%
1.	Mlieko a mliečne výrobky vyrobené zo (so) surového (ým) mlieka (m)	365	37	18	0	3	0	34	7	19	0	94	11	0	0	495	49	9,90
2.	Mlieko a mliečne výrobky tepelne ošetrované	1162	10	431	0	885	2	812	44	773	21	691	30	166	4	3622	94	2,60
3.	Vajcia a vaječné výrobky	25	0	36	0	20	0	14	1	19	1	11	1	0	0	116	3	2,59
4.	Mäso domácich kopytníkov	14	0	42	1	6	0	9	2	11	2	0	0	1	0	84	5	5,95
5.	Mäso hydiny a králikov	31	0	306	0	17	0	34	3	97	11	124	0	0	0	537	13	2,42
6.	Zverina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
7.	Mäsové výrobky	1257	11	567	0	1146	29	781	130	769	14	1015	68	458	50	4452	252	5,66
8.	Mleté mäso a mäsové prípravky	489	10	15	0	214	1	150	7	165	0	54	3	6	0	873	19	2,18
9.	Produkty rybolovu	94	0	271	2	177	2	207	42	170	9	153	7	39	0	851	61	7,17

10.	Med	0	0	202	5	7	3	68	5	44	0	320	49	4	0	498	56	11,24
11.	Želatína	4	0	5	0	3	0	6	0	6	0	1	0	0	0	18	0	0,00
12.	Jedlé tuky živočíšneho pôvodu	7	0	77	1	169	0	80	3	119	0	205	13	1	0	440	17	3,86
13.	Jedlé rastlinné tuky a jedlé rastlinné oleje	0	0	143	0	14	0	41	7	21	1	72	2	0	0	200	10	5,00
14.	Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov	0	0	5	0	10	0	0	0	3	0	0	0	2	0	17	0	0,00
15.	Majonézy	1	0	3	0	14	0	3	0	7	0	0	0	0	0	16	0	0,00
16.	Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá	3	0	51	0	149	0	51	4	36	0	19	0	46	9	243	13	5,35
17.	Termosterilizované pokrmy, tepelne opracované mrazené hotové jedlá	2	0	47	0	69	0	20	1	17	1	12	0	15	0	115	2	1,74
18.	Ocot, horčica a iné chuťové prípravky	1	1	18	0	162	0	17	2	11	1	20	3	2	0	174	5	2,87
19.	Droždie a sušené pivovarské kvasnice	0	0	9	0	0	0	0	0	1	0	12	0	0	0	17	0	0,00
20.	Jedlé obilie vrátane ryže	7	0	649	1	9	0	47	0	12	5	124	4	1	0	661	10	1,51
21.	Mlynské výrobky z obilia	5	0	286	0	15	1	24	3	13	0	59	1	2	0	315	5	1,59
22.	Cestoviny	65	1	131	1	48	0	29	3	16	0	35	0	33	3	287	8	2,79
23.	Pekárske výrobky	83	2	285	0	151	2	37	11	39	2	11	1	13	2	541	19	3,51
24.	Trvanlivé pečivo	24	0	72	0	200	7	46	19	17	0	9	0	41	7	321	30	9,35

25.	Špeciálne výrobky z obilia	1	0	102	0	37	2	17	3	14	0	13	0	4	0	158	5	3,16
26.	Olejníny	2	0	106	6	0	0	20	2	45	5	44	3	1	0	141	15	10,64
27.	Strukoviny a výrobky zo strukovín	9	0	90	0	3	0	57	12	44	1	61	3	14	1	195	14	7,18
28.	Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky	8	0	996	14	2	0	14	0	10	4	29	1	0	0	989	19	1,92
29.	Výrobky zo zemiakov	0	0	107	0	19	0	22	4	29	1	9	0	1	0	147	5	3,40
30.	Spracované ovocie a spracovaná zelenina	48	0	483	2	936	23	175	31	187	12	109	6	23	0	1151	68	5,91
31.	Jedlé huby a výrobky z jedlých húb	1	0	94	1	24	0	9	0	14	1	14	1	1	0	125	3	2,40
32.	Koreniny	35	0	237	2	156	2	29	8	21	0	82	6	41	5	453	20	4,42
33.	Nealkoholické nápoje a koncentráty na ich prípravu	4	0	233	0	1100	11	163	20	44	2	159	1	0	0	1242	33	2,66
34.	Pivo	0	0	73	0	195	0	53	3	47	0	167	0	0	0	303	3	0,99
35.	Ovocné víno, sladové víno a medovina	0	0	34	0	116	23	49	26	19	5	73	13	0	0	149	51	34,23
36.	Miešané alkoholické nápoje	0	0	8	0	70	0	13	3	9	0	31	0	0	0	88	3	3,41
37.	Lieh a liehoviny	0	0	46	0	143	0	57	4	46	0	283	3	0	0	415	7	1,69
38.	Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich	10	0	44	0	174	1	25	0	25	0	8	0	0	0	226	1	0,44
39.	Kakao a výrobky z kakaa	10	0	49	0	62	0	29	0	26	0	28	0	3	0	144	0	0,00
40.	Káva, kávoviny a výrobky z nich	14	0	190	0	58	0	35	4	31	0	30	2	0	0	279	6	2,15
41.	Škrob a výrobky zo škrobu	0	0	3	0	10	0	0	0	0	0	0	0	5	0	17	0	0,00
42.	Sladidlá	0	0	4	0	2	0	2	1	4	1	6	1	0	0	11	2	18,18

43.	Čokoláda a cukrovinky	23	0	63	1	357	9	112	40	56	3	89	9	39	3	513	60	11,70
44.	Suché škrupinové plody a výrobky z nich	13	0	410	15	4	0	71	5	196	21	167	11	0	0	474	47	9,92
45.	Tabakové výrobky	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	18	0	0	0	13	0	0,00
SPOLU		3817	72	7041	52	6956	118	3463	460	3252	124	4461	253	962	84	22126	1033	4,67

Prehľad výsledkov analýz odobratých vzoriek potravín vo výrobe, v mieste určenia a v obchodnej sieti za rok 2009

Por.č.	Komodita	Vzorky odobraté vo výrobe			Vzorky odobraté v mieste určenia			Vzorky odobraté v obchodnej sieti									Celkový sumár výsledkov analýz odobr. vz. vo výrobe, mieste určenia a obch. sieti		
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Domáceho pôvodu			Vnútrospoločenskej výmeny			Dovoz z tretích krajín			Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu
								Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu			
1.	Mlieko a mliečne výrobky vyrobené zo (so) surového (ým) mlieko (m)	382	36	418	0	0	0	64	13	77	0	0	0	0	0	0	446	49	495
2.	Mlieko a mliečne výrobky tepelne ošetrované	1032	26	1058	270	3	273	1031	41	1072	1191	24	1215	4	0	4	3528	94	3622
3.	Vaječné výrobky	28	0	28	15	0	15	14	2	16	56	1	57	0	0	0	113	3	116
4.	Mäso domácich kopytníkov	55	1	56	5	0	5	7	1	8	12	3	15	0	0	0	79	5	84

5.	Mäso hydiny a králikov	145	1	146	184	1	185	53	4	57	139	6	145	3	1	4	524	13	537
6.	Zverina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Mäsové výrobky	2481	126	2607	307	34	341	666	55	721	743	37	780	3	0	3	4200	252	4452
8.	Mleté mäso a mäsové prípravky	566	12	578	79	0	79	104	4	108	99	3	102	0	0	0	848	19	867
9.	Produkty rybolovu	214	2	216	123	10	133	169	8	177	160	21	181	124	20	144	790	61	851
10.	Med	138	7	145	9	2	11	95	16	111	184	24	208	16	7	23	442	56	498
11.	Želatína	5	0	5	3	0	3	0	0	0	10	0	10	0	0	0	18	0	18
12.	Jedlé tuky živočíšneho pôvodu	216	9	225	22	0	22	103	2	105	82	6	88	0	0	0	423	17	440
1.	Jedlé rastlinné tuky a jedlé rastlinné oleje	34	0	34				22	1	23	79	8	87	55	1	56	190	10	200
2.	Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov	0	0	0				10	0	10	6	0	6	1	0	1	17	0	17
3.	Majonézy	4	0	4				4	0	4	8	0	8	0	0	0	16	0	16
4.	Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá	32	0	32				42	3	45	92	7	99	64	3	67	230	13	243
5.	Termosterilizované pokrmy, tepelne opracované mrazené hotové jedlá	16	0	16				39	1	40	53	1	54	5	0	5	113	2	115
6.	Ocot, horčica a iné chuťové prípravky	30	1	31				57	3	60	63	0	63	19	1	20	169	5	174

7.	Droždie a sušené pivoarské kvasnice	3	0	3				5	0	5	7	0	7	2	0	2	17	0	17
8.	Jedlé obilie vrátane ryže	376	1	377				86	5	91	157	1	158	32	3	35	651	10	661
9.	Mlynské výrobky z obilia	142	1	143				94	3	97	66	0	66	8	1	9	310	5	315
10.	Cestoviny	141	1	142				47	1	48	80	6	86	11	0	11	279	8	287
11.	Pekárske výrobky	435	13	448				49	5	54	34	1	35	4	0	4	522	19	541
12.	Trvanlivé pečivo	117	4	121				48	5	53	96	15	111	30	6	36	291	30	321
13.	Špeciálne výrobky z obilia	36	1	37				25	3	28	86	0	86	6	1	7	153	5	158
14.	Olejniny	28	5	33				31	3	34	41	7	48	26	0	26	126	15	141
15.	Strukoviny a výrobky zo strukovín	52	1	53				52	7	59	55	6	61	22	0	22	181	14	195
16.	Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky	279	3	282				181	5	186	354	7	361	156	4	160	970	19	989
17.	Výrobky zo zemiakov	50	0	50				22	2	24	68	3	71	2	0	2	142	5	147
18.	Spracované ovocie a spracovaná zelenina	243	11	254				189	6	195	345	27	372	306	24	330	1083	68	1151
19.	Jedlé huby a výrobky z jedlých húb	26	1	27				6	0	6	51	0	51	39	2	41	122	3	125
20.	Koreniny	91	2	93				155	9	164	157	8	165	30	1	31	433	20	453
21.	Nealkoholické nápoje a koncentráty na ich prípravu	282	10	292				392	4	396	447	15	462	88	4	92	1209	33	1242

22.	Pivo	92	2	94				124	1	125	71	0	71	13	0	13	300	3	303
23.	Ovocné víno, sladové víno a medovina	33	8	41				17	12	29	44	31	75	4	0	4	98	51	149
24.	Miešané alkoholické nápoje	0	0	0				19	0	19	66	3	69	0	0	0	85	3	88
25.	Lieh a liehoviny	114	0	114				149	1	150	139	6	145	6	0	6	408	7	415
26.	Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich	48	0	48				53	0	53	106	1	107	18	0	18	225	1	226
27.	Kakao a výrobky z kakaa	5	0	5				63	0	63	73	0	73	3	0	3	144	0	144
28.	Káva, kávoviny a výrobky z nich	37	1	38				79	1	80	147	4	151	10	0	10	273	6	279
29.	Škrob a výrobky zo škrobu	6	0	6				5	0	5	6	0	6	0	0	0	17	0	17
30.	Sladidlá	3	0	3				3	1	4	0	1	1	3	0	3	9	2	11
31.	Čokoláda a cukrovinky	61	6	67				41	4	45	258	36	294	93	14	107	453	60	513
32.	Suché škrupinové plody a výrobky z nich	79	4	83				65	14	79	65	1	66	218	28	246	427	47	474
33.	Tabakové výrobky	3	0	3				0	0	0	9	0	9	1	0	1	13	0	13
SPOLU		8160	296	8456	1017	50	1067	4480	246	4726	6005	320	6325	1425	121	1546	21087	1033	22120

Prehľad vykonaných vnútorných auditov v zmysle čl. 4 (6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

Vnútorné audity podľa zákona č.152/1995 Z.z.

Por.č.	RVPS	Počet nezhôd	Popis nezhody
1.	RVPS Nové Mesto/nad Váhom	5	Nie je dodržaný plán inšpekcií a odberov vzoriek, plán je formálny.
			V protokoloch o odbere vzorky nebolo zaškrtnuté slovo „žiadam - nežiadam“ a „výsledky analýz vyhodnotiť na“ a „odobraté v zmysle“.
			Pri odbere vzorky potravín dovezených z tretích krajín nepoužívajú tlačivo „Protokol o odbere vzorky“.
			Nápravné opatrenia, termíny a zodpovednosť za auditovanú organizáciu sú v prípade nezhôd zasielané až po vypracovaní správy z auditu.
			Následné úradné kontroly nie sú vykonávané po termíne uloženého opatrenia.
2.	RVPS Trnava	5	Nie je dodržaný plán inšpekcií a odberov vzoriek.
			V protokoloch o odbere vzorky nie sú vyplnené kolónky „výsledky analýz vyhodnotiť na“ a „odobraté v zmysle“.
			V protokole o odbere vzorky nie je v kolónke „veľkosť vzorky“ správne uvedená predpísaná minimálna veľkosť laboratórnej vzorky v zmysle platnej legislatívy.
			V prípade zistenia nedostatkov pri pravidelných úradných kontrolách v obchodnej sieti nie sú ukladané opatrenia na ich odstránenie podľa §19 zákona č.152/1995Z.z.
			Používanie nekalibrovaných teplomerov pri úradných kontrolách potravín.
3.	RVPS Rimavská Sobota	3	V protokole o odbere vzorky nie je v kolónke „veľkosť vzorky“ správne uvedená predpísaná minimálna veľkosť laboratórnej vzorky v zmysle platnej legislatívy.
			Nie je dodržaný plán inšpekcií a odberov vzoriek, plán je formálny.
			Následné kontroly sú vykonávané s veľkým časovým odstupom.
4.	RVPS Bratislava	1	V protokoloch o odbere vzorky nie sú vyplnené kolónky „výsledky analýz vyhodnotiť na“ a „odobraté v zmysle“.
5.	RVPS Dolný Kubín	2	V protokoloch o odbere vzorky nie sú vyplnené kolónky „výsledky analýz vyhodnotiť na“ a „odobraté v zmysle“.
			Následné kontroly sú vykonávané s veľkým časovým odstupom.
6.	RVPS Košice-	1	Nie je správne určená doba platnosti kalibrácie

	mesto		teplomerov a nie je vypracovaný plán kalibrácie meradiel.
7.	RVPS Poprad	-	-
8.	RVPS Trenčín	1	Orgán úradnej kontroly potravín nezabezpečil dostatočné opatrenia, nekonal tak, aby prevádzkovateľ situáciu napravil na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti. RVPS Trenčín nepredložila správy o úradnej kontrole, kde by bolo uvedené zistenie o nezabezpečení registrácie prevádzkarne v predmetnej veci fy Gemera.
9.	RVPS Spišská Nová Ves	-	-
10.	RVPS Prešov	3	Nebol dodržaný plán úradných kontrol na rok 2008.
			V správach z auditov z rokov 2008 a 2009 sú zistenia a dôkazy popísané stručne, chýbajú objektívne dôkazy o kladných zisteniach audítorov, nie sú uvedené relevantné referenčné dokumenty.
			Frekvencia úradných kontrol potravín v maloobchodných prevádzkarniach nie je v súlade s dokumentovaným postupom ŠVPS SR.
11.	RVPS Nitra	2	Zoznamy prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vedených v počítačovej databáze neboli aktualizované v zmysle usmernenia listu k „Novému spracovaniu databáz subjektov vyrábajúcich a manipulujúcich s potravinami“ č. 801/08-355 zo dňa 8.4.2008.
			V niektorých prípadoch pri zistených nedostatkoch vo výrobe a v maloobchodných prevádzkárňach nie sú ukladané opatrenia na ich odstránenie.

Prehľad auditovaných sektorov a počtu nesúládov – podľa zákona č39/2007 Z. z.

P.č.	Sektor	Počet vnútorných auditov	Počet nesúládov
1.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäso domácich kopytníkov (bitúnok, rozrábkareň)	4	3
2.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore produkty rybolovu	2	7
3.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäsové výrobky	6	3
4.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mlieko	6	0
5.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäso	2	3

	hydiny (bitúnok, rozrábkareň)		
6.	Triediarne vajec	4	2
7.	Zverina z voľne žijúcej zveri	1	2
8.	Všeobecný audit (pokrývajúci sektory mäsa domácich kopytníkov, mäsových výrobkov a mlieka	1	1
	Spolu:	26 +	21

+ V rámci dvoch auditov boli audítované 2 sektory (hydínové mäso a triediarne vajec; mäso domácich kopytníkov bitúnky a mäsové výrobky a škvarené živočíšne tuky)

Prehľad ďalších kontrol (okrem vnútorných auditov), ktoré vykonali KVPS na RVPS podľa zákona č.39/2007 Z.z. a podľa zákona č.10/1996 Z.z.

P.č.	Sektor	Počet kontrol RVPS
1.	Plnenie opatrení na základe vnútorného auditu podľa zákona č.39/2007 Z.z.	3
2.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore živočíšnych vedľajších produktov (označovanie)	2
3.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore vajec (triediarne vajec)	1
4.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore výroba mäsových výrobkov	4
5.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore želatína	1
6.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mlieko (spracovateľské prevádzkarne vrátane salašov)	4
7.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäso domácich kopytníkov (bitúnok)	2
	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore produktov rybolovu	3
	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore zverina z voľne žijúcej zveri	1
8.	Dodržiavanie dokumentovaného postupu pri odbere vzoriek v rámci prieskumu prevalence <i>Salmonella spp.</i> a <i>Campylobacter spp.</i>	1
9.	Vykonávanie úradných kontrol potravín pri predaji (podľa zákona č.152/1995 Z.z) – hypermarkety, pojazdné predajne, kontrola dokumentácie, ciele kontroly (Veľká Noc, kontroly teploty)	18
10.	Kontrola systému KIC	9
11.	Informácia o potravinovom reťazci a ochrana zvierat . hydina	2
12.	Kontrola okresného plánu veterinárnych a kontrol a úradných kontrol potravín	3
13.	Veterinárna kontrola vývozu mliečnych výrobkov do Ruskej	1

	federácie	
14.	Overenie plnenia opatrení (špecifikovaný rizikový materiál) na základe žiadosti o spoluprácu z RVPS	1
15.	Iné	2
	Spolu: 15 oblastí	58

Prehľad školení inšpektorov ŠVPS SR pre suroviny a potraviny rastlinného pôvodu

Národný program vzdelávacích aktivít v oblasti úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu

Kód aktivity	Názov vzdelávacej aktivity	Dátum školenia	Počet účastníkov
PD1	Práca s programom KIČ	27.1.09 BA	80
		29.1.09 B.B	32
		30.1.09 KE	53
PD2	Audit verzus inšpekcia	31.3.09 KE	107
PD3	Aditívne látky a kontaminanty v potravinách	15.-16.4.09 KE	46
		21.4.09 BA	65
PD4	Nová potravinová legislatíva	12.-13.5.09 KE	57
		13.10.09 BA	100
PD5	Správne konanie a priestupkové konanie	30.6.-2.7.09 KE	95
PD 6	Politika kvality – overovanie a dodržiavanie požiadaviek pred uvedením na trh a na trhu	20.10.09 BA	74

Školenia organizované cez DG SANCO– Better Training for Safer Food

Názov školenia	Počet účastníkov
Mikrobiologické kritériá	3
Kontrola dovozu rastlinných komodít	2

Príloha č. 5B - Prehľad školení v oblasti produktov živočíšneho pôvodu

Školenia v rámci Národného programu vzdelávania

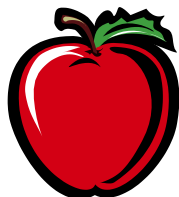
Dátum	Názov školenia	Počet účastníkov
2.-3.2.2009	Aktuálne problémy v oblasti úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu	109
3.-4.2. 2009	Výkon vnútorných auditov	14
26.-27.2.2009	Veterinárne kontroly - salaše	45
18.-19.3.2009	Rýchly výstražný systém pre potraviny	55
26.3.2009	a krmivá	73
10.-12.3.2009	Vzdelávanie úradných veterinárnych lekárov podľa 853/2004 – mäso domácich kopytníkov	56
19.-20.5.2009	Úradné kontroly mäsových výrobkov	56
8.-9.6.2009	Veterinárne kontroly a úradné kontroly v sektore mlieka	76
15.-16.6.2009	Veterinárne kontroly v sektore zver/zverina	50
17.-18.9.2009	Úradná kontrola – sektor čerstvé hydinové mäso	53
24.11.2009	Vzdelávanie úradných veterinárnych asistentov podľa nariadenia (ES) č.854/2004 – aktuálne poznatky	17
26.11.2009		53
30.6.-2.7.2009	Správne konanie v praxi orgánov veterinárnej správy a orgánov úradnej kontroly potravín 2.časť	97
30.5.-2.6.2009		
20.-22.10.2009		
18,-20.11.2009		
8.-9.12.2009	Senzorické posudzovanie potravín	6
17.-18.4.2009	- hydina a hydinové výrobky	7
16.-17.9.2009	- mliečne výrobky	3
4.-5.2.2009	- ryby a rybacie výrobky	82
11.12.2.2009	- mäsové výrobky	
15.-16.10.2009		
31.3.2009	Audit verzus inšpekcia	43
15.-16.4.2009	Aditívne látky a kontaminanty v potravinách	9
21.4.2009		
13.10.2009	Nová potravinová legislatíva – implementácia nariadenia (ES) č.1924/2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach, materiály prichádzajúce do styku s potravinami, rýchly výstražný systém pre potraviny (skúsenosti, informácie, nedostatky)a krmivá, metrológia – legislatíva a aktuálne poznatky (PD5 aj 4	11
27.1.2009	Práca s programom KIČ	75

29.1.2009 31.3.2009		
12.-13.10.2009 29.9.2009 10.-11.12.2009 30.11.-1.12.2009	manažérske zručnosti	31
25.-26.3.2009 28.-29.4.2009 28.-29.10.2009	Ochrana zvierat pri zabíjaní	30
13.-14.10.2009	Ochrana zvierat pri preprave	7

Školenia organizované cez DG SANCO– Better Training for Safer Food

Názov školenia	Počet účastníkov
Hygiena potravín a kontroly mäsa a mäsových výrobkov	1
Hygiena potravín a kontroly mlieka a mliečnych výrobkov	2
Hygiena potravín a kontroly produktov rybolovu	2
Audit HACCP	1

Kontrola kvality čerstvého ovocia a zeleniny

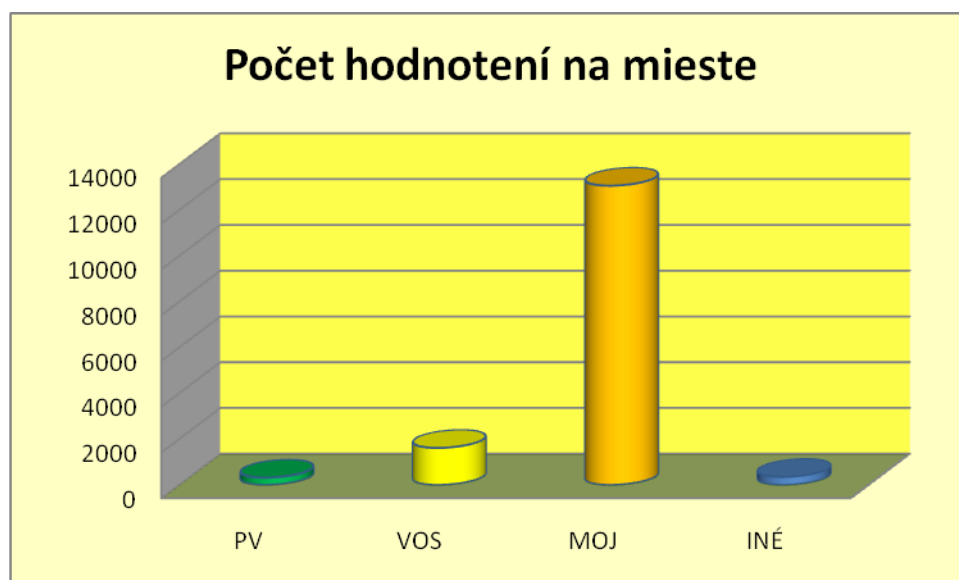
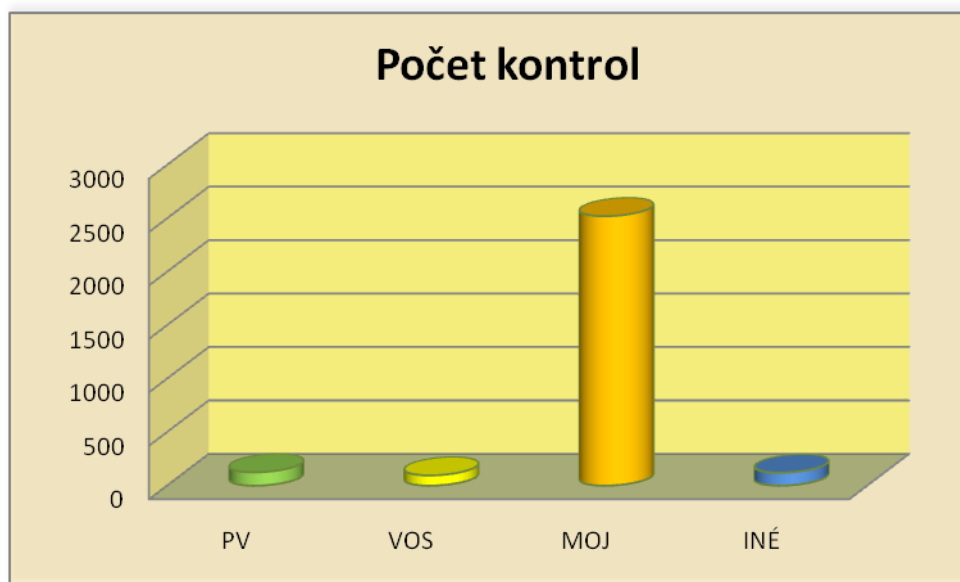

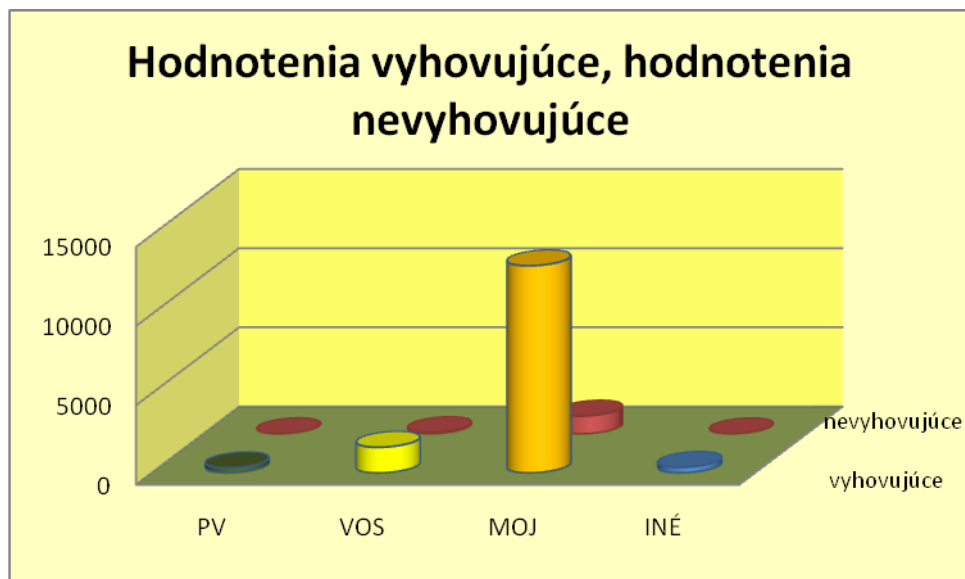
1. Výsledky kontroly

V roku 2009 bolo celkovo vykonaných 3 160 kontrol u podnikateľských subjektov, ktoré sa podieľajú na obchode s ovocím a zeleninou. Z uvedeného počtu kontrol bolo 124 kontrol u prvovýrobcov, 395 kontrol vo veľkoobchodných skladoch, 2 521 kontrol v maloobchodných jednotkách a 120 iných kontrol (dovoz, vývoz, kontroly na požiadanie). Počas kontroly vykonali inšpektori hodnotenie kvality ovocia a zeleniny na mieste spolu v 15 344 prípadoch. Z hodnotených vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kvalitu 1 217 . Uvedený počet nevyhovujúcich vzoriek predstavuje 8 % porušenosť.

Podiel kontrolovaných subjektov na výsledkoch hodnotenia kvality na mieste

Kategória - subjekt	Počet kontrol	Počet HNM	Z toho nevyhovujúcich HNM počet / (%)
Prvovýroba	124	314	9 / 3
Veľkoobchod	395	1614	83 / 5
Maloobchod	2521	13070	1122 / 9
Iné	120	346	3 / 1
Spolu	3160	15344	1217 / 8

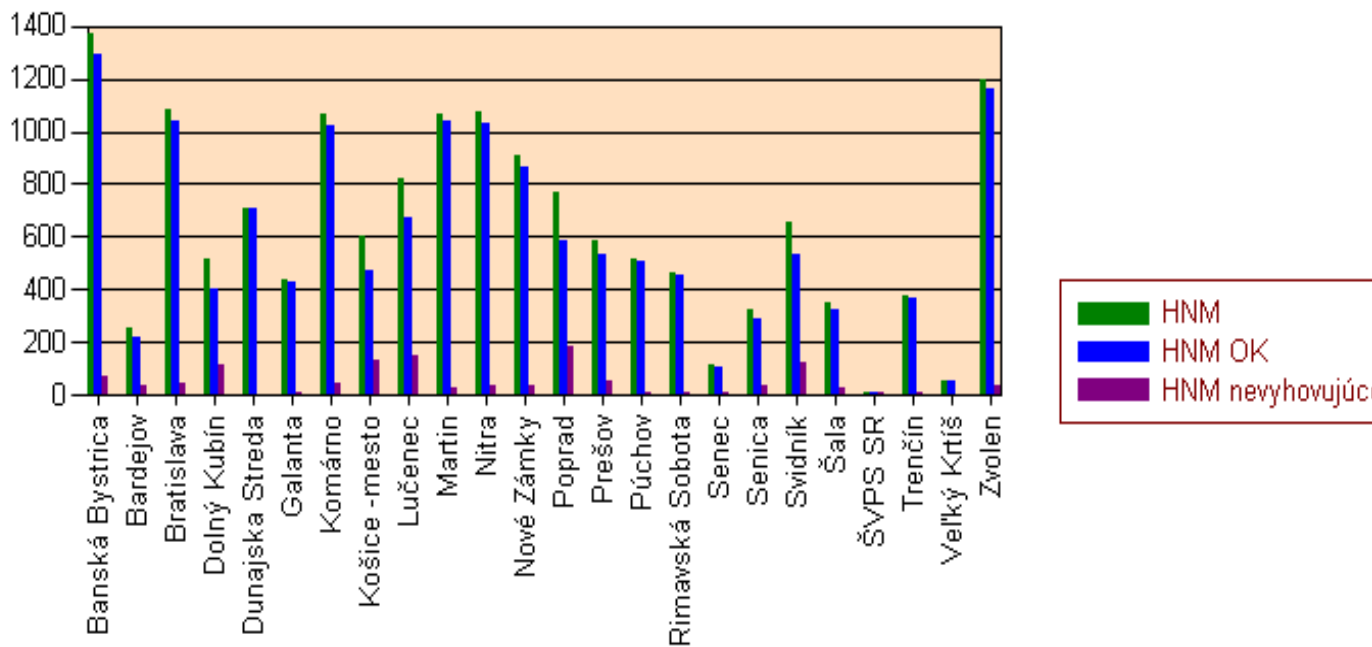
Vyhodnotenie kontroly zhody podľa jednotlivých RVPS

RVPS	Počet pracujúcich inšpektorov	Počet kontrol	Počet HNM	Počet HNM nevyhovujúce
Banská Bystrica	1	172	1368	72
Bardejov	1	65	256	34
Bratislava	2	222	1082	46
Dolný Kubín	1	113	519	119
Dunajská Streda	2	181	705	0
Galanta	1	116	439	6
Komárno	1	226	1070	49
Košice mesto	2	157	608	136
Lučenec	1	165	826	149
Martin	1	142	1066	25
Nitra	3	243	1074	41
Nové Zámky	1	228	908	41
Poprad	1	119	767	183
Prešov	2	185	587	57
Púchov	1	99	517	6
Rimavská Sobota	1	71	463	6
Senec	1	37	113	10
Senica nad Myjavou	1	76	326	38
Svidník	1	178	656	126
Šaľa	1	93	355	26
Trenčín	2	97	376	7
Veľký Krtíš	1	9	52	0
Zvolen	1	158	1198	39
ŠVPS SR (dovoz)	2	8	13	1
Spolu	33	3160	15344	1217

Hodnotenie na mieste - hodnotené množstvá v kg

HNM	Množstvo celkom	Vyhovujúce	Nevyhovujúce
Spolu	5 691 018,62	5 481 927,41	209 091,21

Ovocie zelenina - Kontroly za Slovensko - HNM podľa RVPS - grafický výstup

Hodnotenie na mieste – najviac kontrolované plodiny v roku 2009 – hodnotené množstvá v kg

Druh plodiny	Množstvo (kg)	Počet kont.	Nevyh. kont.(počet)	Nevyh. množst. (kg)
Ananás	1 140,61	37	4	20,00
Avokádo	8 397,50	25	2	8,50
Baklažány	1 421,80	15	2	32,00
Banány žlté	10 834,88	99	13	1 067,62
Brokolica	13 749,10	38	6	11 776,10
Broskyne a nektarinky	57 998,46	643	40	2 039,76

Cesnak	60 397,28	235	15	99,08
Cibula	114 347,80	616	52	2 329,02
Citróny	209 108,84	952	41	2 996,98
Cuketa	1 860,00	20	0	0,00
Čerešne a višne	187,80	12	3	25,80
Červená repa šalátová	202,00	5	1	8,00
Dyňa červená	67 998,50	89	7	2 447,20
Grapefruity, Pomelo	30 414,90	60	10	216,70
Hliva ústřicovitá	1 270,00	6	0	0,00
Hrozno stolové	207 619,38	900	98	24 268,15
Hrušky	95 405,80	490	27	362,00
Hurmikaki	239,20	10	1	5,00
Jablka	568 243,02	2021	161	18 061,12
Jahody	5 262,40	134	21	316,00
Kaleráb	651,60	23	4	65,00
Kapusta a kel	187 689,87	689	56	3 631,20
Kapusta čínska	1 585,80	27	3	122,00
Karfiol	35 411,11	227	23	810,05
Kel ružičkový	1 788,80	10	1	32,00
Kivi	400 046,23	649	59	4 195,58
Lichi	43,00	5	0	0,00
Mandarinky	1 469 513,29	906	45	3 377,79
Mango	550,33	21	0	0,00
Marhule	6 503,60	41	6	123,60
Melón cukrový	3 380,00	40	3	103,00
Mrkva	91 820,77	643	65	1 615,67

Paprika zeleninová	248 477,61	1510	140	17 944,03
Petržlen	4 872,92	68	6	265,92
Pomaranče	249 832,18	1091	48	49 026,18
Pomelo	572,00	13	1	40,00
Pór	5 715,10	159	23	235,60

Rajčiaky	1 303 928,16	1727	116	52 816,64
Red'kovka a red'kev biela	142,00	8	2	35,20
Slivky a slivkoviny	15 213,30	96	14	230,80
Šalát hlávkový a endívia	16 620,59	258	24	6 138,53
Šampiňóny	30 382,22	28	4	88,72
Špargľa	6 015,00	9	2	5,00
Uhorky	131 515,59	574	47	1 895,59
Zeler bul'vový	1 495,58	40	5	109,84

2. Tematické kontroly v roku 2009

V roku 2009 OOT ŠVPS SR vyhlásil dve tematické kontroly. Inšpektori vykonali celkovo 510 kontrol, pri ktorých bolo prekontrolovaných 2 396 vzoriek. Z tohto množstva nevyhovelo požiadavkám kvality 222 vzoriek, čo predstavuje 23 816,99 kg.

Tematická kontrola OZ č. 1 zameraná na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny v obchodnej sieti v období Veľkej noci

Počas kontroly inšpektori RVPS autorizovaní na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny vykonali 214 kontrol zhody s obchodnými normami. Inšpektori hodnotili zhodu kvality s obchodnými normami celkom u 1102 plodín. Z hodnoteného počtu vyhovelo požiadavkám noriem kvality 987 plodín a 115 plodín s celkovou hmotnosťou 2396,87 kg nevyhovelo požiadavkám noriem kvality. Na nevyhovujúci tovar boli vydané nálezy o nezhode.

Tematická kontrola OZ č. 2 zameraná na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny v mesiaci december

Počas kontroly inšpektori RVPS autorizovaní na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny vykonali 296 kontrol zhody s obchodnými normami. Inšpektori hodnotili zhodu kvality s obchodnými normami celkom u 1294 plodín. Z hodnoteného počtu vyhovelo požiadavkám noriem kvality 1187 plodín a 107 plodín s celkovou hmotnosťou 21420,12 kg nevyhovelo požiadavkám noriem kvality. Na nevyhovujúci tovar boli vydané nálezy o nezhode.

3. Kontrola dovozu a vývozu ovocia a zeleniny

Kontrola dovozu a vývozu ovocia a zeleniny z krajín s uznanou inšpekčnou službou

V roku 2009 bolo pri dovoze z tretích krajín s uznanou inšpekčnou službou skontrolovaných 14 zásielok tovaru. Zásielky boli z Maroka a Turecka. Plodiny boli hodnotené ako vyhovujúce. Spolu bolo prekontrolovaných 135,92 ton plodín.

Vyhodnotenie kontroly tovaru z tretích krajín s uznanou inšpekčnou službou

Plodina	Pôvod	Počet zásielok	Tony
Mandarínky	Maroko	1	2,44
Citróny	Turecko	6	8,55
Mandarínky	Turecko	4	65,03
Pomaranče	Turecko	3	59,90
Spolu	-	14	135,92

Kontrola dovozu a vývozu z tretích krajín

Kontrola pri dovoze a vývoze sa týkala tretích krajín bez uznanej inšpekčnej služby, to znamená, že kontroly boli vykonané pri každom dovoze a vývoze. Od 1.7. 2009, keď bola zrušená väčšina obchodných noriem sa kontrolovali iba plodiny podliehajúce desiatim platným obchodným normám ES.

Pri **dovoze** plodín z tretích krajín bolo prekontrolovaných 65 zásielok

Pri **vývoze** do tretích krajín bolo skontrolovaných 201.

4. Správne konanie

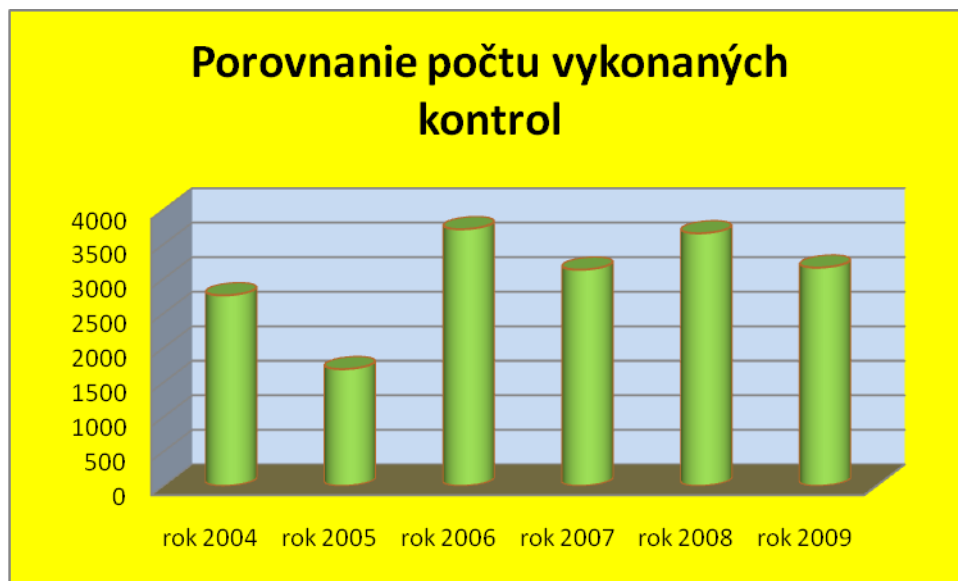
V roku 2009 bolo na RVPS právoplatne ukončených 36 správnych konaní voči subjektom podnikajúcim v sektore ovocia a zeleniny za porušenie zákona č.491/2001 o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami. Na základe porušenie tohto zákona boli právnym subjektom uložené pokuty vo výške 33 337 €. Z toho 33 pokút bolo uložených v hyper a supermarketoch, 3 pokuty v menších prevádzkach. Správne konania boli ukončené na jednotlivých RVPS nasledovne: RVPS Bardejov 2, RVPS Bratislava 2, RVPS Humenné 4, RVPS Komárno 1, RVPS Košice 1, RVPS Liptovský Mikuláš 4, RVPS Poprad 9, RVPS Spišská Nová Ves 2, RVPS Svidník 3, RVPS Šaľa 1, RVPS Vranov 5 a RVPS Žilina 2.

	Počet celkom	Právoplatne ukončené	Pokuta €
Spolu	39	36	33 337

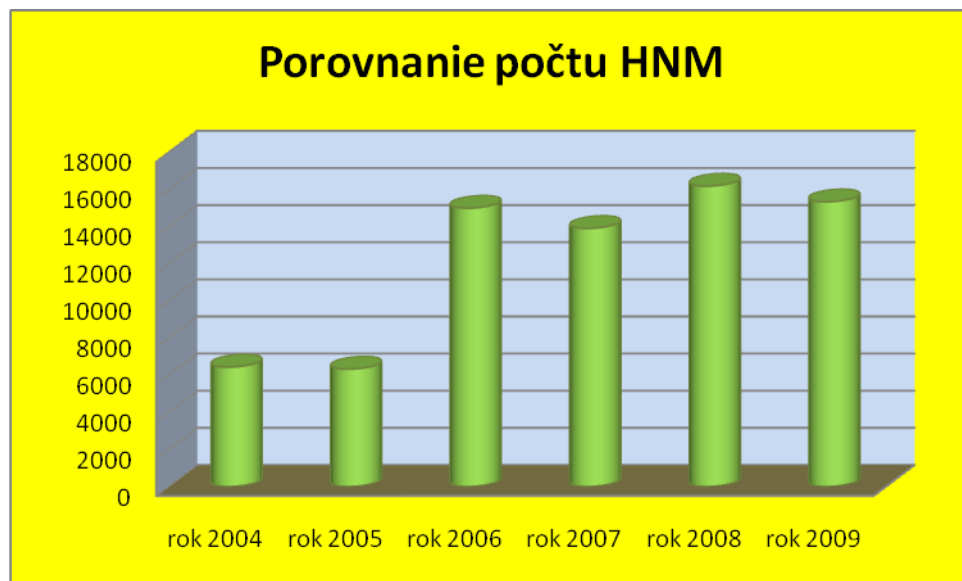
Kontrolu vykonal inšpektor RVPS	Právoplatne ukončené	Pokuta €
Bardejov	2	900
Bratislava	2	2 332
Dolný Kubín	4	3 260
Komárno	1	331
Košice	1	400
Martin	2	690
Poprad	11	12 384
Svidník	12	12 040
Šaľa	1	1 000

5. Celkové porovnanie kontrol v roku 2004 až 2009

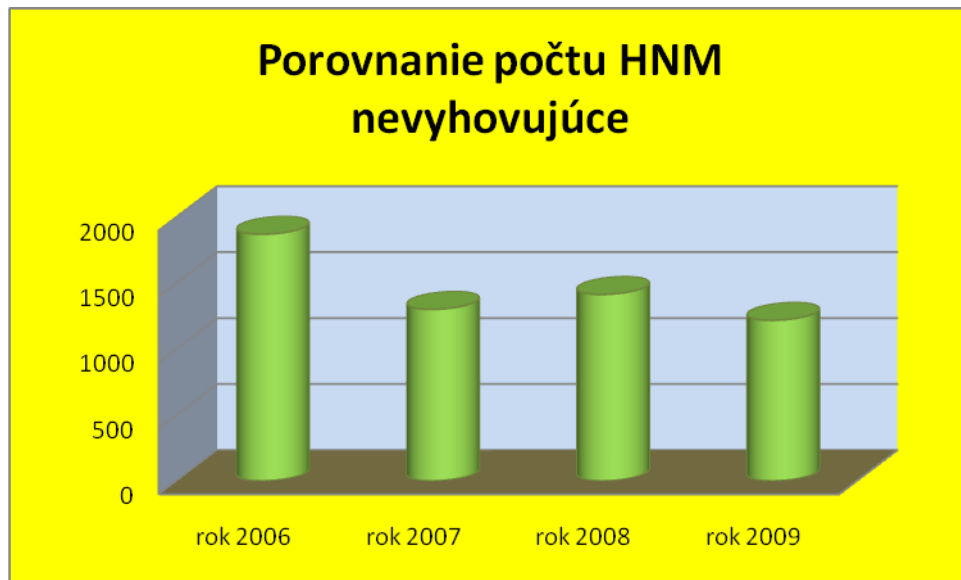
Kategória - subjekt	Počet kontrol 2004	Počet kontrol 2005	Počet kontrol 2006	Počet kontrol 2007	Počet Kontrol 2008	Počet Kontrol 2009
Prvovýroba	275	154	175	131	148	124
Veľkoobchod	670	382	529	351	470	395
Maloobchod	1 814	1 154	2 860	2 275	2 572	2 521
Iné	-	-	152	373	467	120
Spolu	2 759	1 690	3 716	3 130	3 657	3 160

Katégorie - subjekt	Počet HNM 2004	Počet HNM 2005	Počet HNM 2006	Počet HNM 2007	Počet HNM 2008	Počet HNM 2009
Prvovýroba	383	375	338	260	363	314
Veľkoobchod	1 478	1 318	1 792	1481	1 685	1614
Maloobchod	4 580	4 636	12 496	11 802	13 079	13070
Iné	-	-	374	368	1 063	346
Spolu	6 441	6 329	15 000	13 911	16 190	15 344

Katégorie /subjekt	2006 Počet nevyhovujúcich HNM / % porušenosti	2007 Počet nevyhovujúcich HNM/ % porušenosti	2008 Počet nevyhovujúcich HNM/ % porušenosti	2009 Počet nevyhovujúcich HNM/ % porušenosti
Prvovýroba	10 / 2,9	6 / 2,3	4 / 1,1	9 / 3
Veľkoobchod	174 / 9,7	92 / 6,2	75 / 4,4	83 / 5
Maloobchod	1 650 / 13,2	1 200 / 10,2	1 327 / 10,1	1122 / 9
Iné	35 / 9,3	2 / 0,5	7 / 0,6	3 / 1
Spolu	1 869 / 12,5	1 300 / 9,3	1 413 / 8,7	1217 / 8

V roku 2009 prišlo k poklesu počtu kontrol oproti roku 2008 o 497 kontrol zhruba na úroveň roku 2007. Súčasne počet hodnotení na mieste (kontrol zhody) vykonaných v roku 2009 dosiahol v sledovanom období nižší počet ako v roku 2008 o 846 hodnotení. Na jednu kontrolu vychádza úroveň počtu hodnotení na mieste 4,9. Počet nevyhovujúcich vzoriek v roku 2009 je 1 217, čo predstavuje 8 % porušenosť, v roku 2008 dosiahla porušenosť 8,7 %. Celkovo boli vydané nálezy o nezhode na 209 091,21 kg.

Začiatkom roka 2009 vykonávalo kontrolu zhody 31 autorizovaných inšpektorov pracujúcich na RVPS. Z tohto počtu boli dve inšpektorky počas celého roka na materskej dovolenke. V priebehu roka boli autorizovaní dvaja noví inšpektori. Dvaja inšpektori RVPS sú pripravovaní na autorizáciu. Ku koncu roka 2009 bolo na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny autorizovaných 33 inšpektorov RVPS a 3 inšpektori ŠVPS SR. Inšpektori ŠVPS SR vykonávali kontrolu zhody pri vývoze a dovoze čerstvého ovocia a zeleniny. Na základe rozhodnutia riaditeľa Sekcie hygieny potravín, úradnej kontroly potravín a organizácie trhu bol výkon kontroly dovozu a vývozu inšpektormi ŠVPS SR od septembra zastavený. Inšpektori autorizovaní na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny pracujúci na 24 RVPS vykonali spolu 3 160 kontrol a 15 344 hodnotení na mieste. V priemere, po odpočítaní 2 inšpektorov (materská dovolenka), bolo vykonaných 137 kontrol a 667 hodnotení na mieste na jednu RVPS (23 RVPS). Na jedného autorizovaného inšpektora z 31 pracujúcich pri kontrole obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny vychádza v priemere 102 kontrol a 495 hodnotení na mieste za rok a 9 kontrol a 41 hodnotení na mieste za mesiac. Pri výkone 3 kontroly za deň to znamená, že odbornosť autorizovaného inšpektora na RVPS bola využitá 3 dni v mesiaci. Najviac kontrol za rok na jedného inšpektora bolo vykonaných na RVPS Nové Zámky 228, RVPS Komárno 226 a RVPS Prešov 185. Najviac hodnotení na mieste na jedného inšpektora bolo vykonaných na RVPS Banská Bystrica 1 368, RVPS Zvolen 1 198 a RVPS Komárno 1 070. Najväčší počet hodnotení na mieste na jedného inšpektora pri ktorých bol zistený nevyhovujúci tovar bol zistený na RVPS Poprad 183, RVPS Lučenec 149 a RVPS Svidník 126. Nevyhovujúci tovar nebol zistený na RVPS Dunajská Streda a RVPS Veľký Krtíš.

Z plodín bolo najviac kontrol zhody vykonaných u jablák 2 021 hodnotení, u rajčiakov 1 727 hodnotení a u papriky 1 510 hodnotení. Najväčší objem kontrol v kg bol vykonaný u mandarínok 1 469 513,29 kg, u rajčiakov 1 303 928,16 kg a u jablák 568 243,02 kg. Najviac nevyhovujúcich plodín bolo zistených u jablák 161, u papriky 140 a u rajčiakov 116. Najväčší objem nevyhovujúcich plodín v kg bol zistený u rajčiakov 52 816,64 kg, u pomarančov 49 026,18 kg a u hrozna stolového 24 268,15 kg.

S nárastom počtu autorizovaných inšpektorov (v roku 2008 8 inšpektorov, v roku 2009 2 inšpektori) prišlo k poklesu počtu kontrol a hodnotení kvality. Taktiež na základe legislatívnych zmien, zavedenie všeobecnej normy sa očakával nárast kontrol. Odbornosť autorizovaných inšpektorov bola na väčšine RVPS využitá minimálne, napriek tomu, že sa všeobecne poukazuje na nevyhovujúci stav v kvalite predávaného ovocia a zeleniny.

b) Kontrola vína

V období od 1.1. 2009 do 31.8. 2009 ŠVPS SR vykonávala kontrolu vína v zmysle Nariadenia rady (ES) č. 1493/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s vínom (Ú.v. ES L 179, 4.7.1999), Nariadenia komisie (ES) č. 2729/2000 zo 14. decembra 2000 ustanovujúceho podrobné vykonávacie pravidlá kontroly vo vinohradníckom sektore (Ú.v. ES L 316, 15.12.200), Nariadenia komisie (ES) č. 753/2002 z 29. apríla 2002, ktorým sa stanovujú určité pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1493/1999, pokiaľ ide o popis, označovanie, prezentáciu a ochranu určitých vinárskych výrobkov a zákona č. 182/2005 Z.z. o vinohradníctve a vinárstve v znení neskorších predpisov. Od 1.8. 2008 bolo Nariadenie rady (ES) č. 1493/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s vínom (Ú.v. ES L 179, 4.7.1999) zrušené a nahradené novým nariadením rady č. 479/2008 o spoločnej organizácii trhu s vínom. Označovanie v zmysle novej EU legislatívy je v platnosti od 1.9. 2009. Do tohto termínu platí označovanie spotrebiteľských balení a analytické limity pre zisťovanie kvality a zdravotnej neškodnosti podľa VI a VII prílohy ES Nariadenia rady (ES) č. 1493/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s vínom.

Nové kompetencie v zmysle zákona č. 313/2009 Z.z. o vinohradníctve a vinárstve od 1.9. 2009 sú:

1. Kontrola cisternových vín
2. Kontrola kompletnej evidencie u výrobcov vín
3. Kontrola kompletnej evidencie u prepravcov cisternových vín zo zahraničia
4. Kontrola a evidencia prepravcov vinárskych produktov
5. Kontrola evidencie množstva nakúpeného hrozna u výrobcov a porovnanie s množstvom hotového certifikovaného vína
6. Vysledovateľnosť od hrozna až po spotrebiteľské balenie v maloobchodnej predajni
7. Kontrola vín v zariadeniach spoločného stravovania

1. Vyhodnotenie výsledkov kontroly vína

V sledovanom období vykonali inšpektori Štátneho odborného dozoru vína 640 kontrol v maloobchodných prevádzkach a 380 kontrol vo výrobných prevádzkach, čo celkovo predstavuje 1020 kontrol.

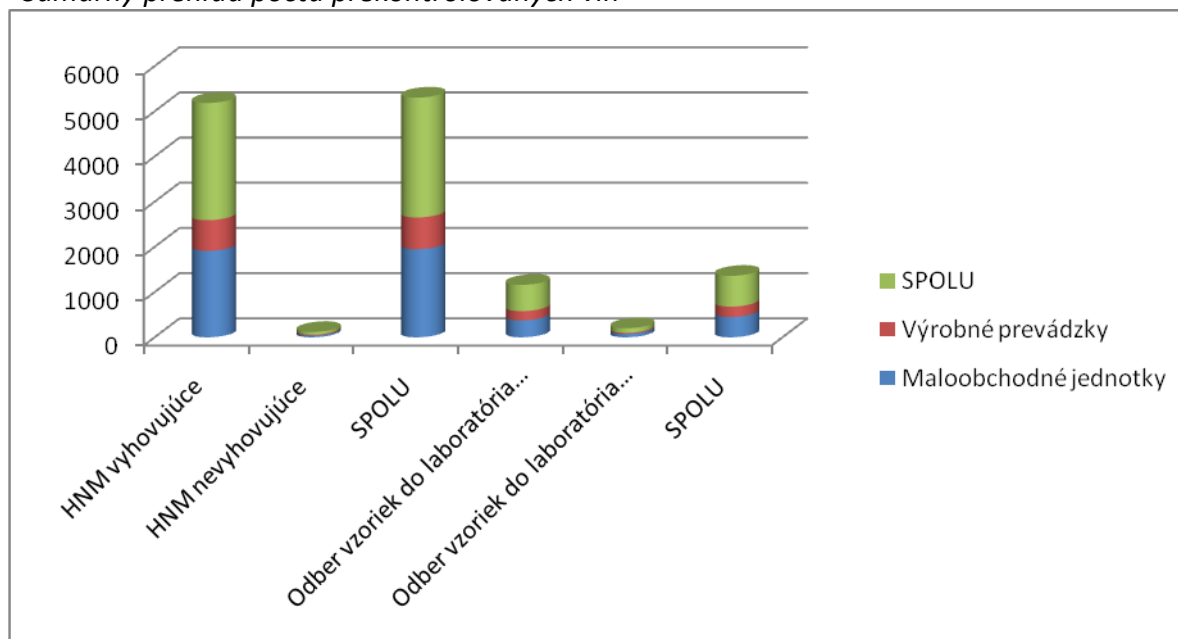
Vína boli pri previerkach hodnotené na mieste (HNM), prípadne boli odoberané vzorky predávaných vín do troch laboratórií ŠVPÚ Bratislava, Dolný Kubín, Košice na senzorické a analytické rozborly.

Najviac nedostatkov bolo zistených v maloobchodných jednotkách predaja sudových vín pri senzorickom hodnotení sudových vín, odobratých do laboratórií ŠVPÚ v sledovaných senzorických znakoch - čírosť, farba, vôňa, chuť a v analytických znakoch nesprávny údaj o zvyškovom cukre na etikete, nesprávny údaj o obsahu alkoholu a prekročený limit kyseliny octovej.

Sumárny prehľad počtu prekontrolovaných vín

	Maloobchodné jednotky	Výrobné prevádzky	SPOLU
HNM vyhovujúce	1913	680	2593
HNM nevyhovujúce	37	22	59
SPOLU	1950	702	2652
Odber vzoriek do laboratória vyhovujúce	375	205	580
Odber vzoriek do laboratória nevyhovujúce	75	25	100
SPOLU	450	230	680

Sumárny prehľad počtu prekontrolovaných vín

1.1. Maloobchodné prevádzky

V maloobchodných jednotkách (MOJ) bolo celkovo vykonaných 640 kontrol, pri ktorých bolo celkovo na mieste hodnotených vín (HNM) 1950 vzoriek predávaných vín, z čoho 30 vzoriek zahraničných vín nevyhovovalo v označení pre neuvedenie slovného údaju o fľašovateľovi a pri vínach dovezených z tretích krajín v 7 prípadoch neuvedenie údaju o dovozcovi. Uvedené vína boli stiahnuté z predaja.

Celkovo bolo 450 vzoriek vín odobratých do laboratórií ŠVPÚ. Pri odbere vín do laboratórií ŠVPÚ bolo v maloobchodných predajniach zistených 75 nevyhovujúcich vzoriek vín. V 12 odobratých vzorkách vín bol nesprávne uvedený obsah zvyškového cukru na etikete s porovnaním s údajom zisteným analýzou v laboratóriu. V 18 vzorkách bol nesprávne uvedený obsah alkoholu na etikete s porovnaním s nameranými hodnotami v laboratóriu ŠVPÚ. Pri 7 vzorkách odobratých vín bol zistený prekročený obsah celkového oxidu siričitého.

V senzorickom hodnotení nevyhovovalo 38 vzoriek vín. Z toho 22 vzoriek vín pochádzalo z krajín Európskeho spoločenstva a 15 vzoriek pochádzalo zo slovenskej produkcie, hlavne z kategórie stolových vín. Hlavným nedostatkom bola oxidácia vo vône a chuti, prchavé kyseliny a vôňa, chuť nečistá po spontánnej jablčno-mliečnej fermentácii (JMF) hlavne výskyt gumových a pripálených pachov, zápachy pripomínajúce kvasenú kapustu a sírovodíkové zápachy. Príčina týchto nedostatkov bola v nedokonalom zastabilizovaní vína a nesprávnej technológii skladovania.

V slovenských vínach bolo zistených výrazný pokles nedostatkov a nevyhovujúcich vzoriek v predávaných kategóriách akostných a prívlastkových vín.

Pri označovaní predaja slovenských sudových vín boli opakované nedostatky hlavne na vývesných tabuliach, nebola uvedená trieda kvality a nebol uvedený obsah alkoholu v obj. %

1.2. Výrobné prevádzky

Vo výrobných prevádzkach bolo celkovo vykonaných 380 kontrol, pri ktorých bolo celkovo hodnotených na mieste (HNM) 680 vzoriek vyrobených a predávaných vín. Celkovo bolo odobratých do laboratórií ŠVPÚ 230 vzoriek vín. Z uvedeného množstva bolo 25 vzoriek nevyhovujúcich. 8 vzoriek nevyhovovalo pre nesprávne uvedený obsah zvyškového cukru na etikete, 6 vzoriek pre nadlimitný obsah oxidu siričitého vo vínach bez zemepisného označenia a pri 11 vzorkách vín bola zistená porušená kvalita pri senzorickom hodnotení vína - vôňa a chuť nečistá po kyseline octovej a oxidácii.

Pri kontrole evidencie o výrobe vína vo výrobných prevádzkach bolo zistených 65 nedostatkov. Pri kontrolách zameraných na evidenciu výroby a skladovania vín bolo zistených 21 výrobcov, ktorí nevykonávali žiadnu evidenciu o príjme hrozna, evidenciu výrobných dávok a množstva vyprodukovaného vína. V 44 prípadoch výrobcovia vykonávajú čiastočnú evidenciu, len evidenciu o nakúpenom hrozne. Výrobcom boli uložené opatrenia o zabezpečení kompletnej evidencie v zmysle vyhlášky č. 350/2009.

1.3. Obchodníci s vinárskymi produktmi

V zmysle nových kompetencií boli vykonané kontroly u prepravcov cisternových vín z Maďarska, Talianska a Španielska. Počas kontrol prepravcovia predložili podrobný zoznam o nakúpených vínach a aj evidenciu adresy vyskladnenia prepravovaného vína. Celkovo bolo zistených 6,5 milióna nakúpeného a prepraveného vína na Slovensko. Najčastejšími odberateľmi cisternových vín sú slovenský výrobcovia.

Kontrolou bolo zistené, že prepravované víno je v triede stolových vín vyrobených v roku 2008.

2. Tematické kontroly:

2.1. Predveľkonočná kontrola dovozových vín z tretích krajín

Počas kontroly bolo z obchodných reťazcov odobratých 68 vzoriek vína. Z toho 7 vzoriek vín nevyhovovalo v znaku označenie, nakoľko na etikete chýbal údaj o dovozcovi. Pri senzorickom hodnotení bola zistená porušenosť v troch vzorkách bielych vín v znakoch vôňa a chuť - nečistá po oxidácii.

2.2. Kontrola vín z Európskeho spoločenstva kontrola označovania, kvality v senzorických a analytických ukazovateľoch

- Zistená nekvalita v 14 vzorkách predaja maďarských odrodových vín, dodaných na slovenský trh v spotrebiteľských obaloch - okamžitý zákaz predaja a ukončené správne konanie
- Zistená opakovaná nekvalita českých vín od fľašovateľa Víno Mutěnice, jedná sa o zmes vín z EU – zahájené správne konanie a zákaz predaja
- Pozastavenie predaja a vrátenie dodávateľom vín z Talianska a Maďarska za nesprávny údaj o obsahu alkoholu – nedostatok v označovaní

2.3. Kontrola predaja sudových vín

Zistené opakované hrubé porušenie kvality predaja sudových vín od 1 výrobcu v 8 predajniach sudových vín. Za uvedené hrubé porušenie bolo zahájené voči výrobcovi správne konanie.

2.4. Kontrola pravosti akostných a prívlastkových vín analýzou NMR vykonané v colnom laboratóriu Bratislava v spotrebiteľských baleniach od slovenských producentov – nebol zistený závažný nedostatok

2.5. Kontrola predaja burčiakov

Inšpektori sa zamerali na kvalitu predaja burčiakov. Odber vzoriek burčiakov bol hlavne pri maloobchodnom predaji v Pezinku, miestna časť Grinava a v Nitre. Kontrolou bola zistená 100 % porušenosť kvality pri predaji burčiaku v Pezinku, miestna časť Grinava. Nedostatky boli hlavne v prekročenom prídavku repného cukru a vody.

3. Nedostatky v hygiene a dodržiavaní systému HACCP

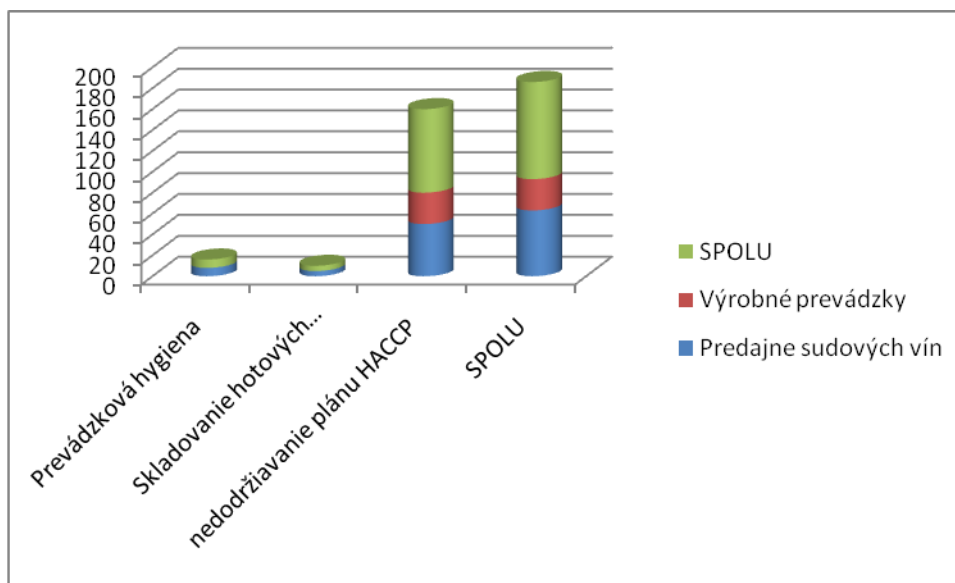
Vo výrobných prevádzkach bola pri výrobe vína najčastejším nedostatkom nedodržaná hygiena technologických zariadení a nedodržiavanie hygienického plánu HACCP.

V prevádzkovej hygiene a skladovaní hotových výrobkov boli nedostatky v predajniach sudových vín, a to v čistote predajných nádob a v použití nevhodných nádob pri predaji vína v sudovej forme.

Nedostatky v prevádzkovej hygiene

Nedostatky v počte zistení	Predajne sudových vín	Výrobné prevádzky	SPOLU
Prevádzková hygiena	8	0	8
Skladovanie hotových výrobkov	5	0	5
nedodržiavanie plánu HACCP	50	30	80
SPOLU	63	30	93

Nedostatky v prevádzkovej hygiene

4. Vyhodnotenie odborného prístupu inšpektorov Štátneho odborného dozoru vína

Výkon kontroly inšpektori vykonávali v súlade s manuálom pre výkon kontroly vín. Hodnotenia na mieste boli vykonávané na vysokej odbornej úrovni, čo sa preukázalo aj pri výbere vzoriek do laboratórií ŠVPÚ do ktorých sa odoberali hlavne negatívne vzorky vín s porušenou kvalitou.

Z uvedených laboratórnych výsledkov možno konštatovať šetrenie finančného rozpočtu určeného na odber vzoriek.

Inšpektori sa v roku 2009 aktívne zúčastňovali degustačných komisii a súťaží vín v rámci nominačných a reprezentačných súťaží vín.

5. Sankčné postihy

Za zistené nedostatky ohľadom nevyhovujúcich vzoriek vín v sensorickom a analytickom hodnotení a ostatných nedostatkoch sú uložené správnym konaním sankčné pokuty. Celkovo bolo uložených a ukončených **18** správnych konaní v celkovej výške **30 500 euro**.

c) Kontrola klasifikácie jatočného hovädzieho dobytka a ošípaných

Kontrola klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytka a ošípaných sa vykonáva na celom území Slovenskej republiky na 50 hovädzích bitúnkoch a 82 bitúnkoch pre ošípané. Z uvedeného počtu sa na 6 bitúnkoch poráža viac ako 75 ks hovädzieho dobytka za týždeň a na 44 bitúnkoch sa poráža menej ako 75 ks hovädzieho dobytka za týždeň. Čo sa týka klasifikácie jatočných tiel ošípaných, z vyššie uvedeného počtu bitúnkov je 22 s kapacitou porážania nad 200 ks ošípaných týždenne pričom frekvencia kontrol na týchto prevádzkach podľa nariadenia EÚ je 8 kontrol ročne a prevádzkarní s kapacitou porážania menej ako 200 ks ošípaných týždenne je v SR 60 s ročnou frekvenciou 2 kontrol. Klasifikácia jatočných tiel HD je v SR povinná a od 1.7.2009 je povinná aj klasifikácia jatočných tiel ošípaných a musia ju vykonávať všetky bitúnky v Slovenskej republike.

Inšpekčnú skupinu tvoria 3 odborní inšpektori ŠVPS SR. V roku 2009 bolo vykonaných 194 kontrol klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytka, čo predstavuje pokles počtu kontrol oproti plánovanému počtu 224 o 30 kontrol. Celkovo bolo za rok 2009 skontrolovaných 1414 jatočných tiel HD, čo je pokles počtu skontrolovaných tiel oproti roku 2008 o 27,3%.

Uvedený počet kontrol nebol splnený z dôvodov jedného služobného auta využívajúceho dvomi inšpektormi, ako aj obmedzením služobných ciest v mesiacoch marec-apríl 2009.

Pri kontrolách klasifikácie jatočných tiel ošípaných bol plánovaný počet kontrol od 1.7.2009 do 31.12.2009 148 kontrol, pričom skutočný počet kontrol bol 36, čo je plnenie na 24,3%.

Nízky počet kontrol klasifikácie ošípaných bol spôsobený hlavne oneskoreným začiatkom kontrol (od 13.10.2009) z organizačných a technických dôvodov.

V roku 2009 bolo zahájené a ukončené 1 správne konanie voči klasifikátorovi hovädzieho dobytka a v 1 prípade bolo vydané opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov klasifikátorom a podnikateľským subjektom.

Najčastejšie chyby pri kontrolách v roku 2009 boli najmä tieto:

- nadhodnocovanie či podhodnocovanie tried mäsitosti a pretučnenosti,
- opracovanie jatočného tela nezodpovedalo štandardnej úprave
- chýbajúce kalibrácie váh,

- klasifikačné protokoly neboli k dispozícii
- neodosielanie protokolov o klasifikácii do Centrálnej evidencie hospodárskych zvierat
- nečitateľné označenie na jatočných telách,
- chýbajúce kalibrácie prístrojov pre klasifikáciu ošípaných
- neoznačovanie resp. nesprávne označovanie jatočných tiel HD a ošípaných
- nevykonávanie dennej kontroly prístrojov pre klasifikáciu ošípaných

KONTROLA KLASIFIKÁCIE HOVÄDZIEHO DOBYTKA - 2 0 0 9																
počet kontrol	počet kontrolovaných kusov HD	KATEGÓRIA H D							mäsiť				pretučnosť			
		V	Z	A	B	C	D	E	nad + 1	nad + viac	pod + 1	pod + viac	nad + 1	nad + viac	pod + 1	pod + viac
JANUÁR 2 0 0 9																
13	75	1	0	11	7	0	55	1	2	0	0	0	0	0	2	0
FEBRUÁR 2 0 0 9																
20	218	0	0	49	37	0	110	22	7	0	2	0	12	0	10	0
MAREC 2 0 0 9																
8	55	0	0	2	0	0	50	3	6	0	0	0	1	0	2	0
APRÍL 2 0 0 9																
17	112	5	0	19	11	0	64	13	5	0	1	0	3	0	3	0
MÁJ 2 0 0 9																
26	214	0	0	57	13	0	158	13	9	0	0	0	6	0	5	0
JÚN 2 0 0 9																
13	117	2	1	43	15	0	47	9	6	0	0	0	5	0	3	0
JÚL 2 0 0 9																
20	145	0	0	42	27	0	72	4	5	0	1	0	11	0	2	0
AUGUST 2 0 0 9																
24	107	0	0	9	14	0	64	20	3	0	1	0	0	0	2	0
SEPTEMBER 2 0 0 9																
16	143	0	0	34	14	0	88	7	7	0	2	0	5	0	1	0
OKTÓBER 2 0 0 9																
18	137	4	1	26	13	0	81	11	1	0	2	0	2	0	3	0
NOVEMBER 2 0 0 9																
16	48	0	1	4	2	0	41	0	1	0	1	0	1	0	4	0
DECEMBER 2 0 0 9																
5	16	0	0	1	1	0	11	3	0	0	0	0	0	0	0	0
S P O L U I. - XII. 2009																
196	1414	12	3	297	154	0	841	106	52	0	10	0	46	0	37	0

d) Delegované činnosti

V zmysle Dohody o delegovaných činnostiach medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou (PPA) a Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR vykonáva ŠVPS SR delegované kontrolné činnosti pre potreby PPA na účely uplatňovania Spoločnej organizácie trhu EÚ.

Odbor organizácie trhu aktualizoval v roku 2009 všetky manuály na výkon delegovaných činností, aktualizovanú verziu schválil ústredný riaditeľ ŠVPS SR.

V súčasnom období odbor používa manuály pre tieto činnosti :

- **Manuál pre výkon kontroly zhody obchodných noriem čerstvého ovocia a zeleniny**
- **Manuál pre cenové spravodajstvo**
- **Manuál pre výkon kontroly spracovaného ovocia a zeleniny**
- **Manuál pre kontrolu na mieste: Predbežné uznanie organizácií výrobcov v sektore ovocie – zelenina v kategórii výroby určené na spracovanie**
- **Manuál pre výkon kontroly pri vývoze poľnohospodárskych výrobkov do tretích krajín v režime vývozných náhrad**

Z rozsahu delegovaných činností sa v roku 2009 vykonali kontroly v nasledovných oblastiach organizácie trhu :

- ❖ **kontroly prevádzok na mieste pre vývozné náhrady**
- ❖ **kvalita rajčiakov a hotového výrobku z rajčiakov, splnenie minimálnych požiadaviek kvality rajčiakov dodávaných na spracovanie, odbery vzoriek**
- ❖ **kontrola na mieste pre účel predbežného uznania skupiny výrobcov**
- ❖ **Kontroly prevádzok na mieste v rámci vývozných náhrad boli vykonané za účelom overenia správnosti predložených receptúr a dodržiavania stálych vlastností a kvality spracovaných poľnohospodárskych výrobkov. Tieto kontroly zahŕňali hlavne :**
 - kontrolu pôvodu zložiek, splnenie ich zdravotných a kvalitatívnych kritérií
 - kontrolu dodržiavania receptúry t.j. overenie skutočných použitých množstiev jednotlivých zložiek oproti množstvám deklarovaným v žiadosti o registráciu receptúry
 - dokumentáciu pri zmene receptúry, dodržiavanie podmienok technológie a vedenia výrobných dokumentácie spracovaných poľnohospodárskych výrobkov
 - overovanie kvality výrobkov a s tým súvisiacej dokumentácie
 - odbery vzoriek výrobkov pre kontrolu kvality
 - zabezpečenie vykonania analýz

v nasledovných subjektoch:

- **Kraft Foods Slovakia a.s., Bratislava**
- **RAJO a.s. , Bratislava**

Kontroly boli vykonané v súlade s Nariadením Komisie (ES) č.1043/2005

- ❖ Kontrola zameraná na zistenie uplatniteľných noriem minimálnej kvality výrobku zahŕňala:
 - preverenie dodržania minimálnych požiadaviek na rajčiaky dodané na spracovanie
 - kontrolu dokladov a preverenie dodržania minimálnych požiadaviek na kvalitu hotových výrobkov z rajčiakov
 - odbery vzoriek a ich doručenie na analýzy do laboratória ŠVPÚ SR

v kontrolovaných subjektoch:

- **DRUTOMA družstvo Kolárovo**
- **Odbytové družstvo ZEM Tvrdošovce**
- **Odbytové družstvo producentov rajčín , Dvory nad Žitavou**
- **ZPD-Zeleninárske potravinárske družstvo Dvory nad Žitavou**
- **Poľnohospodárske družstvo Tvrdošovce**
- **KOLAGREX Int., spol.s.r.o., Kolárovo**

Kontroly boli vykonané v súlade s Nariadením Rady (ES) č. 1234/2007, Nariadením Komisie (ES) č.1764/1986 , Nariadením Komisie (ES) č.217/2002

- ❖ Kontrola na mieste pre účel predbežného uznania skupiny výrobcov bola zameraná na presnosť informácií poskytnutých v žiadosti o predbežné uznanie skupiny výrobcov a na informácie uvedené v akčnom pláne (pestovateľské postupy, skladovanie, triedenie ,balenie produktov)

v kontrolovanom subjekte:

- **GreenCoop družstvo**

Kontrola bola vykonaná v súlade s Nariadením Rady (ES) č.1234/2007, Nariadením Komisie (ES) č.1580/2007.

Celkový prehľad vykonaných kontrol v rámci delegovaných činností v roku 2009:

KONTROLY PRE P P A 2 0 0 9	VÝVOZNÉ NÁHRADY	ORGANIZÁCIE VÝROBCOV	KVALITA RAJČIAKOV	SPOLU
ZHODA	7	1	36	44
NEZHODA	1	0	1	2
SPOLU	8	1	37	46

e) Kontroly RVPS - audit

V roku 2009 boli vykonané na základe plánu kontroly oddelenia kontroly ŠVPS SR 3 kontroly na RVPS.

V RVPS Púchov, Šaľa boli zistené nedostatky a z kontrol bol vypracovaný protokol.

V RVPS Svidník neboli zistené nedostatky

f) Vzdelávacie aktivity

Odbor organizácie trhu realizoval v roku 2009 tieto školenia:

Ovocie – zelenina:

27. - 28.01.2009

Nová legislatíva EÚ v sektore ovocie - zelenina

Miesto: IVVL Košice

20. - 21.05.2009

Všeobecná norma kvality, delegované činnosti pre PPA – výkon kontroly

Miesto: Kováčová

16. – 17.09.2009

Špecifické normy kvality - 1. časť

Miesto: IVVL Košice

14.10.2009

Školenie inšpektorov pripravovaných na autorizáciu - normy kvality, legislatíva EÚ, administratívne postupy

Miesto: Modra

24. - 25.11.2009

Špecifické normy kvality – 2. časť

Miesto: Košice

30.06. - 02.07.2009

Harmonizácia hodnotenia kvality OZ

Miesto: Mojmírovce

V termíne od 30. júna do 2. júla 2009 sa uskutočnil 14. ročník medzinárodného kurzu OECD - EHK/OSN „Harmonizácia hodnotenia kvality ovocia a zeleniny“ v kaštieli Mojmírovce (Slovenská republika).

Program kurzu bol zameraný na interpretáciu noriem kvality a ich uplatňovanie v praxi, ako aj na postup inšpekčných služieb pri uplatňovaní novej legislatívy EÚ v sektore ovocie – zelenina. Prezentované boli normy kvality OECD- EHK/OSN pre jahody (Mat Kersten, Holandsko), šaláty (Peter Covell, Veľká Británia) a stolové hrozno (István Ecsedi, Maďarsko). Lektori pripravili pre účastníkov kurzu aj praktické cvičenia v hodnotení jednotlivých plodín.

Zástupcovia OECD (István Ecsedi, viceprezident Schémy OECD) a EHK/OSN (Claudio Meza) informovali účastníkov kurzu o najnovšom vývoji v oboch organizáciách a práci v ostatnom období.

Počas kurzu boli prezentované nasledovné témy:

- Dôležitosť noriem kvality v poľnohospodárskom obchode – Dorian La Fond, USA

- Organizácia a kontrola zhody čerstvého ovocia a zeleniny pri dovoze a vývoze v Rumunsku – Gabriela Angheluta, Rumunsko

- GMO v ovocí a zelenine – Jaroslav Remža, Slovenská republika

Nariadenie /ES/ č. 1221/2008 – jeho uplatňovanie v členských štátoch

- Stručné zhodnotenie nového Nariadenia EK – Lajos Németh, Maďarsko

- Uplatňovanie nového Nariadenia EK vo Veľkej Británii – Peter Covell, Veľká Británia

- Uplatňovanie nového Nariadenia EK v Holandsku – Mat Kersten, Holandsko

- Úroveň vývoja exportu potravín – Saad Benchakroune, Maroko

- Uplatňovanie všeobecnej obchodnej normy v členských štátoch EÚ vzhľadom na členstvo v OECD Schéme – Viera Baričičová, Slovenská republika

Zástupca Spojených štátov amerických, Dorian La Fond vo svojej prezentácii zdôraznil dôležitosť noriem kvality v medzinárodnom obchode s ovocím a zeleninou najmä vzhľadom na zmeny v predpisoch EÚ. Upozornil členské štáty EÚ, že normy kvality slúžia najmä ako nástroj transparentnosti v medzinárodnom obchode a ich uplatňovanie je jedným z kľúčových faktorov úspechu na náročnom trhu. Zameral sa aj na porovnanie súkromných noriem ako sú GLOBAL GAP, BRC a ďalšie s národnými a medzinárodnými normami kvality. Súkromné normy obsahujú predovšetkým požiadavky na pestovateľské a hygienické postupy, používanie pesticídov a hnojív počas vegetácie, ale nezahŕňajú požiadavky na obchodnú kvalitu. Národné (a medzinárodné – EHK/OSN, OECD) normy sú orientované výlučne na požiadavky obchodnej kvality – to znamená senzorické znaky plodín, alebo obsahujú aj požiadavky na hygienu a cudzorodé látky (Codex Alimentarius). Nie je teda možné nahradiť národné a medzinárodné normy pre obchodnú kvalitu výhradne súkromnými normami, keďže sú orientované na dve rôzne oblasti. Okrem iného v prednáške uviedol aj nezastupiteľnú úlohu národnej legislatívy v sektore ovocia a zeleniny a upozornil na prvotný cieľ súkromných noriem – zvyšovanie zisku pre ich tvorcov.

Ďalšie prednášky, zamerané na novú legislatívu EÚ v sektore jasne ukázali, že každý členský štát bude pri jej uplatňovaní postupovať odlišne – Veľká Británia nebude kontrolovať dovoz z tretích krajín, Holandsko si ponechalo prechodné obdobie a bude najmenej do konca tohto roka postupovať podľa starých (a neplatných predpisov) a Maďarsko bude uplatňovať miesto všeobecnej obchodnej normy povinne normy EHK/OSN.

Účastníci z členských krajín EÚ požiadali organizátorov o spracovanie pripomienok k novému nariadeniu a ich zaslanie na EK.

Súčasťou kurzu bola návšteva pestovateľov ovocia – spoločnosť Poľnohospodár Nové Zámky.

Medzinárodného kurzu sa zúčastnilo 67 zástupcov inšpekčných služieb pre kontrolu kvality ovocia a zeleniny zo 16 krajín (Maďarsko, Česká republika, Rakúsko, Holandsko, Cyprus, Veľká Británia, Škótsko, Rumunsko, Srbsko, USA, Keňa, Juhoafrická republika, Estónsko, Maroko, Poľsko a Slovenská republika). Medzinárodné organizácie zastupovali sekretariáty OECD, EHK/OSN a Európska komisia.

Súkromný sektor bol reprezentovaný spoločnosťami Ahold, Makro, Coop – Jednota, SKOR a Kaufland zo Slovenskej a Českej republiky.

Vďaka dobrovoľnému príspevku SR do OECD bolo umožnené zúčastniť sa kurzu zástupcovi inšpekčnej služby KEPHIS z Kene.

Víno

3. – 4. februára 2009 ŠVPS SR usporiadala medzinárodnú konferenciu

„Regionálne zvláštnosti vo vinohradníctve, vinárstve na Slovensku a v Európe – ich zachovanie a rozvoj “ na ktorej boli reprezentované aj výsledky z kontrolnej činnosti, nové pripravované označovanie a pripravované zmeny v novom zákone o vinohradníctve a vinárstve.

Odborné školenia

Marec 2009 Modra

senzorické hodnotenie vín a príprava správnych konaní

Máj 2009 Dudince

pripravovaná slovenská legislatíva a prezentácia nového nariadenia rady č. 479/2008 o spoločnej organizácii trhu s vínom

September 2009 Dudince

Kontrola burčiakov a prezentácia nového zákona o vinohradníctve a vinárstve

Október 2009

Príprava certifikácie a nové kompetencie v zmysle zákona o vinohradníctve a vinárstve

Klasifikácia jatočných tiel hovädzieho dobytku a ošípaných

- SCPV Nitra, marec 2009 – preškolovací kurz klasifikátorov HD a ošípaných

- SCPV Nitra, máj 2009 – kurz klasifikácie ošípaných

Delegované činnosti

20.5.2009 - Príloha č. 3 k Dohode o delegovaných činnostiach - aktualizácia, vývozné náhrady

h) Zahraniczne aktivity

- ČR, Hradec Králové, 19. – 21. január 2009, Tradiční ovocinářské dny 2009 - účast
- ČR, Olomouc, 26. január, Zelinářské dny Olomouc 2009 - účast
- Rumunsko, november 2009 – hodnotiacia misia EK - klasifikácia HD a cenový monitoring v Rumunsku (národný expert)
- Albánsko, máj 2009 – seminár „Podpora vybudovania účinného systému kontroly kvality a zdravotnej neškodnosti ovocia a zeleniny v Albánsku“ (expert OECD)
- Chorvátsko, júl 2009 - Hodnotiacia misia EK – pripravenosť Chorvátska na vstup do EÚ v oblasti Spoločnej poľnohospodárskej politiky - kapitola Poľnohospodárstvo (národný expert)
- Srbsko, september 2009 - Workshop Normy kvality pre čerstvé ovocie a zeleninu AGR 33635 (národný expert)
- Česká republika, apríl 2009 - Cezhraničná spolupráca kontrolných inštitúcií
- Portugalsko, jún 2009 - Spolupráca kontrolných inštitúcií , pracovné stretnutie zástupcov kontroly vín Slovenska s kontrolou v Portugalsku

Laboratorna diagnostika

Laboratornu diagnostiku na úseku zdravia zvierat, na úseku vyšetrovania potravín a surovín rastlinného a živočíšneho pôvodu a na úseku vyšetrovania krmív a prostredia potravinárskych prevádzok vykonávali v období od 1.1.2009 do 31.12.2009 3 štátne veterinárne a potravinové ústavy a 1 štátny veterinárny ústav. Spolu na týchto ústavoch pracovalo v roku 2009 357 pracovníkov, z toho 154 vysokoškolsky vzdelaných, 165 stredoškolsky vzdelaných a 38 pomocného personálu (tab.1).

1. Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava s detašovaným skúšobným laboratóriom Nitra

Vo svojich hlavných činnostiach **ŠVPÚ Bratislava** zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat, najmä diagnostiky zoonóz, ako aj ich monitorovania. Ťažiskom činnosti v tejto oblasti je špecializácia pracoviska na vyšetrovanie salmonel.
- skúšanie potravinárskych surovín a potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a kvalitu,
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a výživnú

hodnotu,

- skúšanie vôd použitých v potravinárskej a poľnohospodárskej výrobe.
- vykonávanie rádiologických kontrol životného prostredia, tak ako sú definované v Technickej správe Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vrátane vzoriek vstupných a výstupných surovín, polotovarov a hotových produktov poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva ako aj základné prvky životného prostredia.
- Monitorovanie prítomnosti hormonálnych látok, ich rezíduí v živých zvieratách a v jednotlivých produktoch (matriciach) živočíšneho pôvodu v rámci NPKR screeningovými a následne konfirmačnými technikami.
- analýzy produktov rastlinného pôvodu na obsah rezíduí pesticídov, N-nitrozamínov, 3-MCPD, solanínu, ako jediný ústav vyšetruje tabak a tabakové výrobky, vykonáva rozbor pre zistenie falšovania medu a liehu.
- spoluprácu s Colným laboratóriom v prípade stanovení falšovania liehu a vína pri vykonávaní špecializovaných cielených kontrol.

V rámci ústavu sú tieto národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre organochlórované látky, organofosfáty, karbamáty a pyretroidy, nesteroidné a protizápalové lieky a niektoré zakázané látky – metronidazol, ronidazol, dimetridazol - A6
2. Národné referenčné laboratórium chorôb hydiny (infekcia Salmonella spp. a infekcie Mycoplasma gallisepticum a Mycoplasma meleagridis)
3. Národné referenčné laboratórium salmonelóz
4. Národné referenčné laboratórium pre monitoring obsahu cudzej vody v hydinovom mäse
5. Národné referenčné laboratórium pre parazity (najmä Trichinella, Echinococcus a Anisakis)
6. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v potravinách živočíšneho pôvodu
7. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v ovocí a zelenine
8. Národné referenčné laboratórium pre metódy stanovenia jednotlivých rezíduí pesticídov
9. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v cereáliách a krmivách
10. Referenčné laboratórium pre toxoplasmózu
11. Národné referenčné laboratórium pre tuberkulózu (M. bovis) a iné mykobakteriá zvierat
12. Národné referenčné laboratórium pre tieto látky: stilbény, deriváty stilbénov a ich soli a estery, steroidy, laktóny kyseliny rezorcylovej vrátane zeranolu, betaagonisti
13. Referenčné laboratórium rádiometrie a rádiológie
14. Národné referenčné laboratórium pre mlieko a mliečne výrobky
15. Referenčné laboratórium pre kvalitatívne ukazovatele v mäse a mäsových výrobkoch

2. Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín s detašovaným skúšobným laboratóriom Prešov

Vo svojich hlavných činnostiach **ŠVPÚ Dolný Kubín** zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat a diagnostiky zoonóz, ako aj ich monitorovania. V tejto činnosti sa zameriava hlavne na oblasť listérií a kampylobakterov.

- skúšanie potravinárskych surovín a potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a kvalitu,
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a výživnú hodnotu,
- skúšanie vôd použitých v potravinárskej a poľnohospodárskej výrobe,
- analýzy rezíduí antibiotík podľa 2377/90 EC vrátane použitia screeningových a post screeningových metód,
- analýzy aditívnych látok v potravinách (farbivá, konzervačné látky, sladidlá, iné povolené prídavné látky), analýzy morských biotoxínov, analýzy PAHs,
- analýzy medu na rezíduá ATB,
- zavádzanie nových metód na úseku chorôb rýb, produktov rybolovu a chorôb kôrovcov
- analýzy GMO v potravinách

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre choroby rýb
2. Národné referenčné laboratórium pre monitorovanie vírusovej a bakteriálnej kontaminácie lastúrníkov
3. Národné referenčné laboratórium pre sledovanie morských biotoxínov
4. Národné referenčné pre antimikrobiálnu rezistenciu
5. Národné referenčné laboratórium pre geneticky modifikované potraviny a krmivá
6. Národné referenčné laboratórium pre Campylobacter
7. Národné referenčné laboratórium pre Listeria monocytogenes
8. Národné referenčné laboratórium pre Escherichia coli, vrátane verotoxín produkujúcich E.coli /VTEC/
9. Národné referenčné laboratórium pre koagulázopozitívne stafylokoky vrátane Staphylococcus aureus
10. Národné referenčné laboratórium pre antibakteriálne látky, (tetracyklíny, sulfonamidy, quinolóny) a iné farmakologicky aktívne látky, farbivá a niektoré zakázané látky (B1, B2f, B3e, A6 – chloramfenikol, nitrofurány)
11. Národné referenčné laboratórium pre polycyklické aromatické uhľovodíky
12. Referenčné laboratórium chorôb včiel a zdravotnej nezávadnosti včelích produktov
13. Referenčné laboratórium pre infekčnú epididymitídu baranov
14. Referenčné laboratórium pre diagnostiku vírusov v potravinách
15. Referenčné laboratórium pre pôvodcu zoonózy Yersinia sp.
16. Národné referenčné laboratórium chorôb kôrovcov

3. Štátny veterinárny ústav Zvolen

Vo svojich hlavných činnostiach ŠVÚ Zvolen zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat a diagnostiky zoonóz, ako aj ich monitorovania. V roku 2008 a 2009 bola rozvinutá diagnostika pre zhubnú katarálnu horúčku oviec.

- objasňovanie príčin produkčných a reprodukčných porúch,
- úlohy monitorovania chorôb zvierat a preventívnu kontrolu prenosných ochorení a ich diagnostiku
- spoluprácu pri vypracovaní národných programov ozdravovania pre jednotlivé druhy zvierat
- vykonávanie epidemiologických štúdií, ochorení zvierat v rámci ozdravovacích, eradikačných a kontrolných programov ako i programov monitorovania - besnoty u domácich a voľne žijúcich zvierat, prtilátok besnoty u psov ako dôkaz vakcinácie
- zhromažďovanie údajov národnej databanky výskytu -klasického moru ošípaných u domácich ošípaných a u diviakov, besnoty u domácich a voľnežijúcich zvierat, bovinnej spongiformnej encefalopatie, scrapie a genotypizácie oviec

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium klasického moru ošípaných
2. Národné referenčné laboratórium afrického moru ošípaných
3. Národné referenčné laboratórium pseudomoru
4. Národné referenčné laboratórium moru hydiny
5. Národné referenčné laboratórium brucelózy
6. Národné referenčné laboratórium enzootickej bovinnej leukózy
7. Referenčné laboratórium Aujeszkyho choroby
8. Národné referenčné laboratórium besnoty
9. Národné referenčné laboratórium vezikulárnej choroby ošípaných
10. Referenčné laboratórium Infekčnej bovinnej rinotracheitídy/Infekčnej pustulárnej vulvovaginitídy
11. Národné referenčné laboratórium prenosných spongiformných encefalopatií
12. Národné referenčné laboratórium afrického moru koní
13. Národné referenčné laboratórium zhubnej katarálnej horúčky oviec a hovädzieho dobytká
14. Národné referenčné laboratórium choroby koní okrem moru koní

4. Štátny veterinárny a potravinový ústav Košice

Vo svojich hlavných činnostiach ŠVPÚ Košice zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat
- skúšanie potravinárskych surovín a potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a kvalitu. V tejto oblasti je nosnou činnosťou vykonávanie analýz podľa národného programu kontroly na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách.
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a výživnú hodnotu,
- skúšanie vôd použitých v potravinárskej a poľnohospodárskej výrobe.

ŠVPÚ v Košiciach vykonával plnenie úloh v oblasti ochrany štátneho územia pred zavlečením nákazlivých chorôb, v ochrane spotrebiteľov cestou zabezpečenia zdravotnej nezávadnosti surovín a potravín živočíšneho pôvodu, rastlinného a zmiešaného pôvodu, v ochrane životného prostredia cestou monitorovacích aktivít.

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre chemické rizikové prvky, mykotoxíny, antihelmintiká, antikokcidiká, sedatíva a tyreostatiká
2. Národné referenčné laboratórium pre ťažké kovy
3. Národné referenčné laboratórium pre mykotoxíny
4. Národné referenčné laboratórium pre živočíšne proteíny v krmivách
5. Národné referenčné laboratórium pre dioxíny a PCB

Z údajov z laboratórneho vyšetřovania v Štátnych veterinárnych a potravinových ústavoch vypracovali pracovníci odboru laboratórnej diagnostiky tieto súhrnné správy

- Vyhodnotenie diagnostickej činnosti veterinárnych laboratórií za rok 2008
- Vyhodnotenie činnosti národných referenčných a referenčných laboratórií za rok 2008
- Správa o trendoch a zdrojoch zoonóz, pôvodcov zoonóz a ich antimikrobiálnej rezistencii za rok 2008, ktorá bola zaslaná do Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín
- Správa o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v potravinách, krmivách a u zvierat na veterinárnom úseku za rok 2008
- Vyhodnotenie kontroly prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách za rok 2009
- Prieskum prevalencie a antimikrobiálnej rezistencie *Campylobacter* spp. v krdľoch brojlerov a prevalencie *Campylobacter* spp. a *Salmonella* spp. v jatočných telách brojlerov v Slovenskej republike v roku 2008– záverečná správa
- Správa o kontrole rezíduí pesticídov v potravinách za rok 2008 (spracovaná 2x - 1x pre potreby EFSA v predpísaných formátoch a rozsahu a 1x pre MP SR s komentárom k výsledkom
- Správa o činnosti systému RASFF v Slovenskej republike za rok 2008.

V roku 2009 boli odborom vydané nasledovné Metodické pokyny a usmernenia:

Číslo	Názov	Určené pre:
12/2009	Metodický pokyn - Postup odberu vzoriek a laboratórneho vyšetrenia produktov živočíšneho pôvodu pri úradných kontrolách na rok 2009	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
121/09-370	Pokyn na odber vzoriek potravín na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB (DL PCB) v roku 2009	KVPS, RVPS a ŠVPÚ Košice
2590/09-370	Sadzobník laboratórnej diagnostiky na rok 2010	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
2385/2009-370	Monitoring norovírusov v bobuľovitých plodoch	RVPS, KVSP, ŠVPÚ Dolný Kubín
2/2009	Metodický pokyn k Národnému programu kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu, živočíšneho pôvodu a detskej výžive v SR na rok 2009	RVPS, KVSP, ŠVPÚ Bratislava
	Národný program kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu, živočíšneho pôvodu a detskej výžive v Slovenskej republike na rok 2010	RVPS, KVSP, ŠVPÚ Bratislava, ÚVZ
2152/2009-370	Vyhodnotenie monitoringu trichinelózy líšok	RVPS, ŠVÚ, ŠVPÚ

Okrem toho odbor spolupracoval na príprave metodických pokynov a usmernení, ktoré boli vydané v spolupráci s inými odbormi ŠVPS SR.

Účasť na odborných konferenciách:

Pracovníci odboru pripravili dva príspevky, ktoré boli prezentované v roku 2009 na odbornej konferencii:

- Trichinely u zvierat
- Prevalencia salmonel a kampylobakterov u jatočnej hydiny v roku 2008

Účasť na odborných podujatiach EK

MVDr. Jacková je členka pracovnej skupiny pre mikrobiologické kritériá pre potraviny v rámci DG SANCO. V roku 2009 sa zúčastnila troch pracovných rokovaní v Bruseli a na jednom rokovaní, ktoré sa týkalo problematiky laboratórií na vyšetovanie trichinel.

Ing. Mária Matušová sa zúčastňovala odborných rokovaní ako:

- člen Výboru expertov EK – pracovná skupina pre poľnohospodárske kontaminanty

- člen Výboru expertov EK – pracovná skupina pre priemyselné a environmentálne kontaminanty
- člen Výboru expertov EK – pracovná skupina pre POPs v potravinách
- národný expert – člen pracovnej skupiny EFSA pre monitoring rezíduí pesticídov

MVDr. Marta Bedriová sa zúčastňovala stretnutí Task Force pre zoonózy Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín za účelom zlepšovania a harmonizácie monitoringu zoonóz.

Ing. Viola Szarková je členkou pracovnej skupiny pre rýchly výstražný systém, zúčastnila sa pravidelných stretnutí.

Kontrolná činnosť

Tri kontroly sa týkali činnosti štátnych veterinárnych a potravinových ústavov a štátneho veterinárneho ústavu:

- kontrola na **ŠVPÚ Bratislava** - predmetom kontroly bola činnosť Odboru hygienických disciplín so zameraním na splnenie nápravných opatrení, ktoré ŠVPÚ Bratislava prijal na základe zistení pri predchádzajúcej kontrole – neboli zistené žiadne závažné nedostatky;

- kontrola na **ŠVPÚ Dolný Kubín** – so zameraním na činnosť na úseku diagnostiky surovín a potravín v rámci platných pokynov ŠVPS SR na rok 2008 a 2009 a na systém evidencie vzoriek so zameraním na presnosť prenosu údajov z protokolov o odbere vzoriek, aktualizáciu zmien v číselníkoch a na zabezpečovanie prepravy vzoriek zvoznými linkami z príslušných zberných miest,

vykonávanie úloh národných referenčných laboratórií – neboli zistené žiadne závažné nedostatky;

- kontrola na **ŠVPÚ Dolný Kubín, detašované laboratórium v Prešove** - so zameraním na činnosť na úseku diagnostiky surovín a potravín v rámci platných pokynov ŠVPS SR na rok 2008 a 2009 a na systém evidencie vzoriek so zameraním na presnosť prenosu údajov z protokolov o odbere vzoriek, aktualizáciu zmien v číselníkoch a na zabezpečovanie prepravy vzoriek zvoznými linkami z príslušných zberných miest a na činnosť na úseku diagnostiky zdravia zvierat v rámci platných pokynov ŠVPS SR na rok 2009 – neboli zistené žiadne závažné nedostatky;

- kontrola **RVPS Bardejov** za účelom overenia splnenia požiadaviek na schválenie 2 laboratórií na vyšetrenia trichinel v čerstvom mäse v objekte bitúnkov.

Kontrolou bolo zistené, že laboratóriá spĺňajú požiadavky podľa prílohy 2 Metodického pokynu ŠVPS SR a bolo im vydané rozhodnutie o schválení;

- kontrola **RVPS Galanta** za účelom zistenia plnenia Metodického pokynu ŠVPS SR č.14/2008 - Metrologický poriadok ŠVPS SR a organizácií riadených ŠVPS SR zo dňa 12.3.2008 - v rámci kontrolnej činnosti RVPS a osobitne v laboratóriu na vyšetrovanie trichinel.

V roku 2009 boli vykonané 4 kontroly na RVPS – Nitra, Trenčín, Trnava, Humenné zamerané na odber vzoriek na stanovenie rezíduí pesticídov a plnenie úloh vyplývajúcich z Metodického pokynu ŠVPS SR č.2/2009 a Národného plánu kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu.

Na 2 RVPS boli vykonané kontroly dodržiavania metrologických predpisov, ktoré sú pre potreby ŠVPS zhrnuté do interného predpisu - Metrologického poriadku. Počas kontrol neboli zistené závažné porušenia metrologickej legislatívy.

V roku 2009 boli vykonané **2 kontroly na 2 RVPS** (v Trenčíne a v Senici). Cieľom kontrol bolo preveriť, ako funguje rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá na úrovni RVPS. V rámci auditov RVPS, ktoré vykonali pracovníci ŠVPS SR, bolo vykonaných **ďalších 7 kontrol** zameraných na fungovanie rýchleho výstražného systému pre potraviny. Vykonanými kontrolami neboli zistené porušenia všeobecných záväzných právnych predpisov v oblasti veterinárnej starostlivosti, potravinového dozoru ani interných predpisov. Zistilo sa, že rýchly výstražný systém v kontrolovaných subjektoch je na regionálnej úrovni funkčný.

Prehľad pracovných porád a školení

- 2 x porady s pracovníkmi ŠVPÚ
- 3 x porady s inšpektormi RVPS a pracovníkmi ŠVPÚ v Bratislave ku kontrole rezíduí pesticídov v potravinách na rok 2009
- 1x školenie k problematike cudzorodých látok v potravinách – legislatíva pre kontaminanty, prídavné látky a odber vzoriek
- Počas roka 2009 prebehlo opakované preškolenie pracovníkov ŠVPS SR, KVPS a RVPS v oblasti metrologie v 4 turnusoch (2 x v Bratislave na ŠVPS a 2 x v Košiciach na IVVL). Okrem základnej metrologickej legislatívy a jej aplikácie v kontrolnej činnosti boli školenia tematicky rozšírené o európske predpisy týkajúce sa merania teploty chladených, mrazených a hlbokomrazených potravín počas ich transportu a skladovania, pričom zvýšená pozornosť bola venovaná požiadavkám na teplomery – ich rozsah, delenie a technické prevedenie ako aj interpretácii výsledkov merania.
- 3x školenie k problematike rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá.

Pracovníkom ŠVPS SR, KVPS a RVPS bolo na požiadanie poskytované poradenstvo v oblasti metrologie podľa potreby. Najčastejšie sa vyskytovali otázky týkajúce sa kontaktov na organizácie, ktoré zabezpečujú metrologickú nadväznosť (autorizované a kalibračné laboratóriá), kontaktov na dodávateľov meradiel (teplomery, váhy) a poradenstva pri výbere meracej techniky pre potreby organizácie.

Politika kvality - Certifikácia

Politikou kvality v podmienkach Európskej únie sa rozumie zabezpečenie ochrany poľnohospodárskych výrobkov a potravín a podpora ich predaja s tým, že tieto potraviny spĺňajú určité kvalitatívne parametre, ktoré ich odlišujú od ostatných obdobných výrobkov svojimi presne definovanými požiadavkami na ich surovinové zloženie a technologický postup výroby. Výnimočné, tradičné a miestne špeciality - ktoré sú typické pre určitú zemepisnú oblasť, alebo majú zvláštnu receptúru - majú ochranu EÚ a môžu sa prezentovať značkou na obale. Európska únia v rámci svojej politiky kvality akceptuje, chráni, podporuje, registruje a kontroluje výrobky rozdelené do troch kategórií označených ako:

Chránené označenie pôvodu (CHOP) - Protected Designation of Origin (PDO)
Chránené zemepisné označenie (CHZO) - Protected Geographical Indication (PGI)
Zaručená tradičná špecialita (ZTŠ) - Traditional Speciality Guaranteed (TSG)

Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie je nositeľom osvedčenia o akreditácii certifikačného orgánu pre poľnohospodárske výrobky a potraviny. V roku 2009 úspešne prebehol audit vykonaný Slovenskou národnou a akreditačnou službou (SNAS) podľa EN 45011:1998 – Všeobecné požiadavky na orgány prevádzkujúce certifikačné systémy výrobkov.

Certifikačný orgán je držiteľom týchto rozhodnutí o autorizácii:

- Rozhodnutie MP SR č. 2260/2008-100 zo dňa 13.11. 2008 o autorizácii na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie poľnohospodárskych výrobkov a potravín,
- Rozhodnutie MP SR č. 758/2009-100 zo dňa 03.02.2009 o autorizácii na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie liehovín.

O overovanie dodržiavania špecifikácie/certifikáciu musia požiadať združenia výrobcov, ktorých výrobky sú zapísané do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení, Registra zaručených tradičných špecialít a podľa Nariadenia EP č. 110/2008 o definovaní, popise, označovaní a o ochrane zemepisných označení liehovín.

Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2009

Vyhodnotenie kontroly na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách v roku 2009.

Regionálne veterinárne a potravinové správy v SR vykonali na základe pokynu ŠVPS SR č. 121/09-370 v období február až november 2009 odber úradných vzoriek vybraných potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu. Vzorky boli domáceho pôvodu a z iných členských štátov. Všetky vzorky sa laboratórne vyšetrovali v ŠVPÚ Košice (*Metóda analýzy: Stanovenie dioxínov skríningovou metódou DR CALUX*).

Vzorky boli hodnotené podľa Nariadenia Komisie č.1881/2006/ES z 19.decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách v znení neskorších predpisov. Z celkového počtu 79 vzoriek bola zistená jedna vzorka s prekročenou maximálnou hodnotou obsahu sledovaných kontaminantov /treščia pečeň/.

Sumárny prehľad zistených hladín dioxínov v roku 2009

Komodita	Počet vzoriek	Minimálna nameraná hodnota	Maximálna nameraná hodnota	Priemer nameraných hodnôt	Limit a merná jednotka
Mäso z hovädzieho dobytká	8	<LOD	2,1	0,9	4,5 pg/TEQ/g tuku
Mäso z oviec	2	<LOD	0,5	0,25	4,5 pg/TEQ/g tuku
Mäso z ošípaných	9	<LOD	0,7	0,3	1,5 pg/TEQ/g tuku
Mäso z hydiny	14	0,4	1,9	1,0	4,0 pg/TEQ/g tuku
Ryby- sladkovodné	2	0,1	0,2	0,15	8,0 pg/TEQ/g čerstvej hmotnosti
Rybacie výrobky-konzervy	4	0,2	1,3	0,65	8,0 pg/TEQ/g tuku
Trešcia pečeň	1	33,0	33,0	33,0	25,0 pg/TEQ/čerstvej hmotnosti
Maslo	4	<LOD	3,1	1,3	6,0 pg/TEQ/g tuku
Smotana	2	2,2	2,3	2,25	6,0 pg/TEQ/g tuku
Syry	7	<LOD	2,8	1,2	6,0 pg/TEQ/g tuku
Vajcia	19	<LOD	4,7	1,4	6,0 pg/TEQ/g tuku
Rastlinné oleje	7	1,1	0,3	0,7	1,5 pg/TEQ/g tuku
Spolu 79 vzoriek					

Monitoring norovírusov v bobuľovitých plodoch – vyhodnotenie

Regionálne veterinárne a potravinové správy v pôsobnosti Krajskej veterinárnej a potravinovej správy Žilina, Krajskej veterinárnej a potravinovej správy Banská Bystrica a Krajskej veterinárnej a potravinovej správy Prešov vykonali na základe pokynu ŠVPS SR č. 2385/2009-370 v období od 2. novembra do 30. novembra 2009 **monitoring norovírusov**, zameraný na niektoré druhy bobuľovitého ovocia.

Všetky vzorky sa laboratórne vyšetřovali v **Referenčnom laboratóriu pre diagnostiku vírusov v potravinách ŠVPÚ Dolný Kubín**. Diagnostika norovírusov vo vzorkách bola vykonaná pomocou molekulárno – biologických metód: RT - PCR (reverse transcriptase polymerase chain

reaction). Samotnej RT-PCR predchádzala izolácia a koncentrácia vírusových častíc z danej potraviny.

V rámci monitoringu bolo spolu vyšetrených 24 vzoriek, všetky boli bez nálezu norovírusov.

Vzorka	Krajina pôvodu
1. Maliny 125 g	Portugalsko
2. Maliny- hlbokozmrazené 300 g	Belgicko
3. Blaubeeren čučoriedky miska 125 g	Čínska republika
4. Maliny 125 g bal	Holandsko
5. Jahody balené 250 g I. akosť	Belgicko
6. TESCO černice -hlbokozmrazené ovocie /300g/	Belgicko
7. Čučoriedky miska 125 g čerstvé ovocie	Čínska republika
8. ČUČORIEDKY -hlbokozmrazené ovocie, bal. 300g	Česká republika
9. Jahody - hlbokozmrazené ovocie, bal. 400g	Belgicko
10. MALINY - hlbokozmrazené ovocie, bal. 300g	Česká republika
11. Maliny - hlbokozmrazené 350g	neuveďené
12. Jahody - hlbokozmrazené 350g	Slovensko
13. Jahody vanička 500 g	Holandsko
14. Brusnice 250 g	Poľsko
15. Maliny, hlbokozmrazené 500 g	Nemecko
16. Jahody	Holandsko
17. Maliny, hlbokozmrazené 500 g	EU
18. TESCO JAHODY – hlbokozmrazené á 400 g /LOPE sáčok	Belgicko
19. TESCO MALINY – hlbokozmrazené á 300 g LO-PE	Belgicko
20. MALINY-ČERNICE BOBUĽOVINY MIX	Taliansko
21. BRUSNICE á 250 g	USA, Poľsko
22. Brusnice kandizované 80 g	USA
23. Hlbokozmrazené čučoriedky 350 g Rena	neuveďené
24. MALINY, hlbokozmrazené 500g e „Green Grocer´S“	neuveďené

Vyhodnotenie monitoringu trichinelózy líšok

Štátna veterinárna a potravinová správa SR nariadila vyšetrovať líšky ulovené v rámci cieľného lovu na zabezpečenie monitoringu účinnosti jarnej kampane 2009 orálnej vakcinácie líšok proti besnote aj na trichinely. Cieľom tohto monitoringu bolo vyhodnotenie rizika výskytu pôvodcu u vnímavých voľne žijúcich zvierat. Vek vyšetovaných zvierat bol nad 1 rok. Monitoringu sa zúčastnili ŠVPÚ Bratislava, ŠVPÚ Dolný Kubín, ŠVPÚ Košice a ŠVÚ Zvolen. Vzorky mäsa boli vyšetované metódou magnetického miešania pri trávení súhrnných vzoriek podľa prílohy I. kapitola I. Nariadenia Komisie č.2075/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na úradné kontroly *Trichinella* v mäse.

Spolu bolo vyšetrených **173 líšok, z ktorých u 13 boli zistené trichinely**. Typizáciu trichinel vykonal Parazitologický ústav SAV v Košiciach, všetky boli zaradené k druhu *Trichinella britovi*.

Výsledky monitoringu sú uvedené v tabuľkách.

Monitoring trichinel u líšok v SR v roku 2009			
RVPS	počet vyšetrených zvierat	počet zvierat s nálezom trichinel	
		počet	druh trichinely
Bratislava			
Bratislava-mesto	3		
Senec	5		
Trnava			
Dunajská Streda	5		
Galanta	1		
Senica/Myjavou	6		
Trnava	4		
Trenčín			
Nové mesto/Váhom	5		
Prievidza	5		
Púchov	4	1	T.britovi
Trenčín	5		
Nitra			
Komárno	5		
Levice	5		
Nitra	6		
Nové Zámky	5		
Šaľa	3		
Topoľčany	5		
Žilina			
Čadca	5		
Dolný Kubín	1		
Liptovský Mikuláš	5		

Martin	0		
Žilina	2		
<i>Banská Bystrica</i>			
Banská Bystrica	5		
Lučenec	5	2	T.britovi
Rimavská Sobota	5		
Veľký Krtíš	5		
Zvolen	5		
Žiar/Hronom	0		
<i>Prešov</i>			
Bardejov	5	1	T.britovi
Humenné	5	1	T.britovi
Poprad	5		
Prešov	5		
Stará Ľubovňa	5	1	T.britovi
Svidník	5	1	T.britovi
Vranov/Topľou	5		
<i>Košice</i>			
Košice-mesto	1		
Košice-okolie	5	2	T.britovi
Michalovce	5	2	T.britovi
Rožňava	5		
Spišská Nová Ves	6	2	T.britovi
Trebišov	6		
SPOLU	173	13	

Prehľad lokalít, z ktorých pochádzali líšky s nálezom T.britovi:

RVPS	Poľovný závod	Pôvod zvieratá
Michalovce	Jeleň Koňuš - Sobrance	Koňuš
	Javorina - Oreské	Oreské
Košice - okolie	Podkova, Rudník	Rudník
	Kloptaňa, Vyšný Medzev	Vyš.Medzev
Spišská Nová Ves	Helcmanovce,	Helcmanovce
	Orlovec	Jaklovce
Svidník	Lazy Mlynárovce	Mlynárovce
Bardejov	Chotárnik Lukov	Livov
Humenné	Los Svetlice	Svetlice
Stará Ľubovňa	Háj Jarabina	Jarabina
Púchov	PZ Hrebienok	Záriečie
Lučenec	PZ Ábelová, Horné Lazy	Ábelová
	Hoko s.r.o. Krná	Krná

Štátna veterinárna a potravinová správa SR podľa zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti § 23 ods. 1, písm. e) nariadila vyšetrovať trichinely u ošípaných zabitých u chovateľa na súkromnú domácu spotrebu. V roku 2009 sa na základe uvedeného monitoringu výskytu trichinel u líšok mohlo pristúpiť k postupu, kedy sa neodoberali vzorky plošne, ale boli vybrané iba určité regióny.

Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu

Kontrola rezíduí pesticídov v roku 2009 vychádzala z Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS v znení neskorších doplnkov a zmien ako aj Nariadenia Komisie (ES) č. 1213/2008 týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného plánu Spoločenstva na roku 2009, 2010 a 2011 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov v a na potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a posúdiť vystavenie spotrebiteľov týmto rezíduám.

Na ŠVPS SR sa každoročne vypracováva „Národný program kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu, živočíšneho pôvodu a detskej výžive v SR“, ktorý sa schvaľuje na Ministerstve pôdohospodárstva SR. (Kontrola detskej výživy sa vykonáva v rezorte Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré zároveň poskytuje podklady do tohto programu.) V Národnom programe je určený druh a počet vzoriek ako aj rozsah analytov, ktoré sa majú v odobratých vzorkách v danom roku analyzovať. Predmetom kontroly sú vzorky potravín, pochádzajúcich od domácich pestovateľov, vzorky pochádzajúce z krajín EU ako aj vzorky pochádzajúce z tretích krajín. Analýzou vzoriek odobratých na zisťovanie prítomnosti a množstva rezíduí pesticídov je poverený Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava, národné referenčné laboratórium pre rezíduá pesticídov. V roku 2009 bolo na uvedenom pracovisku analyzovaných 641 vzoriek ovocia, zeleniny, obilia a výrobkov z nich, ktoré pochádzali z domácej produkcie, zo štátov Spoločenstva a z tretích krajín. V 300 analyzovaných vzorkách bola zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu, v 157 vzorkách zistená prítomnosť dvoch alebo viac druhov pesticídov (tzv. multireziduálne nálezy), z toho 132 nálezov bolo v ovocí. V jednej vzorke jahôd pôvodom z Talianska bolo zistených až 11 rôznych druhov rezíduí pesticídov.

Porušenie platnej potravinovej legislatívy sme zaznamenali u 6 vzoriek (0,9%), u ktorých namerané množstvá prekročili stanovené MRL (Maximálny reziduálny limit) pre dané druhy pesticídov. U týchto nevyhovujúcich vzoriek sme požiadali Výskumný ústav potravinársky o hodnotenie analýzy rizika pre spotrebiteľa. Na základe ich výpočtov podielov PSTI (Predicted Short Term Intake) na ADI (Acceptable Daily Intake) u detí a dospelých vyplývalo, že komodity, v ktorých bolo zistené prekročenie MRL nepredstavovali riziko pre konzumenta. Do európskeho rýchleho výstražného systému (RASFF) bolo za SR v kategórii nebezpečenstva z rezíduí pesticídov zaslané jedno hlásenie týkajúce sa zistenia prekročenia MRL ethionu a fenpropatrinu v granátových jablkách z toho dôvodu, že tieto prípravky nie sú legislatívou povolené na použitie (napriek tomu, že podľa výpočtov z VÚP tieto granátové jablká nepredstavovali riziko pre spotrebiteľa).

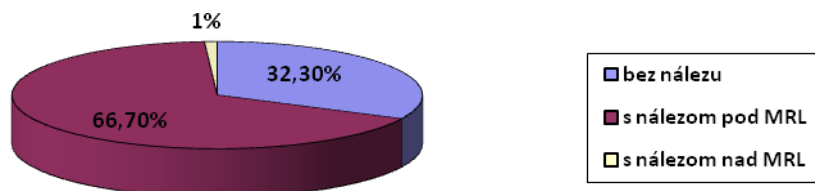
Vo všetkých analyzovaných vzorkách sa na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave v Bratislave stanovovalo 196 druhov pesticídov – v rámci dvoch multireziduálnych metód a 6 tzv. „single“ metód.

Prehľad výsledkov analýz je zhrnutý v nasledovnej tabuľke:

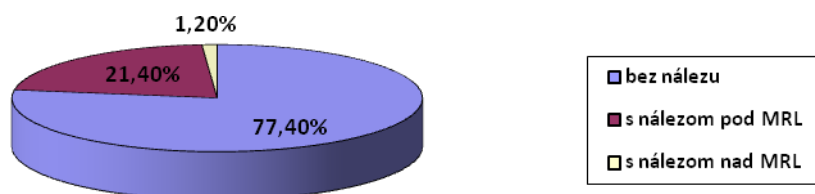
Kategória potravín	Počet vzoriek			
	celkom	< LOQ	>LOQ	z toho nevyhovujúcich
Ovocie	288	93	195	3
Zelenina	257	199	58	3
Ostatné potraviny	96	75	21	0
BIO potraviny*	14	0	0	0
SPOLU	641	367	274	6

*Sú započítané vo vzorkách ovocia a zeleniny

Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek ovocia:

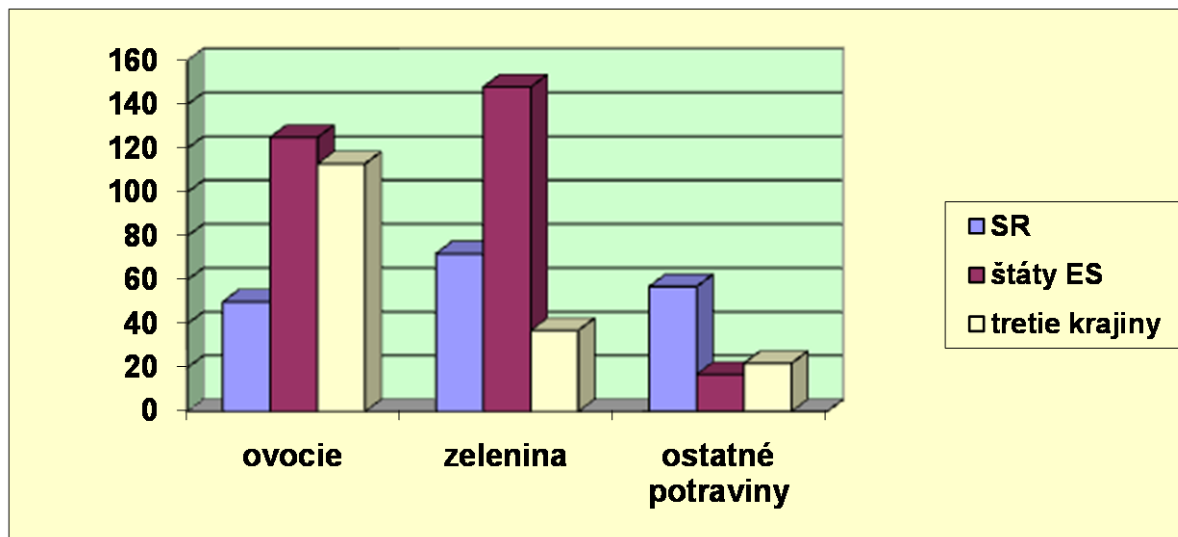

Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek zeleniny:

Rozdelenie vzoriek podľa krajiny pôvodu dokumentuje nasledovný graf.

Najväčší podiel vzoriek ovocia a zeleniny je pôvodom z krajín Spoločenstva. Potraviny z tretích krajín sú najviac zastúpené analyzovanými vzorkami ovocia. Vo vzorkách slovenských plodín je významnejšie zastúpená zelenina.

Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch ovocia za rok 2009

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov nad LOQ	% z počtu vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Ananás	6	5	83,3	-
Banány	18	13	72,2	-
Broskyne/nektarinky	26	13	50,0	1
Citrusy	74	68	91,9	-
Čerešne/višne	11	7	63,6	-
Drobné bobuľové ovocie	2	-	-	-
Hrozno	21	19	90,5	-
Hrušky	21	15	71,4	-
Jablká	24	12	50,0	-
Jahody	34	26	76,5	1
Marhule	16	11	68,8	-
Ostatné exotické ovocie	9	2	22,2	1

Z prehľadu nálezov vo vybraných druhoch ovocia je zrejmé, že v roku 2009 prítomnosť pesticídov ako rezíduí bola zistená v nadpolovičnej väčšine analyzovaných vzoriek každého uvedeného druhu ovocia. So zisteniami prítomnosti rezíduí pesticídov sa už takmer „tradične“ stretávame v citrusových plodoch, hrozne, ananáse, banánoch a jahodách.

Informácie o nevyhovujúcich vzorkách ovocia:

broskyne, pôvod Taliansko, prekročená hodnota MRL u pesticídu phosmet (0,466mg/kg)

jahody, pôvod Česká republika, prekročená hodnota MRL u pesticídu propargit (0,067mg/kg)

granátové jablká, pôvod Egypt, prekročená hodnota MRL u pesticídov fenpropathrin (0,061mg/kg) a ethion (0,027mg/kg)

Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch zeleniny a zemiakov za rok 2009

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov nad LOQ	% z počtu vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Baklažán	31	6	19,4	-
Brokolica	10	3	30,0	-
Cibuľa/cesnak	2	-	-	-
Čínska kapusta	5	1	20,0	-
Zelená fazuľka	13	6	46,2	1
Hrášok	16	2	12,5	-
Karfiol	20	9	45,0	-
Kapusta	8	1	12,5	1
Mrkva	7	1	14,3	-
Paprika	36	8	22,2	-
Rajčiny	37	10	27,0	-
Red'kovka/red'kev	6	1	16,7	1
Šalát hlávkový	19	6	31,6	-
Špenát	6	-	-	-
Špargľa	6	-	-	-
Zemiaky	12	1	8,3	-

Zelenina v porovnaní s ovocím vykazuje nižšie percentá vzoriek s nálezmi rezíduí pesticídov. Významnejšie nálezy boli zistené v čerstvej alebo mrazenej zelenej fazuľke (potravina dovážaná z tretích krajín), karfirole, brokolici a hlávkovom šaláte.

Informácie o nevyhovujúcich vzorkách zeleniny:

zelená fazuľka, pôvod Maroko, prekročená hodnota MRL u pesticídu propamocarb (0,33mg/kg)

kapusta, pôvod Poľsko, prekročená hodnota MRL u pesticídu suma carbendazil a benomyl (0,241mg/kg)

red'kovka, pôvod Taliansko, prekročená hodnota MRL u pesticídov dithiocarbamáty (0,18mg/kg)

Z celkového počtu 196 analyzovaných pesticídov vo vzorkách boli najčastejšie zistené nálezy chlorpyrifosu, imazalilu, iprodionu, thiabendazolu, fludioxolu a iných.

Cielená kontrola nikotínu v hubách:

Na základe usmernenia schváleného na rokovaní Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat dňa 11. mája 2009 odobrala Štátna veterinárna a potravinová správa SR 11 vzoriek húb na stanovenie nikotínu. Vzorky boli analyzované na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave v Bratislave metódou GC/MS.

Výsledky analýz týchto vzoriek sú nasledovné:

Číslo vzorky	Druh	Krajina pôvodu	Spôsob technologickej úpravy	Výsledok (mg/kg)
10072	Ázijská zmes	Čína	sušené	<0,1
10721	Lievik trubkovitý	Slovensko	sušené	<0,1
10499	Hríb dubový	Slovensko	sušené	<0,1
10501	Kuriatko jedlé	Ukrajina	sušené	<0,1
10503	Hľuzovka čínska	Čína	sušené	0,204
10502	Kuriatko jedlé	Čína	sušené	<0,1
12171	Hríby zmes	Slovensko	sušené	<0,1
12201	Hríb smrekový	Čína	sušené	0,957
12202	SHI TA KE	Čína	sušené	<0,1
12291	Kuriatko jedlé	Francúzsko	hlbokozmrazené	<0,02
12254	SHI TA KE	Čína	sušené	0,14

Odsúhlasený limit nikotínu nebol prekročený v žiadnej z analyzovaných vzoriek.

Cielená kontrola amitrazu v hruškách:

V systéme rýchleho varovania pre potraviny a krmivá od roku 2007 sa opakovane vyskytovali hlásenia o tom, že v hruškách pôvodom z Turecka bol zistený amitraz. Podľa ďalších hlásení RASFF z roku 2009 boli zisťované vysoké koncentrácie amitrazu, ktoré značne prekračovali akútnu referenčnú dávku. V dôsledku tohto nepriaznivého vývoja Európska Komisia (EK) vydala Rozhodnutie č. 2009/835/ES o mimoriadnych opatreniach, ktorými sa v dôsledku vysokých hladín rezíduí amitrazu ukladajú osobitné podmienky týkajúce sa úradných kontrol v súvislosti s dovozom hrušiek pochádzajúcich alebo odosielaných z Turecka. Na základe uvedeného sme vykonali cieľný odber vzoriek hrušiek na stanovenie amitrazu. Predmetom kontroly boli predovšetkým hrušky pochádzajúce z Turecka. Nakoľko v sledovanom období sa hrušky pôvodom z Turecka nenachádzali, tak inšpektori odobrali vzorky hrušiek slovenského a iného pôvodu. Spolu bolo na stanovenie amitrazu odobratých 8 vzoriek hrušiek: 3 vzorky zo Slovenska, 2 vzorky z Talianska a po 1 vzorke z Argentíny, Holandska a Číny. Analýzou nebola zistená prítomnosť amitrazu nad limit LOQ u žiadnej zo vzoriek.

Cielená kontrola rezíduí pesticídov vo víne:

Štátna veterinárna a potravinová správa SR vykonala monitoring rezíduí pesticídov vo vínach slovenského a iného pôvodu, najmä pôvodom z tretích krajín.

Výsledky analýz sú nasledovné:

Č. vzorky	Názov vzorky	Krajina pôvodu	Pesticíd-hodnota (mg/kg)	Pesticíd-hodnota (mg/kg)	Pesticíd-hodnota (mg/kg)
3310	Chardonnay	Chile	-	-	-
3313	Cabernet Sauvignon	USA	-	-	-
3338	Müller Thurgau	SR	Metalaxyl (0,023)	Boscalid (0,121)	
3775	Sauvignon blanc	Nový Zéland	Iprodion (0,083)	-	-
4051	Rizling rýnsky	SR	-	-	-
4131	Malbec víno červené	Argentína	Bromuconazole (0,03)	-	-
4290	Rulandské šedé	SR	-	-	-
4291	Rulandské biele	SR	-	-	-
4490	Hiraz červené víno	Argentína	-	-	-
4491	Cabernet merlot	Austrália	-	-	-
4492	Chanin blanc	Juhoafrická republika	-	-	-
4493	Merlot	USA	Chlorpyrifos-metyl (0,035)	Cyprodinil (0,047)	-
4940	Rulandské šedé	SR	Fenhexamid (0,124)	-	-
4941	Cabernet Sauvignon	SR	Fenhexamid (0,08)	Boscalid (0,028)	Propargit (0,036)
5071	Undurraga víno ružové	Chile	Iprodion (0,038)	-	-
5074	Sauvignon blanc	Chile	Iprodion (0,186)	-	-
5075	Plavac červené víno	Chorvátsko	-	-	-
5076	Semillan Chardonnay	Austrália	-	-	-
5690	Ruby cabernet	USA	Carbendazim (0,1)	-	-
5706	Gallo Grenache rosé	USA	-	-	-
5707	Chemin blanc	Juhoafrická republika	-	-	-
5708	Trivento Cabernet	Argentína	-	-	-
5802	Irsai oliver	SR	Pyrimethanil (0,075)	Boscalid (0,052)	-
5929	Veltlínske zelené	SR	Tolyfluanid (0,065)	DMST (0,04)	
5930	Rizling vlašský	SR	Tolyfluanid (0,128)	DMST (0,079)	Metalaxyl (0,012)
6145	Merlot	Chile	-	-	-

6642	Tempranillo	Španielsko	-	-	-
6643	Cabernet Sauvignon BIO	SR	-	-	-
6644	Rulandské modré BIO	SR	-	-	-
6645	Soave biele suché	Taliansko	Fenhexamid (0,043)	-	-
6646	Chiaretto ružové víno	Taliansko	-	-	-
6727	Víno červené suché	Juhoafrická republika	-	-	-
6728	Malbec červené suché	Argentína	Carbendazim (0,018)	-	-

Z 33 analyzovaných vzoriek bola v 14 vzorkách zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu. Multireziduálne nálezy sme zaznamenali v 6 vzorkách, z toho u 5 vín slovenského pôvodu. Maximálny reziduálny limit nebol prekročený u žiadnej vzorky.

Vyhodnotenie monitoringu akrylamidu v potravinách

Akrylamid ako kontaminant zatiaľ ešte nemá ustanovený limit na úrovni EU (ani v SR). Európska Komisia vydala dňa 3.mája 2007 Odporúčanie č. 2007/331/ES, v ktorom vyzýva členské štáty Spoločenstva monitorovať množstvá akrylamidu v potravinách v rokoch 2007 až 2009. Cieľom monitoringu je zhromažďovanie údajov za účelom získania prehľadu o jeho množstve najmä v tých potravinách, o ktorých je známe, že obsahujú vysoké množstvo akrylamidu alebo sú významné z hľadiska ich denného príjmu.

V priebehu roku 2009 sa na základe uvedeného Odporúčania vykonal monitoring akrylamidu v potravinách, pričom bolo odobratých 62 vzoriek domáceho pôvodu alebo vzoriek pôvodom z krajín EU (vzorky pôvodom z tretích krajín neboli predmetom monitoringu). Analýzu vzoriek vykonával Štátny veterinárny a potravinový ústav v Dolnom Kubíne. Priebežné výsledky za rok 2009 analyzovaných vzoriek sú nasledovné:

Komodita	Počet vzoriek	Hodnota min. (µg/kg)	Hodnota max. (µg/kg)	Priemerná hodnota (µg/kg)
Zemiakové lupienky	17	<10	2 125	574,6
Predsmažené hranolky	8	105	624	330,1
Chlieb	5	<10	61	27
Raňajkové cereálie	4	29	133	61,3

Sušienky a detské piškóty	6	20	85	35
Pražená káva	6	153	245	211,2
Instantná a kávovinová káva	9	538	3 976	1 443
Polotovary z múky a zemiakov	7	<10	22	11,7

Z prehľadu je zrejmé, že vysoké hodnoty tohto kontaminantu boli zistené v instantnej káve a káve z náhradiek kávy (kávovín), zemiakových lupienkoch a predsmažených hranolkoch. Profesné zväzy výrobcov a spracovateľov zemiakov a obilia na európskej úrovni vydali pre svojich výrobcov príručky, v ktorých je vysvetlený mechanizmus vzniku akrylamidu. V príručkách – letákoch sú zverejnené „súbory nástrojov“, ktorými pri ich aplikácii vo výrobnej praxi možno znížiť množstvo akrylamidu v potravinách.

Vývoj priemerných hodnôt obsahu akrylamidu v sledovaných skupinách potravín počas trvania monitoringu v rokoch 2007-2009 bol nasledovný:

Komodita	Priemerná hodnota r. 2007 (µg/kg)	Priemerná hodnota r. 2008 (µg/kg)	Priemerná hodnota r.2009 (µg/kg)
Zemiakové lupienky	1 016	513	574,6
Predsmažené hranolky	546,2	271	330,1
Chlieb	<10	19,8	27
Raňajkové cereálie	85	67,5	61,3
Sušienky a detské piškóty	47,5	31,8	35
Pražená káva	243,5	284,8	211,2
Instantná a kávovinová káva	1 126,6	572,8	1 443
Polotovary z múky a zemiakov	50	<10	11,7

Z prehľadu je zrejmé, že výrobcovia zrejme v plnom rozsahu neuplatňovali pri technológii výroby „súbor nástrojov“, ktorý pre nich pripravili ich výrobné zväzy na európskej úrovni, čo vyplýva z toho, že významný pokles v priemernom obsahu akrylamidu nie je v žiadnej sledovanej skupine potravín. SR navrhla Európskej Komisii riešiť problém tohto významného kontaminantu zásadným spôsobom (zaviesť reguláciu minimálne na úrovni stanovenia akčného limitu) a „súbor nástrojov“ vydať vo forme odporúčania správnej výrobnej praxe so zameraním na redukcii množstva akrylamidu v potravinách.

Vyhodnotenie monitoringu dioxínov, furánov a PCB

ŠVPS SR sa v roku 2009 zapojila do európskeho monitoringu dioxínov, furánov a polychlórovaných bifenylov (PCB) vo vybraných potravinách a surovinách na ich výrobu. Európsky monitoring dioxínov a PCB upravuje Odporúčanie Komisie 2006/794/ES, v ktorom sa odporúča monitorovať uvedené kontaminanty v predpísanom rozsahu pre každý členský štát. Inšpektori RVPS odobrali 21 vzoriek potravín pôvodu alebo surovín na ich prípravu. Vzorky boli zaslané na analýzu na Slovenskú zdravotnícku univerzitu v Bratislave, do Národného referenčného laboratória pre dioxíny. Vo vzorkách sa stanovovali jednotlivé kongenéry uvedených kontaminantov, a preto sa musela použiť finančne náročná konfirmačná analytická metóda HRGC/HRMS. Výsledky analýz vzoriek monitoringu sú zhrnuté v tabuľke. Pre sprehľadnenie sú namerané hodnoty jednotlivých kongenéroov zosumarizované.

Komodita	Suma dioxínov (WHO-PCDD/F-TEQ) (pg/g tuku)	Suma dioxínov a PCB podobných dioxínomPCDD/F+dIPCB (pg/g tuku)	Suma PCB kongenéroov 28, 52, 101, 138, 153, 180 (ng/g tuku)
Trešcia pečeň	10,78	57,27	357,59
Sivoň americký*	0,14	0,72	7,69
Karas+pleskáč*	1,73	5,96	90,60
Kapor*	0,63	0,96	8,58
Mäso hovädzie	0,26	0,73	3,28
Mäso hovädzie	0,20	0,50	0,98
Mäso bravčové	0,83	2,39	15,58
Mäso bravčové	0,07	0,15	5,39
Bravčová želatína	0,02	0,02	0,05
Kuracie mäso	0,10	0,27	2,37
Mlieko kravské	0,26	0,77	2,75
Mlieko kravské	0,49	1,41	3,40
Mlieko kravské	0,37	0,81	2,40
Mlieko ovčie	0,76	1,61	9,58
Mlieko ovčie	0,44	1,07	4,64
Mlieko ovčie	0,51	1,12	2,65
Slepačie vajcia	0,21	0,54	8,76
Slepačie vajcia	0,13	0,21	1,47
Slepačie vajcia	0,14	0,19	1,07
Eidamský blok	0,52	1,00	2,41

*namerané hodnoty sú vyjadrené na čerstvú hmotnosť

Vzorka treškej pečene bola odobratá na základe podnetu z kontaktného bodu RASFF. Jednalo sa o netypickú monitoringovú vzorku, ktorú cielene odobrala RVPS Košice-mesto z veľkoobchodného skladu, do ktorého bola sústredená podozrivá dávka. Podozrenie bolo potvrdené nadlimitným nálezom sumy dioxínov, furánov a dioxínom podobných PCB (WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) = **57,27** pg/g. V 1 vzorke bravčového mäsa bolo zistené prekročenie sumy dioxínov, furánov a dioxínom podobných PCB (DL PCB) nálezom (WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) **2,39** pg/g tuku, táto nameraná hodnota nie je v súlade s Nariadením Komisie č.1881/2006/ES. Nakoľko sa jednalo o monitoring, na základe tohto zistenia sa vykonalo následné šetrenie zamerané na zistenie zdroja kontaminácie a zároveň sa analyzovali ďalšie vzorky bravčového mäsa z pôvodnej farmy. U žiadnej z týchto vzoriek nebolo zistené prekročenie platných limitov. U ostatných vzoriek monitoringu ani jeden parameter nepresiahol legislatívne stanovený harmonizovaný limit. Výsledky európskeho monitoringu boli zaslané na Európsku Komisiu v predpísanom formáte a rozsahu.

Vyhodnotenie monitoringu nivalenolu v obilí slovenského pôvodu - úroda z roku 2009

Nivalenol je jeden z druhov mykotoxínov, ktoré produkujú plesne rodu *Fusarium*. Tento mykotoxín v rámci harmonizovanej legislatívy Spoločenstva doposiaľ nemá stanovený platný limit. Na základe vedeckých poznatkov sa predpokladá jeho súbežný výskyt s deoxynivalenolom (DON) v obilí (najmä u ovsá) a to zrejme aj v podobných množstvách. Z uvedených dôvodov európska Komisia zvažuje možnosť stanovenia samostatného limitu pre tento mykotoxín. Európska Komisia nemá doposiaľ k dispozícii dostatočnú databázu o nameraných hodnotách nivalenolu v európskom obilí a podobnou databázou nedisponuje ani SR – čo je nevýhodné pre nás pri predložení pozície za SR v prípade návrhu limitu. Na základe uvedeného sme uskutočnili screeningový monitoring výskytu tohto kontaminantu v obilí slovenského pôvodu – **pšenica, jačmeň, ovos, tritikale (nie kukurica)**.

Výsledky stanovení nivalenolu vo vzorkách uvedených druhoch obilia dokumentujú nasledovné prehľady.

Prítomnosť nivalenolu (deoxynivalenolu) v analyzovaných vzorkách obilia vyjadrená v µg/kg

p.č.	druh obilia	nivalenol	deoxynivalenol
1	Potravinárska pšenica	<5	-
2	Potravinárska pšenica	32,75	-
3	Jačmeň	216	-
4	Tritikale	141	-
5	Pšenica	<5	-
6	Jačmeň	45,5	-
7	Jačmeň	586	-
8	Pšenica	<5	-
9	Pšenica	<5	-
10	Pšenica	<5	-
11	Pšenica	<5	-

12	Raž	102	-
13	Pšenica potravinárska	<5	-
14	Jačmeň sladovnícky	<5	-
15	Pšenica potravinárska	78,24	-
16	Pšenica potravinárska	<5	-
17	Pšenica ozimná osivová	<5	-
18	Pšenica potravinárska	<5	-
19	Pšenica potravinárska	<5	-
20	Raž	<5	-
21	Pšenica potravinárska	<5	-
22	Jačmeň sladovnícky	<5	-
23	Pšenica potravinárska	<5	-
24	Jačmeň sladovnícky	125,48	-
25	Pšenica potravinárska	<5	-
26	Pšenica potravinárska	25,76	-
27	Pšenica potravinárska	<5	-
28	Raž voľne ložená	<5	-
29	Jačmeň Malts jarný	42,49	-
30	Pšenica	124,3	-
31	Pšenica ozimná	42,74	-
32	Pšenica potravinárska	149,5	-
33	Pšenica potravinárska	14,94	-
34	Pšenica	9,74	-
35	Ovos	788,9	-
36	Pšenica potravinárska	27,93	-
37	Jačmeň sladovnícky	24,69	-
38	Jačmeň sladovnícky	149,89	-
39	Bio pšenica letná f. ozimná odroda Genoveva	34	60
40	Bio raž siata f. ozimná odroda Visello /cert. č. 032/2009/	32	47
41	Jačmeň jarný sladovnícky Malz	162	454
42	Pšenica potravinárska	27	81
43	Raž potravinárska Dankovské Nové /ozimná/	<25	<25
44	Bio pšenica ozimná odroda Balada 071/2009	<25	<25
45	Bio Pšenica ozimná odroda SANA 071/2009	45	36
46	Bio - Pšenica špaldová odroda Ceralio 071/2009	119	54
47	Bio raž siata f. ozimná odroda Dankowskie Nowe 071/2009	34	30
48	Jačmeň	110	104
49	Pšenica	<25	35
50	Triticale	45	59
51	Pšenica priemyselná	42	273
52	Tritikale	35	38
53	Ovos	1 025	151

54	Potravinársky ovos nahý Detvan	40	34
55	Pšenica letná potravinárska	32	34
56	Bio Pšenica Letná ozimná Torysa	<25	<25
57	Bio Triticale ozimné Triamant	<25	<25
58	Pšenica potravinárska	131	119
59	Pšenica potravinárska	39	38
60	Pšenica odr. Lukas	35	53
61	Pšenica priemyselná	<25	<25
62	Jačmeň krmny	66	115
63	Jačmeň ozimný sladovnícky	<25	<25
64	Pšenica letná potravinárska	42	42
65	Jačmeň jarný odroda Slaven 1,0 kg	92	770
66	Tritikale 1,0 kg	<25	54
67	Jačmeň ozimný	261	160
68	Krmna pšenica	<25	61
69	Krmny jačmeň jarný	286	965
70	Jačmeň potravinársky	56	59
71	Pšenica potravinárska	49	169
72	Pšenica	61	539
73	Ovos krmny - Atego	603	62
74	Jačmeň ozimný odroda Barcelona	56	41
75	Pšenica ozimná	40	61
76	Raž	<25	267
77	Pšenica letná odroda ALAKRIS /na potravinárske účely/	<25	<25
78	Pšenica	<25	<25
79	Jačmeň jarný Malt	87	219

Z prehľadov je zrejmé, že vzorky ovsa vykazujú vysokú hodnotu nivalenolu (okrem 1 vzorky nahého ovsa). Našimi analýzami sa potvrdila teória o významných nálezoch nivalenolu práve u tohto druhu obilia. Nálezy nivalenolu sú tiež významné v jačmeni a v niektorých vzorkách pšenice. Na zistený výskyt kontaminácie nivalenolom však vplyvajú viaceré environmentálne faktory. Monitoringom 2009 sme sa pokúsili len o zisťovanie prvého screeningu množstva nivalenolu v slovenskom obilí z úrody z roku 2009 a overovanie a optimalizáciu analytickej metódy.

Zabezpečovanie Systému rýchlej výmeny informácií

V rámci legislatívy Slovenskej republiky je problematika rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF – Rapid alert system for food and feed) rozpracovaná v novelizovanom zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

Okrem Zákona o potravinách a Vyhlášky č. 99 Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 26. januára 2004 o postupoch uplatňujúcich sa v rámci systému rýchlej výmeny informácií o potravinách a krmivách v prípade vážneho a bezprostredného ohrozenia zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov, ktoré tvoria legislatívnu bázu pre fungovanie systému rýchlej výmeny informácií, bol ŠVPS SR vydaný metodický pokyn č. 9 Príručka – Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá, ktorá je záväzná a platná pre všetky zúčastnené organizácie (ŠVPS SR, ÚKSÚP, ÚVZ) v rámci systému. Posledná aktualizácia bola vydaná 23.10.2007.

Rozhodnutie o type oznámenia, či sa jedná o výstražné alebo informačné oznámenie, vydáva Európska komisia – generálne riaditeľstvo ochrany spotrebiteľov DG SANCO (Directorate General **SAN**té **Consommateurs**). Od 1. januára 2008 sa zmenila klasifikácia oznámení.

Činnosť RASFF v roku 2009

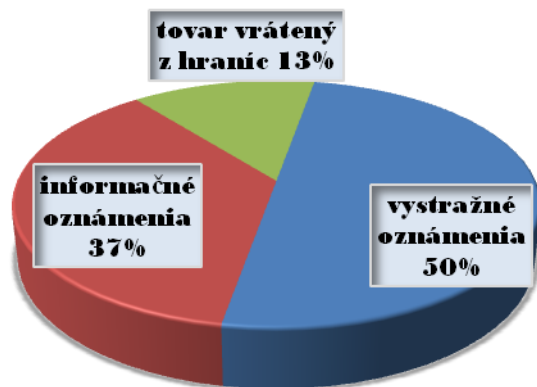
Sieť RASFF v SR tvorí:

- kontaktné miesto - Štátna veterinárna a potravinová správa SR
- 8 krajských veterinárnych a potravinových správ
- 40 regionálnych veterinárnych a potravinových správ
- 3 hraničné inšpekčné stanice (letisko Bratislava, Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou)
- Úrad verejného zdravotníctva SR
- 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva
- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
- v krízových situáciách sa do siete zapájajú aj MP SR a MZ SR

V roku 2009 zaslalo kontaktné miesto SR do rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá celkom 53 oznámení, ale z tohto počtu Európska komisia (EK) vrátila Slovensku 1 oznámenie, pretože zistené riziko výrobku nespĺňalo kritérium oznamovania do RASFF systému. Z celkového počtu **52 oznámení** posúdila EK nasledovne:

- **26 oznámení** ako **výstražné** (t.j. **50 %** z celkového počtu),
- **19 oznámení** ako **informačné**, (t.j. **37 %** z celkového počtu)
- **7** bolo zaslaných ako **oznámenia o vrátenom tovare z hraníc**, t.j. **13%** z celkového počtu.

Oznámenia v roku 2009

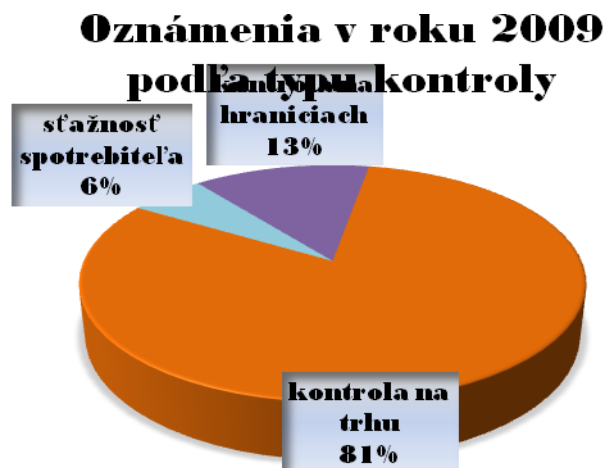
Počet oznámení zaslaných kontaktným miestom SR Európskej Komisii v roku 2009

V roku 2009 prevládali *oznámenia týkajúce sa nevyhovujúcich potravín*. Bolo ich celkom **51**, v tejto skupine sú započítané aj oznámenia o zistení nevyhovujúceho materiálu, prichádzajúceho do styku s potravinami (5 oznámení).

1 oznámenie bolo zaslané o *nevyhovujúcom krmive*.

Všetky výrobky, ktoré oznámila SR do RASFF boli odobraté na základe kontrol vykonaných v zmysle Nariadenia (ES) č.882/2004. Miestom odberu vzoriek bol:

- Obchod, v prevažnej miere oznámení (**81%** z celkového počtu),
- dovozca - o kontroly dovozu výrobkov z tretích krajín (**13%** z celkového počtu),
- obchod na základe sťažnosti spotrebiteľa (**6%** z celkového počtu).

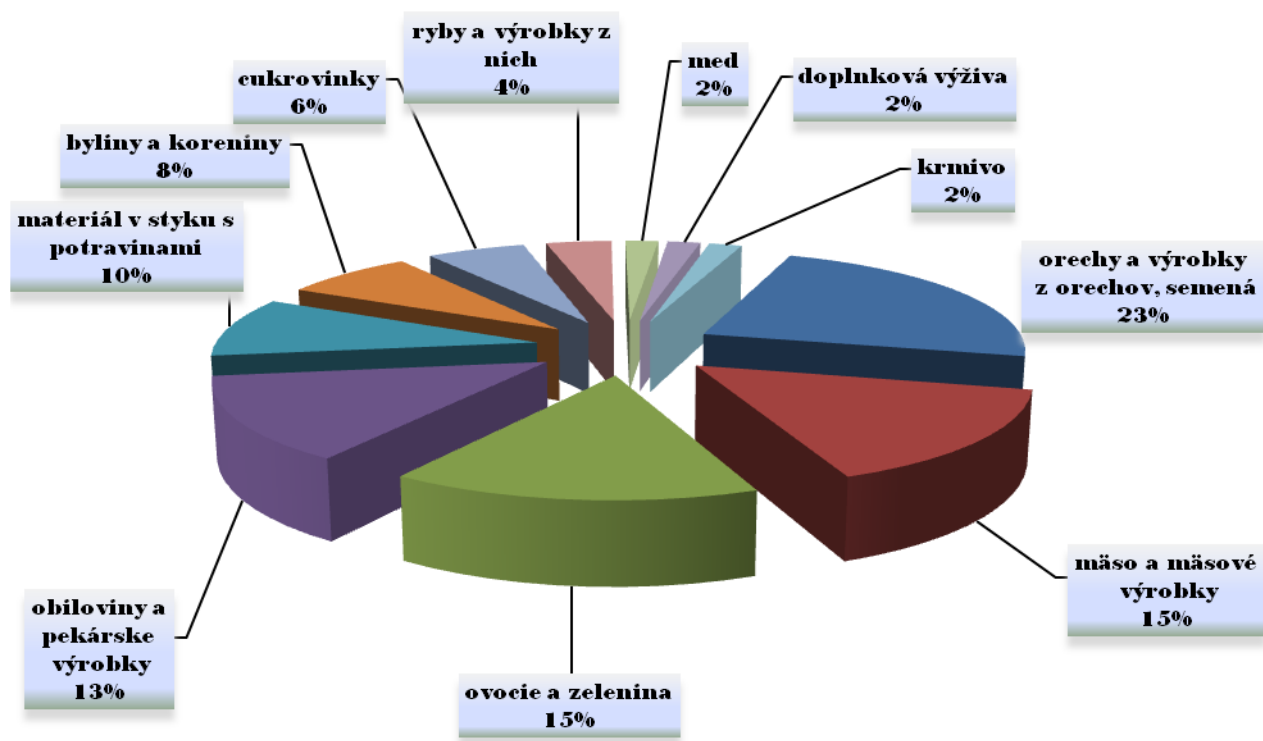

Oznámenia, ktoré zaslala SR do systému RASFF pochádzali z 9 rôznych kategórií výrobkov týkajúcich sa potravín a z 1 oznámenie z kategórie krmiva.

- Najväčší počet zaslaných oznámení bol z kategórie výrobkov „*orechy a výrobky z orechov*“ - **12 oznámení**, pričom najväčší počet tvorili oznámenia o vrátenom tovare z hraníc.
- Po **8 oznámeniach** bolo zaslaných z 2 kategórií výrobkov, a to „*ovocie a zelenina*“ a „*mäso a mäsové výrobky*“. U obidvoch kategórií mali najväčšie zastúpenie výstražné oznámenia.
- **7 oznámení** bolo zaslaných z kategórie výrobkov „*obilie a pekárske výrobky*“, kde taktiež prevládali výstražné oznámenia.
- **5 oznámení** bolo zaslaných z kategórie „*materiál prichádzajúci do styku s potravinami*“. Počet informačných oznámení prevládala nad počtom výstražných oznámení.
- **4 oznámenia** boli zaslané z kategórie „*byliny a koreniny*“. Všetky boli označené ako výstražné.

- **3 oznámenia** boli zaslané z kategórie „cukrovinky“. Všetky boli informačné.
- **2 oznámenia** boli zaslané z kategórie „ryby a výrobky z nich“. Všetky boli výstražné.
- Po **1 oznámení** bolo zaslaných z kategórie „med“, „doplnková výživa“ a „krmivo“

Oznámenia podľa kategórie výrobkov

Odoslané oznámenia zo SR do systému RASFF boli na základe zistení:

- Regionálnych veterinárnych a potravinových správ - 45 oznámení (t.j. 86,5% oznámení z celkového počtu zaslaných oznámení). **Všetky zaslané oznámenia sa týkali iba potravín.** Z toho boli v *34 prípadoch* predmetom oznámení výrobky *rastlinného pôvodu* a v *14 prípadoch* výrobky *živočíšneho pôvodu*.
- Regionálnych úradov verejného zdravotníctva - 6 oznámení (t.j. 11,5% z celkového počtu zaslaných oznámení). *Iba jedno* oznámenie sa týkalo doplnkovej výživy. Jednalo sa o internetový predaj nepovolenej novej potraviny „Stevie rebaudiany“. *Ostatné zaslané oznámenia* sa týkali **materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami** (napr. melamínove misky, plastová lyžica, čierna plastová naberačka, zapekacia misa s anti-adhéznyim povrchom).
- ÚKSUP- 1 oznámenie týkajúce sa krmiva (sušená krv).

Prehľad podľa druhu rizika v oznámeniach zaslaných SR do RASFF

V zaslaných oznámeniach sa vyskytovali nasledovné druhy rizík:

- alergény – (spolu **14 oznámení**)

Prevládali oznámenia týkajúce sa mäsových výrobkov ako saláma, klobása, párky, paštéta pôvodom z Poľska Španielska a Belgicka, u ktorých bolo v **3** prípadoch zistené *neoznačenie gluténu* a v **3** prípadoch *neoznačenie sóje* na obale výrobku.

Ďalej to bolo **5** oznámení týkajúcich sa výrobkov z kategórie „obilie a pekárske výrobky“, u ktorých boli na etiketách výrobkov neoznačené nasledovné alergény:

- *vajíčka* v nevaječných cestovinách z tvrdej pšenice pôvodom z Talianska a v sušienke s náplňou pôvodom z Turecka
- *mliečna zložka* v krekoch so šunkou pôvodom z Rumunska
- *stopy arašidov* v sušienke s orieškami pôvodom z Bulharska
- *stopy orechov* v sušienkach s náplňou s kakaovou príchuťou pôvodom z Bulharska

2 oznámenia boli z kategórie „byliny a koreniny“, u ktorých bol na etikete výrobkov *neoznačený gluténu* (koreniacia zmes) a *neoznačený zeler* (kari korenie). Obidva výrobky boli pôvodom z Poľska V **1** oznámení z kategórie „cukrovinky“ to bolo neoznačenie *arašidov* na obale cukrovinky z Turecka.

- mykotoxíny – (spolu **12 oznámení**)

Z tohto počtu bolo **10** oznámení, kde bola zistená prítomnosť nadlimitného množstva *aflatoxínov*:

- v 4 prípadoch sa jednalo sa o pistácie z Iránu a v 1 prípade z USA. Po 1 prípade to boli arašidy z Argentíny a Ukrajiny, lieskovce z Turecka, sušené figy z Grécka a muškátový orech z Indonézie.
- 1 oznámenie bolo zaslané z dôvodu prítomnosti *deoxynivalenolu (DON)* v cestovinách z Talianska a *ochratoxínu (A)* v bio – hrozienkach balených v ČR.

- aditívne látky do potravín – (spolu **9 oznámení**)

Prevládali oznámenia týkajúce sa mäsových výrobkov (saláma, klobása, párky), u ktorých bolo v **4** prípadoch zistené *použitie nepovoleného syntetického farbiva E 124 - Ponceau 4R/košenilová červená* a v **1** prípade použitie syntetické farbiva E 110 – syntetická žltá. Krajinou pôvodu týchto výrobkov bolo Španielsko a Poľsko. Ďalej to bolo **1** oznámenie týkajúce sa prekročeného množstva syntetického farbiva E 124 v cukríkoch pôvodom z Maďarska. Zvyšné oznámenia sa týkali zistení: *nepovolené použitie E 200 - kyseliny sorbovej* v kyslej kapuste pôvodom z Poľska, či *neoznačenie E 210 - kyseliny benzoovej* a *oxidu siričitého* v kyslej kapuste pôvodom z Poľska.

- cudzí predmety – (spolu **4 oznámenia**)

Oznámenia sa týkali sušených fíg z Turecka, mandlí z USA a ryže z Talianska, ktoré boli napadnuté hmyzom.

- migrácie – (spolu **4 oznámenia**)

3 oznámenia boli zaslané z dôvodu migrácie formaldehydu z melamínových misiek a z plastickej lyžice. **1** oznámenie bolo zaslané z dôvodu migrácie primárnych aromatických amínov z nylonovej lyžice.

- GMO/nové potraviny – (spolu **2 oznámenia**)

1 oznámenie sa týkalo zistenia nepovoleného GMO (FP 967) v hnedých ľanových semienkach a **1** oznámenie bolo zaslané z dôvodu predaja rôznych produktov ako (prášok, listy, pastilky tinktúra) s obsahom nepovolenej novej potraviny „Stevie rebaudiana“ prostredníctvom Internetu. Výrobky boli dovezené z Maďarska.

- priemyselné kontaminanty – (spolu **2 oznámenia**)

1 oznámenie bolo zaslané z dôvodu zistenia sumy dioxínov a dioxínom podobných PCB v treščeí pečeni a **1** oznámenie z dôvodu zistenia benzo(a)pyrénu v údených šproch. Oba výrobky boli pôvodom z Poľska.

- nepovolené látky – (spolu **2 oznámenia**)

1 oznámenie bolo zaslané z dôvodu zistenia nepovolenej látky metylová žltá v kari korení, ktoré bolo vyrobené v Českej republike zo suroviny pochádzajúcej z Indie a **1** oznámenie z dôvodu nadlimitného množstva dusičnanov v skorej bielej kapuste pôvodom z Poľska.

- nevyhovujúca senzorika – (spolu **2 oznámenia**)

2 oznámenia sa týkali nevyhovujúcej vône gaštanov z Číny a ryže pôvodom z Talianska.

- mikrobiologická kontaminácia – (**1 oznámenie**)

týkalo sa zistenia plesne (*Penicillium* spp., *Aspergillus* spp) v lieskovcoch z Gruzínska.

- reziduá veterinárnych liečiv – (**1 oznámenie**)

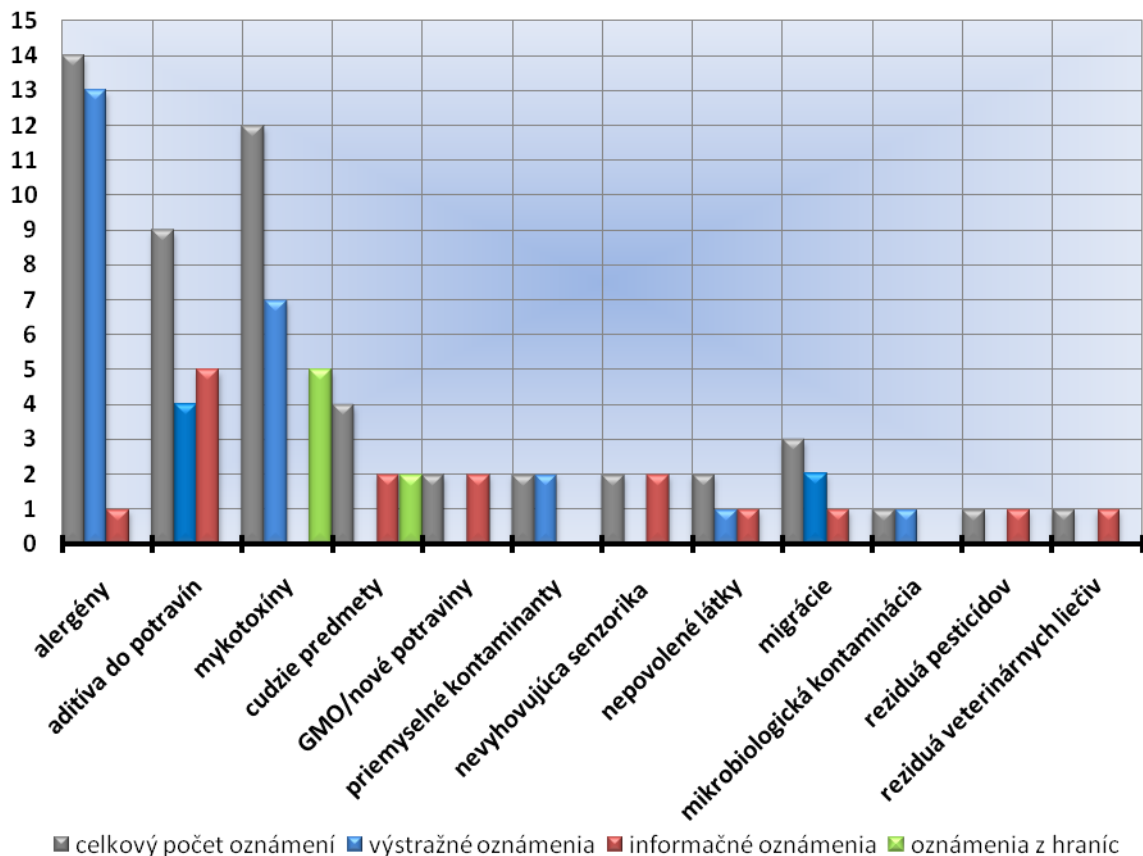
týkalo sa zistenia tylozínu v mede pôvodom z Nemecka.

- reziduá pesticídov– (**1 oznámenie**)

týkalo sa *ethionu* a *fenpropatrinu* zisteného v granátových jablkách pôvodom z Egypta.

- V oznámení na krmivo – sušená krv bola zistená prítomnosť úlomkov kostí teplokrvných živočíchov.

Oznámenia podľa typu rizika

Poznámka:

Niektoré oznámenia obsahovali viac ako jeden druh zisteného rizika, preto počet oznámení na tomto obrázku nie je v súlade s počtom oznámení zaslaných SR do EK v roku 2009.

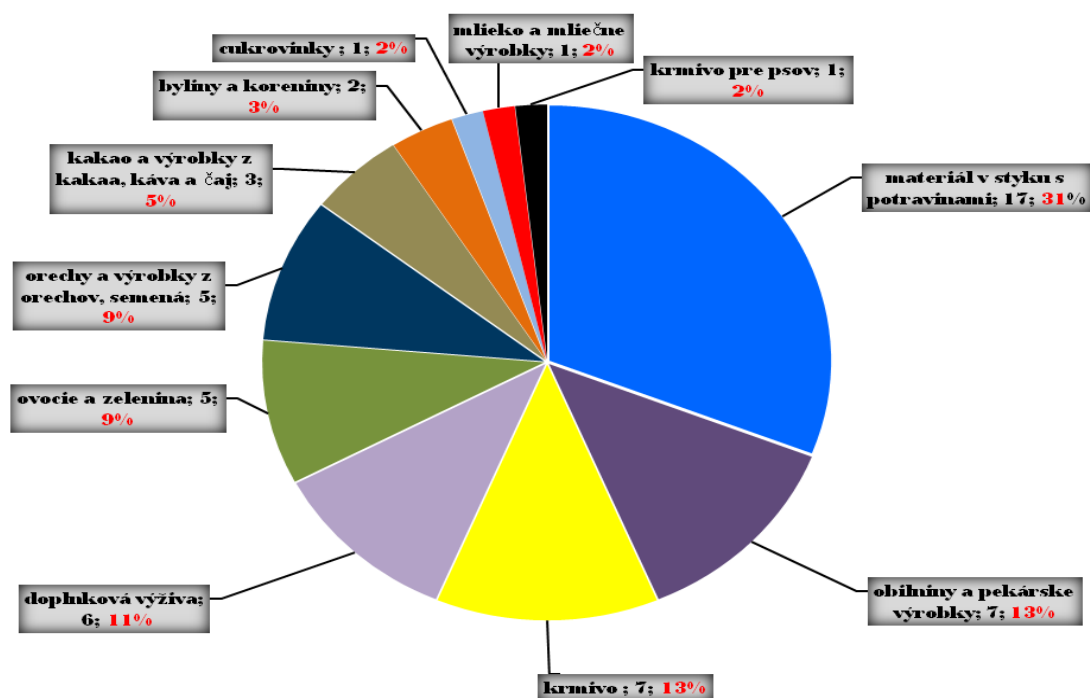
Oznámenia prijaté Slovenskou republikou z Európskej komisie.

V roku 2009 prijala SR cez kontaktné miesto rýchleho výstražného systému **55 oznámení** zaslaných Európskou Komisiou. V prijatých oznámeniach bola SR miestom distribúcie nebezpečných výrobkov alebo bola krajinou pôvodu výrobkov, ktoré oznámil niektorý členský štát EÚ do RASFF. Ku všetkým prijatým oznámeniam boli vykonané kontroly (58% z celkového počtu vykonali orgány v pôsobnosti MZ SR, 25% z celkového počtu vykonali orgány v pôsobnosti ŠVPS SR a 16% z celkového počtu vykonali orgány v pôsobnosti ÚKSUP).

V prípade, že nebezpečné výrobky boli z trhu stiahnuté a zlikvidované alebo boli vrátené odosielateľovi, zaslalo Slovensko odpoveď EK. Takýchto informácií bolo 24.

Z 55 prijatých oznámení Slovenskom boli **2 týkajúce sa krmív**.

Oznámenia z EK podľa kategórie výrobkov

V tabuľke sú uvedené niektoré druhy rizika v jednotlivých kategóriách výrobkov v oznámeniach, ktoré prijala SR z EK v roku 2009

Kategória výrobku	Zistené nebezpečenstvo	Druh potraviny
	migrácia formaldehydu	melamínové hrnčky, tanier
	migrácia kobaltu	porcelánový hrnček
	migrácia primárnych aromatických amínov	sada čiernych nylonových kuchynských pomôcok
	nadlimitné množstvo DEHP –di (2-etylhexylftalátu) a DIBP – diizobutylftalátu	kuchynská pomôcka-stierka
	neadekvátne tepelná odolnosť	štetec na grilovanie
	nadlimitný obsah voľných organických zložiek	metlička
	migrácia červenej farby	pomôcka na zdobenie zákusok
	hliník	rezance na rýchlu prípravu
	deoxynivalenol (DON)	pšeničné krúpy

	neoznačenie kazeínu	„bio“ obilninové chrumky, kukuričné plátky v horkej čokoláde, slivková tyčinka
	nepovolené GMO	hnedé ľanové semienka
	melamín	krmivo pre psov
	nepovolená GMO kukurica (MON 88017)	extrahovaná sójová múčka
	Salmonella (Agona, Montevideo, Mbandaka)	extrahovaná sójová múčka
	olovo	doplnková výživa
	benzo(a)pyrén	rakytníkový olej
	oxamyl	zelená paprika
	nadlimitný obsah jódu	morské riasy
	nadlimitný obsahu oxidu siričitého	sušené broskyne
	cudzí predmet	čokoládové vajíčko
	neoznačenie kazeínu	„bio“ mandle v horkej a v mliečnej čokoláde, pražené kávové zrná
	úlomky kovu	jogurty
	Salmonella enterica	sušená cibuľa

Bilaterálne výmeny informácií o nevyhovujúcich výrobkoch.

V roku 2009 Slovenská republika využila možnosť informovať štáty EÚ na základe článku 36 Nariadenia 882/2004 „Pomoc na požiadanie“ o niektorých zisteniach nevyhovujúcich výrobkov odobratých pri kontrole na trhu.

Z národného kontaktného bodu pre rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá bolo **odoslaných** spolu **32 oznámení v rámci bilaterálnych výmen informácií**, a to formou oficiálnych listov na národné kontaktné body RASFF iných štátov EÚ. Z toho najviac oznámení (23) bolo zaslaných do Českej republiky, potom do Poľska (8) a do Maďarska (1). Ich cieľom bolo upozorniť danú krajinu na porušenie technologických postupov pri výrobe alebo na nesprávne označenie výrobkov, či senzoricky nevyhovujúce vlastnosti výrobkov, alebo na internetový predaj nepovolenej potraviny.

1 oznámenie v rámci bilaterálnych výmen informácií sa týkalo krmiva, zvyšné oznámenia sa týkali potravín.

V bilaterálnych výmenách do Českej republiky prevažovali oznámenia na výrobky rastlinného pôvodu. Dôvodom k ich zaslaniu boli *zistenia o nedostatočnom označovaní na obale výrobkov* (napr. neoznačenie alergénu na instantných polievkach, trvanlivom pečive, koreninách, neoznačenie syntetického farbiva na cukrovinkách), alebo z dôvodu *prekročenia E 202 - kyseliny benzoovej* v korenine, či vo výrobku zo zeleniny).

Do Poľska boli zaslané oznámenia v rámci bilaterálnych výmen hlavne na výrobky živočíšneho pôvodu. Dôvodom k ich zaslaniu bolo *neoznačenie E 200 - kyseliny sorbovej* na etikete 6 druhov výrobkov z rýb, *neoznačenie alergénu (sójového proteínu)* na obale výrobku z

hydiny) alebo zistenie *nevyhovujúcich senzorických vlastností* mrazenej drčkovej polievky. Vo výrobkoch rastlinného pôvodu boli dôvodom nevyhovujúce *senzorické vlastnosti* pražených pistácií alebo *neoznačenie E 202 - kyseliny benzoovej* na etikete výrobku šalát z bielej kapusty. V kompletnej krmnej zmesi pre hydinu bola zistená zakázaná látka.

Do Maďarska bolo zaslané 1 oznámenie v rámci bilaterálnych výmen, ohľadom predaja nepovolenej novej potraviny „Stevie rebaudiana“ prostredníctvom internetu. Slovensko na národný kontaktný bod bolo **prijalo** v roku 2009 v rámci bilaterálnych výmen informácií 5 oznámení z Českej republiky a z 1 oznámenie z Maďarska.

Informácie pre spotrebiteľov

Pre spotrebiteľov je na internetovej stránke ŠVPS SR je uvedená e-mailová adresa – spotrebitel@svssr.sk, kde môžu spotrebiteľia zasielať svoje postrehy, otázky a informácie ohľadne bezpečnosti potravín. V priebehu roka 2009 bolo na túto adresu zaslané **16 správ** od spotrebiteľov, z toho 3 boli sťažnosti na kvalitu potravín. Ostatné boli žiadosti o informácie ohľadne bezpečnosti potravín.

INFOSAN – Na Slovensku je do siete INFOSAN (The International Food Safety Authorities Network), zapojené kontaktné miesto pre RASFF, ako „emergency“ kontaktný bod pre INFOSAN, na základe menovania MP SR. INFOSAN sa zapája do výmeny informácií v prípade zistení závažného rizika spojeného s ochorením z potravín v niektorej krajine sveta. INFOSAN súčasne poskytol národnému kontaktnému miestu prístup na webovú stránku <http://ezcollab.who.int>, ktorá je pre verejnosť nedostupná.

V roku 2009 prišlo na národný kontaktný bod RASFF 13 e-mailov z INFOSANU. Týkali sa prevažne informácií o ochoreniach z potravín, ktoré boli diagnostikované mimo EÚ. Štáty EÚ boli o nich upovedomené z dôvodu možnosti potenciálneho výskytu aj na ich území v dôsledku medzinárodnej distribúcie potravín a možnosti ich kúpy cez internet.

Výpočtová technika a jej význam pre činnosť organizácie

V uplynulom roku sa na odbore informatiky pokračovalo v riešení úloh na zabezpečenie informatizácie veterinárnej a potravinovej správy SR. Odbor informatiky sa venoval zabezpečeniu plnej funkčnosti prenosu a spracovávaní informácií, rozvoju jednotlivých existujúcich informačných systémov a spracovávaní informácií v rámci svojich kompetencií.

V uplynulom roku odbor informatiky venoval tiež značné úsilie pri rozvoji informačného portálu „VIS“, ktorého uplatnenie je nevyhnutné na riešenie veterinárnych úloh na jednotlivých stupňoch riadenia. Informačný systém „VIS“ sa doplňoval o nové moduly, upravoval sa na základe požiadaviek užívateľov a tiež sa integroval s informačným systémom CESKO2

V uplynulom roku sa pokračovalo aj v rozvoji celoslovenského sieťového programu KIČ (produkt odboru informatiky ŠVPS SR) cez existujúcu VPN sieť. Sieťová aplikácia KIČ sa priebežne aktualizovala a upravovala v zmysle platných nariadení a smerníc. Zároveň sa riešila a doplňovala aj Internetová

aplikácia na štatistické výstupy cez Reporting Services tak, aby každý kompetentný orgán získal všetky potrebné štatistické informácie.

Intranetová aplikácia „VLAS“ – výsledky laboratórnych analýz a ich štatistika“ bola podľa kritérií užívateľov doplnená o ďalšie moduly na zobrazovanie štatistík. Aplikácia bude aj naďalej rozvíjaná podľa požiadaviek užívateľov.

Odbor informatiky venoval v uplynulom roku pozornosť aj vzdelávacím činnostiam najmä z oblasti veterinárneho informačného systému VIS ako aj ďalším odborným IT aplikáciám. Odbor Informatiky sa aktívne zúčastňoval pri školeniach veterinárnych lekárov najmä v oblasti veterinárnej certifikácie – TRACES a v oblasti potravinového dozoru – KIČ.

Odbor informatiky sa popri týchto úlohách ďalej venoval aj všetkým činnostiam, ktoré vyplývajú z náplne práce jednotlivých zamestnancov odboru, ako napr. zber, korekcia a vyhodnocovanie dát z jednotlivých ŠVPÚ, aktualizácia internetových a intranetových stránok ŠVPS SR, starostlivosť o jednotlivých užívateľov IT, obnova IT na jednotlivých regiónoch, poradenstvo a riešenia havarijných stavov na jednotlivých KVPS, RVPS a HIS.

Pracovníci odboru tiež trvale spolupracujú s ŠPÚ a MP SR pri úpravách a doplneniach software CEHZ, aktívne sa podieľajú na uplatnení a skvalitnení aplikácií EÚ a tiež sú aj členmi pracovných skupín v komisiách EÚ.

V roku 2010 je prioritou odboru informatiky pokračovať v zabezpečení bezproblémového a bezporuchového informačného servisu pre celú ŠVPS SR a jej podriadené organizácie (8 KVPS, 40 RVPS a 3 HIS) na zabezpečenie všetkých jej činností závislých od informačných systémov. Táto úloha je veľmi komplexná a zahŕňa v sebe kompletnú starostlivosť o jednotlivé technické prostriedky – hardware a kompletnú starostlivosť o základné a aplikačné programové vybavenie - software jednotlivých užívateľov. Táto základná úloha odboru predpokladá vytvorenie a zabezpečenie optimálneho pracovného prostredia z hľadiska informatiky pre každého odborného pracovníka ŠVPS SR a jej podriadených organizácií.

V roku 2010 patrí medzi najzákladnejšie priority odboru zabezpečiť jeho plynulú a plnú prevádzku portálu VIS, upravovať a rozširovať portál podľa kompetentných požiadaviek jednotlivých užívateľov. Ďalšou základnou prioritou odboru je dopĺňanie štatistických výstupov z oblasti kontrol z informačného systému KIČ a rozvinúť ďalej tento programový produkt.

Ďalšie úlohy odboru informatiky pre rok 2010 jednoznačne vyplývajú zo všeobecnej základnej priority.

Z oblasti aplikačného programového vybavenia k nim patria najmä:

- Prevádzkovanie a ďalší rozvoj sieťového informačného systému KIČ určený na záznam a vyhodnotenie jednotlivých kontrolných inšpekčných činnosti.
- Prevádzkovanie a ďalší rozvoj veterinárneho informačného systému „VIS“ zabezpečujúceho komplexný prístup k veterinárnym činnostiam.
- Správa informačného systému „CESKO“ na vykonávanie kontrol najmä z hľadiska ochrany zdravia zvierat.
- Správa informačného systému „CESKO2“ na vykonávanie kontrol na bitúnkoch
- Ďalší rozvoj informačného systému VLAS na vyhodnocovanie informácií z oblasti laboratórnej diagnostiky.
- Tvorba a rozvoj internetových a intranetových stránok ŠVPS SR.
- Vedenie registrov – zoznamov a ich aktualizácie patriace do kompetencie ŠVPS SR
- Zabezpečenie mobilnej počítačovej komunikácie (KIČ) pre pracovníkov v oblasti potravinového dozoru v teréne

Z oblasti hardware vybavenia k nim patria najmä:

- Obnova morálne a fyzicky zastaranej informačnej technológie na všetkých organizačných stupňoch.
- Dopĺňanie informačnej technológie či už pre novoprijatých pracovníkov, alebo z dôvodu zvýšenia informačnej kvality na všetkých organizačných stupňoch.

Zo všeobecných oblastí sú to najmä:

- Zvyšovanie počítačovej gramotnosti užívateľov informačných technológií.
- Zabezpečenie informačnej bezpečnosti či už lokálnej na jednotlivých úrovniach, alebo aj celkovej vyplývajúcej z dátových prepojení medzi ŠVPS SR a jej jednotlivých podriadených organizácií.

Rozpočet organizácie

V zmysle zákona NR SR č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov je Štátna veterinárna a potravinová správa SR (ďalej len ŠVPS SR) zapojená na rozpočet kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva SR. V roku 2009 zabezpečovala financovanie 8 krajských veterinárnych a potravinových správ (ďalej len KVPS), 40 regionálnych veterinárnych a potravinových správ (ďalej len RVPS) a Ústavu štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov Nitra.

V prehľade uvádzame **rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie** za rozpočtové organizácie v riadení ŠVPS SR:

	rozpočet schválený	rozpočet upravený	skutočnosť k 31.12.2009	%
PRÍJMY	3 326 032	3 160 061,85	3 226 960,20	102,12
VÝDAVKY	25 925 702	26 332 893,46	26 322 884,83	99,96
povolené prekročenie		507 423,52		
		26 840 316,98	26 830 308,35	99,96
v tom: kapitálové	1 161 789	968 066	967 838,93	99,98
bežné	24 763 913	25 364 827,46	25 862 469,42	
v tom: 610 – mzdy	10 971 222	11 325 222	11 325 184,97	99,99
podľa prvku:	25 925 702	26 332 893,46	26 830 308,35	
08W010J	19 320 109	21 428 432,15	21 443 398,89	
08W0101	3 319 395	1 846 764	2 329 574,04	
08W0102	132 776	38 323	37 970,48	
08W0103	2 323 574	2 786 574	2 786 564,63	
08W0104	829 848	230 057	230 057	
06G0001		2 743,31	2 743,31	
podľa zdroja		26 332 893,46	26 830 308,35	
111	25 925 702	26 330 150,15	26 320 141,52	
72			507 423,52	
1361, 1362		2 743,31	2 743,31	

V hodnotenom období vykonalo **MP SR** nasledovné rozpočtové opatrenia (v €)

dátum RO	úprava	výška FP
15.1.2009	08W010J	- 313 684
27.2.2009	08W010J	-9 447
30.3.2009	všetky programy	-437 776
17.4.2009	08W0101, 08W0103	813 200
15.5.2009	08W010J	282,15
22.5.2009	08W010J	-331 940
2.7.2009	06G0001	2 743,31
27.7.2009	08W010J	10 000
29.7.2009	08W0101	16 596
16.9.2009	08W010J	100 000
20.10.2009	08W010J	-100 000
20.10.2009	08W0101	66 000
18.11.2009	08W010J	138 217
24.11.2009	08W010J	351 000
19.11.2009	08W0101, 08W010J	102 000
spolu		407 191,46

ŠVPS SR realizovala v riadených organizáciách vnútorné rozpočtové opatrenia v počte: **91**

Komentár k plneniu príjmov a čerpaniu rozpočtu

Príjmy (v €):

Ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2009
celkom	3 226 960,20
v tom: prijaté z EÚ	480 474,65
z poistného plnenia	26 948,87
kapitálové príjmy	227 396,53
rozpočtové príjmy	2 492 140,15
v tom: príjmy za poplatky	1 163 643,31
príjmy za pokuty	779 229,22
príjmy za zhodu	4 661,54
príjmy z prenájmu	97 736,78
náhodilé príjmy	446 869,30

Z titulu prijatia finančných prostriedkov z Európskej komisie a poistného plnenia bolo povolené prekročiť výdavkov o **507 423,52 €**, v tom EÚ 480 474,65 použité na úhradu výdavkov chorôb, poistné plnenie vo výške 26 948,87 použité na výdavky – opravy služobných motorových vozidiel-

Pohľadávky z príjmov RO (v €):

ukazovateľ	k 31.12.2009	2004-2009
poplatky z veterinárnej kontroly a inšpekcií	243 175,42	182 601,32
prijaté blokové pokuty a z rozhodnutí	131 415,44	160 934,77

Výdavky (v €):

Kapitálové výdavky čerpané na **99,98 %** predstavujú finančné prostriedky vynaložené na investičné akcie zapísané v registri investícií ŠP:

v Sk

Organizácia	názov akcie	rozpočet upravený
ŠVPS SR	zateplenie Dudince	3 782
	softvér	44 264
	prevádzkové stroje	16 259
	výpočtová technika	11 850
	telekomunikačná technika	4 919
	dopravné prostriedky	28 202
RVPS Košice mesto	zateplenie AB	2 890
RVPS Komárno	rekonštrukcia AB	3 400
KVPS Trenčín	rekonštrukcia garáží	764
RVPS Púchov	zateplenie AB	93 551
RVPS Martin	zateplenie AB	107 000
RVPS Stará Ľubovňa	rekonštrukcia strechy	23 236
RVPS Galanta	modernizácia AB	33 194
RVPS Nitra	klimatizácia AB	17 600
RVPS Senec	nákup pozemku	14 171
RVPS Žilina	rekonštrukcia AB II. etapa	146 053
RVPS Čadca	rekonštrukcia kotolne	49 899
KVPS Nitra	projekty	1 570
vybrané KVPS, RVPS	motorové vozidlá	365 462
spolu		968 066

Nedočerpané kapitálové výdavky vo výške **227,07 €** predstavujú zostatky finančných prostriedkov investičných akcií, ktoré boli ukončené v roku 2009 a žiadna z nich nebola presunutá na financovanie do roku 2010.

Bežné výdavky čerpané na **99,96 %**, v tom **mzdy** na **99,99 %**.

Nedočerpané finančné prostriedky rozpočtu: **10 008,63 €**

Prehľad o čerpaní výdavkov na kategórii 630 viažúcich sa na národné programy, prípadne rozhodnutia vlády SR **hradených ŠVPS SR (v €):**

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2009
trichinely	144 430,44
zástrelné za líšky	33 422,02
zástrelné za diviaky	29 066,57
salmonela OP	6 707,32
IBR	27 386,48
modrý jazyk	93 343,68
KMO ostatné (kukurica)	19 546,18
campylobacter	1 750,84
KCM	1 288,50
mor včelieho plodu	130 924,18
rádiohygienická kontrola	24 719,90
ovocie, zelenina, ost.výdavky	2 579,58
akrylamidy, dioxíny, pesticídy	93 448,54
trichinelóza líšok	927,95
VHS ryby	4 764,13
vírus chrípky ošípaných	1 139,28
vtáčia chrípka ostatné	29,83
colné laboratórium	5 446,14
choroby 2009 dofinancovanie 72	295 150,23
spolu	916 071,79

Prehľad o mimorozpočtových prostriedkoch:

Rozpočtové organizácie v riadení Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR vedú v IS ŠP dva bežné účty – účet sociálneho fondu a depozitný účet.

v €

stav bežného fondu – SF k 31.12.2009

51 380,94

stav depozitného účtu k 31.12.2009

1 480 025,50

Plnenie záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu:
ŠVPS SR – vlastná činnosť

ŠVPS SR zabezpečovala v roku 2009 financovanie vlastnej činnosti vrátane 3 hraničných inšpekčných staníc (Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou a Letisko Bratislava).

Položka	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Výdavky CELKOM	9 451 289	7 196 398	
povolené prekročenie		484 814,62	
	9 451 289	7 681 212,62	7 678 205,95
Kapitálové výdavky (700)	740 225	109 276	109 273,15
Bežné výdavky (600)	8 711 064	7 087 122	7 568 932,80
v tom: mzdy a platy (610)	1 953 729	1 585 776	1 585 764,48
odvody (620)	682 803	553 143	553 075,39
tovary a služby(630)	1 009 140	1 258 582	1 256 628,16
transfery (640)		13 741	13 136,48
VPO	1 779 194	620 926	620 921,56
PD	132 776	38 323	37 970,48
ECH	2 323 574	2 786 574	2 786 564,63
BSE	829 848	230 057	230 057
zdroj 72		484 814,62	484 814,62

08W010J	skutočnosť 630
z toho: cestovné (631)	90 308
energie(632)	199 289,27
materiál (633)	255 283,71
dopravné (634)	114 091,42
údržba (635)	326 596,43
nájomné (636)	7 394,11
služby (637)	263 665,22
spolu:	1 256 628,16

Povolené prekročenie rozpočtu tvorí čiastku **484 814,62 €** z dôvodu prijatia finančných prostriedkov z Európskej komisie vo výške 480 474,65 € a z poistného plnenia vo výške 4 339,97 €.

Rozpočet nebol dočerpaný vo výške **3 006,67 €**, čo predstavuje:

- kapitálové výdavky 2,85
- 610 11,52
- 620 67,61
- 630 1 953,84

• 640	604,52
• 08W0101	4,44
• 08W0102	352,52
• 08W0103	9,37

V roku 2009 boli na základe rozhodnutí EK prijaté finančné prostriedky za programy kofinancované Európskym spoločenstvom za rok 2008:

• salmonella spp. v chovoch ošípaných	34 647,95
• campylobacter v stádach ošípaných	51 350,19
• klusavka (scrapie)	47 393,20
• TSE	357 835,00
• vtáčia chrípka	9 287,76
• salmonella u chovných k'dľov	88 339,18
• salmonella u krdľov nosníc	238 345,00
• KMO	255 389,00
• besnota	397 549,50
spolu:	1 480 136,78 €

Z prijatých prostriedkov EÚ sa uhradili výdavky na úhradu ďalších monitoringov chorôb, vyšetrení a na úhradu faktúr príspevkovým organizáciám a súkromným veterinárnym lekármi vo výške **484 814,62 €**. Výdavky sa realizovali z programu 08W0101.

V zmysle rozhodnutia Európskej komisie z 30. novembra 2008, ktorým sa schvaľujú ročné a viacročné programy a finančný príspevok Spoločenstva na eradikáciu, kontrolu a monitorovanie určitých chorôb zvierat a zoonóz predložené členskými štátmi na rok 2009 boli z rozpočtu ŠVPS SR použité výdavky nasledovne:

názov choroby	čiastka v €
chovné krdle vyšetrenia	7 407,07
chovné krdle vakcína	154 803,88
chovné krdle vakcína DPH	28 105,92
krdle nosníc vyšetrenia	6 064,67
krdle nosníc vakcína	614 018,63
krdle nosníc vakcína DPH	55 566,49
dofinancované zo zdroja 72	65 747,18
KMO vyšetrenia	345 670,97
KMO vakcína	265 888,64
KMO vakcína DPH	26 611,36
dofinancované zo zdroja 72	98 930,47
vtáčia chrípka	18 717,38
dofinancované zo zdroja 72	2 063,17
TSE Zvolen	81 287,64

TSE NEI	17 112,86
TSE NEI vyšetrenia	105 842,09
scrapie	131 103
dofinancované zo zdroja 72	18 547,08
besnota	163 698,68
besnota vakcína	686 219,83
besnota vakcína DPH	78 445,52
dofinancované zo zdroja 72	36,52
spolu	4 151 311,66
z toho zdroj 72	185 324,42

PRÍJMY	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť
200 – príjmy celkom	3 239 659	3 077 787,85	532 930,98
príjmy z vlastníctva (212)	995	995	1 863,10
poplatky (223)	3 238 664	3 076 792,85	
náhodilé príjmy (223)			46 253,26
príjem z kapitálových aktív (231)			
ostatné príjmy (292) – EÚ, poisťné			484 814,62

Poznámka:

V stĺpcoch schválený a upravený rozpočet sú zahrnuté rozpočtované príjmy za poplatky z veterinárnych kontrol a inšpekcií všetkých rozpočtových organizácií riadených ŠVPS SR.

KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť
700 – kapitálové výdavky celkom	740 225	109 276	109 273,15
zateplenie Dudince - projekty	49 791	3 782	3 781,18
softvér	126 137	44 264	44 263,24
prevádzkové stroje	16 597	16 259	16 258,50
špeciálne stroje	6 639		
výpočtová technika	132 776	11 850,23	11 850,23
telekomunikačná technika	9 958	4 919	4 919
nákup pozemku	165 970		
dopravné prostriedky	232 357	28 202	28 201

**Verejné obstarávanie zákaziek na dodanie tovaru, na poskytnutie služieb a zákaziek na uskutočnenie stavebných prác
v roku 2009**

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ (ďalej len „ VO “) pri zadávaní zákaziek postupoval v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Pri zadávaní zákaziek na dodanie tovarov, služieb alebo stavebných prác VO zvolil postupy verejného obstarávania s ohľadom na predpokladanú hodnotu zákazky a ich zložitosť tak, aby boli dodržané všetky princípy verejného obstarávania a to princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Por. čís.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky	Druh zmluvy	Zmluvná cena v € bez DPH
1.	zákazka s nízkou hodnotou	poskytnutie služieb	sieťové zariadenia, aktualizovanie siete , sieťové komponenty, infraštruktúra siete a siete typu Ethernet na KVPS a RVPS SR	zmluva o dielo z 09.01.2009	29 832,58
2.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody z 25.03.2008	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie (jarná vakcinačná kampaň)	kúpna zmluva č. 3 z 02.02.2009	392 134,00
3.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody z 05.08.2008	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu diviakov proti klasickému moru ošipaných (jarná vakcinačná kampaň)	kúpna zmluva č. 2 z 03.02.2009	106 364,00
4.	rokovacie konanie bez zverejnenia	poskytnutie služieb	maintenance pre Veterinárny informačný systém	zmluva o dielo z 10.03.2009	37 196,00
5.	verejná súťaž (nadlimitná zákazka)	dodanie tovaru	dodanie osobných automobilov	kúpna zmluva	zmluva nebola uzavretá
6.	zákazka s nízkou hodnotou	dodanie tovaru	záložný zdroj pre serverovňu ŠVPS SR	objednávka z 15.05.2009	8 873,00
7.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody z 05.08.2008	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu diviakov proti klasickému moru ošipaných (letná vakcinačná kampaň)	kúpna zmluva č. 3 z 04.06.2009	106 364,00
8.	zákazka s nízkou hodnotou	dodanie tovaru	dodanie informačnej techniky	objednávka zo 17.06.2009	27 741,00
9.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody z 25.03.2008	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie (jesenná vakcinačná kampaň)	kúpna zmluva č. 4 z 10.08.2009	271 310,95
10.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody z 05.08.2008	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu diviakov proti klasickému moru ošipaných (jesenná vakcinačná kampaň)	kúpna zmluva č. 4 z 13.10.2009	106 364,00
11.	verejná súťaž (nadlimitná zákazka)	dodanie tovaru	dodávka markerovej vakcíny proti IBR	rámcová dohoda	zmluva nebola uzavretá
12.	podprahová zákazka s výzvou na predkladanie ponúk	dodanie tovaru	dodávka konvenčnej vakcíny proti IBR	kúpna zmluva z 01.12.2009	26 784,27

Personálne otázky

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky (ďalej len ŠVPS SR) je rozpočtovou organizáciou s celoslovenskou pôsobnosťou, začlenenou do rezortu Ministerstva pôdohospodárstva SR.

V riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR je celkom 54 organizácií, z toho 49 rozpočtových a 5 príspevkových organizácií.

Rozpočtové organizácie v priamej riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR sú :
Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv so sídlom v Nitre
Krajské veterinárnej a potravinová správy v celkovom počte 8
Regionálne veterinárna a potravinové správy v celkovom počte 40

Príspevkové organizácie v priamej riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR sú :
Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach
Štátne veterinárne a potravinové ústavy v Bratislave, Dolnom Kubíne a v Košiciach,
Štátny veterinárny ústav vo Zvolene

Príspevkové organizácie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva SR.

Celkový počet zamestnancov ŠVPS SR je 1657 z toho ŠVPS SR a riadené rozpočtové organizácie celkom 1245, v členení na 978 štátnych zamestnancov a 267 zamestnancov v službe vo verejnom záujme.

V príspevkových organizáciách pracuje celkom 412 zamestnancov v službe vo verejnom záujme.

Hlavné činnosti v personálnej oblasti :

Rozsah činností v oblasti personálnej práce zabezpečuje osobný úrad ŠVPS SR pre zamestnancov služobného úradu ŠVPS SR a riaditeľov a vedúcich služobných úradov rozpočtových organizácií a riaditeľov príspevkových organizácií v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR. Vo svojej práci sa riadi predovšetkým zákonom NR SR č. 400/2009 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Zákonom NR SR č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme, zákonom NR SR č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone prác vo verejnom záujme, Zákonníkom práce a súvisiacimi predpismi.

Rozpočtové organizácie v priamom riadení ŠVPS SR sú samostatnými právnymi subjektmi. Personálne činnosti si zabezpečujú sami na základe metodického riadenia a usmerňovania osobným úradom ŠVPS SR z dôvodu, že v nich neboli zriadené osobné úrady.

Jednou z dôležitých úloh osobného úradu ŠVPS SR je dodržanie stanoveného limitu počtu zamestnancov za účelom zabezpečenia personálnej potreby zamestnancov pri plnení uznesení vlády SR redukciou počtu zamestnancov jednotlivých organizácií.

Voľné štátnozamestnanecké miesta sú obsadzované v súlade so zákonom o štátnej službe výberom alebo výberovými konaniami.

V roku 2009 bolo na voľné štátnozamestnanecké miesta v služobnom úrade ŠVPS SR vyhlásených

9 VK

zrealizovaných

7 VK

z toho neúspešných

2 VK z dôvodu, že sa neprihlásil žiadny uchádzač

úspešných

7 VK

Úspešné výberové konania boli vyhlásené na voľné štátnozamestnanecké miesta v služobnom úrade ŠVPS SR na funkcie :

odborný radca v Odbore rozpočtu a financovania	1 miesto, VK úspešné
hlavný radca v Odbore zdravia a ochrany zvierat	3 miesta, VK úspešné
hlavný radca v Odbore veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozech	2 miesta, VK úspešné
štátny radca v Odbore veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozech	1 miesto, VK úspešné

Neúspešné VK boli na funkciu :

hlavný radca v Odbore hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie	1 miesto
hlavný radca v Odbore hygieny produktov živočíšneho pôvodu	1 miesto

Na pozície predstavených – vedúcich služobných úradov Regionálna veterinárna a potravinová správa (ďalej len RVPS) Nové Zámky, Košice – okolie, Spišská Nová Ves, Michalovce, Žiar nad Hronom a Prešov bolo vyhlásených celkom 6 výberových konaní, ktoré boli úspešné.

Na funkciu riaditeľa Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu Bratislava a Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu Košice boli vyhlásené výberové konania. Úspešné bolo iba VK na riaditeľa ŠVPÚ Bratislava.

V oblasti personálnych činností osobný úrad zabezpečoval tvorbu koncepcie personálnych činností, ďalšie vzdelávanie zamestnancov, koncepciu mzdovej politiky a odmeňovania zamestnancov služobných úradov, riaditeľov a vedúcich služobných úradov rozpočtových organizácií a riaditeľov príspevkových organizácií v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR. V rámci svojich ďalších kompetencií osobný úrad zabezpečoval menovanie veterinárnych lekárov za úradných veterinárnych lekárov z radov štátnych zamestnancov, ako i členov Komory veterinárnych lekárov, vypracovával návrh záväzného limitu zamestnancov ŠVPS SR, koordinoval úlohy súvisiace s vypracovaním a úpravami návrhu záväzného počtu zamestnancov ŠVPS SR a riadených organizácií.

Dôležitou oblasťou činnosti osobného úradu je ďalšie vzdelávanie zamestnancov v štátnej službe ako i zamestnancov v službe vo verejnom záujme.

V priebehu celého roka prebiehalo odborné vzdelávanie zamestnancov v súlade s Národným programom vzdelávania v doškološovacom zariadení ŠVPS SR v Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach.

V rámci 172 odborných aktivít sa preškolilo celkom 4711 odborných zamestnancov.

Konkrétny odpočet vzdelávacích aktivít a aktivít týkajúcich sa zvyšovania kvalifikácie formou atestačnej prípravy zamestnancov ako bol prezentovaný v porade vedenia ŠVPS SR je uverejnený vo Výročnej správe IVVL za rok 2009.

ŠVPS SR vedie databázu národných expertov pre prácu v rámci európskych štruktúr, ktorá je zabezpečovaná MP SR z radov svojich zamestnancov a zamestnancov podriadených organizácií. Databáza je každoročne aktualizovaná. Zástupcovia tejto cieľovej skupiny zamestnancov

v priebehu roka 2009 ukončili vzdelávanie v rámci Národného projektu vzdelávania štátnych zamestnancov zameraného na legislatívne zručnosti a prípravu a vypracúvanie legislatívnych dokumentov.

Jeden štátny zamestnanec sa prihlásil na pozíciu národného experta Slovenskej republiky pre DG SANCO.

V rámci projektu ESF SOP Ľudské zdroje sa vzdelávacej aktivity Manažérske zručnosti zúčastnili a v priebehu roka 2009 ukončili vzdelávanie predstavení na vrcholovej a líniovej úrovni.

Vybraní zamestnanci sa priebežne v rámci roka 2009 zúčastňovali odborných aktivít spojených s prijímaním a novelizáciou národnej legislatívy a legislatívy EÚ, ktoré boli organizované rôznymi vzdelávacími inštitúciami za účelom získania informácií v oblasti riadenia, právnej agendy, kontroly, auditu a financovania.

Zamestnanci sekcie ekonomiky a osobného úradu sa zúčastnili odborných školení a workshopov z dôvodov úspešného zavedenia a realizácie nového informačného systému na spracovanie údajov v programe SAP.

Hodnotenie a analýza vývoja organizácie

Činnosti zabezpečované organizáciami ŠVPS SR nie sú len plánované, ale vznikajú aj na základe podnetov alebo vzniku neočakávaných situácií vo väzbe na výskyt nebezpečných nákaz často prenosných na človeka, potravinových nebezpečenstiev, škandálov (zdravotne rizikové potraviny na trhu) alebo dovozu zvierat, surovín a potravín zo štátov EÚ alebo tretích krajín, ktoré predstavujú značné nebezpečenstvo na slovenskom trhu. V takomto prípade je potrebné konať bezprostredne a robiť systémové opatrenia tak, aby nedošlo k ohrozeniu zvierat, ale predovšetkým zdravia spotrebiteľa. V takýchto krízových situáciách je potrebné disponovať značným počtom odborníkov, aby sa prijali včasné ochranné opatrenia a realizovali sa ciele kontroly podľa analýzy rizika.

Významne po vstupe Slovenska do EÚ narástol rozsah práce a aktivity ŠVPS SR a jej organizácií smerom k plneniu úloh k zahraničiu. Misie z Európskej komisie organizované Potravinovým a veterinárnym úradom v Dubline, ktoré každý rok navštevujú Slovensko vyžadujú perfektnú prípravu dokumentov (príprava vyžaduje minimálne jeden mesiac intenzívnej práce na jednu misiu) a rovnako 100% zvládnutie priebehu misie. Na príprave každej misie pracuje podľa jej zamerania 10 až 15 odborných pracovníkov a na priebehu misie podľa počtu kontrolovaných subjektov 20 až 50 zamestnancov. Ďalšou náročnou činnosťou k zahraničiu, ktorá je založená na dostatočnom počte vysokokvalifikovaných odborníkov je účasť na zahraničných rokovaniach predovšetkým pracovných skupín EK, OIE, WTO, EFSA, OECD, WHO, atď. V súčasnosti pri existujúcom počte zamestnancov ŠVPS nedokáže obsadiť odborníkmi všetky zahraničné a rovnako niekedy domáce rokovania (limitovaný počet zamestnancov pre plnenie pracovných úloh v zahraničí a doma).

Súčasnú materiálo-technickú podmienku (budovy, informačné technológie, doprava, atď.) musia spĺňať minimálne požiadavky, aby mohli byť zabezpečované odborné činnosti na požadovanej úrovni a boli komparovateľné s európskymi úradmi rovnakého zamerania pre kontrolu zdravia zvierat, bezpečnosti potravín a verejného zdravia.

Národný veterinárny servis na Slovensku (ŠVPS SR) ako je uvedené vyššie – pracuje v súlade s OIE kódexom na 6 princípoch:

1. transparentnosť (garantuje transparentnosť doma a v zahraničí v zdraví zvierat a zoonózach na základe sanitárneho národného statusu)
2. vedecká informovanosť (sumarizuje, analyzuje a distribuuje svetové vedecké informácie z oblasti veterinárnej medicíny a príbuzných odborov)
3. medzinárodná solidarita (zabezpečuje expertízu, podporuje a ovplyvňuje medzinárodnú solidaritu pri kontrole pri kontrole chorôb zvierat a verejnom zdraví)
4. hygienická bezpečnosť svetového obchodu so zvieratami a produktmi (sanitárne a fytosanitárne dohody, opatrenie v svetovom obchode stanovením štandardov zdravia)
5. postavenie veterinárneho servisu (zlepšovanie infraštruktúry ŠVPS SR a riadených organizácií)
6. bezpečnosť potravín a animal welfare (zabezpečenie spoľahlivých

garancií pre bezpečnosť potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu a podpora ochrany zvierat na základe vedeckých poznatkov)

Z hľadiska analýzy vývoja organizácie je dôležitým bodom aj personálne zabezpečenie organizácií na realizáciu všetkých činností vychádzajúcich z platnej legislatívy. V tejto súvislosti je na mieste aj okruh racionalizácie činností a počtu pracovníkov. Tak, ako je uvedené vyššie je táto problematika nielen z hľadiska ľudského ale hlavne z hľadiska odborného posúdenia veľmi citlivá . Redukcia počtu zamestnancov môže viesť znefunkčneniu vykonávania úradných kontrol, čo môže mať dopad na :

- + garantovanie ochrany zdravia občanov Slovenskej republiky ako i občanom ostatných členských štátov EÚ na spoločnom trhu s možnými dopadmi na ekonomiku SR (zvýšená práceneschopnosť, náklady na liečenie, zníženie produktivity práce, atď.)
- + ochranu spotrebiteľa (falšovanie potravín, nereagovanie na sťažnosti spotrebiteľov, nekalé obchodné praktiky nereserioznych podnikateľov a na vznik rôznych potravinových škandálov, ktoré Slovenská republika doteraz práve vďaka súčasnému personálnemu stavu dokázala riešiť.
- + obchodovanie nezabezpečením záruk, vyžadovaných v medzinárodnom a vnútro spoločenskom obchode, napr. schvaľovanie prevádzkarní a ich kontrola v predpísanom rozsahu, vystavovanie veterinárnych osvedčení, nevykonávanie importných kontrol, čo môže mať za následok obmedzenie prístupu slovenského podnikateľa na vnútro spoločenský trh a na trh v tretích krajinách. Uvoľnený priestor na trhu v SR bude vyplňovaný produktmi z ostatných členských štátov a z 3. krajín. Z makroekonomického hľadiska to povedie k zníženiu rastu HDP.
- + zdravie a ochranu zvierat a to nezvládnutím nákazovej situácie s dopadom na stavy hospodárskych zvierat a nebezpečenstvom prenosu chorôb – zoonóz na občanov SR nezabezpečením jednej z priorit Európskej komisie vyhlásenej Akčným plánom EK a OIE (Medzinárodný úrad pre nákazy zvierat) na roky 2006 – 2011, týkajúcim sa ochrany zvierat.

Vyhodnotenie kontrolnej činnosti ŠVPS SR Bratislava

za rok 2009

Organizácia vnútornej kontroly v Štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR v roku 2009 sa riadila podľa vypracovaného časového a obsahového plánu kontrolnej činnosti, spracovaného na polročné obdobie. Samotný výkon kontroly sa realizoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č.10/ 1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov a so Smernicou č.2/2005 ústredného riaditeľa ŠVPS SR na zabezpečenie a výkon vnútornej kontroly.

Obsahové zameranie vnútornej kontrolnej činnosti :

- plnenie úloh štátnej správy vo veterinárnej oblasti, najmä na úseku zdravia zvierat, ochrany zvierat, hygieny krmív, veterinárnej ekológie, farmácie, hygieny potravín a potravinového dozoru,
- výkon laboratórnej diagnostiky v oblasti plnenia úloh veterinárnej prevencie, ochrany štátneho územia a potravinového dozoru,
- výkon hraničnej veterinárnej kontroly,
- plnenie pokynov ŠVPS SR pre vykonávanie veterinárnej certifikácie zásielok zvierat a produktov určených na obchodovanie v rámci EÚ a na vývoz do tretích krajín,
- plnenie ustanovení zákona č.491/2001 Z.z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami, NK (ES) č. 1580/2007, kontrola zhody čerstvého ovocia a zeleniny s obchodnými normami a NR (ES) č.1182/1996 o spoločnej organizácii trhu s ovocím a zeleninou,
- dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a s majetkom štátu,
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a opatrení vydaných na ich základe,
- vybavovanie petícií, sťažností, oznámení a podnetov,
- plnenie opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

Prehľad o vykonaných vnútorných kontrolách v r. 2009 :

ú t v a r	počet	záznam	protokol / správa /
Oddelenie kontroly a auditu	3	2	1
Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie	13	13	
Odbor hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie	3	3	
Odbor zdravia a ochrany zvierat	5	5	
Odbor veterinár. certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozo	3	3	
Ekonomický úsek	16	14	
Odbor organizácie trhu	4	4	
Referát CO, BOZP, PO hospodárska mobilizácia	9	9	
Spolu:	56	55	1

--	--	--	--

Oddelenie kontroly a auditu

Počet vykonaných kontrol : 3

z toho 1 x správa o výsledku následnej finančnej kontroly

Podľa polročných plánov kontrolnej činnosti v roku 2009 bola oddelením kontroly a auditu v spolupráci so sekciou ekonomiky v zmysle zákona č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole v RVPS Nové Zámky a vnútornom audite vykonaná následná finančná kontrola a kontroly v zmysle zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov v RVPS Rožňava a v RVPS Spišská Nová Ves.

Cieľom následnej finančnej kontroly bolo overiť objektívny stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi a vnútornými aktmi riadenia so zameraním na dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom štátu. Na základe zistení uvedených v správe o výsledku následnej finančnej kontroly bola uložená kontrolovanému subjektu povinnosť prijať opatrenia na odstránenie nedostatkov a príčin ich vzniku a predložiť kontrolnému orgánu písomnú správu o splnení prijatých opatrení.

Z vykonaných kontrol, ktoré boli zamerané na plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti vybavovania petícií, sťažností, oznámení a podnetov v podmienkach kontrolovaných subjektov boli v zmysle zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov vypracované záznamy o kontrole (§ 13, ods.7). Vykonanými kontrolami nebolo zistené závažné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov ani interných predpisov vydaných na ich základe.

Odbor veterinárnej laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie

Počet vykonaných kontrol : 13

Kontroly vykonané na Štátnych veterinárnych a potravinových ústavoch a vybraných RVPS boli zamerané najmä na:

- overenie splnenia požiadaviek na schválenie laboratórií RVPS na vyšetrenie trichinel v čerstvom mäse podľa metodického pokynu ŠVPS SR č.16/2008,
- kontrolu dodržiavania Metodického pokynu ŠVPS SR č.14/2008 – Metrologický poriadok ŠVPS SR v laboratóriu na vyšetrenie trichinel,
- kontrolu zameranú na vykonávanie činností spojených s rýchlym výstražným systémom,

- kontrolu odberu vzoriek na stanovenie reziduí pesticídov a plnenie úloh vyplývajúcich z Národného programu kontroly reziduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu na r.2008 a 2009 a vykonávacích metodických pokynov,
- činnosť laboratórií na úseku diagnostiky surovín a potravín v rámci platných pokynov ŠVPS SR na r. 2008 a 2009 so zameraním na dodržiavanie doby vyšetrení,
- systém evidencie vzoriek so zameraním na presnosť prenosu údajov z protokolov o odbere vzoriek, aktualizáciu zmien v číselníkoch a na zabezpečovanie prepravy vzoriek zvoznými linkami z príslušných zberných miest,
- kontrolu činnosti ŠVPÚ Bratislava – Odboru hygienických disciplín so zameraním na plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov z predchádzajúcej kontroly.

Z vykonaných kontrol, ktoré boli zamerané na plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie__v podmienkach kontrolovaných subjektov boli v zmysle zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov vypracované záznamy o kontrole (§ 13, ods.7). Vykonanými kontrolami nebolo zistené závažné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov ani interných predpisov vydaných na ich základe.

Odbor hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie

Počet vykonaných kontrol : 3

Predmetom kontrol zo strany odboru hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie vo vybraných RVPS a KVPS bolo plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti štátneho dozoru na úseku veterinárnej farmácie v zmysle metodických pokynov a usmernení ŠVPS SR a plnenia NPKR za rok 2008 a ostatných monitoringov v roku 2008 v zmysle MP.

Odbor zdravia a ochrany zvierat

Počet vykonaných kontrol : 5

Kontroly vykonané na vybraných RVPS a KVPS boli zamerané najmä na:

- plnenie plánov VPO na úseku zdravia a ochrany zvierat za r. 2008 – 2009,
- dodržiavanie programu monitoringu BSE u HD v zmysle nariadenia (ES) č.999/2001,
- kontrolu výkonu kontrol zo strany RVPS na bitúnkoch,
- dodržiavanie Národného programu monitoringu moru včelieho plodu,
- výkon kontrol identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat,
- dodržiavanie postupov certifikácie jednoduchých kurčiat a dodržiavanie Národného kontrolného programu pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej,

- dodržiavanie postupov súvisiacich s prepravou a certifikáciou zvierat,
- plnenie podmienok schválenia rozmnožovacieho chovu hydiny a schválenia zberného strediska.

Vykonanými kontrolami nebolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov ani interných predpisov vydaných na ich základe.

Ekonomický úsek

Počet vykonaných kontrol : 16
z toho 1 x správa o výsledku následnej finančnej kontroly

Z plánovaných kontrol boli v roku 2009 vykonané na ŠVPS SR kontroly pokladne so zameraním na dodržiavanie limitu denného zostatku pokladničnej hotovosti. V roku 2009 v spolupráci s oddelením kontroly a auditu bola vykonaná následná finančná kontrola v RVPS Nové Zámky.

Odbor organizácie trhu

Počet vykonaných kontrol : 4

Referát krízového manažmentu CO, BOZ, PO

Počet vykonaných kontrol : 9

Kontroly vo vybraných RVPS a KVPS boli vykonané v súlade s plánom odboru krízového riadenia Ministerstva pôdohospodárstva SR a podľa plánu kontrolnej činnosti ŠVPS SR. Vykonanými kontrolami, ktorých predmetom bolo plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti hospodárskej mobilizácie, prevencie kriminality a PO, BOZ, PO v podmienkach kontrolovaných subjektov neboli zistené nedostatky.

ÚDAJE O POČTOCH, DRUHOCH, SPÔSOBE VYBAVENIA A OPODSTATNENOSTI PODANÍ AGENDY
PETÍCIÍ A SŤAŽNOSTÍ A INÝCH PODANÍ ZA ROK 2009

a	b	ŠVPS SR						Spolu ŠVPS -SR + organizácie	
		PET	SŤ	PET	SŤ	PET	SŤ	PET	SŤ
		c1	D1	c2	d2	c3	d3	c4	d4
1	CELKOM	1	15	-	-	-	-	5	73
1.1.	- z toho z roku 2008	-	-	-	-	-	-	0	0
1.2.	- z toho za rok 2009	1	15	-	-	-	-	5	73
1.3.	vybavených v r. 2009	1	15	-	-	-	-	5	70
1.4.	nevybavených k 31.12.2009	0	0	-	-	-	-	0	3
2	SPÔSOB VYBAVENIA								
2.1.	odstúpením	0	8	-	-	-	-	0	12
2.2.	prešetrením	0	5	-	-	-	-	5	56
2.3.	odložením	1	2	-	-	-	-	0	2
3	OPODSTATNENOSŤ								
3.1.	opodstatnených	0	1	-	-	-	-	1	31
3.2.	neopodstatnených	0	3	-	-	-	-	4	23
3.3.	nevyhodnotených	0	1	-	-	-	-	0	2
24	ANONYMITA								
4.1.	anonymných podaní celkom	0	4	-	-	-	-	0	16
4.2.	- z toho prešetrených	0	4	-	-	-	-	0	15
4.3.	- odložených (neprešetrených)	0	0	-	-	-	-	0	1
4.4.	- z prešetrených opodstatnených	0	1	-	-	-	-	0	5
5.	OPAKOVANÉ PODANIA CELKOM	0	0	-	-	-	-	0	0
5.1.	- z toho opodstatnené	0	0	-	-	-	-	0	0
5.2.	- neopodstatnené	0	0	-	-	-	-	0	0
6.	VRÁTENÉ PODANIA	()	()	()	()	()	()	()	()

ÚDAJE O ZAMERANÍ OPODSTATNENÝCH PETÍCIÍ A SŤAŽNOSTÍ A OPATRENIA NA ODSTRÁNENIE NEDOSTATKOV ZA ROK 2009

B.1. Zameranie a príčiny opodstatnených petícií: 1

- odpredaj chaty RVPS – petícia zamestnancov

B.2. Zameranie a príčiny opodstatnených sťažností:

B.2.1. súhrne:

Za hodnotiace obdobie t.j. rok 2009 obdržala Štátna veterinárna a potravinová správa SR Bratislava a riadené organizácie :

- **celkom 73 sťažností z toho:**
- z toho za rok 2008 celkom 0 sťažností
- z toho za rok 2009 - 73 sťažností
- vybavených v roku 2009 - 70 sťažností
- nevybavených v roku 2009 - 3 sťažnosti
- odstúpením 12
- prešetrením 56
- odložením 2
- **opodstatnených 31**
- neopodstatnených 23
- nevyhodnotených 2
- **anonymných sťažností celkom 16**
- z toho prešetrených 15
- z toho odložených (neprešetrovaných) 1
- **z prešetrených opodstatnených 5**

opakované podania celkom 0

- z toho opodstatnené 0
- neopodstatnené 0

B.2.1 súhrne

- sťažnosti firiem na činnosť RVPS v regiónoch,
- podania poukazujúce na hospodárenie s majetkom štátu,
- nesprávny - nedôsledný výkon úradnej kontroly ,
- zanedbanie úradnej kontroly,

- nesprávny postup veterinárnych inšpektorov pri úradnej kontrole

B.3. Charakter opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov:

- zlepšenie výkonu a účinnosti úradných kontrol podľa zákona o veterinárnej starostlivosti a zákona o potravinách na všetkých úrovniach výkonu štátnej správy ŠVPS SR, RVPS, KVPS ako aj nariadení EÚ,
- vykonávanie vnútorných kontrol v riadených organizáciách s uložením opatrení v zmysle zákona o následnej finančnej kontrole,
- zlepšovanie životného prostredia dodržiavaním požiadaviek pri chovoch ošípaných, hovädzieho dobytku a pod.,
- zlepšovanie podmienok v živočíšnej výrobe,
- samovoľný únik psov,
- neskorý odvoz kadáverov a pod.

B.3.1. Opatrenia iné, napr.:

- organizačné: väčší dôraz na výkon úradných kontrol v obchodnej sieti,
- správne konanie – pokuta uložená podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách,
- správne konanie – pokuta uložená podľa zákona NR SR č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti,
- stiahnutie tovaru z obehu,
- vydané opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov v prevádzkovej hygiene.
- hygiena predaja, zákaz predaja po DNS,
- blokové pokuty uložené na mieste a pod.
- preverovanie kvality a uskladňovanie potravín ,
- ukladanie povinností pre zabezpečenie prevádzkovej hygieny pre potravinové subjekty uložením opatrení na mieste a pod.

**ÚDAJE O POČTOCH INÝCH PODANÍ
/ŽIADOSTI, PODNETY, NÁVRHY, OZNÁMENIA A POD./ ZA ROK 2009**

		Štátna veterinárna a potravinová správa SR Bratislava a riadené organizácie - spolu			
a	b	c1	c2	c3	c4
1	CELKOM	2049			
1.1	z toho z roku 2008	32			
1.2	z toho za rok 2009	2017			
1.3	vybavených v r. 2009	2007			
1.4	nevybavených /k 31.12.2009/	42			

Obsahové zameranie iných podaní: opodstatnenosť cca 51 % z celkového počtu.

- predaj nekvalitných výrobkov – ohrozenie zdravia ľudí – 230 / 2312
- predaj mäsa neznámeho pôvodu, zakrývanie údajov na obaloch – 230 /234
- nedodržanie nariadenia vlády /CEHZ/, nedodržanie hygieny chovu – 230 /231
- predaj výrobkov po uplynutí doby spotreby – 230/2341
- nedostatky v hygiene pri preprave pečiva – 230 /2341
- predaj nekvalitného ovocia a zeleniny – 230/2311
- predaj pečiva s cudzím predmetom - 230/2341
- porušovanie zásad ochrany zvierat /spoločenské zvieratá / - 230/2312
- únik psa počas chovu
- znečisťovanie prostredia chovom hospodárskych zvierat – 130/131
- predaj potravín po uplynutí dátumu spotreby – 230 / 2341

- predaj nekvalitných potravín /pokazené / 230 / 2341

Štatistické porovnanie: záver:

Štátna veterinárna a potravinová správa a riadené organizácie prijali v roku 2009 celkom 73 sťažností a z roku 2008 - 0 sťažností. Prešetrených bolo celkom 56 sťažností, nevybavených do 31.12.2009 bolo celkom - 3 sťažností. Opodstatnených sťažností bolo celkom 31.

V roku 2009 došlo k miernemu nárastu podaných sťažností. Úmerne k tomu stúpol aj počet prešetrených a opodstatnených iných podaní. Bez zmeny zostal charakter problémov, ktoré trápia sťažovateľov, pretože sťažnosti a iné podania za minulé roky poukazovali na rovnaké porušenia a na tie isté nedostatky .

**Hlavné skupiny užívateľov – výstupov a prezentovanej
činnosti**

Výsledky sú určené pre

- 1 orgány štátnej správy, predovšetkým MP SR ako rezortné ministerstvo ŠVPS SR
- 2 chovateľov hospodárskych zvierat a poľnohospodárske podniky
- 3 podnikateľské subjekty, ktoré sa zaoberajú výrobou, dovozom, distribúciou a predajom produktov a tovarov živočíšneho alebo rastlinného pôvodu
- 4 širokú verejnosť – občanov - vyplýva z úlohy ŠVPS SR ako orgánu potravinového dozoru SR, pričom občania sú o činnosti informovaní individuálne podľa ich požiadaviek, resp. prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov na základe komunikácie ich predstaviteľov so zástupcami ŠVPS SR

Záver

Bezpečnosť potravín je aj jednou z hlavných priorit v Európe. Na zaistenie bezpečnosti potravín je nevyhnutné neustále komplexne posudzovať všetky aspekty reťazca **produkcie potravín počnúc a vrátane prvovýroby potravín, výroby krmív pre zvieratá produkujúce potraviny, cez výrobu, spracovanie a distribúciu potravín, ich dovoz až po predaj konečnému spotrebiteľovi**, pretože každý z týchto prvkov môže mať závažný dopad na bezpečnosť potravín a tým aj na verejné zdravie. Do tohto komplexu bezpečnosti potravín sú zahrnuté rôzne špecifické oblasti, ako sú **krmivá pre zvieratá produkujúce potraviny vrátane medikovaných krmív a doplnkových látok do krmív, hygiena krmív a hygiena potravín, choroby prenosné zo zvierat na ľudí, najmä prostredníctvom potravín živočíšneho pôvodu (zoonotickí pôvodcovia), vedľajšie produkty živočíšneho pôvodu, rezíduá pesticídov, kontaminanty a veterinárne lieky a ich kontrola, kontrola a eradikácia chorôb zvierat, ktoré ovplyvňujú zdravie ľudí, prídavné látky do potravín, materiály prichádzajúce do styku s potravinami, pitná voda ako zložka potravín, geneticky modifikované potraviny, ako aj požiadavky na kvalitu, zloženie a označovanie potravín v záujme ochrany spotrebiteľov a zabezpečenia ich informovanosti.**

Celá riadiaca, rozhodovacia a kontrolná činnosť ŠVPS SR a jej riadených organizácií vychádzala z kvality organizačnej štruktúry, ktorej obsahom sú:

- ✚ efektívnosť všeobecnej organizačnej štruktúry
- ✚ kvalita kontroly
- ✚ postupy a riadenie
- ✚ informovanosť, vybavovanie sťažností a požiadaviek
- ✚ dokumentácia
- ✚ samokontrola a hodnotenie
- ✚ komunikácia
- ✚ ľudské a finančné zdroje
- ✚ vzdelávanie

Sme presvedčení, že všetky činnosti opísané v tejto výročnej správe sú dostatočným vypovedajúcim článkom o zodpovednej úlohe a plnení si úloh a povinností všetkých pracovníkov ŠVPS SR a ňou riadených organizácií v prospech obyvateľov SR .